

Onderwerp Voorjaarsbrief 2013

Steller C. Boon/H. Smit

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Onder embargo tot 24 mei 2013 13.15 uur in verband met
persconferentie

Telefoon (050) 367 76 70 Bijlage(n) 4

Ons kenmerk BD.13.3697323

Datum 24 MEI 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Burgerservicenummer

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

In deze Voorjaarsbrief informeren wij u over de actuele financiële positie en de vooruitzichten van onze gemeente en over de mogelijke keuzes die wij in het najaar in de Begroting 2014 aan u ter besluitvorming willen voorleggen.

Onze financiële vooruitzichten zijn zorgelijk. De economische crisis is nog niet ten einde. De vraag naar woningen, kantoren en bedrijventerreinen zal voorlopig nog niet aantrekken. We houden er rekening mee dat de werkloosheid verder zal oplopen en dat de voorgenomen decentralisaties in de AWBZ, Jeugdzorg en op het gebied van Werk en Inkomen gepaard gaan met forse bezuinigingen. Bij ongewijzigd beleid krijgen we te maken met een tekort in 2013 van ruim 48 miljoen euro en in 2014 van ruim 25 miljoen euro. Vanaf 2015 is het tekort circa 20 miljoen euro structureel. Dit is onverantwoord. We ontkomen er daarom niet aan om keuzes te maken. En gezien de omvang van de opgave zullen die soms pijnlijk zijn. Tegelijk willen we blijven werken aan de toekomst van de stad. Bezuinigen en investeren dus. Een dubbele opgave, niet eenvoudig maar ook niet onmogelijk. Groningen is een stad met veel talent, met veerkracht en creativiteit. Een stad waar inwoners, bedrijven en instellingen zich mee verbonden voelen. En vanouds een stad waar mensen om elkaar geven en samen optrekken. Dat geeft ons het vertrouwen dat onze ambitie om sterker uit de crisis te komen reëel is.

De keuzes die we in deze Voorjaarsbrief aan uw raad voorleggen baseren we op het belangrijkste motto uit ons collegeprogramma: *verbinden en vernieuwen*. De huidige crisis zien wij ook als een signaal dat we nieuwe wegen moeten inslaan in de verhouding tussen overheid en burgers. De opgaven waar we voor staan vereisen nadrukkelijk inzet van iedereen:

overheid, burgers, bedrijven en maatschappelijke partners. We zien het als een belangrijke taak om - samen met alle betrokkenen - in de komende jaren die gedeelde verantwoordelijkheid in onze stad praktisch in te vullen. Co-creatie is daarbij een sleutelbegrip. We kijken kritisch naar onze eigen gemeentelijke rol en organisatie en naar de kerntaken die passen bij een andere overheid. Verderop komen we hier op terug.

Gezien de urgentie en de omvang van de opgave en de te maken keuzes voor de begroting 2014 hebben wij u vroegtijdig geïnformeerd per brief op 31 januari 2013 en op 17 april 2013 over de ontwikkelingen die zich na de begroting 2013 hebben voorgedaan. We hebben u een tussenstand van de financiële opgave en het meerjarenbeeld gepresenteerd. Bij bezuinigingen van deze omvang achten wij het van groot belang uw raad vroegtijdig in de gelegenheid te stellen richting te geven en kaders te stellen. Daarom is in overleg met uw raad besloten om het Voorjaarsdebat te vervroegen en ruim voor de zomer met uw raad in debat te gaan. Een tijdig debat is ook van belang om partners en gesubsidieerde instellingen tijdig te kunnen informeren over de te nemen maatregelen.

We merken op dat de Voorjaarsnota veel minder dan in voorgaande jaren keuzemogelijkheden aan uw raad voorlegt. Het college heeft, vanuit het oogpunt van een transparant begrotingsproces, nu een uitgewerkt oplossingsscenario gemaakt voor de financiële opgave waar we voor staan (zie bijlage I). Wij laten u zien dat wij bereid zijn in november in de begroting 2014 vergaande keuzes te maken, waarmee we de financiële problemen nu oplossen en niet doorschuiven naar onze opvolgers. Onze concrete voorstellen treft u in bijlage II. In de bijlage informeren we u ook over welke mogelijke bezuinigingsmaatregelen we vooralsnog niet willen nemen. Over onze keuzes willen we graag met uw raad in het voorjaarsdebat de dialoog aangaan. Daarbij merken we op dat de bezuinigingsopgave waar we nu voor staan zo fors is, dat alle voorstellen die we nu aan u presenteren in principe noodzakelijk zijn om aan onze opgave te voldoen. Dat betekent dat waar uw raad vindt dat er minder of anders bezuinigd moet worden, wij aan u vragen dan ook te komen met alternatieve dekkingsvoorstellen.

De definitieve besluitvorming over de inhoudelijke, organisatorische en financiële keuzes vindt plaats in november bij de begroting 2014. In de dan aan u voor te leggen voorstellen zullen we uw kaderstellende opmerkingen en alternatieve dekkingsvoorstellen uit het voorjaarsdebat hebben meegewogen.

Hoe staan we ervoor?

Op 29 mei behandelt uw raad de Rekening 2012 waarin we verantwoording afleggen over het in dat jaar gevoerde beleid en behaalde resultaten. We concludeerden dat 2012 in vele opzichten een bewogen jaar was. We memoreren de val van het college, het stopzetten van de tram, de afwikkeling van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs (O2G2), de verdere teruggang in woningbouwproductie en verkoop, in de oplevering en verkoop

van bedrijventerreinen en een toenemende leegstand in winkels. Ten slotte zagen we in de staart van 2012 een afname van de werkgelegenheid en waren meer mensen aangewezen op een uitkering. Door noodzakelijke afboekingen hebben we onze reserves moeten aanspreken en ons weerstandsvermogen moeten aanvullen. 2012 sloten we opnieuw af met een tekort. Onze meerjarenprognoses laten zien dat we bij ongewijzigd beleid in 2013 en 2014 te maken krijgen met tekorten van respectievelijk 48 en 25 miljoen euro. Vanaf 2015 verwachten we een tekort van circa 20 miljoen euro structureel. Onze financiële vooruitzichten zijn dus zorgelijk.

Naast zorgen zien we ook kansen en positieve ontwikkelingen. Groningen is een bruisende stad, dynamisch, innovatief, spraakmakend. Groningen heeft al lang niet meer de hoogste werkloosheidscijfers. Groningen groeit en koestert een variatie aan type mensen en leefstijlen. Het is een broedplaats van talent. Onze economische speerpunten Healthy Ageing en Energie ontwikkelen zich goed. Groningen heeft een bovengemiddeld goed woonklimaat met uitstekende voorzieningen, een prachtig ommeland, een aantrekkelijke binnenstad, het aantal bezoekers groeit nog steeds, en Groningen kent een veelzijdig cultuuraanbod. En samen met onze partners blijven we ons inzetten voor een goed bereikbare stad.

Uit de Stadsmonitor (bijlage III) en de Leefbaarheid & Veiligheidsmonitor (bijlage IV) van dit jaar bleek onder meer dat de Stadgers nog altijd overwegend positief oordelen over de leefbaarheid en de staat van onderhoud. Ook is Groningen nog altijd een veilige stad. In de meeste aandachtswijken hebben de bewoners meer waardering en vertrouwen in hun wijk gekregen. Het aantal mensen dat bereid is wat voor hun buurt te doen is toegenomen.

Het antwoord op de vraag 'hoe staan we ervoor' is dus meerledig. Al zijn de financiële opgaven groot, tegelijk staat Groningen er goed voor en hebben we vertrouwen in de toekomst van de stad. Er zijn kansen en ontwikkelingen om bij aan te sluiten. Als gemeente zelf, maar steeds vaker met andere overheden, bedrijven, instellingen en particulieren.

Wat zijn de opgaven?

Voor 2014 en daarna staan we voor grote bezuinigingsopgaven. In november stelde uw raad de begroting 2013 vast, met een sluitend meerjarenbeeld. Sindsdien hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die gevolgen hebben voor dekking van de begroting 2013 en de financiële opgave voor de begroting 2014. We hebben u daarover in januari per brief (BD 13.3460299) en in april per brief (BD 13.3625747) geïnformeerd. In april was de opgave die we u presenteerden hoger dan de opgave die we u in deze voorjaarsbrief presenteren. In bijlage II treft u de keuzes die we hebben gemaakt om de opgave te verkleinen.

De opgave voor 2013 is ruim 48 miljoen euro. Dit is vooral het gevolg van de benodigde aanvulling van ons weerstandsvermogen door de tegenvallers uit 2012. Voor 2014 is de opgave ruim 25 miljoen euro, als gevolg van

verschillende grote en kleinere knelpunten, zoals de tekorten op de wet BUIG en de sociale werkvoorziening, frictiekosten als gevolg van personele bezuinigingen, aanvullende rijksbezuinigingen en nog niet gerealiseerde gemeentelijke bezuinigingen. Daarbij houden we er al rekening mee dat het gestelde doel in het coalitieakkoord om door te groeien naar een weerstandsvermogen met een ratio 1,0 niet in 2014 kan worden gerealiseerd. De opgave voor 2015 is ruim 23 miljoen euro structureel en voor de jaren daarna circa 20 miljoen euro structureel. Bij het bepalen van de opgave zijn we er van uit gegaan dat een deel van de structurele activiteiten die we incidenteel hebben gedekt in 2015 worden beëindigd.

Wat zijn onze ambities?

In ons Prinsenhofakkoord hebben we aangegeven in grote lijnen het beleid van het vorige college te willen voortzetten. Al zijn de bezuinigingen omvangrijk, voor het grootste gedeelte blijven we doen wat we deden en maken we af waaraan we zijn begonnen. Groningen is een stad die solidariteit hoog in het vaandel heeft, met een traditie van een ruimhartig beleid voor Stadters die niet op eigen kracht aan de samenleving kunnen meedoen. Een stad waar iedereen meetelt en meedoet, waar talenten kansen krijgen en tot ontwikkeling komen. En een stad die in alle opzichten steeds duurzamer wordt. Dit blijft zo en daarmee gaan we door. Deze ambities houden we ook in financieel zwaardere tijden overeind. Nu er minder geld te verdelen valt, moeten we onze ambities bijstellen. Dat vraagt creativiteit, een nieuwe rol van de overheid en inzet van de gehele stedelijke samenleving.

In het Prinsenhofakkoord hebben we ook aangegeven dat we een *andere overheid* willen zijn. Een overheid die zich voorbereidt op de toekomst en die efficiënt en integraal werkt. We denken na over onze kerntaken als gemeente en hoe we naast een faciliterende overheid ook een stimulerende en initiërende overheid kunnen zijn, die samen met andere partijen initiatieven neemt en uitwerkt. Een overheid die zorgdraagt voor een aantrekkelijk investeringsklimaat, een veilige woon- en werkomgeving, zorgt voor een goede dienstverlening, waar mogelijk goedkoper, wellicht met minder aanbod, maar toch ruimte houdt voor investeringen.

Dit vraagt een andere organisatie die flexibel is, financiële ruimte creëert en kan inspelen op de initiatieven uit de markt en uit de stad. Het betekent ook minder invloed op einddoelen.

Als college hebben wij de discussie over 'de nieuwe overheid', die door de bestuurscrisis in 2012 was komen stil te liggen, inmiddels weer opgepakt. Aan het eind van dit jaar zullen we onze eerste analyse aan uw raad voorleggen en met u bespreken. In het najaar willen we in de vorm van een Stadsdebat het gesprek met de stad aangaan over dit onderwerp in bredere zin, met name gericht op de thema's die bepalend zijn voor de toekomst van de stad.

Met deze discussies en de uitkomsten ervan willen we mede een bijdrage leveren aan de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 en het nieuwe college in 2014 in staat stellen om weloverwogen keuzes te maken op de weg naar de 'andere overheid'.

Wat zijn onze financiële uitgangspunten?

Eerder memoreerden we dat we niet kiezen voor een fundamentele heroverweging van ons beleid. In de huidige omstandigheden is een solide begroting van het grootste belang. Onze financiële uitgangspunten zijn de volgende:

- 1) Wij kijken niet alleen naar de financiële opgave voor 2013 en 2014, maar ook naar de jaren daarna. In oktober presenteren we een sluitende begroting voor 2014 en een evenwichtig meerjarig perspectief.
- 2) Tekorten vangen we in eerste instantie op door uitgaven te verminderen, subsidies te korten en door efficiënter te werken. Onze overwegingen en voorstellen leest u verderop.
- 3) We willen structurele kosten zoveel mogelijk structureel dekken.
- 4) Met lastenverzwaringen voor burgers en bedrijven zijn we terughoudend.
- 5) We willen ons weerstandsvermogen in deze collegeperiode substantieel versterken. De ambitie van een ratio van 0,8 is in de huidige omstandigheden niet haalbaar. In de nu voorliggende voorstellen komen we uit op 0,75. Dit beschouwen we als ondergrens. Waar mogelijk versterken we het verder. Na 2014 willen we het weerstandsvermogen versterken naar een ratio van 1,0. Hiertoe hebben we twee afspraken gemaakt. Ten eerste gebruiken we elke meevaller die we de komende tijd krijgen om het weerstandsvermogen tot 0,8 aan te vullen. Ten tweede zullen we, als het eerste doel bereikt is, volgende meevallers voor de helft inzetten voor het weerstandsvermogen en voor de andere helft voor het nieuwe co-financieringsfonds (zie verderop). De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we niet verwachten dat we het doel van 1,0 op korte termijn te kunnen halen, omdat meevallers in de huidige omstandigheden schaars zijn. We verwachten wel dat het op middellange termijn zal lukken.
- 6) We hanteren een zorgvuldig en alert risicomanagement. Risico's hebben we zodoende eerder in beeld zodat we tijdig de noodzakelijke maatregelen kunnen nemen. Twee keer per jaar lichten wij onze reserves door, op basis waarvan wij het actuele benodigde weerstandsvermogen bepalen. Dat doen wij ook voor de begroting 2014.
- 7) In 2014 zijn er verkiezingen en treedt er een nieuw college aan. We willen het nieuwe college ruimte geven; we schuiven onze problemen niet door naar de toekomst.

Wat stellen we voor?

In het Prinsenhofakkkoord staan twee begrippen centraal: *verbinden en vernieuwen*. Verbinden en vernieuwen in de politieke verhoudingen én in de samenleving. Deze gedachte is ook het uitgangspunt geweest bij het voorbereiden van deze Voorjaarsnota. Dat heeft geleid tot een samenhangend

pakket van bezuinigingen dat eerdere verworvenheden waardeert, maar ook kritisch benadert. De basis blijft op orde, alleen zal het op alle terreinen soberder worden. Tegelijk stellen we voor om na 2014 een cofinancieringsfonds in het leven te roepen. Over dat fonds informeren we u hieronder nader.

Co-financiering

Na 2014 stoppen diverse specifieke rijksbijdragen, waaruit we in de voorgaande jaren tal van projecten o.a. op het gebied van wijkvernieuwing, wonen, economische ontwikkeling (G-kracht, Akkoord van Groningen) en duurzaamheid financierden. Om dergelijke projecten in de toekomst toch te kunnen uitvoeren, roepen we een co-financieringsfonds in het leven. Het is een *co*-financieringsfonds, omdat we verwachten dat andere partijen aan dergelijke projecten meedoen. Het co-financieringsfonds stimuleert en creëert ruimte voor initiatieven uit de samenleving en benadrukt onze rol van regisseur en verbinder, waarin we eerder kiezen voor co-creatie en co-financiering dan voor subsidiëring. Dat vraagt om een andere houding en rol van ons als overheid. We sturen minder op einddoelen, meer op processen. Ons doel is verschillende partijen en investeerders samen te brengen en te verbinden rond een gedeelde verantwoordelijkheid voor onze stad.

Het fonds willen we voeden langs drie sporen. Het eerste spoor betreft gelden die we vrijspelen door in bestaand beleid efficiënter te werken of anderszins te besparen. Het tweede spoor is het inzetten van reguliere beschikbaar geld en het derde spoor betreft vrijval/meevallers in de meerjarenbegroting. Dit na aanvulling van het weerstandsvermogen. Het co-financieringsfonds is uitdrukkelijk niet bestemd voor structurele activiteiten. Het is uitsluitend bedoeld voor projecten; overzienbare en incidentele uitgaven dus. Bij de Begroting 2014 zullen we u uitvoeriger informeren over opzet en beoogde werking van het fonds, waarna het nieuwe college in de loop van 2014 aan het fonds – of aan meerdere fondsen – meer definitief vorm kan geven.

Voorstellen en overwegingen in vijf thema's

Hieronder delen we met u - geordend in vijf thema's - onze overwegingen en voorlopige voorstellen. We benadrukken dat we in deze brief alleen de hoofdlijnen kunnen belichten. De lijst met bezuinigingsvoorstellen is omvangrijk en raakt alle beleidsterreinen. In veel gevallen hangen voorstellen met elkaar samen. Daarom hebben we ervan afgezien u hier een samenvatting te presenteren. Voor concrete informatie over onze voorstellen en onze afwegingen verwijzen we u naar bijlage II.

***Thema 1* Sterke, aantrekkelijke stad in de regio**

De kracht van Groningen schuilt voor een zeer belangrijk deel in de positie als grootste stad in de regio. Stad en regio zijn op tal van manieren met elkaar verbonden en van elkaar afhankelijk. Groningen is het economische, culturele en kenniscentrum van Noord-Nederland. Met 50.000 studenten aan



hogeschool en universiteit is Groningen een 'City of Talent' met een enorm potentieel.

We willen de positie van de stad als aantrekkelijke en sterke stad in de regio verder versterken. We zijn ons bewust van onze sterke punten zoals een jonge bevolking, een sterk kenniscluster, een internationale onze positie gashoofdstad, de nabijheid van het Eemsdeltagebied, economische topsectoren, aantrekkelijke binnenstad, aantrekkelijk ommeland, breed cultuuraanbod. Deze sterke punten willen we uitbouwen vanuit onze nieuwe rol als lokale overheid. Soms als aanjager, soms faciliterend, soms voorwaardenscheppend.

Zorgen voor een goede bereikbaarheid van de stedelijke regio is een belangrijke taak van de overheid. We blijven daarom de komende tijd samen met de regiopartners werken aan een integrale oplossing voor de bereikbaarheid van onze regio.

We blijven investeren in de binnenstad. De nieuwe Oostwand en het Forum zullen een impuls geven aan de aantrekkelijkheid van onze binnenstad. Het Forum staat bijna in de steigers. Met de Forum-partners werken we aan een verdere concretisering van de inhoudelijke invulling en samenwerking; zodanig dat zoveel mogelijk Stadjsers er enthousiast over zullen zijn.

Alle culturele instellingen krijgen te maken met een generieke korting. Wij verwachten dat er voldoende cultureel ondernemerschap in onze stad aanwezig is en op zal bloeien om ook met minder overheids geld een bruisend en veelzijdig cultureel aanbod in stand te houden.

We moeten korten op ons economisch programma en het Akkoord van Groningen. We blijven de samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven actief stimuleren, want kennistransfer vormt een belangrijk basis voor innovatie en nieuwe werkgelegenheid, vooral ook in het midden- en kleinbedrijf.

Thema 2 Fijne stad om te wonen

Groningen is een stad waar het plezierig wonen is. Uit onderzoek blijkt steeds dat onze inwoners over het algemeen bovengemiddeld tevreden zijn over het onderhoud en de veiligheid. Na 2014 stopt het rijk met de ISV-middelen. Voor onze stad betekent dit dat we jaarlijks 8 miljoen minder ontvangen voor wijkvernieuwing, woningbouwproductie en jongerenhuisvesting. Op deze terreinen staan we voor ingrijpende heroverwegingen. Voor zaken die we na 2014 overeind wensen te houden moeten we nieuwe dekking vinden via het cofinancieringsfonds.

We ontkomen niet aan bezuinigingen op onderhoud en beheer. In de binnenstad en in het Noorderplantsoen houden we onze inzet op peil. Onze huiskamer moet schoon en veilig blijven. Als gemeente moeten we onze

inspanningen in de wijken – ook in het dagelijks onderhoud - verminderen, maar we zorgen ervoor dat de gevolgen daarvan acceptabel blijven. Dat moet lukken, want leefbare wijken en prettige buurten zijn het resultaat van ieders inspanningen; stadgers, ondernemers, instellingen en corporaties. De vernieuwing van de Woonschepenhaven gaat door evenals onze inzet voor jongerenhuisvesting.

Ook blijven we investeren in onze wijken (bijvoorbeeld Selwerd, De Wijert, Oosterhoogebrug), maar we moeten het anders doen. Geen grootschalige ingrepen meer, maar inzet op ontwikkelend en preventief beheer, met daar waar nodig gerichte maatregelen. Met ons Aanvalsplan Woningbouw willen we instrumenten ontwikkelen om initiatieven op de woningmarkt los te krijgen.

Met onze gerichte aanpak van veiligheidsproblemen in straten of buurten gaan we door. De budgetten voor veiligheid houden we in 2013 en 2014 grotendeels op peil.

Thema 3 Stad om je te ontwikkelen

Groningen is vanouds een onderwijsstad. Voor alle kinderen en jongeren, van peuter tot student, is Groningen een stad waar iedereen de kans krijgt zijn talent te ontdekken en te ontwikkelen. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat kinderen gezond en veilig opgroeien. Dat is een belangrijk doel in ons Integraal Jeugdbeleid.

Vooruitlopende op de vernieuwingen in het sociale domein vanaf 2015 onderzoeken we de mogelijkheden voor slimmere en klantgerichte organisaties in de wijken. Met als uitgangspunt het vergroten van de zelf- en samenredzaamheid van burgers. We bouwen voort op de goede ervaringen die we op dit gebied al opdoen binnen de Stip's en de Centra voor Jeugd en gezin.

In het onderwijsveld gaan we ons zoveel mogelijk beperken tot onze wettelijke taken. We blijven echter wel investeren in schoolgebouwen; met ons programma *Fris en duurzaam* gaan we door.

Ook in ons programma Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) moeten we korten. Het budget blijft echter toereikend om in de vraag te voorzien. De vensterscholen geven we een nieuwe impuls; door concentratie op de kerntaken verhogen we de kwaliteit. Door betere samenwerking en afstemming willen we meer synergie creëren in het hele onderwijsveld en gedurende de gehele onderwijsloopbaan. Daar hoort ook bij dat onderwijs en bedrijfsleven elkaar vaker opzoeken. Een belangrijke stap in deze richting willen we zetten met het binnenkort af te sluiten 'Onderwijspact', waarmee alle betrokken partners blijf geven onze hoge ambities voor 'Groningen onderwijsstad' te delen. Talentontwikkeling blijft voor ons belangrijk.

Alle instellingen op de terreinen jeugd en sport krijgen te maken met een generieke korting. De activiteiten Kind en Jeugd gaan we slimmer combineren.

Thema 4 Actieve en sociale stad voor iedereen

Groningen is een stad waar iedereen erbij hoort. Alle Stadjsers actief, is al jaren een belangrijk motto. We zijn een sociale stad waarin iedereen naar vermogen kan meedoen en waarin niemand aan de kant hoeft te staan. We willen zoveel mogelijk mensen kansen bieden om actief deel te nemen aan de Groninger samenleving. Dat blijft zo. We zetten alles op alles om ook met minder geld, toch zoveel mogelijk mensen actief te houden of weer laten worden. We blijven borg staan voor de meest kwetsbaren en de mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

Er komt een generieke korting op instellingen op de terreinen welzijn en zorg. We kiezen voor diegenen die de steun het meest nodig hebben. In het bijzonder hebben we daarbij oog voor kinderen; achterstanden door armoede willen we zoveel mogelijk voorkomen. In 2013 en 2014 houden we de budgetten voor het armoedebeleid in tact. Na 2014 willen we het armoedebeleid hervormen door ons te richten op kwetsbaren en diegenen die hulp het meest nodig hebben. Bij burgers die dat aan kunnen, doen we een groter beroep op de eigen verantwoordelijkheid. Onze eigen afdelingen en andere instellingen in het sociaal domein, zullen slimmer en nog efficiënter moeten gaan werken.

Thema 5 Een efficiënte en stimulerende organisatie

In ons collegeprogramma - en dat van het vorige college - is een 'efficiëntere organisatie' een van de speerpunten. In 2010 zijn we gestart met een majeure operatie gericht op een andere, participerende overheid. Inmiddels hebben we belangrijke stappen gezet op weg naar een transparantere en efficiëntere organisatie (o.a. Stadsbeheer, SSC, KCC, GMT, stafdiensten, voorbereiding samengaan SOZawe en iederz).

Aanvullend op de in 2010 gestarte bezuinigingsoperatie op de organisatie van 19,7 miljoen euro voor de jaren 2011-2014, formuleren we nu een extra bezuinigingsopgave voor de eigen organisatie vanaf 2015 oplopend tot 10 miljoen euro in 2017. Dit doen we mede in het licht van de lopende kerntakendiscussie en de ontwikkeling van 'een nieuwe overheid', waarbij we de dienstverlening verder willen verbeteren en de transparantie van onze organisatie vergroten. Zoals reeds eerder gezegd willen we hierover in het najaar met u nader van gedachten wisselen. Ook kunnen we op diverse plekken in de organisatie zullen we door samenvoeging van afdelingen en versoering van voorzieningen (o.a. voor college en GMT) verder besparen. Van belang is op te merken dat personele inkrimping, door rechtspositionele oorzaken en vanuit ons uitgangspunt van goed werkgeverschap, in de meeste gevallen niet direct leidt tot kostenreductie. Daarom is in de begroting een oplopend bedrag voor 'frictiekosten' gereserveerd.

Een steeds duurzamer stad

In 2035 willen we een energie neutrale stad zijn. Die ambitie houden we overeind. We blijven samen met bewoners, instellingen en bedrijven werken aan een duurzame stad. Verduurzamen is belangrijk voor het milieu, maar ook omdat we daar veel geld mee besparen. Huurders en woningbezitters ervaren direct wat energiebesparing oplevert.

In al onze beleidsprogramma's is verduurzaming inmiddels verankerd. Als grote organisatie geven we zelf in duurzaam gedrag zoveel mogelijk het goede voorbeeld. Verder hebben we een rol om duurzaamheid hoog op de agenda te houden van bedrijven, instellingen en andere partners, samenwerking te bevorderen en kansrijke projecten te initiëren en optimaal te faciliteren. Na 2014 willen we ons duurzaamheidsprogramma financieren vanuit het cofinancieringsfonds.

Gemiddeld geen lastenverhoging

Een van onze financiële uitgangspunten is dat we terughoudend zijn met lastenverhoging. We kiezen ervoor om in 2014 de woonlasten voor burgers gemiddeld niet te verhogen. Door diverse maatregelen kunnen we de afvalstoffenheffing en de rioolrechten verlagen. Dit geeft ruimte om – bij gemiddeld gelijkblijvende woonlasten – de OZB voor woningen iets te verhogen.

De OZB voor bedrijfspanden verhogen we niet. In 2011 heeft het bedrijfsleven in onze stad gekozen voor een vrijwillige OZB-verhoging, waarvan de opbrengst sindsdien wordt gestort in het Fonds Ondernemend Groningen. Vanuit dit fonds worden tal van projecten in de stad door ondernemers en/of door ondernemers en gemeente gezamenlijk gefinancierd. We memoreren dit hier, omdat het een goed voorbeeld is van hoe gemeente en andere partijen werkbare vormen weten te vinden om concreet uitvoering te geven aan de gedeelde verantwoordelijkheid voor onze stad.


Tot slot een blik vooruit

Met deze Voorjaarsbrief leggen wij een zeer omvangrijk bezuinigingspakket aan u voor. Wij realiseren ons terdege dat de voorgestelde maatregelen een grote impact zullen hebben. De afgelopen jaren is in veel sectoren van de Groninger samenleving bezuinigd. De zware financiële opgave waarvoor de gemeente Groningen nu staat maakt het onontkoombaar dat er de komende jaren nog zwaarder en ingrijpender bezuinigd moet worden. Ook op kwetsbare terreinen in het sociale domein ontkomen we niet aan verdere bezuinigingen. Dat geldt ook voor beheer en onderhoud, bereikbaarheid, economische ontwikkeling, sport en cultuur. Het zal niet eenvoudig zijn om de gevolgen van al deze bezuinigingen op te vangen. Niet eenvoudig, maar ook: niet onmogelijk. Groningen is een stad met veel veerkracht. Een stad met creatieve en energieke ondernemers. Een stad kortom met mensen die het nodige voor elkaar kunnen krijgen; ook als de gemeente een stapje terug moet doen. Of misschien wel *juist* als de gemeente een stapje terug doet. Zonder dat wij onze verantwoordelijkheid als gemeente hierbij uit het oog verliezen. Zo kan de crisis ook ruimte bieden en kansen creëren voor nieuwe vormen


van samenwerking, participatie en co-creatie. Verbinden en vernieuwen, zo formuleerden wij het in ons Prinsenhofakkoord. Wij vertrouwen erop dat de Groninger samenleving in al zijn geledingen de komende jaren aan deze begrippen invulling zal weten te geven.

Wij vertrouwen op een constructieve gedachtewisseling over onze voorlopige voorstellen met uw raad. In september zullen we onze definitieve voorstellen aan uw raad presenteren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,



de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel



de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlagen

- I Financieel Perspectief inclusief toelichtingen
- II Dekkingsmogelijkheden inclusief toelichtingen
- III Stadsmonitor
- IV Leefbaarheid & Veiligheidsmonitor

TOELICHTING OP DE BIJLAGEN FINANCIËEL PERSPECTIEF EN DEKKINGSMOGELIJKHEDEN

Inleiding

In de Voorjaarsbrief hebben wij u in hoofdlijnen aangegeven voor welke opgave wij staan en op welke manier wij deze opgave willen aanpakken. In bijlagen I en II bieden wij u in meer detail inzicht in de financiële opgave, de dekkingsmogelijkheden en de keuzes die wij hierin hebben gemaakt. In deze toelichting op de bijlagen vatten we een en ander samen en geven wij een leeswijzer voor de verschillende onderdelen.

Opgave (financieel perspectief)

In bijlage I hebben wij het financieel perspectief van de gemeente Groningen geschetst voor de jaren 2013-2017. Dit perspectief is gewijzigd ten opzichte van het perspectief dat wij u in de laatste Tussenrapportage financieel perspectief (BD13.3625747) hebben gemeld:

	2013	2014	2015	2016	2017
Financieel perspectief april 2013	-53.827	-71.664	-42.376	-41.721	-40.530
Financieel perspectief mei 2013	-48.318	-25.533	-23.543	-20.366	-19.387
Verschil	5.509	46.131	18.833	21.355	21.143

In april hebben we u een opgave gepresenteerd van ruim 53 miljoen euro in 2013, bijna 72 miljoen euro in 2014 en structureel circa 42 miljoen euro vanaf 2015. Het verschil met de huidige opgave is 5,5 miljoen euro in 2013, 47 miljoen euro in 2014 en circa 20 miljoen euro structureel vanaf 2015. De grootste verschillen lichten wij hieronder toe.

In 2013 wordt de verlaging van 5,5 miljoen euro grotendeels verklaard door een verlaging van enkele knelpunten uit de opgave, te weten de verwachte nominale compensatie met 3 miljoen euro structureel, het wegvallen van het nadeel bij het stopzetten van projecten (0,8 miljoen euro) en het dekken van de verlenging van de dienstverbanden van de ex- banenpoolers uit het participatiebudget (0,8 miljoen euro).

In 2014 is de opgave verlaagd met 47 miljoen euro. Hiervan wordt 37,1 miljoen euro verklaard doordat we de aanvulling van het weerstandsvermogen naar een ratio van 1,0 niet langer in de opgave opnemen. Wij handhaven deze ambitie voor de langere termijn, maar we onderkennen dat hiervoor in 2013 en 2014 onvoldoende middelen beschikbaar zijn. Het tekort woonschepenhaven/ISV van 4,5 miljoen euro is uit de opgave gehaald, omdat we hiervoor alternatieve dekking hebben gevonden. Daarnaast is de opgave verlaagd door de hiervoor genoemde nominale compensatie (- 3 miljoen euro) en alternatieve dekking dienstverbanden ex- banenpoolers (-0,6 miljoen euro).

Vanaf 2015 is de opgave structureel verlaagd met 21 miljoen euro. Dit wordt voor een deel verklaard door de nominale compensatie (-3 miljoen euro structureel) en het vooralsnog niet opnemen van een structureel knelpunt rijksbezuinigingen vanaf 2015 (-2,7 miljoen euro structureel). Dit laatste als gevolg van het recent gesloten sociaal akkoord tussen werkgevers en werknemers. De belangrijkste wijziging is echter het niet langer dekken van een deel van de incidenteel gedekte structurele activiteiten. Dit leidt tot een verlaging van de opgave met structureel 15 miljoen euro. Wij lichten dit bij het onderdeel Dekkingsmogelijkheden nader toe.

De eerste stap die wij hebben gezet bij het aanpakken van de hiervoor geschetste opgave is het beoordelen van de incidenteel gedekte structurele activiteiten. Deze lijst van activiteiten is de afgelopen jaren gegroeid tot een totaalbedrag van 28,1 miljoen euro structureel. De activiteiten zijn gedekt tot en met 2014. In de Tussenrapportage financieel perspectief april 2013 (BD13.3625747) hebben wij in eerste instantie de gehele lijst als knelpunt vanaf 2015 meegenomen. Het beëindigen van de activiteiten, zoals deze op de lijst voorkomen, betekent een vermindering van de opgave vanaf 2015. De beoordeling van de activiteiten door ons college heeft ertoe geleid dat wij voorstellen een aantal activiteiten te beëindigen vanaf 2015 danwel van een andere dekking te voorzien (bijvoorbeeld door cofinanciering). Het overzicht van activiteiten is opgenomen op de volgende pagina.

Het resultaat van deze eerste stap is een verlaging van onze opgave met 15 miljoen euro structureel vanaf 2015. Daarnaast zorgen we ervoor dat de activiteiten die we vanaf 2015 willen continueren van een structurele dekking worden voorzien. Hierbij gaat het om een bedrag van ruim 13 miljoen euro, dat we opnemen in onze opgave.

Activiteit	Oorspronkelijk	Schrappen
G-kracht	1.000	1.000
Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025 (2011-2014)	2.000	1.000
Integraal veiligheidsbeleid	625	0
Onderhoud: incidentele aanvulling budget (2011-2014)	500	500
Cofinancieringsfonds Kennisprojecten (2011-2014)	250	250
Meldpunt	140	0
Integraal veiligheidsbeleid	1.250	0
Bedrijfsvoering iederz	700	215
Efficiency UWV	500	0
Formatie concernfinanciën	150	150
Wijkcommunicatie	50	50
Burgerparticipatie	50	50
Wmo	1.700	0
Schuldhelp	70	0
200 banenplan (tot en met 2014)	500	500
Verduurzamen schoolgebouwen	1.000	1000
Akkoord van Groningen	500	500
Cultuur	1.000	1000
Lokaal inkomensbeleid	333	0
ISV	8.000	7.830
GR Meerstad	112	0
Bijdrage OV bureau	159	0
Stadstoezicht	315	0
Tekort iederz	5.100	0
Armoedebeleid	2.000	900
Verkeerseducatie	55	55
Totaal	28.059	15.000

In het financiële perspectief en de bijbehorende toelichting (bijlage I) zijn de opgaven per knelpunt in beeld gebracht en per knelpunt toegelicht. Een belangrijk onderdeel van het financieel perspectief is het financiële meerjarenbeeld. Deze ontvangt u gelijktijdig met de Voorjaarsbrief via een afzonderlijk raadsvoorstel.

Dekkingsmogelijkheden

Het beëindigen van een deel van de incidenteel gedekte structurele activiteiten is niet voldoende om de opgave uit het financieel perspectief geheel op te lossen. Als tweede stap in onze aanpak van het tekort hebben we dekkingsmogelijkheden in verschillende clusters geïnventariseerd. Een groot deel hiervan hebben we overgenomen. Het resultaat is samengevat in onderstaande tabel:

<i>Voorgestelde invulling</i>	2013	2014	2015	2016	2017
Reduceren opgave	0	0	0	0	0
Quick wins	14.775	3.395	2.465	2.730	3.130
Verhogen inkomsten	1.680	15.762	935	935	935
Publieke dienstverlening	0	37	190	215	215
Wonen	4.207	450	125	125	125
Economie	590	1.461	22	22	22
Bereikbaarheid	3.447	3.670	1.015	1.015	1.015
Onderhoud en beheer	184	1.544	1.269	1.269	1.269
Welzijn/ zorg/ jeugd	0	4.350	5.350	5.350	5.350
Armoedebeleid/minimabeleid/ werk/ participatie	0	2.600	3.823	4.723	4.723
Onderwijs	0	1.358	1.558	1.558	1.558
Duurzaamheid	677	241	0	0	0
Sport	0	150	150	150	150
Cultuur	0	1.100	1.100	1.100	1.100
Organisatie	470	1.558	3.015	8.015	11.015
Overig	0	300	2.526	300	300
Totaal	26.030	37.976	23.543	27.507	30.907

In het overzicht van de dekkingsmogelijkheden (bijlage II) zijn de mogelijke besparingen en de door ons college gemaakte keuzes per cluster toegelicht.

Conclusie

Per saldo leidt de vastgestelde financiële opgave en het totaal van de vastgestelde dekkingsmogelijkheden tot het volgende resultaat:

Financiële opgave vs dekking	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal opgave	-48.318	-25.533	-23.543	-20.366	-19.387
Totaal dekkingsmogelijkheden	26.030	37.976	23.543	27.507	30.907
Resultaat	-22.288	12.443	0	7.141	11.520

De dekkingsmogelijkheden die we voorstellen over te nemen, leiden tot een resterend tekort van 9,8 miljoen euro in 2013 en 2014. Verdergaande bezuinigingen zijn in deze jaren in onze ogen niet realistisch. Dit betekent dat wij ons weerstandsvermogen niet op korte termijn aanvullen tot een ratio van 0,8. De voorgestelde dekking leidt tot een ratio van 0,75 in 2014. In de rekening 2013 zal de ratio nog ruim onder het gewenste niveau liggen. In aanvulling hierop stellen wij voor om toekomstige meevallers (of ruimte in het meerjarenbeeld) volledig in te zetten voor versterking van het weerstandsvermogen tot de ratio 0,8 is bereikt. En daarna meevallers voor de helft in te zetten voor versterking van het weerstandsvermogen tot een ratio van 1,0 is bereikt.

LEESWIJZER

Bijlage I: Financieel perspectief 2013-2017 en toelichting

De basis in het Financieel perspectief 2013-2017 is het actuele meerjarenbeeld. Dit meerjarenbeeld ontvangt u gelijktijdig met de Voorjaarsbrief, via een afzonderlijk raadsvoorstel. De knelpunten in het overzicht Financieel perspectief zijn genummerd en worden toegelicht in de "Toelichting Financieel perspectief 2013-2017". Onder "Knelpunt 20 – Incidenteel gedekte structurele activiteiten" zijn knelpunten opgenomen die door middel van extra beleidsmiddelen tot en met 2014 zijn gedekt (de incidenteel gedekte structurele activiteiten. Wanneer hier bedragen zijn opgenomen (bijvoorbeeld Tekort Veiligheidsgelden: -1.875), dan stellen wij voor om deze knelpunten ter hoogte van het genoemde bedrag te dekken. Het zijn negatieve bedragen, omdat het om knelpunten gaat. Wanneer hier een 0 (nul) is opgenomen (bijvoorbeeld G-kracht: 0) stellen wij voor het betreffende knelpunt geen middelen meer beschikbaar te stellen.

In de laatste regel "totaal opgaven en afweegbare knelpunten" zijn de tekorten per jaar zichtbaar zonder aanvullende maatregelen (= Totaal opgave).

Bijlage II: Dekkingsmogelijkheden en toelichting per cluster

In deze bijlage worden alle dekkingsmogelijkheden per cluster gepresenteerd. Alle geïnterpreteerde dekkingsmogelijkheden zijn in dit overzicht opgenomen, ook de dekkingsmogelijkheden waar wij uiteindelijk niet voor hebben gekozen. In die gevallen zijn er geen bedragen bij de gepresenteerde dekkingsmogelijkheid opgenomen. De dekkingsmogelijkheden die door ons college zijn overgenomen zijn geel gearceerd weergegeven.

De dekkingsmogelijkheden zijn genummerd en worden per cluster toegelicht. De dekkingsmogelijkheden met het nummer 3 (bijvoorbeeld Wonen (ISV) – na 2014) betreffen de incidenteel gedekte structurele activiteiten die ook in het financieel perspectief zijn opgenomen onder punt 20 – "Incidenteel gedekte structurele activiteiten". In dit overzicht van dekkingsmogelijkheden zijn al deze posten op nul gezet om dubbelingen met het financieel perspectief 2013-2017 (bijlage I) te voorkomen. In het financieel perspectief 2013-2017 (bijlage I) zijn de juiste bedragen opgenomen.

In de toelichting bij de dekkingsmogelijkheden wordt een korte toelichting en motivering op de dekkingsmogelijkheden gegeven. Uw raad kan aan de hand van het overzicht per cluster en de toelichting op de dekkingsmogelijkheden een eigen beoordeling maken van de keuze van ons college. En waar gewenst alternatieven aanreiken. Daarbij kunt u de door ons niet overgenomen dekkingsmogelijkheden betrekken, maar uiteraard ook andere onderdelen van het gemeentelijke beleid, zoals deze zijn weergegeven in de programmabegroting.

Vertaling thema's Voorjaarsbrief naar clusters

In de Voorjaarsbrief 2013 is een vijftal thema's opgenomen. De bezuinigingsmaatregelen per thema's kunnen als volgt vertaald worden naar de clusters die gehanteerd zijn in het overzicht van dekkingsmogelijkheden:

<i>Thema</i>	<i>Clusters</i>
Sterke, aantrekkelijke stad in de regio	Economie, Cultuur, Bereikbaarheid
Fijne stad om te wonen	Wonen, Onderhoud en beheer
Stad om je te ontwikkelen	Zorg/welzijn en jeugd, Onderwijs, Sport
Actieve stad voor iedereen	Armoede/minimabeleid/werk/participatie
Een efficiënte en stimulerende organisatie	Publieke dienstverlening, Organisatie

Niet alle clusters zijn vertaald in de voorjaarsbrief. Bij de begroting 2014 vertalen we de clusters naar de verschillende programma's in de begroting.

Bijlage I

Financieel perspectief 2013-2017

Datum: 23 mei 2013

Opgaven

Onderdeel		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1 Actueel meerjarenbeeld			1.615	15.756	8.326	5.931	3.617
<i>Onontkoombare knelpunten</i>							
<i>Opgave 2013-2017</i>							
2 Aanvulling weerstandsvermogen naar ratio 0,8	Alle		-38.386				
a - Herziene grondexploitaties 2012 - resultaat -		-2.850					
b - Herziene grondexploitaties 2012 - wsv		-8.400					
c - TCN/SIG afboeking 2012		-2.000					
d - Herziene grondexploitatie 2012 Meerstad		-25.000					
e - Lager resultaat 2012 (7,5 mio euro als dekking begroting 2013 meegenomen)		-500					
f - aanpassing risico wet BUIG		-2.520					
g - Weerstandsvermogen rekening 2012		3.146					
h - tekort meerjarenbeeld dubbel meegenomen in berekening wsv naar 0,8		1.188					
i - voorziening pensioenen wethouders		-1.450					
Correctie opgave in verband met dubbeling met wsv rekening 2012 (gesubs banen)			1.053				
3 - waardering gronden (Suiker unie)			-1.600	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
4 Tekort dekking begroting 2013	Alle						
a overige knelpunten			-2.400				
5a Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	Alle			-11.596	-5.864	-2.324	-216
5b Frictiekosten nieuwe bezuinigingen 2014-2017	Alle			-2.080	-800	-320	
6 Tekort iederz na maatregelen (re) visie zicht op werk *	Werk en inkomen			-400	-5.585	-5.070	-4.455
7 Tekort wet BUIG	Werk en inkomen			-7.064			
8 Risico ivm aanvullende Rijksbezuinigingen effect 2014				-2.700			
9 Tekort bedrijfsvoering RO/EZ			-2.000	-2.000			
10 Leerlingenvervoer				-130			
11 Tekort parkeerbedrijf			-1.500	-800			
12 Huisvesting Sozawe				-750			
13 financiering BBZ				-440	-327		
14 Proceskostenvergoeding belastingen				-125	-125	-125	-125
15 SNN				-112	-112	-112	-112
16 Basisregistraties				-500	-500		
17 Bezuinigingspakket 2011-2014			-5.100	-7.600	-7.600	-7.600	-7.600
18a Tekort Stadstoezicht variant 1				-790	-830	-870	-620
18b Tekort Stadstoezicht variant 2				-720			
19 Vervangen Herewegspoorviaduct					-600	-600	-600
20 Incidenteel gedekte structurele activiteiten* (iederz en stadstoezicht apart)							
Tekort Veiligheidselden					-1.875	-1.875	-1.875
Compensatie afromingstaakstelling WMO gelden					-1.700	-1.700	-1.700
Stoppen ISV gelden					-170	-170	-170
G kracht					0	0	0
Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025					-1.000	-1.000	-1.000
Onderhoud BORG					0	0	0
Co financiering kennisprojecten					0	0	0
Meldpunt overlast					-140	-140	-140
Efficiency UWV					-500	-500	-500
Formatie afdeling concern financien					0	0	0
Wijkcomminucatie					0	0	0
Burgerparticipatie					0	0	0
Schuldhelpverlening					-70	-70	-70
200 banenplan (afbouw tot 2014)					0	0	0
Verduurzamen schoolgebouwen					0	0	0
Akkoord van groningen					0	0	0
Cultuur					0	0	0
Lokaal inkomensbeleid					-333	-333	-333
Bijdrage GR Meerstad					-112	-112	-112
Bijdrage OV burea					-159	-159	-159
Armoedebeleid					-1.100	-1.100	-1.100
Verkeerseducatie					0	0	0
21 Groot onderhoud kinderboerderijen				-250	-250	0	0
22 Noodopvang asielzoekers				-345	0	0	0
23 Uitvoering Antillianenbeleid				-262	-262	-262	-262
24 Extra kosten parkeerautomaten Card- only	Verkeer			-72	-72	-72	-72
25 Boterdiep				-770			
26 vergoeding eigen bijdrage wet kinderopvang wwb deelnemers reïntegratie				-160	-160	-160	-160
27 Grote zaal Oosterpoort- cofinanciering in verband met legaat				-23	-23	-23	-23
28 Co financiering				pm	pm	pm	pm
Totaal opgave		zie 2013	-48.318	-25.533	-23.543	-20.366	-19.387

Bijlage I. Toelichting Financieel perspectief 2013-2017

1. Meerjarenbeeld begroting 2013

Zie toelichting financieel meerjarenbeeld 2014-2017

2. Aanvulling weerstandsvermogen naar ratio 0,8

Onderstaande knelpunten leiden per saldo tot een benodigde aanvulling van ons weerstandsvermogen met 38,4 miljoen euro om op een ratio van 0,8 uit te komen:

a) Herziene grondexploitaties 2012 - resultaat

b) Herziene grondexploitaties 2012 - weerstandsvermogen

De herzieningen leiden tot een negatief resultaat van 44 miljoen euro. Dat is 4 miljoen euro meer dan was verwacht. Hiervan is 40 miljoen euro ten laste gebracht van de voorziening die we hiervoor bij de jaarrekening 2011 hebben getroffen. Het uiteindelijke nadeel in de jaarrekening 2012 valt lager uit (2,85 miljoen euro) vanwege de rente over de gevormde verliesvoorziening van 40 miljoen euro.

Bij de rekening 2012 is een nieuwe inschatting gemaakt van het risico bij grondexploitaties. Deze komt uit op 73 miljoen euro. Dit is een stijging ten opzichte van de begroting 2013. Daar was het risico 61,4 miljoen euro. In de begroting 2013 zijn we er vanuit gegaan dat het risico zou dalen omdat we een voorziening van 40 miljoen euro hebben getroffen. Het risico is echter ook gestegen, vooral door het risico parkeergarage Boterdiep en een verdragingsrisico bij Westpoort. Per saldo komt het risico in de rekening 2012 daarmee op 73 miljoen euro. Het effect van de toename van het risico op het weerstandsvermogen is 8,4 miljoen euro.

c) TCN/SIG afboeking

Het negatieve resultaat vanwege het faillissement van TCN/SIG schatten we op dit moment in op 6,7 miljoen euro. Als gevolg van de afwikkeling van het faillissement kan dit nog iets oplopen. Bij de derde voortgangsrapportage 2012 hebben we bij de bepaling van het besteedbaar resultaat rekening gehouden met een nadeel van 4,7 miljoen euro. Resteert een extra nadeel van 2,0 miljoen euro.

d) Herziene grondexploitatie Meerstad

Vanwege de voortdurende economische crisis en de effecten hiervan op de woningmarkt, is in de actuele grondexploitatie de verkoop van woningen in de komende jaren verlaagd en de afzet van bedrijventerreinen met circa 10 jaar vertraagd. Dit leidt tot een verlies van 25 miljoen euro. Hiervoor is in de rekening 2012 een voorziening getroffen. Ondanks de voorziening blijft het risico van Meerstad constant rond de 93 miljoen euro. Enerzijds wordt het risico lager door de getroffen voorziening. Anderzijds is het risico bij de afzet van bedrijventerreinen verhoogd. Voor het benodigd weerstandsvermogen heeft de herziening dus nauwelijks effect.

e) Lager resultaat 2012

Het effect van het lagere resultaat 2012 is opgenomen in onderdeel g 'Weerstandsvermogen rekening 2012'.

f) Aanpassing risico wet BUIG

Het risico van de wet BUIG is geactualiseerd. Het effect op het weerstandsvermogen is een benodigde aanvulling van 2,5 miljoen euro.

g) Weerstandsvermogen rekening 2012

De grootste risico's zitten bij de grondexploitaties. In totaal gaat het om bijna 165 miljoen euro. De herzieningen van de grondexploitaties hebben effect op het risico en daarmee het benodigde weerstandsvermogen. De effecten op het weerstandsvermogen bij de grondexploitaties zijn hierboven al genoemd bij de herziene grondexploitaties (8,4 miljoen extra nodig) en Meerstad (ongewijzigd).

De actualisering van de overige risico's en reserves is uitgevoerd bij de rekening 2012. Het effect op het weerstandsvermogen is een verlaging van 3,1 miljoen euro.

h) Tekort meerjarenbeeld dubbel meegenomen in berekening wsv naar 0,8

Bij de begroting 2013 is het knelpunt 'Tekort meerjarenbeeld' gedekt door zowel een onttrekking uit de Algemene Egalisatie Reserve als ook door het toekennen van extra beleid. Dit wordt nu gecorrigeerd, met als gevolg een positief effect op de opgaven van 1,188 miljoen euro.

j) Voorziening pensioenen wethouders

Op basis van uitspraken van het ministerie en de commissie BBV moeten we voor het volledige bedrag aan pensioenen van wethouders in 2012 een voorziening treffen. Hierdoor ontstaat een nadeel van 1,8 miljoen euro in 2012. Tot nu toe zijn we er vanuit gegaan dat we de pensioenen deels uit structurele middelen konden dekken. Het risico dat we hiervoor hebben opgenomen in de begroting 2013 kan vervallen. Dat heeft een positief effect op het benodigd weerstandsvermogen van 350 duizend euro positief. Per saldo leidt dit tot een knelpunt van 1,45 miljoen euro.

- Correctie opgave in verband met dubbeling met wsv rekening 2012 (gesubs banen)

In de gemeenterekoning 2012 is het risico 'Gesubsidieerde arbeid – banenpool' opgenomen. Dit heeft betrekking op het risico dat de kosten van de WW voor rekening van de gemeente komen, als eigen risico drager, bij een eventueel ontslag van ex-banenpoolers in verband met de beëindiging van de gesubsidieerde arbeid in Groningen. Inmiddels hebben wij een voorstel in voorbereiding om de dienstverbanden van ex-banenpoolers te continueren. Hiermee kan dit risico vervallen. Dit heeft een positief effect van 1,1 miljoen euro op het weerstandsvermogen.

3. Waardering gronden Suikerunie

De boekwaarde van de Suikerunie is eind 2012 39,4 miljoen euro. Dit bestaat uit de verkrijgingsprijs van 35 miljoen euro en de jaarlijkse rente- en exploitatiekosten vanaf het moment van aankoop (4,4 miljoen euro).

Volgens in 2012 aangescherpte landelijke richtlijnen mogen we de jaarlijkse kosten bij gronden alleen activeren als we in de nabije toekomst starten met de exploitatie (het daadwerkelijk bebouwen). Naar verwachting starten we pas na 2035 met de Suikerunie. Daarmee voldoen we waarschijnlijk niet aan het criteria van nabije toekomst.

In dat geval schrijven de regels voor dat we de jaarlijkse kosten (4,4 miljoen euro) direct afboeken en voor de komende jaren de jaarlijkse kosten op een andere manier moeten

dekken. Wanneer van de landelijke regels wordt afgeweken, dient dit expliciet te worden toegelicht in rekening en begroting.

In afwijking van de landelijke regels vinden wij het verdedigbaar de huidige boekwaarde te handhaven op 39,4 miljoen euro. Op basis van een voorlopige grondexploitatie Suikerunie, kunnen we concluderen dat we de boekwaarde in de toekomst goed kunnen maken.

Wel moeten de jaarlijkse rente- en exploitatiekosten van 1,6 miljoen euro per jaar op een andere manier worden gedekt. Deze kosten kunnen niet meer worden opgeteld bij de boekwaarde omdat de lange termijn tot de start van de exploitatie daarvoor te veel onzekerheden biedt.

Voor dekking van de jaarlijkse kosten (1,6 miljoen euro) onderzoeken we ook de mogelijkheden voor tijdelijke maatregelen.

4. Tekort dekking begroting 2013

Voor de begroting 2013 constateren we nog enkele onzekerheden in overige knelpunten. We schatten deze vooralsnog in op 2,4 miljoen euro negatief in 2013.

5a. Fricatiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw

In de bezuinigingsopgave 2011-2014 en de maatregelen die we nemen om tekorten in de bedrijfsvoering te dekken, zit een personele bezuinigingsopgave van circa 250 fte. Ieder bezuinigingstraject op formatie gaat gepaard met frictiekosten, aangezien het tijd kost medewerkers te herplaatsen binnen of buiten de organisatie. Onder frictiekosten verstaan we doorlopende loonkosten inclusief overheadkosten. De kosten voor herplaatsing van boventallige medewerkers rubriceren wij onder kosten flankerend beleid. Dat betreft de kosten voor onder andere extra capaciteit van loopbaanadviseurs van het gemeentelijke Loopbaancentrum (LBC) en kosten voor outplacement. Voor flankerend beleid hebben we in totaal 5 miljoen euro gereserveerd. Hierbij gaan we uit van 25 duizend euro aan kosten per fte en in totaal 200 fte.

De frictiekosten voor de komende 4 jaar hebben we bepaald op circa 20 miljoen euro¹. Op basis van ervaringen met frictiekosten in het verleden zou het bedrag aan frictiekosten hoger moeten zijn. We stellen ons echter tot doel maximaal 20 miljoen euro aan frictiekosten te maken. We houden hierbij rekening met de autonome uitstroom en een intensieve aanpak van herplaatsing van medewerkers. Daarnaast gaan we er van uit dat de afspraken met de bonden over een nieuw sociaal convenant bijdragen aan het beperken van frictiekosten. We hebben nog geen rekening gehouden met frictiekosten als gevolg van de bezuiniging van 10 miljoen op de organisatie (na 2015) en mogelijke bezuinigingen ter dekking van de opgave voor 2013 en verder.

5b. Fricatiekosten bezuinigingen 2014-2017

Voor een sluitende meerjarenbegroting 2014-2017 zijn aanvullende bezuinigingen noodzakelijk. Deze bezuinigingen zullen leiden tot extra frictiekosten voor circa 40 fte.

¹ Hierbij gaan we uit van de start van herplaatsing op 1 januari 2014 en gemiddelde kosten per fte van 80 duizend euro per jaar. Voor de uitstroom gaan we uit van 35% in het eerste jaar, 75% in het tweede jaar, 90% in het derde jaar en 100% in het vierde jaar.

6. Tekort op sociale werkvoorziening

In onderstaand overzicht wordt het tekort op de sociale werkvoorziening weergegeven. De oorzaak voor het tekort op de sociale werkvoorziening is tweeledig. Het grootste deel wordt veroorzaakt door de loonkosten. Er is structureel een verschil tussen de jaarlijkse rijkssubsidie en de werkelijke loonkosten. Dit leidt voor 2014 tot een subsidietekort van 6,9 miljoen euro. De loonkosten zijn nauwelijks beïnvloedbaar vanwege cao afspraken en omdat onder de nieuwe Participatiewet (ingang waarschijnlijk 2015) de bestaande mensen in dienst blijven. Het tekort loopt op tot 7,4 miljoen in 2017.

Ten tweede is er een uitvoeringstekort. Voor 2014 verwachten we een tekort van 2,1 miljoen euro. In de Houtkoolschoolschets Werk en Participatie staan maatregelen beschreven, die ertoe moeten leiden dat het uitvoeringstekort binnen 3 jaar wordt teruggedrongen.

In 2014 wordt, bovenop de structurele gemeentelijke bijdrage van 2,9 miljoen euro, voor de laatste keer 5,7 miljoen euro aan extra beleidsmiddelen beschikbaar gesteld. Hierdoor resteert per saldo een tekort van 400 duizend euro in 2014. Door het wegvallen van de extra beleidsmiddelen per 2015 loopt het knelpunt vanaf 2015 aanzienlijk op ten opzichte van 2014.

Meerjarenbeeld sociale werkvoorziening na maatregelen (re)visie/houtkoolschets:

	2014	2015	2016	2017
Subsidietekort	-6.900	-7.100	-7.300	-7.400
Uitvoeringstekort	-2.145	-1.430	-715	0
Gemeentelijke bijdrage structureel	2.945	2.945	2.945	2.945
Extra beleidsmiddelen	5.700	-	-	-
Resterend tekort	-400	-5.585	-5.070	-4.455

7. Tekort Wet Buig

We verwachten in 2014 en verder een tekort op de uitvoering wet BUIG omdat het huidige verdeelmodel van de wet BUIG niet adequaat werkt voor de stad Groningen. Deze verdeelstoornis in het model is door het rijk erkend. In de afgelopen jaren zijn we hierin gecompenseerd met een Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU). Er bestaat nog onduidelijkheid vanuit het rijk over de voortzetting van de MAU. Vooralsnog gaan we uit van een toekenning van de MAU in 2014, met een eigen risico van 5% (7,1 miljoen euro).

Op basis van onze berekeningen verwachten we in 2014 een tekort van 9,3 miljoen euro. Door toekenning van de MAU bedraagt ons tekort maximaal 7,1 miljoen euro. Dit bedrag hebben we in 2014 opgenomen als knelpunt. Het verwachte tekort voor 2015 nemen we mee in de berekening van het weerstandsvermogen.

8. Risico aanvullende Rijksbezuinigingen (effect 2014)

Voor mogelijk extra aanvullende rijksbezuinigingen is het risico bepaald op 2,7 miljoen euro in 2014. Dit bedrag is gebaseerd op het voorgestelde bezuinigingspakket van 4,3 miljard euro dat het rijk in maart 2013 heeft gepresenteerd, maar dat voorlopig is uitgesteld met het afsluiten van het 'sociaal akkoord' in april 2013. Het kabinet bekijkt in augustus 2013 of

alsnog ingrepen nodig zijn in 2014, vandaar dat een risico bedrag van 2,7 miljoen euro wordt opgenomen.

9. Tekort bedrijfsvoering RO/EZ

De afgelopen jaren wordt steeds meer inzet gevraagd voor reguliere producten en wettelijke taken, zonder financiële compensatie. Het betreft voornamelijk:

- Extra formatie verkeer en vervoer
- Tekort ontvlechting stadsbeheer
- Toename beleidsadvisering
- Ongedekte werkzaamheden (BAG, kap- en sloopvergunningen, bestemmingsplannen)

Door een volle projectenportefeuille hebben we het tekort de afgelopen jaren (incidenteel) kunnen compenseren. Door de economische crisis zijn er minder projecten. Om de terugloop aan werkzaamheden te compenseren hebben we de formatie in de flexibele schil verminderd. Dat is echter onvoldoende om het tekort op te lossen. In de gemeenterekening 2012 wordt voor het eerst een deel van het tekort zichtbaar. Het totale structurele tekort komt uit op 3,2 miljoen euro structureel. Een deel van het tekort moet worden opgelost door een bezuiniging op de formatie. Dit leidt tot frictiekosten. Deze kosten zijn onderdeel van het knelpunt bij nummer 3. De resterende kosten zijn 2 miljoen euro structureel. Hiervoor worden aanvullende bezuinigingsvoorstellen voorbereid.

10. Leerlingenvervoer

In 2011 en in 2012 hebben we geconstateerd dat de lasten van het leerlingenvervoer de beschikbare budgetten overschrijden. De overschrijding kan oplopen tot 170 duizend euro op jaarbasis. De oorzaken van het tekort zijn divers; meer kilometers door nieuwe wijken, tariefsverhoging in de branche en meer leerlingen.

De toekenning van leerlingenvervoer is een openeinderegeling gebaseerd op een gemeentelijke verordening. Beperking van het aantal leerlingen is niet zonder meer mogelijk. Vanwege het contract met de vervoerder is het de komende jaren ook niet mogelijk te bezuinigen op de kwaliteit van het vervoer.

Op 14 februari 2013 heeft uw college een brief naar de raad gestuurd met de mededeling dat u besloten heeft de bezuinigingsmaatregelen samen te laten vallen met de aanbesteding van het vervoer in januari 2014. De financiële effecten hiervan worden merkbaar bij het ingaan van het nieuwe contract per augustus 2014. Het verwachte tekort voor 2013 is gedekt bij de begroting 2013. Voor 2014 resteert een verwacht tekort van 130 duizend euro.

11. Tekort parkeerbedrijf

De exploitatie van het Parkeerbedrijf laat een kwetsbaar beeld zien vanwege reële risico's. In het bijzonder de langere ingroei van de Damsterdiepgarage, de onzekere bijdrage van het OV-bureau t.b.v. exploitatie/onderhoud van P+R-terreinen en de achterblijvende inhaalslag van de parkeerhandhaving zijn de belangrijkste risico's. Er wordt gewerkt aan diverse acties en beheersmaatregelen om het verwachte negatieve resultaat te beperken. Het maximale nadeel schatten we in op 1,5 miljoen euro in 2014.

12. Huisvesting Sozawe

De huur van het pand aan de Eendrachtskade loopt door tot 1 mei 2014. De vrijvallende huur van dit pand is vanaf 1 januari 2014 ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw aan het Europapark. Hierdoor ontstaat een knelpunt van 0,6 miljoen euro in 2014. Daarnaast verwachten wij dat de eigen aangebrachte voorzieningen in het gebouw op eigen kosten moeten worden ontmanteld. Hiermee is circa 0,15 miljoen euro gemoeid. In totaal een knelpunt van 0,75 miljoen euro.

13. Financiering BBZ

Per 1 januari 2013 is de financieringssystematiek van de Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) gewijzigd. Het gaat om een wijziging waardoor gemeenten worden gestimuleerd om beter debiteurenbeheer op verstrekt bedrijfskapitaal te voeren en de selectiviteit te vergroten. De baten van gemeenten worden genormeerd op basis van een landelijk gemiddeld percentage (de zogenaamde macronorm). Gemeenten die individueel in staat zijn meer baten te genereren dan dit landelijke gemiddelde percentage mogen de baten die uitstijgen boven het gemiddelde behouden. Omgekeerd is het zo, dat als een gemeente er niet in slaagt om de norm te halen, het verschil tussen de norminkomsten en de werkelijke baten voor eigen rekening komen. Wij verwachten de komende jaren niet te kunnen voldoen aan de genormeerde baten. Hierdoor ontstaat een nadeel van 0,4 miljoen euro in 2014 en een structureel nadeel van 0,3 miljoen euro vanaf 2015.

14. Proceskostenvergoeding belastingen

De opkomst van 'no-cure-no-pay-adviseurs' bij de bepaling van de WOZ waarde heeft de afgelopen jaren tot een forse stijging aan procedures en kostenvergoedingen geleid. Deze ontwikkeling leidt tot een structureel nadeel van 125 duizend euro.

15. SNN

We dragen sinds 2008 financieel bij aan de organisatiekosten van het SNN. Het betreft de kosten van de diverse bestuurssecretariaten en de uitvoeringskosten. De bijdrage bedraagt jaarlijks 112 duizend euro.

16. Basisregistraties

De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid, kortweg i-NUP, is een verzameling van 24 concrete voorzieningen om de overheid efficiënter te maken, lasten te verminderen en de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Het i-NUP is vastgelegd in een bestuursakkoord tussen rijksoverheid, gemeenten, provincies en waterschappen en loopt van 2011 tot 2015. In het i-NUP zijn resultaatverplichtingen afgesproken waaraan rijk en gemeenten in 2015 moeten voldoen.

Het i-NUP valt globaal in twee delen uiteen: publieke dienstverlening en basisregistraties. Het onderdeel publieke dienstverlening is in Groningen (grotendeels) ondergebracht in het Programma Stad en Stadhuis.

Groningen heeft in 2008 besloten tot de inrichting van een binnengemeentelijk stelsel van basis- en kernregistraties, in aansluiting op het landelijk stelsel. De kernregistraties en kerngegevens moeten de gemeentelijke bedrijfsvoering efficiënter maken.

Bij de verdere doorontwikkeling van het stelsel is het van belang die activiteiten uit te voeren die noodzakelijk zijn om aan de wettelijke plicht te voldoen en de onderdelen van het stelsel zo te gebruiken (of in te richten) zodat de baten van het stelsel verzilverd kunnen worden.

Om dit te kunnen realiseren wordt voorgesteld voor de doorontwikkeling van het stelsel een programmaorganisatie in te richten. De huidige beschikbare middelen zijn niet voldoende om de kosten van dit programma te dekken. Voor 2014 en 2015 is 500 duizend euro extra benodigd, vanaf 2016 is structureel 300 duizend euro benodigd.

Deze kosten zullen op termijn worden terugverdiend door gebruik van de basis- en kerngegevens in onze uitvoerende processen. Met behulp van business cases zal de komende jaren aangetoond moeten worden waar en in welke omvang deze baten te verwachten zijn.

17. Bezuinigingspakket 2011-2014

Uit het overzicht van knelpunten in het bezuinigingspakket 2011-2014 blijkt dat een deel van de bezuinigingen voor 2013 niet structureel wordt gerealiseerd. Hiervoor zijn deels (incidentele) alternatieven gevonden. Voor 5,1 miljoen euro moet in 2013 nog een incidentele invulling worden gevonden. Vanaf 2014 moet voor 7,9 miljoen euro aan structurele alternatieven worden gerealiseerd.

18a. en b. Tekort Stadstoezicht

Nu Stadstoezicht ruim een jaar operationeel is, blijkt dat de aannames ten tijde van de oprichting van Stadstoezicht niet reëel zijn geweest. Daarnaast spelen er nieuwe ontwikkelingen die de begroting en het werk verder onder druk zetten.

Stadstoezicht verwacht een tekort van 540 duizend euro in 2014 oplopend tot 620 duizend euro vanaf 2016. Het tekort bestaat uit verschillende componenten:

- De kermis; De inkomsten van de kermis zijn de afgelopen jaren verminderd. Dit heeft te maken met de economische recessie, maar ook met de bouw van het Informatiecentrum op de Grote Markt, waardoor er minder vierkante meters kunnen worden verpacht. Het knelpunt bedraagt 40 duizend euro.
- De warenmarkt; De warenmarkt staat onder druk ten gevolge van veranderend consumentengedrag en hogere eisen. Er is sprake van een tekort op de warenmarkt van 82 duizend euro.
- De Mulder overtredingen; In de begroting staat een inkomst geraamd van 250 duizend euro. Deze inschatting blijkt niet reëel. In 2013 worden naar schatting 7500 Mulder boetes opgelegd waarvoor een vergoeding van 188 duizend euro wordt ontvangen. Dit betekent een tekort van 62 duizend euro.

Met RO/EZ is de afspraak gemaakt, dat de uren die Stadstoezicht inzet op Mulder-overtredingen, niet meer door hen aan Stadstoezicht worden vergoed. In 4 jaar tijd wordt de vergoeding van 160 duizend euro stapsgewijs afgebouwd tot 0 in 2016. Dit

betekent een extra financiële opgave voor Stadstoezicht. Overigens is het onzeker of in de toekomst de bestaande vergoedingsregelingen vanuit het Rijk blijven bestaan.

- De bestuurlijke strafbeschikking; Bij het opstellen van de begroting 2013 is uitgegaan van 249 duizend euro aan vergoedingen uit de bestuurlijke strafbeschikking. In 2012 is een vergoeding ontvangen van 41 duizend euro. Dit is gebaseerd op 1013 boetes, waarvoor een vergoeding is verkregen. De inschatting voor 2013 is dat er ongeveer 1300 bestuurlijke boetes worden opgelegd waarvoor een vergoeding wordt ontvangen (52 duizend euro). Dit betekent een tekort van 197 duizend euro.
- Efficiencykorting; Aan stadstoezicht is een efficiencykorting van 5% opgelegd op het onderdeel parkeerhandhaving. Deze taakstelling is nog niet ingevuld en levert daardoor een knelpunt op van 75 duizend euro.

Bovenop de hierboven weergegeven knelpunten (die in 2016 optellen tot structureel 620 duizend euro) is in variant 1 incidenteel 250 duizend euro benodigd in 2014-2016.

In variant 2 is aanvullend 670 duizend euro structureel nodig en 50 duizend euro.

19. Vervangen Herewegviaduct

In de begroting 2013 is gemeld dat een voorlopige kostenraming uitkomt op 25-30 miljoen euro. Mogelijk kan een deel van de kosten worden gedekt met externe middelen. Daarbij is in de begroting 2013 aangegeven dat een extra gemeentelijke bijdrage van minimaal 10 miljoen euro nodig is en dekking van de kapitaallasten kan plaatsvinden uit vrijval van BCF middelen in 2015 en 2016 (samen 0,8 miljoen euro structureel). Over de inzet van deze middelen heeft de raad echter nog niet besloten.

20. Incidenteel gedekte structurele activiteiten

De afgelopen jaren zijn structurele activiteiten incidenteel gedekt. Deze dekking valt vanaf 2015 weg. De specificatie van deze activiteiten is opgenomen in de bijlage bij deze notitie. De knelpunten 'Tekort iederz (5,8 miljoen euro)' en 'Tekort Stadstoezicht (620 duizend euro)' zijn afzonderlijk opgenomen als knelpunt.

Het college stelt voor om geen aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor de volgende knelpunten en de activiteiten die gedekt worden door de vermeldde middelen met ingang van 1 januari 2015 te beëindigen:

- a. G kracht (1 miljoen euro);
- b. Onderhoud BORG (500 duizend euro);
- c. Co financiering kennisprojecten (250 duizend euro);
- d. Formatie afdeling concern financiën (150 duizend euro);
- e. Wijkcommunicatie (50 duizend euro);
- f. Burgerparticipatie (50 duizend euro);
- g. 200 banenplan (500 duizend euro);
- h. Verduurzamen schoolgebouwen (1 miljoen euro);
- i. Akkoord van Groningen (500 duizend euro);
- j. Cultuur (1 miljoen euro);
- k. Verkeerseducatie (55 duizend euro);

21. Groot onderhoud kinderboerderijen

De gemeente is eigenaar van de kinderboerderijen Stadspark, Minerva, Eelderbaan, Malle en Beestenborg. Behalve de kinderboerderij Stadspark worden de kinderboerderijen door derden geëxploiteerd. Hiervoor ontvangen zij van de gemeente subsidie om de exploitatie draaiende te houden en het dagelijks onderhoud aan opstallen en terreinen uit te voeren. Het groot onderhoud aan de gebouwen, opstallen, terreininrichtingen en terreinen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Sinds het ontstaan van de kinderboerderijen in de jaren '80 is echter weinig geïnvesteerd in dit groot onderhoud. Alleen het meest urgente onderhoud is uitgevoerd. Om een inhaalslag te kunnen maken is jaarlijks 250 duizend euro benodigd in 2014 en in 2015.

22. Noodopvang asielzoekers

In het collegeprogramma is opgenomen dat de gemeente, als dat noodzakelijk is, zorgt voor noodvoorzieningen voor asielzoekers. Hiervoor worden jaarlijks incidentele middelen ter beschikking gesteld. Het gaat hierbij om verstrekkingen voor knelpunten in de noodopvang, verstrekkingen voor kinderen van mensen zonder rechtmatig verblijf in Nederland en leefgeldverstrekking voor ex-AMV's (Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen). Verder wordt ook de uitvoering van het project ondersteuning ex-AMV's uit dit budget gefinancierd. Het aantal asielzoekers in de gemeente is sterk afhankelijk van landelijke beleidsontwikkelingen. Zeker is dat ook in 2014 nog een substantieel aantal asielzoekers is aangewezen op ondersteuning van de gemeente. De kosten hiervan bedragen 345 duizend euro.

23. Uitvoering Antillianenbeleid

De uitvoering van het Antillianenbeleid is de afgelopen jaren steeds incidenteel gedekt. Na het wegvallen van de rijksbijdrage van 200 duizend euro, is in 2013 het uitvoeringsprogramma sterk afgeslankt. Om dit programma uit te kunnen blijven voeren is 262 duizend euro structureel nodig.

24. Extra kosten parkeerautomaten Card-only

De parkeerautomaten met muntgeld worden vervangen door "card-only" automaten. De verwachting is dat de eerste "card-only"-automaten begin 2014 geplaatst kunnen worden, voorafgegaan door een uitgebreid communicatie-traject. In 2011 is 2,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de invoering van de nieuwe parkeerautomaten. Hierbij is geen rekening gehouden met de extra kosten voor de nieuwe anti-skimmingmaatregelen en de kosten voor de publiekscampagne, extern advies en onvoorziën. De kosten hiervan bedragen 72 duizend euro structureel.

25. Boterdiep

Bij de aanleg van de RegioTram zou het Boterdiep worden heringericht. Het niet doorgaan van de tram neemt de noodzaak tot het herinrichten van het Boterdiep niet weg. Met de herinrichting van het Boterdiep zal het parkeren daar verdwijnen, wat een positief effect heeft op de exploitatie van de Boterdiepgarage en de aansluiting op de Nieuwe Ebbingestraat, Bloemstraat en Diepenring.

Er is mogelijkheid om de herinrichtingswerkzaamheden gelijk op te laten lopen met de rioleringswerkzaamheden die plaats vinden op het Boterdiep. De kosten van de herinrichting (nieuwe verlichting, straatmeubilair, nieuwe bomen en klinkerbestrating) op dit deel van het Boterdiep worden geraamd op 750 duizend euro uitvoeringskosten en 20 duizend euro plankosten.

26. Vergoeding eigen bijdrage wet kinderopvang wwb deelnemers re-integratie

Ouders die meedoen aan een re-integratietraject WWB of ouders die naast de WWB-uitkering gedeeltelijk werken kunnen in aanmerking komen voor een vergoeding van kinderopvangkosten op basis van de wet Kinderopvang (WKO, 2005). De vaststelling en uitbetaling van de kinderopvangtoeslag is per 1 januari 2013 volledig bij de Belastingdienst/Toeslagen komen te liggen. Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de bevoegdheid die gemeenten hebben om de eigen bijdrage voor kinderopvang te vergoeden. De geraamde kosten eigen bijdrage inclusief uitvoeringskosten bedragen 160 duizend euro. Vanaf 2013 is hiervoor 191 duizend euro beschikbaar gesteld in het gemeentefonds. Dit bedrag is vrij gevallen in de algemene middelen in afwachting van de ontwikkeling van beleid op dit onderdeel.

27. Grote zaal Oosterpoort co financiering gemeente in verband met legaat

De gemeente heeft een legaat ontvangen specifiek voor de grote zaal van de Oosterpoort. Een voorwaarde bij het legaat is een extra structurele bijdrage van 23 duizend euro van de gemeente

28. Co financiering

In verband met wegvallende middelen op diverse beleidsterreinen wil het college een co financieringsfonds instellen voor activiteiten op het gebied van duurzaamheid, kennis, talentontwikkeling stadsontwikkeling en economie.

Bijlage: Incidenteel gedekte structurele activiteiten

In het overzicht hieronder vindt u de activiteiten die tot en met 2014 incidenteel zijn gedekt in het meerjarenbeeld.

Verdeling 2011-2014	
G-kracht	1.000
Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025 (2011-2014)	2.000
Integraal veiligheidsbeleid	625
Onderhoud: incidentele aanvulling budget (2011-2014)	500
Cofinancieringsfonds Kennisprojecten (2011-2014)	250
Meldpunt	140
Verdeling 2012-2014	
Integraal veiligheidsbeleid	1.250
Bedrijfsv iederz	700
Efficiency UWV	500
Formatie concernfinanciën	150
Wijkcommunicatie	50
Burgerparticipatie	50
Wmo	1.700
Schuldhelp	70
200 banenplan (tot en met 2014)	500
Verduurzamen schoolgebouwen	1.000
Akkoord van Groningen	500
Cultuur	1.000
Lokaal inkomensbeleid	333
Rijkskorting	
ISV	8.000
BDU korting	pm
Totaal	20.318

Bij de nieuwe knelpunten voor 2013 en 2014 is in een aantal gevallen sprake van structurele knelpunten. In de voorliggende varianten worden deze knelpunten voor 2013 en 2014 opgelost. Dit betekent dat ook voor deze activiteiten geldt dat de financiering na 2014 afloopt. Deze knelpunten dienen daarom te worden meegenomen bij de reeds bestaande knelpunten, waarvan de financiering na 2014 afloopt. Het gaat om de volgende (structurele) knelpunten:

GR Meerstad	112
Bijdrage OV bureau	159
Stadstoezicht	315
Tekort iederz	5.100
Armoedebeleid	2.000
Verkeerseducatie	55
Totaal	7.741

In totaal komende knelpunten daarmee op 28,1 miljoen euro.

Bijlage II. Dekkingsmogelijkheden en toelichting per cluster

A. Reduceren opgave

Dekkingsmogelijkheden

<i>Reduceren Opgave</i>	2013	2014	2015	2016	2017
1 Schrappen ambitie: Aanvullen weerstandsvermogen naar 1,0		0			
2 Schrappen ambitie: Aanvalsplan woningbouw		0			
<i>Voorgestelde invulling</i>	0	0	0	0	0

Toelichting dekkingsmogelijkheden

1. Schrappen ambitie: Aanvullen weerstandsvermogen naar 1,0

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

We willen ons weerstandsvermogen in deze collegeperiode substantieel versterken. De ambitie van een ratio van 0,8 is in de huidige omstandigheden niet haalbaar. In de nu voorliggende voorstellen komen we uit op 0,76. Dit beschouwen we als ondergrens. Waar mogelijk versterken we het verder. Na 2014 willen we het weerstandsvermogen versterken naar een ratio van 1,0.

2. Schrappen ambitie: Aanvalsplan woningbouw

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Bij de begroting 2013 is besloten de kosten voor woonschepenhaven te dekken uit ISV middelen. De kosten voor de woonschepenhaven zijn ingeschat op 4,5 miljoen euro. Dit betekent dat conform het besluit bij de begroting 2013 voor een bedrag van 4,5 miljoen euro aan activiteiten uit het ISV programma moet worden geschraapt. Dat is een grote opgave. Vandaar dat we hebben gezocht naar alternatieve dekkingsmogelijkheden. Naast de ISV-middelen hebben we een deel van de benodigde dekking gevonden in de middelen voor beheer en onderhoud en vrijval van BLS-gelden Liquid City.

B. Quick wins

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Quick Wins</i>	2013	2014	2015	2016	2017
4	Vrijval bijdrage aan reserve Bcf			400	800	1.200
5	Aanvullende ruimte reserve Bcf	2.000				
6	Vrijval gemeentelijke middelen door inzet BDU Sontbrug		900			
7	Vrijval weerstandsvermogen Verhalen kosten derden	12.400				
8	Vrijval weerstandsvermogen Rijksbezuinigingen 2014		0			
9	Incidentele vrijval structureel extra beleid Risicobuffer (Herewegviaduct)		630			
10	Bestuursdienst/ Concernstaf/ Griffie per 1 juli onderbrengen in Kreupelstraat		200	200	200	200
11	Repro BSD samenvoegen met RO/EZ		50	50	50	50
12	Bouwkrediet Europapark	140	140	140	140	140
13	Eenmalige vrijval Proquoro	100				
14	Vrijval teamleider LBC	95				
15	Vervanging mGBA	0	100	100	100	100
16	Uitstel vervanging software	0	135	135	0	0
17	Korting OOG tv	40	40	40	40	40
18	Verlagen budget areaaluitbreiding en -omvorming		200	400	400	400
19	Bodemsanering: Grondig	0				
20	Mismatchvoordeel	0	1000	1000	1000	1000
	<i>Voorgestelde invulling</i>	14.775	3.395	2.465	2.730	3.130

Toelichting dekkingsmogelijkheden

4. Vrijval bijdrage aan reserve Bcf

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Uit de evaluatie van het BTW compensatiefonds (BCF) blijkt dat de structurele voeding van de bestemmingsreserve BCF kan vrijvallen. Het gaat om een bedrag van 400 duizend euro structureel cumulatief (dit is een jaarlijks met 400 duizend euro oplopend structureel bedrag). De vrijval in de jaren 2013 en 2014 hebben we ingezet als dekkingsbron bij de begroting 2013.

Bij de begroting 2013 hebben we de intentie uitgesproken om de vrijval van 2015 en 2016 in te zetten voor de vervanging van de Herewegviaduct. Expliciete besluitvorming hierover ontbreekt nog, vandaar dat de vrijval vanaf 2015 als dekkingsmogelijkheid is meegenomen. Overigens is voor de vervanging van de Herewegviaduct ook een post opgenomen in de opgave.

5. Aanvullende ruimte reserve Bcf

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Stand reserve 31/12/2012 is 2,2 miljoen euro. Rekening houdend met de te ontvangen en niet begrote BCF riolering en het participatiebudget kan er 2 miljoen euro vrijvallen. Dan blijft er een bate over op (rekeningbasis) voor eventuele claims ten laste van de reserve.

6. Vrijval gemeentelijke middelen door inzet BDU Sontbrug

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

We hebben een deel van het 'eigen geld' in de Sontbrug kunnen ruilen voor BDU 2014. Hierdoor hebben we gemeentelijk geld vrijgemaakt.

7. Vrijval weerstandsvermogen Verhalen kosten derden

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In de begroting 2013 hebben we een risico opgenomen van 23 miljoen euro in verband met het verrekenen van kosten met derden bij grote projecten. In de reserves is ter dekking van dit risico een bedrag van 12,4 miljoen euro opgenomen. Door de afspraken die we met de regio en de provincie hebben gemaakt over de bereikbaarheidsopgave en de inzet van RSP-middelen gaan we ervan uit dat we dit op een andere manier op kunnen lossen. En dat de gereserveerde middelen in 2013 kunnen vrijvallen.

8. Vrijval weerstandsvermogen Rijksbezuinigingen 2014

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Uit de op 28 februari 2013 gepubliceerde cijfers van het CPB blijkt dat het verwachte overheidstekort voor 2014 3,4% bedraagt. Om het tekort onder de norm van 3% te brengen wil het kabinet 4,3 miljard euro extra bezuinigen in 2014. Het kabinet heeft een pakket met maatregelen voorbereid om dit te realiseren. Het pakket aan maatregelen levert voor Groningen een nadeel op van 2,7 miljoen euro vanaf 2014. Als gevolg van het sociaal akkoord dat is gesloten met de sociale partners zijn aanvullende bezuinigingen voorlopig van de baan. In de opgave houden we desondanks rekening met een nadeel van 2,7 miljoen euro in 2014. Het in de begroting opgenomen risico van 10 miljoen euro (in 2014) op aanvullende rijksbezuinigingen kan hierdoor vervallen. Deze vrijval is inmiddels verwerkt in het financiële meerjarenbeeld (als onderdeel van de Voorjaarsbrief).

9. Incidentele vrijval structureel extra beleid Risicobuffer (Herewegviaduct)

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De kosten van de vervanging van het Herewegviaduct zijn geraamd op 25 tot 30 miljoen euro (begroting 2013). Hiervan is 10 miljoen euro gedekt. De raad heeft ter dekking van de kapitaallasten behorend bij een investering van 10 miljoen euro 630 duizend euro structureel vanuit de structurele risicobuffer 2014 beschikbaar gesteld. De dekking is op zijn vroegst in 2015 nodig. De jaarschijf 2014 kan vrijvallen.

10. Bestuursdienst/ Concernstaf/ Griffie per 1 juli onderbrengen in Kreupelstraat

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In het gemeentelijke pand aan de Kreupelstraat is ruimte voor het huisvesten van de Bestuursdienst en de Griffie. Hierdoor kunnen de beheerlasten en de lasten voor ICT voor de Waagstraat worden beperkt. Dit voorstel is onderdeel van het gemeentebrede onderzoek naar de huisvesting van gemeentelijke diensten. Gezien de benodigde voorbereiding is een besparing niet eerder mogelijk dan vanaf 2014.

11. Repro BSD samenvoegen met RO/EZ

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Afstoten reprostraat BSD levert minder lasten printerstraat op.

12. Bouwkrediet Europapark

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Voor de bouw van het nieuwe gemeentelijke pand op het Europapark is destijds door de Raad een bouwkrediet verstrekt van ruim 66 miljoen euro. Rekening houdende met de huidige stand van zaken van de bouw en de risico's die zich vanaf nu bij de bouw nog kunnen voordoen, kan op de begrote bouwsom een bedrag van 2,0 miljoen euro vrijvallen. Dit kan nog oplopen als de onderkende risico's zich niet voordoen. De structurele vrijval van kapitaallasten behorend bij het bedrag 2 miljoen euro bedraagt ongeveer 140 duizend euro.

13. Eenmalige vrijval Proquoro

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In de begroting 2013 zit een bedrag voor onderhoud / afschrijvingen Proquoro (= inkoopnet) dat met de komst van DaFinci niet meer hoeft te worden uitgegeven. Dit bedrag kan in 2013 eenmalig vrijvallen. De structurele ruimte wordt meegenomen bij het opstellen van de begroting voor het SSC.

14. Vrijval teamleider LBC

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In de begroting van de DIA is financieel ruimte opgenomen voor het invullen van de functie teamleider LBC. Deze wordt niet ingevuld nu en kan eenmalig vrijvallen. De structurele formatie wordt betrokken bij de opstelling van het uitvoeringsplan SSC.

15. Vervanging mGBA

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Er is een convenant met een leverancier gesloten voor vier jaar. Het resultaat hiervan is dat voor de aanschaf van het nieuwe bevolkingssysteem minder structureel budget nodig is dan voorzien.

16. Uitstel vervanging software

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Na vijf jaar gebruik is de belastingsoftware afgeschreven, maar nog wel in gebruik en ook nog niet toe aan vervanging. Bij het in stand houden van een afschrijvingstermijn van vijf jaar valt er jaarlijks een bedrag vrij.

17. Korting OOG tv

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Korting budget "postbus 51-voorlichtingsfilmpjes" via OOG, stopzetten communicatie via OOG-teletekst en stilstaande beelden.

18. Verlagen budget areaaluitbreiding en –omvorming

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Doordat de stad minder uitbreidt dan voorheen komt er jaarlijks ook minder nieuw te onderhouden areaal bij in de openbare ruimte. Ook het aantal inbreidingen/omvormingen/herinrichtingen waardoor het onderhoud duurder wordt, zal gaan afnemen door de bezuinigingen. In 2013 komt er nog een aantal areaaluitbreidingen op ons af (bijvoorbeeld groen Oostelijke ringweg), waardoor de bezuiniging pas in 2014 kan ingaan.

19. Bodemsanering: Grondig

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De reserve bodemsanering is bedoeld voor de kosten van bodemsaneringen die niet uit andere bronnen gefinancierd kunnen worden. Daarnaast is de reserve bedoeld voor het afdekken van schadeclaims over door de gemeente uitgegeven grond en claims van het rijk in verband met ongerechtvaardigde verrijking. Op basis van een risico inventarisatie is het minimumniveau van de reserve bepaald op 1,7 miljoen euro. De verwachte stand eind 2013 is 3,907 miljoen euro. Daarmee zit de reserve 2,2 miljoen euro boven het minimumniveau. Aangezien de reserve volledig meetelt voor het weerstandsvermogen (en dus na afoming het weerstandsvermogen moet worden aangevuld) is de afoming niet meegenomen als dekkingsmogelijkheid.

20. Mismatchvoordeel

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Momenteel ramen we een deel van het mismatchvoordeel jaarlijks vooraf in de begroting. De afgelopen jaren is daarnaast in de rekening een aanvullend voordeel verantwoord. Voorgesteld wordt om het mismatchvoordeel aanvullend voor een bedrag van 1 miljoen euro structureel vooraf in te ramen.

C. Verhogen inkomsten

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Verhogen inkomsten</i>	2013	2014	2015	2016	2017
21	Leges huwelijken aanpassen	0	30	30	30	30
22	Regionale samenwerking uitvoering wet WOZ			pm	pm	pm
23	Niet meer ophalen grofvuil		0	0	0	0
24	Financieel effect verkoop erfpacht gronden	pm	pm	pm	pm	pm
25	Doorlichting balansposten	1.680				
26	Verkoop aandelen Waterbedrijf		15.000			
27	Leges kapvergunningen		180	180	180	180
28	Lagere afvalstoffenheffing en rioolrechten compenseren door een OZB verhoging		552	725	725	725
	<i>Voorgestelde invulling</i>	<i>1.680</i>	<i>15.762</i>	<i>935</i>	<i>935</i>	<i>935</i>

Toelichting dekkingsmogelijkheden

21. Leges huwelijken aanpassen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het vaststellen van de huwelijksleges is hoofdzakelijk gemeentelijk beleid.

Het voorstel is om het gratis trouwen te beperken. In Groningen worden jaarlijks ca. 600 à 650 huwelijken/partnerschappen gesloten. Daarvan gebeurt in ca. 40% van de gevallen kosteloos (in 2012: 248 keer). Gratis trouwen is in Groningen erg populair waardoor er wachtlijsten ontstaan. Voorgesteld wordt om het aantal kosteloze huwelijken te beperken tot 100 per jaar, dat is 2x per week op de woensdagmorgen bv. om 09.00 uur en 09.30 uur. Dat betekent dat 150 bruidsparen een alternatief moeten zoeken.

Voor de uiteindelijke keuze van het alternatief worden de volgende aannames gedaan:

De overige bruidsparen (150) zullen in Groningen gaan trouwen en kiezen voor een baliehuwelijk tegen het laagste tarief van 91,90 (administratief huwelijk) of kiezen voor een huwelijksluiting op de goedkoopste dagen maandag en dinsdag tegen een tarief van € 322,00. In het voorstel is een inschatting gemaakt van een maximale opbrengst van een bandbreedte van (150 x € 91,90=) 14 duizend euro tot (150 x € 322,00 =) 48 duizend euro en wordt de meeropbrengst nu geraamd op gemiddeld ca. 30 duizend euro.

22. Regionale samenwerking uitvoering wet WOZ

Dekkingsmogelijkheid als PM opgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze wijziging in gemeentelijk beleid heeft grote gevolgen en is een ingrijpende operatie. Het voorstel vraagt om uitgebreid onderzoek naar de voordelen.

Diverse gemeenten hebben de uitvoering van hun belastingtaken de afgelopen jaren uit de gemeentelijke organisatie gelicht en ondergebracht in een samenwerkingsverband met andere gemeenten (bijv. Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente met o.a. Enschede en Hengelo) of in een samenwerkingsverband met een waterschap (bijv. gemeente Utrecht en waterschap De Stichtse Rijnlanden). In bijna alle gevallen lagen kostenoverwegingen aan het besluit ten grondslag. Groningen oriënteert zich op de mogelijkheden tot verdere samenwerking in de regio. Ons voorstel is het besparingspotentieel van de varianten die in deze regio mogelijk zijn (samenwerking met andere gemeenten en/of Hefpunt) te onderzoeken in de vorm van een business case. De

omvang van een eventuele besparing is afhankelijk van de uitkomsten van de businesscase. Aangezien een mogelijke besparing niet op korte termijn te realiseren valt, nemen we deze dekkingsmogelijkheid mee bij de invulling van de taakstelling van 10 miljoen euro op de gemeentelijke organisatie voor de volgende collegeperiode.

23. Niet meer ophalen grofvuil

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Gratis ophalen van grof vuil is geen wettelijke verplichting.

Grofvuil wordt niet meer "gratis" opgehaald maar moet worden gebracht naar het afvalbrengrstation. Burgers moeten zelf voorzieningen treffen om het grof vuil kwijt te raken. Deze bezuiniging leidt tot verlaging van de afvalstoffenheffing met 0,4 miljoen euro. Door de OZB met het zelfde bedrag te verhogen blijven de lasten voor de burgers gelijk en kan deze bezuiniging worden verzilverd. Als er wordt gekozen voor betaling van bijvoorbeeld 5 euro per keer brengen op het afvalbrengrstation ontstaat een opbrengst van 0,2 miljoen euro extra. Dit bezuinigingsvoorstel is uiteindelijk niet overgenomen, omdat het tot 100% weglek naar de afvalstoffenheffing leidt.

24. Financieel effect verkoop erfpacht gronden

Dekkingsmogelijkheid als PM opgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Elke verkoop van erfpachtgronden die plaatsvindt, leidt tot een incidentele opbrengst. Tegenover deze opbrengst staat dat de gemeente toekomstige opbrengsten niet meer ontvangt; het gaat dan om de canonopbrengsten en de waardestijging van de grond. Een enigszins betrouwbaar antwoord ten aanzien van het incidentele resultaat, en daarmee het effect op het structurele resultaat, kan op dit moment niet worden gegeven. We verwachten echter geen grote voordelen. Een verkoopopbrengst zal moeten worden gebruikt om de dan vervallen jaarlijkse opbrengsten op te vangen.

25. Doorlichting balansposten

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Voor de inventarisatie van dekkingsmogelijkheden zijn balansposten doorgelicht. Onderstaand een nadere toelichting naar aanleiding van het onderzoek.

Afwikkeling subsidie niet-fysieke stadseconomie

In 2003/2004 is de subsidie niet-fysieke stadseconomie met het ministerie van Economische Zaken afgewikkeld. Hierbij was nog een aantal lopende verplichtingen, dat grotendeels is afgewikkeld. Het resterende bedrag van € 1.060.000,- is op een transitoria post gereserveerd in verband met de exploitatie van Marketing Groningen. Deze balanspost kan nu vrijvallen.

Faillissement H & S BV

In verband met het faillissement van H & S is in 2004/2005 een groot aantal facturen met een totaal bedrag van € 439.000,- niet betaald. Inmiddels is verklaard dat de zaak is afgesloten en er wederzijds geen claim meer bestaat. Derhalve kunnen alle reserveringen voor nog na te komen verplichtingen (geblokkeerde facturen) vervallen. Het bedrag van € 439.000,- kan worden ingezet voor de bezuinigingen.

Waarborgsommen Parkeerbedrijf

Op de balans staat een totaal bedrag aan waarborgsommen van € 560.000,-. Er zijn 25.000 pasjes uitgeven à € 15,- = 375.000,- met de verplichting tot terugbetaling. Hierdoor is het mogelijk om € 185.000,- vrij te laten vallen en in te zetten voor de bezuinigingen.

Résumé:

Afwikkeling subsidie niet-fysieke stadseconomie	€ 1.060.000,-
Faillissement H & S BV	€ 439.000,-
Waarborgsommen Parkeerbedrijf	€ 185.000,-
Totaal in te zetten voor de bezuinigingen	€ 1.684.000,-

26. Verkoop aandelen Waterbedrijf

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Recent is met PwC gesproken over de waardering van onze aandelen Waterbedrijf in relatie tot een mogelijke opbrengst bij verkoop. De door onszelf in beeld gebrachte intrinsieke waarde (op basis van het eigen vermogen van het Waterbedrijf) is volgens PwC een goede eerste indicatie van de in te schatten opbrengst. Afhankelijk van het door het Waterbedrijf te voeren tariefbeleid in de toekomst (en het beleid inzake dividend) is dit vooralsnog een conservatieve raming. Voordat een eventuele verkoop daadwerkelijk plaats kan vinden, moet er nog een aantal acties plaatsvinden. Van belang daarbij is dat de aandelen alleen aan een andere overheid mogen worden verkocht en dat alle aandeelhouders moeten instemmen met de verkoop. De doorlooptijd van de te nemen acties is dusdanig dat een opbrengst op z'n vroegst in 2014 verwacht mag worden. Voor de begroting zullen wij proberen u hier duidelijkheid over te geven.

27. Leges kapvergunningen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wanneer leges worden gevraagd voor het afgeven van kapvergunningen kunnen inkomsten worden gegenereerd.

Voor de afgelopen jaren is in kaart gebracht hoeveel aanvragen er zijn behandeld en hoeveel bomen daarbij waren betrokken. Vandaar uit is gekeken naar de opbrengst die met deze leges gerealiseerd zou moeten worden. Deze is eerst vastgesteld op € 180.000,-. Om dit bedrag te kunnen realiseren kan worden gekeken naar het aantal aanvragen, het aantal bomen of naar een model waarin beide onderdelen een rol spelen.

Kijkend naar alleen de aanvragen, komt het legesniveaus zo rond € 425,- per aanvraag te liggen (ongeacht het aantal bomen). Als alleen naar het aantal bomen wordt gekeken, 'kost' iedere boom ongeveer € 95,-.

De leges in de eerste variant (per aanvraag) zijn met name voor de aanvragen met minder dan 5 bomen (gemiddeld over de jaren 85% van de aanvragen) fors. Met een tarief van € 95,- per boom komt een aantal projecten op hoge legeskosten uit.

In een model waar beide onderdelen (aantal aanvragen en aantal bomen) meewegen kunnen de kosten beter gedifferentieerd worden: een vast leges bedrag per vergunning en een toeslag (bijvoorbeeld vanaf 6 bomen en meer) per boom. Hierdoor worden de kosten evenrediger verdeeld over alle aanvragers. Voor de beeldvorming: Op basis van de afgelopen jaren zou het vaste bedrag op ongeveer € 300,- uitkomen, met een toeslag van € 30,- per boom bij meer dan 6 bomen.

Een nader uitgewerkt voorstel, met name voor de hoogte van de legesbedragen en de differentiatie, wordt daarvoor nog uitgewerkt.

Een keuze om te stoppen met de vergunningverlening voor capaciteiten levert voor de komende jaren frictiekosten op ter hoogte van € 180.000,- (2 fte) per jaar.

28. Lagere afvalstoffenheffing en rioolrechten compenseren door een OZB verhoging

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Er zijn diverse bezuinigingsmaatregelen uitgewerkt die leiden tot een verlaging van de kosten voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Daarmee dalen de tarieven voor deze heffingen en de woonlasten per huishouden. Het is mogelijk deze verlaging voor een deel te “compenseren” door een verhoging van de OZB. Particuliere woningeigenaren betalen OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor hen zouden bij compensatie voor de weglek de lasten op hetzelfde niveau blijven.

Huurders hebben het voordeel van de lagere afvalstoffenheffing. Zij betalen geen OZB en rioolheffing. De corporaties en andere verhuurders hebben te maken met een hogere OZB tegenover. Zij betalen geen afvalstoffenheffing en profiteren dus niet van een verlaging van die heffing. De OZB voor bedrijfspanden verhogen we niet. In 2011 heeft het bedrijfsleven in onze stad gekozen voor een vrijwillige OZB-verhoging, waarvan de opbrengst sindsdien wordt gestort in het Fonds Ondernemend Groningen.

De opgenomen dekkingsmogelijkheden zijn een totaal van:

- Afvalwijzer niet meer op papier (punt 28) 55 duizend euro structureel vanaf 2014
- Stoppen fietsbeheer (punt 65) 185 duizend euro structureel vanaf 2014
- Verlagen BORG niveaus naar laag (punt 73) 312 duizend euro in 2014 en 485 duizend vanaf 2015

D. Publieke dienstverlening

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Publieke dienstverlening</i>	2013	2014	2015	2016	2017
29	Afvalwijzer niet meer op papier	0	0	0	0	0
30	Openingstijden Publieksbalie	0	0	75	100	100
31	Opheffen buitendienst documenten	0	21	21	21	21
32	Sluiting buitenlocaties	0	-9	69	69	69
33	Besparing afdeling Belastingen		25	25	25	25
	<i>Voorgestelde invulling</i>	0	37	190	215	215

Toelichting dekkingsmogelijkheden

29. Afvalwijzer niet meer op papier

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De afvalwijzer wordt alleen nog digitaal aangeboden aan burgers en wordt niet meer huis aan huis verspreid. Burgers zonder computer blijven van deze informatie verstoken. De besparing die dit oplevert (55 duizend euro) is volledig opgenomen onder punt 28. "Lagere afvalstoffenheffing en rioolrechten compenseren door een OZB verhoging".

30. Openingstijden Publieksbalie

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het bepalen van de openingstijden balies Publiekszaken is gemeentelijk beleid.

Weliswaar is het bepalen van de openingstijden gemeentelijk beleid, maar op grond van wettelijke voorschriften is bezoek aan een publieksbalie tweemaal nodig bij aanvragen reisdocument, identiteitskaarten en rijbewijzen. Deze producten zijn qua omvang verreweg de grootste groep (56.000 aanvragen documenten; 112.000 baliebezoeken).

Twee maatschappelijke ontwikkelingen zullen leiden tot een uitbreiding en intensivering van het werk aan de publieksbalies: het voorkomen van identiteitsfraude en de invoering van de registratie van niet-ingezetenen (RNI). Verder speelt een belangrijke rol de decentralisatie van rijkstaken. Op dit moment is nog niet duidelijk welke gevolgen deze ontwikkeling voor de publieke dienstverlening heeft.

Kanaalsturing is mogelijk voor handelingen die geen fysieke baliecontacten vereisen (zoals verhuizingen en uittreksels). Dit vereist een stevige inzet op de ontwikkeling van de midoffice om meer mogelijkheden te realiseren om mensen juist niet naar de publiekshal te laten komen. Ook is het dan mogelijk tot een snellere verwerking van gegevens in de backoffice te komen.

In verband met het voorstel om de wijkservicecentra te sluiten is het niet mogelijk verder terug te gaan in openingstijden van de Prefectenhof. Het is wel mogelijk alleen op afspraak te gaan werken. Dit maakt het mogelijk de personele inzet aan de balies efficiënter te plannen. Welke efficiencyvoordelen dit per 2015-2016 zal opleveren is niet exact aan te geven. Dit hangt af van de bovengenoemde ontwikkelingen en de daarbij

genoemde randvoorwaarden (ontwikkeling midoffice en decentralisatie van rijkstaken). Desalniettemin zullen we ons er stevig voor inzetten om dit efficiencyvoordeel te realiseren.

31. Opheffen buitendienst documenten

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het bieden van een buitendienstservice is geen wettelijke taak. Indien iemand wel gebruik wenst te maken van de buitendienstservice dan wordt hiervoor een bedrag in rekening gebracht.

De verwachting is dat dit op jaarbasis uitgaande van 600 gevallen 21 duizend euro oplevert.

32. Sluiting buitenlocaties

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het bieden van publieke dienstverlening in de wijken is gemeentelijk beleid. Deze maatregel levert bruto een efficiencywinst op van 2,5 fte, maar netto een effect van 0,5 fte (in verband met overheveling van klanten naar de Kreupelstraat) = 37.000 euro + 32.000 uitvoeringsbudgetten (incl. 20.000 huur OCSW). Er resteert nog 78 duizend euro kapitaallasten na 2013 voor WSC Lewenborg. Indien het centrum met ingang van 2014 gesloten wordt, zal de openstaande boekwaarde in zijn geheel moeten worden afgeschreven in 2014. De bezuiniging zal in 2014 hierdoor niet worden gerealiseerd. Effecten voor de dienstverlening: burgers moeten voor de burgerzakenproducten (reisdocument / rijbewijzen /geboorteangifte) naar het centrum (Kreupelstraat). Wij zijn voornemens om een Klant Contact centrum in te richten op het Europapark dat een groot deel van deze besparing moet realiseren. Het KCC zal vanaf januari 2015 operationeel zijn, vandaar dat dan ook de besparing gerealiseerd wordt.

Het gaat hier om de sluiting van de wijkservicecentra Hoogkerk en Lewenborg.

33. Besparing afdeling Belastingen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Beëindiging Belastingkrant en digitalisering machtiging tot automatische incasso.

De Afdeling Belastingen heeft ingaande 2013 een structurele besparing van 55 duizend euro op de kosten van de bedrijfsvoering gerealiseerd. Deze besparing bestaat uit drie onderdelen, hiervan worden de eerste twee (25 duizend euro) meegenomen in de taakstelling publieke dienstverlening, de derde (30 duizend euro) wordt meegenomen in het kader van de gemeentelijke inkoopstaakstelling:

1. Beëindiging Belastingkrant

Tot 2013 werd jaarlijks huis-aan-huis de Belastingkrant verspreid met informatie over de gemeentelijke belastingen. Deze maatregel levert een besparing op van 15 duizend euro.

2. Digitalisering machtiging tot automatische incasso

Tot 2013 werden bij het gemeentelijke aanslagbiljet machtigingskaartjes voor automatische incasso gevoegd. Vanaf 2013 kunnen de inwoners van de stad de gemeente online via een digitaal formulier machtigen de verschuldigde belasting van hun rekening af te schrijven. Deze maatregel levert een besparing op van 10 duizend euro.

E. Wonen

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Wonen</i>	2013	2014	2015	2016	2017
3	Wonen (ISV) - na 2014			0	0	0
34	Stimuleringsfonds VHV/revoluerend fonds	605	450			
35	Verbeterplan wonen op het water	82				
36	BWS	500				
37	Voorziening OV	95				
38	Volkshuisvesting	300				
39	Jongerenhuisvesting - fietsklemmen			125	125	125
40	Wonen (volkshuisvesting)	50				
41	Besparing ISV	0				
42	Besparing NLA	225				
43	Vrijval BLS project Liquid City (onderdeel Woningbouw)	2.350				
	<i>Voorgestelde invulling</i>	<i>4.207</i>	<i>450</i>	<i>125</i>	<i>125</i>	<i>125</i>

Toelichting dekkingsmogelijkheden

34. Stimuleringsfonds VHV/ Revoluerend fonds

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In 1998 heeft de gemeenteraad besloten een zogenaamd revoluerend fonds in te stellen. Vanuit het fonds wordt laagrentende leningen verstrekt. Het revoluerend fonds is opgebouwd uit drie onderdelen: 1. Algemeen deel (CPO leningen en leningen woonschepen), 2. Starterleningen en 3. Monumentenleningen.

Financiële stand per 21 februari 2013:

1. Algemeen deel

Rekening houdend met de verplichtingen in 2013 (CPO leningen) bedraagt de stand van de rekening courant: €533.000. Dit bedrag is bedoeld voor nog te verstrekken CPO leningen en leningen woonschepen.

2. Startersleningen

Vanuit extra beleid is in 2013 €750.000 beschikbaar gesteld voor startersleningen. Daarnaast heeft de raad op 30 januari 2013 besloten een bedrag van €539.000 beschikbaar te stellen voor starterleningen Meerstad (dekking vrijval woningbouwaccelerator). Hiermee kunnen 15 leningen worden verstrekt tot maximaal €35.000. Rekening houdend met de verstrekte startersleningen en de aanvragen in 2013 bedraagt de stand van de rekening courant: €1.700.000. Dit is een momentopname. Ter indicatie: de afgelopen 3 maanden is een bedrag €600.000 aan startersleningen aangevraagd of verstrekt. De vraag is groot.

3. Monumentenleningen

De stand van de rekening courant bedraagt op dit moment, na verplichtingen, €560.000. Voor monumenten is het revoluerend fonds een belangrijk instrument. Met het wegvallen van ISV middelen met ingang van 2015 zal het belang van het revoluerend fonds alleen maar toenemen.

Het betreft hier een incidentele afroaming in 2013 en 2014,

Met de nu voorgestelde bezuiniging op het Stimuleringsfonds blijven deze investeringsmiddelen (bestemd voor CPO, woonschepen, startersleningen en monumenten) zoveel mogelijk intact; we leveren een deel van de

aflossing in. Startersleningen zijn juist nu belangrijk om de woningbouw en de doorstroming te stimuleren, ze zijn daarom onderdeel van het Aanvalsplan Woningbouw. Het budget voor monumentenleningen is belangrijk omdat dit na het wegvallen van het ISV vooralsnog het enige overgebleven instrument is. Daar is ook voor 'gespaard' in dit fonds. Verder is het zoveel mogelijk in stand houden van dit Stimuleringsfonds belangrijk, omdat de vorm ervan (leningen in plaats van subsidies) het model van de toekomst is.

35. Verbeterplan wonen op het water

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Voor het verbeterplan is 282 duizend euro beschikbaar. Dit bestaat uit:

- Subsidieregeling voor onderhoud aan woonboten (82 duizend euro);
- Voorzieningen Noorderhaven (200 duizend euro).

De subsidieregeling loopt twee jaar. In het eerste jaar is voor 17,5 duizend euro aan subsidies verstrekt. De 200 duizend euro voor voorzieningen is bedoeld voor nutsvoorzieningen en postkasten.

Het stoppen van de onderhoudssubsidie is afweegbaar. Booteigenaren worden dan minder gestimuleerd om de beeldkwaliteit van hun boot te verbeteren. Er wordt echter beperkte gebruik gemaakt van deze regeling. Uit het Stimuleringsfonds VHV (79) kan nog geleend worden.

Van de 200 duizend euro voor voorzieningen is 30 duizend euro afweegbaar. Dit bedrag is bestemd voor de onderwerpen 'havenregiem' en 'adressering'. Hierover zijn toezeggingen gedaan aan het WCG. Het resterende bedrag van 170 duizend euro voor de nutsvoorzieningen is niet afweegbaar.

36. BWS

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Op 1-1-2013 bedraagt de stand van de reserve €0,6 mln. Het saldo komt toe aan de gemeente Groningen en andere gemeenten uit de regio. De gemeenschappelijke regeling Regio Centraal Groningen (RCG) is per 1 januari 2010 geliquideerd. Op basis van de jaarrekening 2011 van de RCG (eigen vermogen) komen we tot de conclusie dat een bedrag van 0,5 mln euro kan vrijvallen.

37. Voorziening OV

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De voorziening openbaar vervoer dient om schommelingen in de rijkssteun voor het OV op te kunnen vangen. In de afgelopen jaren werd de OV voorziening gebruikt voor de jaarlijkse bijdrage aan het OV bureau en voor (infrastructurele) maatregelen die het OV raken.

Omdat verwacht werd dat de OV voorziening eind 2012 leeg zou zijn is de jaarlijkse bijdrage aan het OV-bureau gedekt uit extra beleidsmiddelen.

De verwachte eindstand 2013 (95 duizend euro) kan vrijvallen. Het gaat om oude BDU-gelden. Gevolg is dat de vrijval moet worden ingezet voor maatregelen die het openbaar vervoer verbeteren.

Eerder was een bedrag van 125 duizend euro opgenomen. Het college heeft besloten een bedrag van 30 duizend euro in te zetten uit de OV voorziening voor de maatregelen: Lijn 15 'buitenom' via Westelijke Ringweg

De voorziening openbaar vervoer is geen onderdeel van het weerstandsvermogen.

Er zijn geen middelen beschikbaar om vanaf 2015 de bijdrage aan OV-bureau te betalen.

38. Volkshuisvesting

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het doel van deze voorziening is het afdekken van risico's die kunnen voortvloeien uit leningen aan woningcorporaties en gewaarborgde geldleningen.

In 2011 is onderzoek uitgevoerd naar de gewenste hoogte van de voorziening. Op basis daarvan kon 230 duizend euro vrijvallen. Omdat er afgelost wordt op leningen, neemt de mogelijke vrijval toe.

We gaan er voor 2013 vanuit dat 300 duizend euro kan vrijvallen.

De voorziening volkshuisvesting is geen onderdeel van het weerstandsvermogen.

39. Jongerenhuisvesting – fietsklemmen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Dit budget is beschikbaar gesteld om de overlast van het grote aantal gestalde fietsen in wijken met veel studenten aan te pakken. In 2012 is dit eenmalig aangevuld tot €280.000. Daarvan zijn ca. 1300 klemmen geplaatst.

Er blijken meer aanvragen te zijn dan we kunnen inwilligen; er is inmiddels een wachtlijst (1500 klemmen) en die lijst blijft groeien. De raad vraagt om meer geld, juist omdat het plaatsen van klemmen een relatief simpel middel is om overlast tegen te gaan. Probleem wordt echter wel dat er steeds minder ruimte is om klemmen te plaatsen; het opheffen van parkeerplaatsen is lastig in wijken met een grote parkeerdruk.

We verwachten dat er na deze tranche praktisch gezien steeds minder plek is voor fietsklemmen in de openbare ruimte. Vandaar het voorstel om vanaf 2015 gedurende 3 jaar 125.000 per jaar van dit structurele budget te bezuinigen. Daarna kan het budget weer worden ingezet voor jongerenhuisvesting.

40. Wonen (volkshuisvesting)

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Uit dit budget worden regelmatig terugkerende activiteiten en verplichtingen betaald, zoals de Nieuwbouwbeurs (10.000), Wonen & Co (20.000), bijdrage aan Kei/Platform 31 (3.000), bijdrage Dag van de Architectuur (6.000), bijdrage aan de Bevolkingsprognose (15.000), kosten i.v.m. het stimuleren van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (2012: 19.000) en dergelijke.

De totale omvang hiervan is ca. 1 ton. Voor 2013 is ca. de helft al verplicht. We gaan ervanuit dat er in 2013 de helft van het budget kan worden bezuinigd. Dit betreft een eenmalige korting in 2013. Een deel van bovengenoemde activiteiten kan daarmee niet meer plaatsvinden.

41. Besparing ISV

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Zoals bekend rust op het ISV nog een taakstellende bezuiniging van 3 mln. voor 2014. In de begroting 2013 was daarnaast opgenomen dat de dekking voor de aanpak van de Woonschepenhaven ook gevonden moet worden in het ISV.

Bij de begrotingsbehandeling zijn hier vragen over gesteld. Vervolgens is gezocht naar alternatieve dekkingsmogelijkheden.

Dat heeft geleid tot het volgende alternatieve dekkingsvoorstel:

• bijdrage Stadsbeheer (i.v.m. achterstallig onderhoud)	1,05 mln.
• bijdrage uit de grex Eemskanaalzone, voorlopig uit de post Onvoorzien, vooruitlopend op herziening van deze integrale grex eind 2013	1,30 mln.
• bijdrage uit het ISV via een extra bezuiniging	1,80 mln.
• Bijdrage vrijval BLS	0,35 mln.

Voor de bijdrage uit de grex Eemskanaalzone is relevant dat het deelgebied Woonschepenhaven onderdeel is van deze grex. De grex heeft een omvang van ca. 130 mln. euro. De raad heeft expliciet besloten tot verevening van mee- en tegenvallers binnen deze grex (25 februari 2006, agendapunt 9, besluitpunt IV, herbevestigd in de herziening van 2012, RO12.3325434). Belangrijk is dat er in de grex ook concrete kansen liggen voor meevallers; en dat is hier het geval. Bijvoorbeeld de aanbesteding van de Sontwegverbinding.

Het voorstel is om de bijdrage van 1,8 mln. uit het ISV te halen uit de volgende posten:

- Waterplan (reservering in ISV-II, ca. 4 ton);
- eerdere reserveringen in het stadsdeelbudget voor Selwerd (ca. 5 ton); het totaal voor Selwerd beschikbare budget blijft daarmee 2 miljoen euro;
- een extra bezuiniging van 9 ton, bovenop de nog openstaande taakstelling van 3 mln. die eind 2014 gerealiseerd moet zijn.

Dit dekkingsvoorstel heeft een evenwichtige verdeling van de kosten voor de aanpak van de Woonschepenhaven; er is gezocht naar bijdragen uit begrotingsposten die ook daadwerkelijk een relatie hebben met het project. Met de inzet vanuit het beheer- en onderhoud programma wordt het kwaliteitsniveau van de voorgenomen aanpak gewaarborgd. Tevens wordt het ISV zoveel mogelijk ontzien, conform de wens van uw raad. Daardoor kunnen de ambities uit het ISV voor Selwerd, en het Aanvalsplan Woningbouw overeind blijven. Binnen het ISV is daarvoor nog 1,9 mln. beschikbaar (1,5 mln. Kwaliteit/ differentiatie woningbouw en 0,4 mln. Jongerenhuisvesting).

42. Besparing NLA

Dekkingmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In 2011 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met corporaties voor een periode van vier jaar (2011 t/m 2014), het NLA 2.0. De financiële lasten die voortkomen uit de NLA-afspraken betreffen de wijkbudgetten, de bijdrage aan wijkvoorzieningen in het kader van de WMO en de algemene kosten (programmaleider, secretariaat, organisatie en communicatie, inspiratiemakelaar).

De kosten worden gelijk verdeeld tussen gemeente en corporaties. In de begroting van de gemeente is voor vier jaar (2011 t/m 2014) een bedrag opgenomen van 5.500.000. De dekking is gevonden in ISV (2,5 mln), restant budget NLA1 (2,0 mln. oud ISV-geld) en Rijksbudget Vouchergelden (Goed Idee plus) (1,0 mln).

Het NLA heeft halverwege de periode (2011 t/m 2014) ongeveer de helft van het beschikbare bedrag besteed resp. verplicht. Er rest nog bijna 4,5 mln. euro voor de wijkteams. De helft daarvan wordt gefinancierd door de stad, de andere helft door de corporaties.

Dit betreft dus een korting van 10% op het gemeentelijk aandeel. Dit gaat ten koste van het budget van de wijkteams.

43. Vrijval BLS uit het project Liquid City (onderdeel woningbouw)

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In het kader van het project Intense Stad (2003) is op de plek van de sporthal De Wijert een combinatie bedacht van een sporthal met daar bovenop intensieve woningbouw (torens) met appartementen: Liquid City.

De markt voor appartementen is de laatste jaren ingestort. De voor die woningbouwontwikkeling gereserveerde BLS-middelen van ruim 2 miljoen euro kunnen daarom vrijvallen, ook omdat in de nieuwe plannen geen woningbouw meer voorkomt.

F. Economie

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Economie</i>	2013	2014	2015	2016	2017
44	Binnenstadsmanagement		175			
45	G-kracht	300	575			
3	G-kracht - na 2014			0	0	0
46	Korting op Akkoord van Groningen	100	200	0	0	0
3	Akkoord van Groningen - na 2014			0	0	0
47	Fonds economische ontwikkeling (overschot 2012)	0				
48	Fonds economische ontwikkeling	50	50			
49	Activiteitenbudget economische zaken	60	75			
3	Cofinancieringsfonds - na 2014			0	0	0
50	Ruimte voor de binnenstad	80				
51	Subsidie Marketing Groningen	0	350			
52	Korting promotiebudget stad Groningen	0	28	14	14	14
53	Korting promotiebudget KEI week	0	8	8	8	8
	<i>Voorgestelde invulling</i>	<i>590</i>	<i>1.461</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>22</i>

Toelichting dekkingsmogelijkheden

44. Binnenstadmanagement

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In 2013 en in 2014 wordt een bedrag van €300.000 beschikbaar gesteld voor binnenstadmanagement. Deze middelen wordt ingezet voor het evenementenprogramma binnenstad.

Voor 2014 is er nog geen evenementenprogramma. Het beschikbare bedrag voor 2014 is daarmee grotendeels afweegbaar (€175.000).

Gevolg van deze besparing is dat er in 2014 vanuit de gemeente Groningen geen middelen beschikbaar kunnen worden gesteld voor het organiseren van evenementen in de binnenstad.

45. G-kracht

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Vanuit extra beleid wordt in 2013 en in 2014 een bedrag van €1.000.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt aangevuld met €680.000 uit vrijval kapitaallasten. Voor het programma G kracht zijn de "vaste verplichtingen" geïnventariseerd. Het gaat bijvoorbeeld om de subsidiebijdragen aan Energy Valley, de Groninger Cityclub, Eurosonic en het ondernemerstrefpunt. Het resterende bedrag is opgenomen als afweegbaar.

In 2012 is de tussenstand gepresenteerd van het G kracht programma. Uit de tussenstand blijkt dat we met beperkte middelen relatief veel bijdragen aan de economie van de stad: elke euro uit G-kracht heeft door financiële bijdragen van andere partijen aan activiteiten en projecten voor de stad ongeveer 14,35 euro opgeleverd. In de tussenstand zijn ook andere positieve ontwikkelingen gemeld, zoals de toename van de werkgelegenheid in de stad. Voor de resterende looptijd (2013 en 2014) hebben wij een aantal opgaven geformuleerd.

1. De ontwikkelingen rond onze bedrijventerreinen en kantoren actief blijven monitoren en zo nodig maatregelen nemen.
2. Blijven aanhaken bij het topsectorenbeleid ter stimulering van onze kenniseconomie en het midden- en kleinbedrijf hierbij betrekken.
3. Aandacht voor de regio, onder andere op het terrein van de arbeidsmarkt en de werkgeversbenadering.
4. De profilering van de Groningse topsectoren voortzetten en zorgen voor zichtbaarheid in Europa. Daarbij blijven inzetten op samenwerking met de regio en de drie Noord-Duitse steden.
5. Aandacht voor leegstaande winkelpanden in Groningen.

Door een besparing in te boeken kunnen de geformuleerde ambities en opgaven uit de drie deelprogramma's van G kracht: Groningen Piekt, Bedrijvig Groningen en Gastvrij Groningen voor 2013 en 2014 niet volledig worden gerealiseerd.

46. Korting op Akkoord van Groningen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het totale budget voor 2013 en (gereserveerd voor 2014) is € 500.000 per jaar. Dit bedrag wordt als volgt besteed:

• Kenniscampagne City of Talent:	175.000
• Projectbudget AvG:	145.000
• Personeel + bureaunkosten:	185.000 (incl. organisatie Stad & Togalezingen)
Totaal:	500.000

Een bezuiniging van 20 % betekent een verlaging van het budget van 100.000 euro. Aangezien de middelen voor de campagne City of Talent jaarlijks door de stuurgroep Akkoord van Groningen worden vastgelegd binnen de jaarplannen voor de campagne is het lastig hierin te snijden. Het Jaarplan City of Talent 2013 is op 14 januari jl. door de stuurgroep AvG vastgesteld. Alle partners van het Akkoord - gemeente, Hanzehogeschool, RUG en UMCG - leveren een bijdrage aan deze campagne.

Het terugschroeven van de gemeentelijke bijdrage zou als gevolg kunnen hebben dat ook de andere partners hun bijdragen aan de campagne verlagen. Dat zou betekenen dat belangrijke onderdelen van de campagne (arbeidsmarktcommunicatie, landelijke profilering van Groningen als kennisstad) niet meer uitgevoerd kunnen worden. Het is voor 2013 ook al zonder bezuiniging moeilijk om de begroting rond te krijgen.

Als er gesneden zou moeten worden, zou dit het beste kunnen in het vrij besteedbare deel van het Akkoordbudget: het projectbudget AvG.

Dit gemeentelijke deel van het Akkoord budget wordt besteed aan Akkoordgerelateerde thema's. Voorbeelden van de afgelopen jaren: ontwikkeling Zernike Campus, ontwikkeling Energy Academy Europe, bijdrage Ruslandjaar, onderzoeken/projecten Jongerenhuisvesting etc.

47. Fonds economische ontwikkeling (overschot 2012)

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het fonds is bedoeld voor maatregelen ter stimulering van economische ontwikkelingen in de stad. Deze reserve is overigens volledig meegenomen in het weerstandsvermogen. Het onttrekken van middelen uit deze reserve betekent dat het weerstandsvermogen met hetzelfde bedrag moet worden aangevuld. Bij de jaarrekening

2012 is de reserve vrijgevallen. Het bedrag (155i) maakt onderdeel uit van het resultaat 2012. De middelen in de reserve kunnen daarmee niet opnieuw worden ingezet.

De reserve FEO is niet gelabeld, maar ontstaan doordat enkele posten in verleden lager uitvielen dan begroot. Daarom zijn de middelen vrijgevallen bij jaarrekening 2012.

48. Fonds economische ontwikkeling

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het Fonds Economische Ontwikkeling wordt grotendeels ingezet voor de structurele bijdragen aan het Groninger Congresbureau, de binnenstadscampagne Marketing Groningen en de ondernemersprijs. Deze verplichtingen liggen voor 2013 vast. Resteert voor 2013 een afweegbaar bedrag van circa €50.000. Een hogere besparing na 2013 zou een heroverweging betekenen van de structurele bijdragen aan het Groninger Congresbureau, de binnenstadscampagne Marketing Groningen en de ondernemersprijs.

Geen bijdragen meer aan de binnenstadscampagne, het Groninger Congresbureau en de ondernemersprijs. Ook andere activiteiten die de economische ontwikkeling kunnen stimuleren kunnen niet meer uit het fonds worden gedekt.

49. Activiteitenbudget economische zaken

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De afdeling Economische Zaken heeft een structureel activiteitenbudget van 300 duizend euro voor beurzen, evenementen, bedrijvencontactdagen, netwerkbijeenkomsten, drukwerk etc. Er kan in 2013 en 2014 een incidentele besparing worden gerealiseerd.

Het schrappen van dit budget heeft tot gevolg dat de afdeling Economische Zaken niet meer zichtbaar zal zijn voor ondernemers.

50. Ruimte voor de binnenstad

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De middelen (2013: €150.000) worden ingezet voor het opstellen van een toekomstvisie voor de binnenstad en een actieprogramma voor maatregelen die op korte termijn uitgevoerd kunnen worden. Het proces om te komen tot een toekomstvisie en een actieprogramma wordt op dit moment opgestart. Door het proces stop zetten kan een incidentele bezuiniging worden gerealiseerd van 80 duizend euro.

Gevolg van deze besparing is dat er geen middelen beschikbaar zijn voor het formuleren van een toekomstvisie en een actieprogramma.

51. Subsidie Marketing Groningen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Marketing Groningen is verantwoordelijk voor de city marketing van Groningen. In 2011 is besloten de bijdrage aan Marketing Groningen structureel vast te stellen op een bedrag van €900.000. De bijdrage was voorheen hoger omdat Marketing Groningen ook nog een subsidie 'surplus toeristenbelasting' ontving. Het bezuinigingsvoorstel is om in 2014 350 duizend euro incidenteel te besparen.

Marketing Groningen heeft zich in de afgelopen jaren positief ontwikkeld en een belangrijke bijdrage geleverd aan de groei van het toerisme in Groningen. Een bezuiniging heeft gevolgen voor de city marketing.

52. Korting promotiebudget stad Groningen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Stopzetting gemeentelijke bijdrage aan gezamenlijk promotiebudget met de provincie ihkv 'er gaat niets boven Groningen'

53. Korting promotiebudget KEI week

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Stopzetting gemeentelijke bijdrage vanuit het promotiebudget aan de KEI week. Minder exposure gemeentelijke berichtgeving tijdens KEI week.

G. Bereikbaarheid

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Bereikbaarheid</i>	2013	2014	2015	2016	2017
54	Busafrit Hoogkerk	1.300				
55	Verkeer	100	200	100	100	100
56	Sluiten binnenstadsstallingen fiets		0	0	0	0
57	Stoppen met spitsrekken		0	0	0	0
58	Stadsbalkon zonder toezicht		0	0	0	0
59	Verlagen programmabudget Verkeersregelininstallaties. (VRI's)		100	100	100	100
60	Verkeerseducatie		55			
3	Verkeerseducatie - na 2014			0	0	0
61	Voltooing noordzuidroute					
62	Incidentele inkomsten leges					
63	Leges grote infrastructuur					
64	0 db norm	417				
65	Sontwegverbinding - ruil BDU met eigen geld		2.700			
3	Bijdrage OV bureau - na 2014			0	0	0
66	Stoppen fietsenbeheer		185	185	185	185
67	Stoppen sontwegverbinding (bijdrage Meerstad 30 miljoen gedurende 15 jr)				0	0
68	HOV-as West, 3e fase	1.200				
69	Bijdrage Regio Groningen Assen	430	430	630	630	630
70	Bewaking fietsenstalling Europapark		0	0	0	
	<i>Voorgestelde invulling</i>	3.447	3.670	1.015	1.015	1.015

Toelichting dekkingsmogelijkheden

54. Busafrit Hoogkerk

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Om de doorstroming van het busverkeer te verbeteren wordt een aparte op- en afrit gerealiseerd. Daarmee verbetert de bereikbaarheid van de stad (o.a. de dynamo Martiniziekenhuis/Gasunie e.o.), terwijl tegelijkertijd de exploitatie-lasten van het OV omlaag gaan. Dit project is onderdeel van het pakket maatregelen dat klaar moet zijn voor de verbouwing van de Zuidelijke Ringweg (Groningen Bereikbaar!).

Het aandeel eigen geld in dit project is 1,3 miljoen euro (uit de grondexploitatie P+R Hoogkerk); de overige kosten worden gedekt met BDU (1,2 mln.) en RSP (1,0 mln.). Dat betekent een multiplier van ca. 3.

Naast stoppen is het mogelijk de eigen middelen, die in dit project zitten, vrij te spelen. Dit heeft een relatie met de taakstelling *ruil BDU middelen met eigen geld bij sontwegverbinding*. Door 1,3 miljoen euro RSP middelen toe te voegen aan het project, kan onze eigen bijdrage worden vrijgespeeld.

Dit aangepaste verdeelvoorstel vereist instemming van m.n. de provincie.

55. Verkeer

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het werkbudget Verkeer wordt voor het grootste deel ingezet voor regelmatig terugkerende noodzakelijke monitoring-activiteiten, zoals verkeerstellingen (auto en fiets), parkeeronderzoek (binnenstad, woonwijken, P+R-terreinen en parkeergarages) en het up to date houden van het gemeentelijke verkeersmodel. Sommige onderzoeken vinden jaarlijks plaats, andere eens per 2 of 3 jaar.

Voor 2013 is hiervoor al verplicht: €135.000, voor 2014: €65.000. Voor 2015 is daarvoor nodig 165.000 (incl. 1 ton voor 3-jaarlijks parkeeronderzoek).

De rest van het budget wordt ingezet voor actuele zaken; op dit moment bijvoorbeeld voor onderzoek in het kader van het werk aan het nieuwe integrale verkeer- en vervoersplan voor de stedelijke regio (o.a. herijking Parkeerbilans). Voor zover nu bekend is hiervoor in 2013 €45.000 nodig.

We willen daarnaast in 2013 €20.000 en in 2014 en 2015 €35.000 reserveren voor onvoorziene kosten. Nu we samenwerken aan een nieuw integraal verkeer- en vervoerplan voor de stedelijke regio is het lastig – juist ook richting onze partners – om geen enkel budget te hebben om bij te dragen aan noodzakelijke uitgaven.

Na aftrek van bovengenoemde verplichtingen kan er in 2013 100 incidenteel vrijvallen, in 2014 200 incidenteel en vanaf 2015 100 structureel.

56. Sluiten binnenstadsstallingen fiets

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Indien de binnenstadsstallingen (Boteringestraat, Haddingestraat, Pathé, en Peperstraat) worden gesloten dan levert dat een besparing op van 163 duizend euro. Dit bedrag is onderverdeeld in:

- Werkpro: 128.900
- Exploitatielasten (huur, nuts, onderhoud): 34.000

Het is praktisch gezien niet haalbaar deze taakstelling halen. Dat heeft te niet te maken met politieke of inhoudelijke blokkades maar met externe factoren. Het beheer van stallingen wordt uitgevoerd door Werkpro. Sluiting heeft dus gevolgen voor de bedrijfsvoering van Werkpro. Augustus 2012 hebben we met Werkpro nieuwe beheerafspraken gemaakt voor de duur van 3 jaren (ook opgenomen in collegebesluit dat rondom bezuinigingen fietsparkeren).

Gesloten stallingen zorgen voor jaarlijks 200.000 fietsen extra op maaiveld in de binnenstad (650 per dag). Het gevolg hiervan zal zijn: hinder, overlast en een druk op de handhaving.

57. Stoppen met spitsrekken

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Indien de spitsrekken in de Guldenstraat en Grote Markt óf niet meer worden geplaatst óf permanent worden neergezet dan levert dat een besparing op van 31 duizend euro (Werkpro)

Het is praktisch gezien niet haalbaar deze taakstelling halen. Dat heeft te niet te maken met politieke of inhoudelijke blokkades maar met externe factoren. Het beheer van stallingen wordt uitgevoerd door Werkpro. Sluiting heeft dus gevolgen voor de bedrijfsvoering van Werkpro. Augustus 2012 hebben we met Werkpro nieuwe beheerafspraken gemaakt voor de duur van 3 jaren (ook opgenomen in collegebesluit dat rondom bezuinigingen fietsparkeren).

Effect van een besparing: meer ongeordende fietsen op maaiveld. Het gevolg hiervan zal zijn: hinder, overlast en een druk op de handhaving.

58. Stadsbalkon zonder toezicht

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Indien het toezicht op het Stadsbalkon wordt gestopt (2 medewerkers, 24 uur per dag, 7 dagen per week) dan levert dat een besparing op van 290 duizend euro (kosten Werkpro). Omdat de stalling wel open blijft, houdt het parkeerbedrijf wel andere exploitatielasten zoals onderhoud en nuts.

Het is praktisch gezien niet haalbaar deze taakstelling halen. Dat heeft te niet te maken met politieke of inhoudelijke blokkades maar met externe factoren. Het beheer van stallingen wordt uitgevoerd door Werkpro. Sluiting heeft dus gevolgen voor de bedrijfsvoering van Werkpro. Augustus 2012 hebben we met Werkpro nieuwe beheerafspraken gemaakt voor de duur van 3 jaren (ook opgenomen in collegebesluit dat rondom bezuinigingen fietsparkeren).

Effect: In het weekend biedt het Stadsbalkon plaats aan 6.000 fietsen, terwijl het aanbod van fietsen hoger ligt. Zonder toezicht zal het gestructureerd stallen van fietsen stoppen en zal het Stadsbalkon door de kwalitatieve ondergrens zakken. Het gevolg hiervan zal zijn: hinder, overlast, een rommelig Stationsgebied en een druk op de handhaving.

59. Verlagen programmabudget Verkeersregelininstallaties (VRI's)

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In dit voorstel pakken we jaarlijks nog 2 in plaats van 3 VRI's aan ihkv. groot onderhoud (portalen, armaturen en de hard- en software in de schakelkast).

60. Verkeerseducatie

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Prioriteit bij het project Verkeerseducatie ligt bij kinderen en jongeren, de meest kwetsbare verkeersdeelnemers. Behalve met eigen geld (55) wordt het project medegefinancierd door de provincie (BDU, 45).

Vanwege het belang van continuïteit hebben we hierover langjarige afspraken met externe partners, waaronder Veilig Verkeer Nederland, de provincie en regiogemeenten. De middelen voor 2013 zijn al verplicht. Het budget voor 2014 (55) is nog afweegbaar.

Consequentie is dat het project Verkeerseducatie in 2014 (onderdeel van het Meerjarenprogramma Verkeer en Vervoer dat in maart door de raad is vastgesteld) niet door gaat.

61. Voltooiing noordzuidroute

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In de begroting 2006 heeft het college een bedrag van €600.000 beschikbaar gesteld voor de voltooiing van de NoordZuidroute. Dit hangt samen met de realisatie van de Held III. In 2006 heeft de raad besloten vanuit de slotcalculaties 2002 en 2005 een bedrag van ruim €900.000 beschikbaar te stellen voor het complex de held III. De reservering vanuit nieuw beleid (€600.000) is voor een bedrag van €500.000 komen te vervallen. Er resteert nog een bedrag van €100.000.

In 2011 heeft de gemeente het samenwerkingscontract met de ontwikkelaars ontbonden. Gelet op de jarenlange vertraging en het feit dat er geen samenwerkingsovereenkomst meer is, kan de reservering eerst vervallen. Als er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst wordt aangegaan moet de situatie opnieuw worden bekeken. Dit in relatie tot de bijdrage van de ontwikkelaars.

De noord-zuid route is onderdeel van de gestopte projecten in de begroting 2013. De inzet van resterende 100 duizend euro wordt meegenomen bij de te realiseren opbrengst van gestopte projecten. Deze wordt daarom hier niet meer afzonderlijk zichtbaar gemaakt.

Op dit moment geen effecten. Situatie moet opnieuw worden bekeken bij het aangaan van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

62. Incidentele inkomsten leges

63. Leges grote infrastructuur

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De opbrengst van leges voor de grote infrastructurele projecten wordt verwacht in 2015. De omvang moet nog in beeld worden gebracht.

64. 0 db norm

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De middelen zijn bedoeld voor de afronding van het project 'Geluidsreducerende maatregelen kamerverhuurpanden', waarbij eigenaren worden aangeschreven om geluidswerende maatregelen te treffen. Met deze bezuiniging wordt het project stopgezet. Het stoppen met dit project betekent dat de doelstelling op het gebied van het beperken van geluidsoverlast niet wordt gerealiseerd. De nota beleidsregels geluidsreducerende maatregelen moet worden ingetrokken en adressen die al zijn aangeschreven voor het treffen van geluidsreducerende maatregelen zullen geïnformeerd moeten worden.

65. Sontwegverbinding - ruil BDU met eigen geld

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Door een andere inzet van RSP en BDU (t/m 2013) kunnen we 4 mln. euro eigen geld vrij spelen voor bezuinigingen, naast de 9 ton die al is ingeboekt bij de quick wins als restant van de BDU-ruil uit januari 2013

(voorstel 7). Het is niet nodig om daarvoor projecten te schrappen. Wel komt deze 4 miljoen euro ten laste van het ons toegewezen RSP-budget voor HOV-infra en P+R/transferia van 42 miljoen euro. Dit gaat ten koste van de budgetten voor de resterende projecten die uit dit budget gefinancierd worden (m.n. budgetten voor P+R).

Concreet bestaat het voorstel uit drie onderdelen:

1. We vervangen 1,3 mln. eigen geld die nu nog in de bus op-/afrit Hoogkerk zit door een extra RSP-bijdrage uit het RSP-budget voor P+R (= voorstel 70).
2. In de Sontweg zit na de eerdere ruil van 2,3 mln. van eigen geld voor BDU (januari 2013) nog 2,7 mln. uit de risicobuffer. Met dit voorstel ruilen we ook die 2,7 mln. nu voor BDU die t/m 2013 beschikbaar is.
3. Omdat die 2,7 mln. BDU al was ingezet voor andere gemeentelijke projecten, hebben we die via een ruiloperatie weer vrij moeten maken. 1,2 mln. BDU komt uit de bus op-/afrit Hoogkerk, deze wordt vervangen door RSP (dit project wordt nu dus helemaal gefinancierd met RSP-geld) en 1,45 mln. BDU komt uit P+R Haren. Ook dat project wordt nu helemaal gefinancierd met RSP-geld.

Bij dit voorstel horen twee kanttekeningen:

1. Dit aangepaste verdelvoorstel vereist instemming van m.n. de provincie.
2. Dit betreft alleen de BDU die t/m 2013 beschikbaar is voor de stad. Het is nog niet bekend hoeveel BDU na 2014 beschikbaar is. In het Meerjarenprogramma 2013-2016 heeft het college daar het volgende over gezegd: "Over de BDU in de jaren daarna willen we te zijner tijd in gesprek met de provincie. Voorlopig stellen we de inhoudelijke samenwerking aan een breed gedragen integrale bereikbaarheidsoplossing voor de stedelijke regio centraal. Overigens moeten we na 2013 rekening houden met een lager bedrag aan BDU als gevolg van de doorwerking van Rijksbezuinigingen.". Vooralsnog houden we daarom geen rekening met BDU middelen na 2013.

Het stoppen met het project (66) is niet mogelijk; het project is onderdeel van het bereikbaarheidspakket gedurende de verbouwing van de Zuidelijke Ringweg.

Met deze operatie wordt eigen geld vrijgespeeld, terwijl het project toch door kan gaan. Consequentie is wel dat het betreffende BDU- geld niet meer beschikbaar is voor andere projecten.

66. Stoppen fietsenbeheer

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Is geen wettelijke taak.

Uit de wijken worden geen weesfietsen meer verwijderd en bij bijv. het Stationsgebied vervalt het beheer. Daarmee vervalt ook het recyclen / verkopen van fietsen. Een deel van deze kosten (50%) zit in de afvalstoffenheffing. Verlaging van dat deel van de kosten leidt ook tot verlaging van de inkomsten.

67. Stoppen sontwegverbinding

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De Sontwegverbinding betreft de aanleg van een stedelijke verbindingsroute tussen Oostelijke Ringweg en Europaweg. Het gaat om o.a. de aanleg van een brug over het Winschoterdiep, een vrije busbaan, vrijliggende fietspaden en het opwaarderen van de openbare ruimte. De nieuwe route verbindt twee bedrijventerreinen, verbetert de bereikbaarheid van de binnenstad en is op termijn de route tussen Meerstad en de rest van de stad. De aanleg schept tevens ontwikkelingskansen aan de route. De vrije busbaan verbetert ook de OV-exploitatie.

Tijdens de verbouwing van de Zuidelijke Ringweg is dit een belangrijke alternatieve route. De Sontwegverbinding is daarom onderdeel van het pakket maatregelen dat klaar moet zijn voordat die verbouwing echt hinder gaat veroorzaken (Groningen Bereikbaar!).

Het aandeel eigen geld in dit project van 65 mln. euro is 32,7 mln. euro: 2,7 mln. uit de risicobuffer (=ca. 2 ton structureel) en 30 mln. Meerstad.

Op zich is het mogelijk te stoppen met dit project; het is nog niet aanbesteed. Maar gezien bovenstaande belangen adviseren wij om dat niet te doen.

Ook omdat het eventueel later alsnog aanleggen van de Sontwegverbinding veel meer geld zal kosten, want de subsidies zullen dan weg zijn.

Relevant is dan dat het schrappen van de Sontwegverbinding de kansen voor Meerstad verslechtert.

Verder rekenen onze partners in Groningen Bereikbaar! (rijk, provincie, regio, ProRail en werkgevers) op de Sontwegverbinding als alternatieve route tijdens de aanpak van de Zuidelijke Ringweg. Tot slot betekent minder investeren ook minder werkgelegenheid.

68. HOV-as West, 3e fase

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Dit is de laatste fase van de HOV-as West: een directe verbinding tussen P+R Hoogkerk en het stationsgebied. Hiermee wordt de reistijd voor busreizigers aanzienlijk verkort, waardoor de bereikbaarheid van de stad wordt verbeterd. Dit project is daarom onderdeel van het pakket maatregelen dat klaar moet zijn voor de verbouwing van de Zuidelijke Ringweg (Groningen Bereikbaar!). Bijkomend voordeel is dat ook de OV-exploitatie en de verkeersveiligheid op de Parkweg (nu ca. 80 bussen/uur) verbeteren door dit project.

In het project HOV-as West zat 2,2 mln. eigen geld. Nu is dat nog 1,2 mln.; de andere 1 mln. is overgeheveld naar de Europaweg. (Besloten in POVV 28/3/2013.) De overige kosten (ca. 10 mln. euro) worden gedekt door de regio, RSP en BDU. (Multiplier: 6)

Op zich is het mogelijk te stoppen met dit project; het is nog niet aanbesteed. Consequentie is een slechtere bereikbaarheid vanuit het westen, met name tijdens de verbouwing van de Zuidelijke Ringweg. Mede daardoor zal er geen sprake zijn van een verlaging maar juist van een verhoging van de exploitatielasten van het OV.

Verder rekenen onze partners in Groningen Bereikbaar! (Rijk, ProRail, de provincie, de regio en de werkgevers) op de aanleg van deze verbinding.

69. Bijdrage Regio Groningen Assen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het betreft een jaarlijkse bijdrage aan de regio. Daarmee wordt het Regiofonds gevoed, waaruit wordt geïnvesteerd in de regio. Wij zijn netto-ontvanger.

De stad draagt jaarlijks 1,9 mln. euro bij aan de Regio Groningen-Assen. In de huidige omstandigheden lijkt het verstandig om met de regio te kijken naar de bijdrage.

Alle partijen hebben momenteel gebrek aan geld, terwijl het Regiofonds goed gevuld is. Hoe hoog die tijdelijke verlaging zal uitvallen is onzeker. Gezien deze onzekerheid is hier nog geen bedrag ingevuld.

Een tijdelijke verlaging gedurende enkele jaren kan, maar moet niet te lang duren; het mag de noodzakelijke investeringen in bijv. bereikbaarheid niet blokkeren. Bovendien maakt een financiële bijdrage regionale samenwerking minder vrijblijvend.

Voor de zomer zal hierover meer duidelijkheid komen, gekoppeld aan de eerste resultaten van de actualisering van de Regiovisie.

70. Bewaking fietsenstalling Europapark

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Op 9 december 2012 is het nieuwe station Groningen-Europapark in gebruik genomen. Het station beschikt over een ondergrondse fietsenstalling met een capaciteit van 750 stallingsplaatsen. Het beheer van de stalling wordt in opdracht van de gemeente Groningen verzorgd door WerkPro. Dagelijks is er minimaal één beheerder in de fietsenstalling aanwezig. De jaarlijkse kosten van het beheer bedragen € 105.000,-. Deze kosten zitten in mensuren. Tijdens werkdagen is de stalling geopend van 05.00 tot 02.00 uur, op zaterdag van 05.30 tot 02.00 uur en op zon- en feestdagen van 06.30 tot 02.00 uur. Deze openingstijden vallen samen met de eerste en laatste trein die op het station stopt.

De vraag of er kan worden bezuinigd op de beheerkosten van deze stalling kent drie invalshoeken:

1. Is het verantwoord vanuit beheeroptiek?

Op 3 juli 2012 heeft het college besloten tot maatregelen om de bezuinigingsdoelstellingen binnen het fietsparkeren te halen. Dit heeft geleid tot het terugbrengen van het fysieke beheer van een aantal stallingen. Momenteel is er dan ook sprake van een combinatie van bemensing en cameratoezicht. Feitelijk komt het erop neer dat de stallingen overdag cameratoezicht hebben en dat er 's avonds een beheerder aanwezig is. 's Zomers vanaf 21.00 tot sluitingstijd, 's winters vanaf 18.00 uur. Als we het fysieke beheer in de fietsenstalling bij station Europapark ook op deze manier terug brengen, kunnen we jaarlijks ongeveer €50.000,- besparen. Gezien het huidige gebruik van de stalling, circa 135 fietsers per dag, is een aanpassing van het beheer, bijvoorbeeld door middel van een combinatie van bemensing en cameratoezicht, gerechtvaardigd. Bij de bouw van de fietsenstalling zijn bovendien camera's aangebracht waardoor deze maatregel eenvoudig te realiseren is. Conclusie: Terugbrengen van het fysieke beheer is vanuit de beheeroptiek verdedigbaar.

2. Past het binnen de contractuele afspraken met WerkPro?

De recente bezuinigingsmaatregelen (door terugbrengen van het fysieke beheer) brachten voor WerkPro een forse teruggang van het werkpakket met zich mee. In die context is vorig jaar met WerkPro afgesproken dat de nieuwe beheerafspraken zouden gelden voor drie jaren (vanaf 1 juli 2012) en dat WerkPro tevens het beheer van de fietsenstalling bij station Europapark mocht uitvoeren tegen een vergoeding van €105.000,- per jaar. Deze condities zijn ook meegenomen in het collegebesluit van 3 juli 2012. De termijn van 3 jaren en het beheer van Europapark (tegen de afgesproken prijs) waren indertijd voor WerkPro belangrijke condities om akkoord te gaan met het totale bezuinigingspakket. Daarmee is een bezuiniging per 2013 uitgesloten. Het is de vraag of het mogelijk is de afspraken met Werkpro met wederzijds goedvinden te wijzigen. Conclusie: De beoogde besparing op beheerkosten strijdt met de recent gemaakte afspraken met WerkPro en zal mogelijk weerstand opleveren bij WerkPro. Het beheercontract kan alleen in overleg met WerkPro worden aangepast.

3. Past het binnen de contractuele afspraken met NS?

Het lijkt erop dat in het contract met de BAM alleen geregeld is dat er een fietsenstalling met 750 stallingsplaatsen zou komen, eventueel uit te breiden tot 1.500 stallingsplaatsen. Of deze bewaakt en/of bemand

is, lijkt vooralsnog een autonome afweging van de gemeente. Om zeker te zijn op dit punt worden onder andere de (voormalige) projectleiders nog geraadpleegd.

Conclusie: Op dit moment lijkt het erop dat de beoogde besparing op beheerkosten niet in strijd is met eventuele afspraken die gemaakt zijn met NS en/of ProRail.

We stellen overigens voor deze maatregelen te bezien in samenhang met maatregel 66: stoppen fietsenbeheer (weghalen weesfietsen e.d.).

Het is praktisch gezien niet haalbaar deze taakstelling halen. Dat heeft te niet te maken met politieke of inhoudelijke blokkades maar met externe factoren. Het beheer van stallingen wordt uitgevoerd door Werkpro. Sluiting heeft dus gevolgen voor de bedrijfsvoering van Werkpro. Augustus 2012 hebben we met Werkpro nieuwe beheerafspraken gemaakt voor de duur van 3 jaren (ook opgenomen in collegebesluit dat rondom bezuinigingen fietsparkeren).

H. Onderhoud en beheer

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Onderhoud en beheer</i>	2013	2014	2015	2016	2017
71	Stoppen met incidenteel aanvullend onderhoud		500			
3	Onderhoud en beheer (ISV) - na 2014			0	0	0
72	Minimaliseren beheertaak woonwagens			50	50	50
3	Wijkcommunicatie - na 2014			0	0	0
3	Burgerparticipatie - na 2014			0	0	0
73	Grofvuil brengen tegen betaling		0	0	0	0
74	Verlagen BORG-niveau's naar laag		580	900	900	900
75	Stoppen ecologisch beheer		0	0	0	0
76	Schrappen budget participatie beheer en onderhoud		0	0	0	0
77	Verlagen BORG-niveau begraafplaatsen naar laag		100	100	100	100
3	Onderhoud: incidentele aanvulling budget (2011-2014) - na 2014			0	0	0
78	Verwijderen 50% van aantal prullenbakken		0	0	0	0
79	Extra verwijderen prullenbakken tot 100%		0	0	0	0
80	Stoppen met extra watertaken uit rioolrecht		0	0	0	0
81	Stadsleven natuurlijk	84	84	219	219	219
82	Opschorten meerjareninvesteringen Borg met twee jaar	100	280			
83	Stoppen Kinderboerderijen (subsidies)		0	0	0	0
	Voorgestelde invulling	184	1.544	1.269	1.269	1.269

Toelichting dekkingsmogelijkheden

71. Stoppen met incidenteel aanvullend onderhoud

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het college heeft voor 2011-2014 aanvullende incidentele middelen beschikbaar gesteld om in het onderhoud "de basis op orde te houden". Het bedrag van 2013 is al opgenomen in het programma en is ook al gecommuniceerd met de bewoners. Wij stellen voor dat voor 2014 het incidentele bedrag van €500.000 vervalt. Daardoor vervalt bijvoorbeeld de extra inzet in de huiskamer/binnenstad, het Noorderplantsoen en kleinschalig aanvullend onderhoud grijs groen.

72. Minimaliseren beheerstaak woonwagens

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De beheertaak woonwagens gaan we versoberen. Deze bezuiniging vangen we op door natuurlijk verloop.

73. Grofvuil brengen tegen betaling

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Gratis ophalen van grof vuil is geen wettelijke verplichting, maar we vinden het wel van belang voor de dienstverlening aan burgers. We voeren het voorstel niet uit, omdat een verlaging van de afvalstoffenheffing niet leidt tot een directe bezuiniging. Het voorstel is daarom ingetrokken.

74. Verlagen Borg-niveaus naar laag

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Er is een wettelijk minimum niveau (voldoen aan veiligheids- en toegankelijkheidseisen). Hier kiezen we nadrukkelijk niet voor. Wij stellen voor het Borgniveau naar het niveau laag te brengen met uitzondering van de Binnenstad en het Noorderplantsoen en de hoofdstructuur van hoog naar basis.

Tegelijkertijd stellen we een flexibel "aanvalsteam" in dat in staat is om op te treden in kwetsbare situaties.

75. Stoppen ecologisch beheer

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het ecologisch beheer – behoudens het naleven van de Flora- en faunawet – geen wettelijke taak. Het ecologisch beheer is goed op orde, maar kwetsbaar. Een bezuiniging zou leiden tot een forse verlaging van de biodiversiteit.

76. Schrappen budget participatie beheer en onderhoud

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

We stellen voor dit niet te doen. We willen juist meer gebruik maken van de inzet van burgers. Bovendien wordt de inzet als zeer positief ervaren.

77. Verlagen BORG-niveau begraafplaatsen naar laag

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het betreft bij deze maatregel nadrukkelijk het parkdeel van de begraafplaatsen (niet de graven). Verlaging naar het niveau veilig vinden we ongewenst. Daarom stellen we hier het onderhoudsniveau laag vast.

78. Verwijderen 50% van aantal prullenbakken/

79. Extra verwijderen prullenbakken tot 100%

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor deze maatregel niet uit te voeren. Omdat het leidt tot meer rommel op straat, het niet past bij het pas ingezette hondenbeleid en bovendien voor een groot deel weglekt naar de afvalstoffen heffing en daarmee geen directe bezuiniging is.

80. Stoppen met extra watertaken uit rioolrecht

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit niet te doen, Hier ligt een relatie met het ecologisch beheer (nummer 74). Hier zijn mooie resultaten behaald en bovendien wordt deze bezuiniging voor 100% vertaald in een verlaging van het rioolrecht.

81. Stadsleven natuurlijk

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor deze maatregel uit te voeren. Elementen uit dit werkbudget zullen we zoveel als mogelijk binnen andere onderdelen van ons beleid onderbrengen, maar het zal zeker ook leiden tot minder projecten.

82. Opschorten meerjareninvesteringen Borg met een jaar

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Er loopt een meerjaren investeringsprogramma 2012-2016. Dit wordt opgerekt met een jaar en wordt 2012-2017. De bekabeling openbare verlichting en een aantal kades zullen we conform eerdere planning uitvoeren.

83. Stoppen kinderboerderijen (subsidies)

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit niet te doen. We vinden kinderboerderijen namelijk belangrijk voor de stad. Er is een visie in ontwikkeling en naar aanleiding daarvan maken we nadere keuzes.

I. Zorg/ welzijn/ jeugd

Dekkingsmogelijkheden

	Zorg/welzijn en jeugd	2013	2014	2015	2016	2017
84	Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen					
85	Werkbudget tbv Onderwijs en Arbeidsmarkt					
3	Meldpunt - na 2014					
86	Versoberen aanbod Stip's					
87	Integratie specifieke doelgroepen/Emancipatie					
88	Beperking kosten en instandhouding accommodaties					
89	Individuele voorzieningen WMO (eigen bijdrage collectief vervoer)					
90	Maatschappelijke opvang		800	800	800	800
3	Wmo - na 2014					
91	Versoberen aanbod CJG's					
92	Taakstellende bezuiniging jeugd en jongerenwerk					
93	Opvoedkracht - programma 3					
94	Opvoedkracht - programma 4					
95	Bezuiniging op kinderactiviteiten		250	250	250	250
96	Later invoeren registratie prostituees, verminderen budget registratie prostituees en zorgcoördinatie mensenhandel niet uit veiligheidsmiddelen					
97	Minder subsidie naar Halt en budget invoering aanpak jeugdgroepen schrappen					
98	Generieke korting 10%		3.300	3.300	3.300	3.300
99	Structurele oplossing binnen vernieuwing sociaal domein			1.000	1.000	1.000
	Voorgestelde invulling	0	4.350	5.350	5.350	5.350

Toelichting dekkingsmogelijkheden

84. Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit voorstel niet over te nemen, omdat dit deel uit maakt van de generieke korting zoals voorgesteld onder nummer 98.

85. Werkbudget tbv Onderwijs en Arbeidsmarkt

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Geen wettelijke taak

86. Versoberen aanbod Stip's

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor het aanbod van de Stips niet te versoberen, omdat we de aanpak van de Stips juist zien als richting die we in het kader van de herinrichting van het sociale domein willen benutten. Bovendien is de generieke subsidiekorting zoals onder nummer 98 voorgesteld van toepassing binnen dit cluster.

87. Geen inzet meer op integratie specifieke doelgroepen/ Emancipatie

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij willen de inzet op deze beleidsvelden handhaven. Hoewel de ambitie is om op termijn het doelgroepenbeleid onderdeel te laten zijn van het staand beleid zijn we van mening dat het nodig blijft om extra inzet te plegen ten behoeve van specifieke situaties en specifieke groepen. Bovendien is de generieke subsidiekorting zoals onder nummer 98 voorgesteld van toepassing binnen dit cluster.

88. Beperking kosten en instandhouding accommodaties

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor om niet te komen tot een beperking van kosten en instandhouding van accommodaties, omdat er momenteel een nieuwe accommodatienota in voorbereiding is. Hoewel deze binnen het huidige accommodatiebudget is uitgewerkt is er sprake van een aantal beleidsmatige en financiële keuzes en consequenties. Een extra bezuiniging vinden we daarom niet wenselijk. Bovendien is de generieke subsidiekorting zoals onder nummer 98 voorgesteld van toepassing binnen dit cluster.

89. Individuele voorzieningen WMO (eigen bijdrage collectief vervoer)

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit niet te doen omdat wij van mening zijn dat iedereen, met of zonder beperking, onder dezelfde condities van het openbaar vervoer gebruik moet kunnen maken.

90. Maatschappelijke opvang

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor om 800.000 euro op dit budget te korten. Als gemeente Groningen ontvangen wij als centrumgemeente, voor de 23 Groninger gemeenten, jaarlijks een rijksbijdrage van ca. 14 miljoen euro. Dit vullen we vanuit de gemeente Groningen jaarlijks aan met een bedrag van ongeveer 1 miljoen euro. Deze "stadse" middelen worden ingezet voor experimenten en innovatieve ontwikkelingen. Wij zijn van mening dat dit bedrag verlaagd kan worden. Dit heeft nadrukkelijk geen consequenties voor structurele opvangmiddelen.

91. Versoberen aanbod CJG's

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij willen het aanbod van de CJG's niet versoberen. De CJG's zullen in het kader van de nieuwe wet op de jeugdzorg een signalerende functie vervullen. Nu er nog geen volledige duidelijkheid is, met betrekking tot de consequenties van het voorgenomen rijksbeleid, lijkt het ons onverstandig hierop te korten. Wij zijn van mening dat de CJG's onderdeel zijn van de discussie betreffende de herinrichting van het sociale domein. Bovendien is de generieke subsidiekorting zoals onder nummer 98 voorgesteld van toepassing binnen dit cluster.

92. Taakstellende bezuiniging jeugd en jongerenwerk

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor niet te bezuinigen op het jeugd en jongerenwerk en de ontwikkelingen betreffende de drie decentralisaties af te wachten en het jeugd en jongerenwerk te betrekken bij de herinrichting van het sociale domein. Bovendien is de generieke subsidiekorting zoals onder nummer 98 voorgesteld van toepassing binnen dit cluster.

93. Opvoedkracht – programma 3

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor niet te bezuinigen op dit vrij afweegbare budget. Wij zijn van mening dat dit onverstandig is zolang er nog onduidelijkheden zijn m.b.t. de consequenties van de rijksmaatregelen als het gaat om de drie decentralisaties. Wij willen dit betrekken bij de discussie over de herinrichting van het sociale domein.

94. Opvoedkracht – programma 4

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor niet te bezuinigen op dit vrij afweegbare budget. Wij zijn van mening dat dit onverstandig is zolang er nog onduidelijkheden zijn m.b.t. de consequenties van de rijksmaatregelen als het gaat om de drie decentralisaties. Wij willen dit betrekken bij de discussie over de herinrichting van het sociale domein.

95. Bezuiniging op kinderactiviteiten

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor 250.000 euro structureel op kinderactiviteiten te korten, omdat wij van mening zijn dat het mogelijk is om een aantal activiteiten voor kinderen en jongeren slimmer te combineren.

96. Later invoeren registratie prostituees, verminderen budget registratie prostituees en zorgcoördinatie mensenhandel niet uit veiligheidsmiddelen financieren

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit niet te doen. De risico's achten wij te groot.

97. Minder subsidie naar Halt en budget invoering aanpak jeugdgroepen schrappen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit niet te doen en dit punt te betrekken bij de discussie over het jeugdbeleid.

98. Generieke korting 10%

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen een generieke korting voor van 10% op de gesubsidieerde instellingen, die een bedrag ontvangen van meer dan 10.000 euro subsidie, in het domein welzijn, jeugd en zorg. Daarmee voldoen we aan de taakstelling.

99. Structurele oplossing binnen vernieuwing sociaal domein

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen ons de taak om naast de rijksbezuinigingen ook zelf 1 miljoen op de subsidies in het sociale domein (welzijn, zorg en jeugd) te gaan besparen.

J. Armoede/ minimabeleid/ werk/ participatie

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Armoede/minimabeleid/werk/participatie</i>	2013	2014	2015	2016	2017
100	Wegwerken overschrijding arbeidsmarktbeleid					
3	Efficiency UWV - na 2014					
3	200 banenplan (tot en met 2014) - na 2014			0	0	0
101	Wegwerken overschrijding middelen re-integratie		2.000	3.000	3.000	3.000
102	Aanvullende inzet vanuit P budget		500	500	500	500
103	Taakstelling Werk&Participatie			323	1.223	1.223
104	Versoberen armoedebeleid		100	0	0	0
3	Armoedebeleid - na 2014					
3	Lokaal inkomensbeleid - na 2014					
105	Versoberen schuldhulpverlening		0	0	0	0
3	Schuldhulp - na 2014					
	<i>Voorgestelde invulling</i>	0	2.600	3.823	4.723	4.723

Toelichting dekkingsmogelijkheden

100. Wegwerken overschrijding arbeidsmarktbeleid

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Geen wettelijke taak, besparen op uitvoeringskosten leidt tot frictiekosten. De baten op het beleidsveld Arbeidsmarktbeleid bedragen 900 duizend euro en zijn afkomstig uit het participatiebudget. De lasten bedragen 995 duizend euro. De overschrijding hangt samen met een doorbelasting van de overhead. Het verschil wordt gedekt vanuit gemeentelijke middelen.

101. Wegwerken overschrijding middelen re-integratie

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Een deel van Re-integratie is een wettelijke taak. Re-integratie betalen wij voor een deel uit het participatiebudget en voor een deel uit gemeentelijke middelen. In hoofdlijnen ziet de verdeling er ongeveer als volgt uit: daar waar het gaat om onderdelen die we ook zouden kunnen uitbesteden mogen wij de kosten uit het P-budget betalen. Daar waar het gaat om de processen te begeleiden (diagnose, regie) moeten we gemeentelijke middelen inzetten en mogen wij deze kosten niet uit het P-budget halen.

102. Aanvullende inzet vanuit P-budget

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Een deel van Re-integratie is een wettelijke taak. Re-integratie betalen wij voor een deel uit het participatiebudget en voor een deel uit gemeentelijke middelen. In hoofdlijnen ziet de verdeling er ongeveer als volgt uit: daar waar het gaat om onderdelen die we ook zouden kunnen uitbesteden mogen wij de kosten uit het P-budget betalen. Daar waar het gaat om de processen te begeleiden (diagnose, regie) moeten we gemeentelijke

middelen inzetten en mogen wij deze kosten niet uit het P-budget halen. Aan de oorspronkelijk voorgestelde bedragen voor 2014, 2015 e.v. (zie 101. Wegwerken overschrijding middelen re-integratie) is een bedrag van 0,5 miljoen toegevoegd.

103. Taakstelling Werk&Participatie

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Om de vastgestelde taakstelling voor het cluster armoede/minimabeleid/werk/participatie te realiseren is een extra bezuiniging binnen Werk&Participatie noodzakelijk vanaf 2015.

104. Versoberen armoedebeleid

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het college heeft overwogen om het armoedebeleid te versoberen. Gezien de huidige crisis en de steeds groter wordende doelgroep vindt het college dit niet verantwoord om hier grote bezuinigingen in door te voeren. De incidentele gelden van 2 keer 2 miljoen voor de jaren 2013 en 2014 blijven, op 0,1 miljoen euro voor het jaar 2014 na, buiten de bezuiniging. De bezuiniging van 0,1 miljoen zit in het versoberen van de stadspas danwel een andere bezuiniging binnen dit beleid. In 2015 en de jaren daarna stellen we structureel een bedrag van 1,1 miljoen beschikbaar (zie financieel perspectief). Er zal voor de jaren na 2014 moeten worden gekeken naar bezuinigingen. We hebben tegen die tijd meer zicht op de uitwerking van het nieuwe armoedebeleid en kunnen deze dan meenemen in de afwegingen.

105. Versoberen schuldhulpverlening

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het college heeft overwogen om te bezuinigen op de schuldhulpverlening. Het college heeft besloten deze bezuiniging niet door te voeren. Dit omdat er steeds meer mensen een beroep doen op de schuldhulpverlening. Het op orde hebben van je financiële situatie is de basis om weer te kunnen denken aan werk.

K. Onderwijs

Dekkingsmogelijkheden

	Onderwijs	2013	2014	2015	2016	2017
84	Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen (12% v/h totaal)		48	48	48	48
106	Schoolbegeleiding/voorzieningen scholen		448	448	448	448
107	Bezuiniging op voortijdig schoolverlaters		75	75	75	75
108	Bezuiniging op gemeentelijk aandeel VVE/Kansenbeleid		600	600	600	600
109	Gezonde en veilige school		87	87	87	87
110	Stoppen financiering Schoolmaatschappelijk werk onderwijs		100	100	100	100
111	Stoppen gemeentelijke bijdragen renovatie schoolgebouwen po en so			200	200	200
	Voorgestelde invulling	0	1.358	1.558	1.558	1.558

Toelichting dekkingsmogelijkheden

84. Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

106. Schoolbegeleiding/voorzieningen scholen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Geen wettelijke taak. We bezuinigen op de volgende middelen: basisscholen krijgen geen extra uren schoolbegeleiding (bovenop hun eigen budget) vergoed. Vensterscholen krijgen geen vergoeding voor begeleiding van ontwikkelingen. Er wordt geen onderzoek uitgevoerd naar prestaties van leerlingen. De schoolmediatheken van basisscholen worden niet meer bijgehouden door Biblionet. We bezuinigen niet op het budget (ong. 100 duizend) voor Vensterschooluren vanwege de ontwikkelingen rondom de Vensterschool. Zolang de nieuwe impuls nog niet helder is, romen we het geld niet af.

107. Bezuiniging op voortijdig schoolverlaters

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Rebound en stelpost: We dragen als gemeente niet meer bij aan de voorziening van scholen voor (tijdelijke) opvang van dreigende voortijdig schoolverlaters. Scholen hebben wettelijke plicht om dergelijke voorzieningen zelf in de benen te houden.

108. Bezuiniging op gemeentelijk aandeel VVE/Kansenbeleid

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Als gemeente zijn we niet verplicht om de specifieke uitkering van het rijk voor VVE/Kansenbeleid aan te vullen.

Wij vinden VVE/kansenbeleid belangrijk om o.a. de ambities in het Integraal Jeugdbeleid en binnen het onderwijs/de vensterschool vast te houden. Dit beleid is ook belangrijk voor de doorlopende leerlijn. In 2012 is

vrijval geconstateerd. Vanaf 2014 bezuinigen we de vrijval die ontstaat op basis van de vraag 2012. Dit is een vermindering van 6 ton. Hierdoor blijft 1,4 miljoen voor het VVE overeind staan

109. Gezonde en veilige school

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Geen wettelijk verplichte taak. Het gaat hier om twee zaken: 1) subsidie voor VNN en St. Terwille voor verslavingspreventie in het onderwijs (18.000 euro) en 2) om budget voor bewegingsonderwijs (69.000 euro). Het budget voor buitenschools bewegingsonderwijs hoort feitelijk niet meer in domein Onderwijs, derhalve is dit bedrag uit het budget geschrapt.

110. Stoppen financiering Schoolmaatschappelijk werk onderwijs

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Geen wettelijke taak. Schoolmaatschappelijk werk is een belangrijke schakel in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten.

Vanaf 2015 dragen de scholen deze verantwoordelijkheid.

111. Stoppen gemeentelijke bijdragen renovatie schoolgebouwen po en so

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De rijksvergoeding voor onderhoud en aanpassing PO wordt uit de AU gemeentefonds gehaald en rechtstreeks van het rijk naar de schoolbesturen door gesluisd. Gemeente is vanaf 2015 niet meer financieel verantwoordelijk voor onderhoud en renovatie van gebouwen PO en SO. Aanvullend eigen gemeentelijk beleid is geen "verplichting". Gemeente beperkt zich tot het beleidsarm(er) uitvoeren van haar wettelijke taak (nieuwbouw, uitbreiding van schoolgebouwen, schades, verzekering, gymlokalen PO, SO en VO) op basis van de eigen gemeentelijke verordening.

- Door de uitvoering van de wettelijke taak te beperken tot de nieuwbouw en uitbreiding van scholen en daarbij als uitgangspunt te kiezen, dat terughoudend wordt ingezet op projecten waarbij sprake is van vervangende nieuwbouw en voor de overige projecten te kiezen voor fasering over meerdere jaren (portfoliomanagement / integrale huisvestingsplanning) is het mogelijk om de vrijval, welke ontstaat uit de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs, niet volledig maar beperkt in te zetten voor onderwijshuisvesting.
- Daarmee zou ca 200 (s) vanaf 2015 kunnen worden bijgedragen aan de bezuinigingstaakstelling.

L. Duurzaamheid

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Duurzaamheid</i>	2013	2014	2015	2016	2017
3	Verduurzamen schoolgebouwen - na 2014			0	0	0
3	Duurzaam (ISV) - na 2014			0	0	0
112	Duurzaamheid: energie					
3	Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025 (2011-2014) - na 2014			0	0	0
113	Duurzaamheid: energiebudget	677	241			
114	Duurzaamheidsprogramma					
	<i>Voorgestelde invulling</i>	677	241	0	0	0

Toelichting dekkingsmogelijkheden

112. Duurzaamheid: energie

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Zie onderdeel 113.

113. Duurzaamheid: energiebudget

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In 2035 wil Groningen een energie-neutrale stad zijn. Deze ambitie blijft staan. Wel denken wij dat wij een aantal bezuinigingen kunnen doorvoeren.

- Riothermie 50.000. Innovatief idee om warmte uit riool te winnen. Van belang gezien de hoeveelheid rioolstelsels dat vervangen wordt. Dit project is nu moeilijk uitvoerbaar omdat noodzakelijke nieuwbouw niet van de grond komt.
- Gebiedsvisies 100.000. In de warmtevisie is aangegeven dat voor corpowijken energie een steeds belangrijker wordt en dat het belangrijk is om met bewoners/huurders hiervoor ontwerpen te gaan maken. Met overgebleven budget kiezen wij om eerst te starten in Paddepoel en omgeving.
- Schoon rijden 100.000. In de notitie schoon rijden komt vooral naar voren dat we mogelijk geld gaan besteden aan laadpalen. Hiervoor is een bedrag opgenomen. Het bedrag voor schoonrijden komt hiermee te vervallen.
- Inspecteurs 140.00. De inzet van inspecteur op dit specifieke terrein wordt gehalveerd. In bedrijfsleven is nog veel winst te halen het college maakt hierbij de afweging dat dit onderdeel wat langer in de tijd is weggezet. Door het schrappen van een deel van het budget wordt een aanzienlijk deel van onze ambitie niet gehaald. Er zullen minder controles bij grote energieverbruikers in onze stad worden uitgevoerd.
- Ambtelijk uren 200.000. Door het schrappen van een aantal onderdelen zal de ambtelijke inzet afnemen. Taakstelling 200.000. Interne verrekening en werkwijze van sommige afdelingen zorgen voor onnodige aanslag op personele budgetten.
- ESCO 200.000. Er zal een bezuiniging worden doorgevoerd op de personele kosten binnen het ESCO project. Taakstelling 41.000.

114. Duurzaamheidsprogramma

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

In de reserve duurzaamheid is eind 2012 een bedrag opgenomen van 169 duizend euro. Het was bestemd voor een garantie voor het Duurzaamheidscentrum (82) – maar dat is inmiddels opgeheven – en voor het energiezuinig maken van gebouwen (87).

M. Sport

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Sport</i>	2013	2014	2015	2016	2017
84	Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen					
115	Onderhoudsniveau recreatiegebieden verlagen met 20%					
116	Subsidies sportstimulering en verenigingsondersteuning 20% verlagen					
117	Verlagen budget topsport en talentontwikkeling met 20%					
118	Schrappen of korten subsidies divers					
119	Generieke korting van 10% op alle instellingen/organisaties		150	150	150	150
	<i>Voorgestelde invulling</i>	0	150	150	150	150

Toelichting dekkingsmogelijkheden

84. Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit voorstel niet over te nemen, omdat dit deel uit maakt van de generieke korting zoals voorgesteld onder nummer 119.

115. Onderhoudsniveau recreatiegebieden verlagen met 20%

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het betreft hier de recreatiegebieden: Paterswoldsemeer, Kardingse en Ruskeveen. Voor het Paterswoldsemeer is een gemeenschappelijke regeling Meerschop verantwoordelijk. Voor Kardingse geldt dat het extensieve deel in onderhoud is bij de Vereniging Natuurmonumenten.

Wij stellen voor dit niet te doen, dit onderhoudsbudget staat momenteel al onder druk, verdere bezuinigingen zijn daarom niet realistisch.

116. Subsidies sportstimulering en verenigingsondersteuning 20% verlagen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is niet ingeboekt.

Gevolg van deze bezuiniging zou zijn: Er vinden geen sportactiviteiten buiten schooltijd meer plaats in de aandachtswijken. In deze wijken zijn de activiteiten voor iedereen toegankelijk. Er wordt een basis gelegd voor een leven lang sporten en bewegen (Healthy ageing). Sportverenigingen worden niet meer ondersteund. Het rijk ondersteunt deze activiteiten, dus bij een gemeentelijke bezuinigingen vallen ook de rijksmiddelen weg.

117. Verlagen budget topsport en talentontwikkeling met 20%

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is niet ingeboekt.

Het gaat om bezuinigingen op stimulering talentontwikkeling op basisscholen, in regionale trainingscentra en bij talentevenementen. Voor een klein deel gaat het om het stimuleren tot het organiseren van breedtesport door vooral verenigingen e.a..

Gevolg van deze bezuiniging zou zijn: De regionale trainingcentra zullen het mogelijk niet volhouden en ophouden te bestaan. Toptrainers geven minder clinics op basisscholen. We beperken de invulling aan de afspraak in het Akkoord van Groningen t.a.v. doelstellingen City of Talent.

118. Schrappen of korten subsidies divers

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Zie punt 119.

119. Generieke korting van 10% op alle instellingen/organisaties

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Gezien de grote bezuinigingstaakstelling is gekozen voor een generieke korting voor alle sportverenigingen, met uitzondering van subsidies die lager of gelijk zijn aan 10.000 euro. In gesprek met de sportverenigingen gaan we komend half jaar onderzoeken of deze bezuiniging (deels) kan worden opgevangen door bundeling van sportactiviteiten en – voorzieningen.

N. Cultuur

Dekkingsmogelijkheden

	Cultuur	2013	2014	2015	2016	2017
84	Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen					
3	Cultuur - na 2014			0	0	0
3	Cultuur (ISV) - na 2014			0	0	0
120	Schrappen of korten subsidies presentatie- en productie instellingen					
121	Schrappen of korten subsidies cultuureducatie					
122	Schrappen subsidies erfgoedinstellingen					
123	Schrappen of korten budgetten letteren instellingen					
124	Schrappen of korten budgetten uitvoerende instellingen					
125	Mediabeleid					
126	Korting Groninger Archieven					
127	Platform Gras					
128	Generieke korting van 10% op alle instellingen		1.100	1.100	1.100	1.100
129	Kunst op straat					
	Voorgestelde invulling	0	1.100	1.100	1.100	1.100

Toelichting dekkingsmogelijkheden

84. Niet doorgeven accres aan gesubsidieerde instellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Wij stellen voor dit voorstel niet over te nemen, omdat dit deel uit maakt van de generieke korting zoals voorgesteld onder nummer 128.

120. Schrappen of korten subsidies presentatie- en productie instellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is vervangen door de generieke korting van 10% op alle instellingen.

1. Kortten op top van de keten (internationale uitstraling), bv Groninger Museum en Noorderlicht..
2. Schrappen toeleiding naar de top (subsidie presentatie- en productieplekken talentvolle jonge kunstenaars).
3. Minder diversiteit in het aanbod.

121. Schrappen of korten subsidies cultuureducatie

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is vervangen door de generieke korting van 10% op alle instellingen.

1. Stop op kwaliteitsverbetering en structurering cultuureducatie door Stoppen deelname Rijksprogramma Cultuureducatie met kwaliteit.
2. Minder scholieren (PO en VO) maken actief kennis met kunst en cultuur door lagere bijdrage aan Cultuurkaart.

3. Minder aansluiting vraag (scholen) en aanbod (cultuurinstellingen) door lagere bijdrage advies en bemiddeling (Cultuur Educatie Stad).

122. Schrappen subsidies erfgoedinstellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is vervangen door de generieke korting van 10% op alle instellingen.

1. Schrappen/korten presentatiefunctie erfgoedketen: geen publieke toegang middeleeuwse panden, scheepvaart-, grafische- en oorlogshistorie
2. Schrappen productie erfgoedketen: stoppen maken films regionale historie

123. Schrappen of korten budgetten letteren instellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is vervangen door de generieke korting van 10% op alle instellingen.

1. Korten op basisvoorziening publiek toegankelijkheid van informatie en literatuur
2. Schrappen (toeleiding naar) de top
3. Minder diversiteit

Het gaat om korten exploitatie Biblionet, stadsdichter, literaire activiteiten SLAG en poeziepaleis/kinderdichter.

124. Schrappen of korten budgetten uitvoerende instellingen

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is vervangen door de generieke korting van 10% op alle instellingen.

1. Geen/minder bijdrage volksfeesten, bv Koninginnedag, Sinterklaas en Bevrijdingsfestival.
2. Geen/minder professionele beoordeling incidentele budgetten cultuur en cultuurnota
3. Geen/minder incidentele budgetten Kunstraad

125. Mediabeleid

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is vervangen door de generieke korting van 10% op alle instellingen.

1. Geen/minder radio
2. Geen/minder website
3. Geen /minder stadjerstv
4. Geen/minder tv uitzendingen

126. Korting Groninger Archieven

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is niet ingeboekt.

Groninger Archieven zal een efficiëncykorting moeten realiseren in relatie tot de uit te voeren taken. De korting zal cf. de gemeenschappelijke regeling in onderling overleg/met instemming van de rijkspartner moeten plaatsvinden. Effecten voor de Groninger Archieven dienen eerst in kaart te worden gebracht en kunnen pas later in de tijd geëffectueerd worden.

127. Platform Gras

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze bezuiniging is niet ingeboekt.

Platform Gras is een onafhankelijk instituut. Het platform zet jaarlijks een programma van activiteiten en projecten op met de doelstelling om draagvlak, begrip en interesse te ontwikkelen voor de dagelijkse ontwerp- en bouwpraktijk in de stad. Hierbij wordt een breed publiek bereikt. Het platform is voor een groot deel afhankelijk van subsidies. Het verlagen of stopzetten van de subsidie leidt tot minder aandacht voor architectuur en stedenbouw.

128. Generieke korting 10% op alle instellingen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Gezien de grote bezuinigingstaakstelling is gekozen voor een generieke korting van 10% voor de culturele sector, met uitzondering van subsidies die lager of gelijk zijn aan 10.000 euro. Er is gekozen voor een generieke korting aangezien de cultuurnota pas recent is vastgesteld (november 2013). Het eventueel wijzigen van de inhoudelijke grondslag van de cultuurnota vraagt de nodige tijd en moet zorgvuldig gebeuren. Dit kan komend jaar worden opgepakt. Uitzonderingen zijn het Groninger Museum, Martiniplaza, Groninger Forum en Kunstencentrum/Stedelijke Muziekschool.

129. Kunst op straat

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Uit de reserve kunst op straat worden kunstprojecten in de openbare ruimte gedekt. De verwachte stand eind 2013 is 575 duizend euro. Uitgave van middelen in de reserve is vertraagd door uitstel en afstel van ruimtelijke projecten.

In 2013 wordt naar verwachting geen beroep gedaan op de reserve.

Naast de reserve is tot en met 2014 160 duizend euro beschikbaar uit ISV middelen.

Deze reserve is volledig meegenomen in het weerstandsvermogen. Het onttrekken van middelen uit deze reserve betekent dat het weerstandsvermogen met hetzelfde bedrag moet worden aangevuld.

Met deze bezuiniging zijn er minder middelen voor kunstprojecten in de algemene ruimte.

O. Organisatie

Dekkingsmogelijkheden

	Organisatie	2013	2014	2015	2016	2017
130	Bezuiniging eigen organisatie			2.000	7.000	10.000
131	Niet doorgeven van nominale compensatie (accres) 2014 aan de diensten		0	0	0	0
132	Beperken externe inhuur		0	0	0	0
133	Versobering voorzieningen college en GMT	25	50	50	50	50
134	Bezuinigen op kosten accountant en andere externe deskundigen (second opinions)		0	0	0	0
135	Minder besteden aan personeel cameratoezicht (uitkijken van camerabeelden)	30	30			
	3 Bedrijfsv iederz - na 2014					
	3 Formatie concernfinanciën - na 2014			0	0	0
	3 Organisatie (ISV) - na 2014			0	0	0
136	Korting BoSS / budget organisatieontwikkeling	200	400	400	400	400
137	Personele inzet ICT	pm	pm	pm	pm	pm
	3 GR Meerstad - na 2014					
138	Extra bezuinigingen SSC	0	0	pm	pm	pm
139	Kapitaal investeringen ICT	190	190	190	190	190
140	Samenvoegen Publiekszaken en Burgerzaken	0	63	125	125	125
141	Samenvoegen personeelsbladen	25	25	25	25	25
142	Aanpassing arbeidsvoorwaarden	pm	pm	pm	pm	pm
143	Beperking onderhoud vastgoed	0	225	225	225	225
144	Bezuiniging extra beleid	0	575			
145	Generieke korting op gemeentelijke budgetten					
146	Overige subsidies					
	Voorgestelde invulling	470	1.558	3.015	8.015	11.015

Toelichting dekkingsmogelijkheden

130. Bezuiniging eigen organisatie

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Maakt onderdeel uit van Prinsenhofakkoord. Door toepassing van de "andere overheid" efficiencyvoordelen behalen op de lange termijn bijvoorbeeld door taken af te stoten of uit te besteden, anders te werken, door te gaan met de bundeling van vastgoed en beheer en het uitbreiden van digitale dienstverlening. De uitvoering van het onderzoek wordt binnenkort gestart en wordt betrokken bij taakstelling van het volgende college. Dit moet uiteindelijk 10 miljoen euro structureel besparen in 2017.

131. Niet doorgeven van nominale compensatie (accres) 2014 aan de diensten

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Diensten worden door het concern jaarlijks gecompenseerd voor ontwikkelingen als gevolg van wijzigingen in lonen (nominaal en reëel) en prijzen. Te overwegen valt deze nominale compensatie niet door te geven aan de organisatie. In het voorjaar hebben we rekening gehouden met een stijging van de loon- en prijscompensatie van 3 miljoen euro. In de dekkingsmogelijkheden hebben we toen een maatregel opgenomen waarbij de

organisatie deze extra kosten zelf diende op te vangen. Uit de actualisatie van de loon- en prijscompensatie blijkt er geen stijging noodzakelijk te zijn. Hiermee vervalt eveneens de dekkingsmogelijkheid.

132. Beperken externe inhuur

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De gemeente Groningen geeft jaarlijks circa 28 miljoen euro uit aan externe inhuur. De afgelopen jaren hebben we de externe inhuur teruggedrongen. Een verdere beperking van de externe inhuur is nodig om de omvang van de frictiekosten te beheersen (door inzet van boventalligen in plaats externen). Een aanvullende besparing is hierdoor niet haalbaar.

133. Versobering voorzieningen college en GMT

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Mogelijke besparingsopties zijn:

- Versobering catering
- Versobering koffieservice door meer te werken met kannen koffie en thee
- Opzeggen diverse dubbele abonnementen
- In beperkte mate meer kleine uitgaven ten laste van vaste onkostenvergoeding collegeleden laten vallen
- Verminderen activiteiten buitenlandse dienstreizen en aantal gemeentelijke representatieve aangelegenheden heroverwegen
- Verminderen gebruik externe vergaderlocaties

De besparingen moeten in totaal 50 duizend euro structureel opleveren.

134. Bezuinigen op kosten accountant en andere externe deskundigen (second opinions)

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Betreft geen wettelijke taak. Het is mogelijk alleen controlewerkzaamheden door de accountant te laten uitvoeren volgens het vigerende contract en geen second opinions van externe deskundigen te vragen. Aangezien de opbrengst van deze maatregel gering is en de ervaring leert dat het beschikbare budget jaarlijks wordt overschreden (behoefte aan gebruik van expertise van derden) is deze dekkingsmogelijkheid niet meegenomen.

135. Minder besteden aan personeel cameratoezicht (uitkijken van camerabeelden)

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Een besparing is mogelijk, door de werkafspraken die zijn gemaakt over de opdrachtverlening ten aanzien van het uitkijken van de beelden. Bezuiniging is door gedaalde kosten haalbaar mits voor de extra activiteiten t.b.v. het A-kwartier extra budget wordt toegekend.

3. Bedrijfsvoering Iederz

Dekkingsmogelijkheid verwerkt in financieel perspectief.

Korte motivering/toelichting:

Momenteel wordt de oude taakstelling van 700.000 op Iederz gerealiseerd door extra incidenteel nieuw beleid. Er wordt gewerkt aan samenvoeging van Iederz en Sozawe. Deze samenvoeging kan het probleem op het subsidieresultaat niet beïnvloeden, maar het tekort op het uitvoeringsresultaat wel. Deze samenvoeging moet leiden tot een reductie van het uitvoeringsresultaat tot 0 in 2017. Deze dekkingsmogelijkheid is verwerkt in het financieel perspectief bij de opgave 'Tekort iederz na maatregelen (re)visie zicht op werk'.

3. Geen verlenging incidentele financiering formatie concern financiën

Dekkingsmogelijkheid verwerkt in financieel perspectief.

Korte motivering/toelichting:

Betreft incidenteel gedekte structurele activiteiten. In verband met de extra werkzaamheden ten bate van het college is € 150.000 uitgetrokken voor extra capaciteit bij Concern Financiën. Met de invoering van de Concernstaf en het SSC is gemeentebrede inzet van de benodigde capaciteit beter stuurbaar. De extra capaciteitsvraag voor Concern Financiën vervalt hiermee na 2014. Deze dekkingsmogelijkheid is verwerkt in het financieel perspectief bij de opgave 'Formatie afdeling concern financiën'.

3. Organisatie (ISV)

Dekkingsmogelijkheid verwerkt in financieel perspectief.

Korte motivering/toelichting:

Subsidiebeheer (2 fte 170.000), monitoring/GSB bijdrage (leefbaarheidsmonitor 100.000), organisatiekosten NLA (kosten projectleider 130.000). Betreft incidenteel gedekte structurele activiteiten.

Subsidiebeheer schrappen betekent dat er geen middelen zijn voor de 2 fte die nu ingezet worden om subsidies te verkrijgen en te verantwoorden.

Monitoring/GSB: Is een gezamenlijk programma o.a. met Onderzoek en Statistiek. De leefbaarheidsmonitor vormt de onderlegger voor het wijkkompas waar nu aan gewerkt wordt. Het is de bedoeling dat op basis van het wijkkompas de gemeente gaat differentiëren in de aanpak/inzet tussen wijken (à la het BORG-systeem van stadsbeheer). Het wijkkompas is nu in de maak.

NLA: de huidige overeenkomst met corporaties loopt t/m 2014. Daarna moeten nieuwe afspraken worden gemaakt. In het cluster Wonen is de optie meegenomen om te besparen op NLA.

Deze dekkingsmogelijkheid is verwerkt in het financieel perspectief bij de opgave 'Stoppen ISV gelden'.

136. Korting BoSS / budget organisatieontwikkeling

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Vertraging van een aantal ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en op het gebied van Organisatie-ontwikkeling. Daarmee bestaat het risico dat Efficiency SSC, later wordt bereikt. Anderzijds lopen de salarislasten ook langzamer terug dan de op dit moment ingeboekte efficiency. Budget wordt ook gebruikt voor knelpunt PIJOFACH. Door te herprioriteren is de voorgestelde bezuiniging haalbaar.

137. Personele inzet ICT

Dekkingsmogelijkheid al PM opgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Voorgesteld wordt een deel van de huidige beschikbare personele ICT capaciteit vrij te maken voor het projectmatig oppakken van interne projecten die kosten kunnen beperken. Het kan dan gaan om onderwerpen als:

- Inperken groei opslagcapaciteit mailbox
- Opschonen applicatie landschappen (licenties beheer onderhoud)
- Ombouw naar out sourcing model

3. GR Meerstad

Dekkingsmogelijkheid verwerkt in financieel perspectief.

Korte motivering/toelichting:

De gemeente Groningen heeft afgesproken om jaarlijks € 112.000 bij te dragen aan GR Meerstad. Het college heeft besloten om het budget voor deze bijdrage met ingang van 2012 te laten vervallen. Hierdoor is een knelpunt ontstaan in de begroting.

Dit knelpunt maakt deel uit van de totale lijst aan knelpunten die in voorbereiding op deze bezuinigingsronde in kaart is gebracht. Vooralsnog wordt er van uit gegaan dat een bijdrage aan de GR Meerstad ook na 2014 nodig is. Wellicht is op termijn een alternatieve oplossing mogelijk in het kader van de regionale samenwerking. Deze dekkingsmogelijkheid is verwerkt in het financieel perspectief bij de opgave 'Bijdrage GR Meerstad'.

138. Extra bezuinigingen SSC

Dekkingsmogelijkheid als PM opgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Bij de vorming van het SSC (Shared Service Centrum) wordt rekening gehouden met een besparing op fte's van 80 à 90 fte. Op basis van ervaringen elders mag verwacht worden dat na een aanloopperiode verdere bezuinigingen op het SSC mogelijk zijn zonder dat dit de dienstverlening hoeft aan te tasten. Deze dekkingsmogelijkheid wordt betrokken bij de invulling van de taakstelling van 10 miljoen euro structureel op de gemeentelijke organisatie voor de volgende collegeperiode.

139. Kapitaal investeringen ICT

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Van de geplande investeringen voor 2013 kan de vervanging van de CORE switches worden opgeschort van 2013 naar 2014. Per investeringsniveau van 500.000 euro levert dat een vrijval op van 80.000 euro in 2013. Voor de geplande SANN investering is een bedrag van 1,5 miljoen euro opgenomen, we verwachten nu dat een investering van 1,2 miljoen volstaat. De jaarlast wordt hiermee 60.000 euro per jaar lager. Afweegbaar zijn nog de volgende investeringen: Netwerk wifi 2013/2014 2 x 120.000 euro(jaarlast 50.000 euro samen) en Zaakgericht werken / Hummingbird 2014 (PM)

Door een aantal uitgaven uit te stellen verwachten wij 190.000 incidenteel te kunnen besparen in de eerste twee jaren. Daarna zal in het kader van opgestarte trajecten andere besparingen gerealiseerd kunnen worden. Deze worden voorlopig vooralsnog ingeschat op 190.000 + PM.

140. Samenvoegen Publiekszaken en Burgerzaken

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Samenvoeging van de afdeling Publiekszaken en Burgerzaken, kan één leidinggevende besparen. De totale omvang van de afdeling wordt groot, ca. 80 fte.

Feitelijk is Publiekszaken de frontoffice en Burgerzaken de backoffice (GBA, basisregistratie en gegevensmanagement) van gerelateerde werkprocessen op het vakgebied burgerzaken.

141. Samenvoegen personeelsbladen

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Vervanging dienstpersoneelsbladen door één concernmagazine.

142. Aanpassing arbeidsvoorwaarden

Dekkingsmogelijkheid als PM opgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Deze dekkingsmogelijkheid is afhankelijk van de voortgang van de gesprekken met de bonden. Op dit moment is het nog niet mogelijk een inschatting te maken van de opbrengsten.

143. Beperking onderhoud vastgoed

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Gemeente Groningen geeft jaarlijks circa 9 miljoen uit aan onderhoud voor vastgoed. Het voorstel strekt er toe (incidenteel) alleen het hoogst noodzakelijke uit te voeren en investeringen te beperken of uit te stellen (volumemaatregelen).

De invulling is incidenteel in 2013. Voor de langere termijn moeten de structurele maatregelen komen uit: (1) beperken leveranciers en meer raamovereenkomsten; (2) inrichting nieuwe vastgoedorganisatie: sturing en kaders; (3)ontwikkelen integrale visie op onderhoud; (4) verminderen vastgoedportefeuille. Voorstel is inclusief lopende inkoopstaakstelling 2013/2014 ter hoogte van 275.000 euro. Voor 2013 is het niet reëel om een extra bezuiniging door te voeren. Voor 2014 en verder moet het mogelijk zijn om bovenop de € 275.000 een extra bezuiniging te realiseren. Dit heeft wel consequenties voor de onderhoudsstaat van het gemeentelijk vastgoed.

144. Bezuinigingen extra beleid

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Voor deze collegeperiode zijn voor verschillende onderwerpen middelen voor extra beleid beschikbaar gesteld. Het is mogelijk om voor de laatste jaarschijf (2014) een korting op deze middelen door te voeren. Indien wordt

gekozen voor een korting van 20%, dan levert dit een incidentele besparing van 575 duizend euro op (Veiligheidsbeleid 375 duizend euro, Verduurzamen schoolgebouwen 200 duizend euro).

145. Generieke korting op gemeentelijke budgetten

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Naast gerichte maatregelen kan er een generieke korting worden doorgevoerd op de gemeentelijke budgetten. Gezien de samenloop met de andere dekkingsmogelijkheden (stapelning van maatregelen) is deze mogelijkheid vooralsnog niet meegenomen.

146. Overige subsidies

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het resterende budget bedraagt circa €120.000. Bedoeld voor de lasten die samenhangen met de CNG aandelen en de bijdrage aan Noordelijk Healthy Ageing (vloeit voort uit het akkoord van Groningen). Deze middelen zijn niet afweegbaar en zijn daarom niet als dekkingsmogelijkheid meegenomen.

P. Overig

Dekkingsmogelijkheden

	<i>Overig</i>	2013	2014	2015	2016	2017
3	Overig (ISV) - na 2014			0	0	0
147	Stadstoezicht: versoberen kosten kermis		0	0	0	0
148	Stadstoezicht: overige besparingen	0	0	0	0	0
3	Stadstoezicht na 2014					
149	Alternatief voor versoberen schuldhulpverlening		300	300	300	300
150	Opheffen afdeling gebiedszaken		0	0	0	0
151	Taakstelling tekort 2015			2.226		
	<i>Voorgestelde invulling</i>	0	300	2.526	300	300

Toelichting dekkingsmogelijkheden

147. Stadstoezicht: versoberen kosten kermis

148. Stadstoezicht: overige besparingen

Dekkingsmogelijkheden niet overgenomen.

149. Alternatief voor versoberen schuldhulpverlening

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Het college heeft overwogen om te bezuinigen op de schuldhulpverlening. Het college heeft besloten deze bezuiniging niet door te voeren. Dit omdat er steeds meer mensen een beroep doen op de schuldhulpverlening. Het op orde hebben van je financiële situatie is de basis om weer te kunnen denken aan werk. Voor 300 duizend euro zal een alternatief dekkingsvoorstel worden gezocht.

150. Opheffen afdeling gebiedszaken

Dekkingsmogelijkheid niet overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

De afdeling heeft nog een aantal taakstellingen te realiseren en komt daarmee op haar bestaans minimum. Gebiedsgericht werken is weliswaar collegeprioriteit (zie toelichting hierna) maar het is geen wettelijke taak. Daarmee is de taak in principe afweegbaar. Als gevolg van reeds vastgestelde bezuinigingen wordt de formatie van de afdeling gebiedsgericht werken in de komende jaren echter al zodanig teruggebracht, dat daarmee het bestaansminimum van de afdeling wordt bereikt. De enige reële optie voor verdere reductie van de formatie is daarmee opheffing van de afdeling.

151. Taakstelling tekort 2015

Dekkingsmogelijkheid overgenomen.

Korte motivering/toelichting:

Om een tekort in 2015 te voorkomen moet een taakstelling worden ingevuld van 2,2 miljoen euro.

stadsmonitor
gemeente Groningen
2013

BIJLAGE III

195.
453

inwoners
in
2013

P 3	-	Samenvatting
P 5	1	Bevolking
P 7	2	Werk en Inkomen
P 13	3	Economie en Bedrijvigheid
P 17	4	Jeugd en Onderwijs
P 19	5	Welzijn en Zorg
P 25	6	Sport en Cultuur
P 27	7	Verkeer
P 29	8	Wonen
P 31	9	Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte
P 35	11	Veiligheid
P 41	12	Duurzaamheid
P 45	-	Colofon

Samenvatting

De stadsmonitor 2013 geeft de cijfermatige trends en ontwikkelingen over het jaar 2012 weer in grafiek en getal. Als er geen cijfers over 2012 of van 1 januari 2013 beschikbaar zijn is het meest recente jaar genomen.

De monitor is opgedeeld in een aantal thema's. Per thema zijn een aantal grafieken waaronder vergelijkende grafieken opgenomen. Vergelijkend met andere gemeenten in Nederland. Hierdoor worden de monitorgegevens meer in perspectief geplaatst.

Een aantal ontwikkelingen per thema:

Bevolking

- De bevolking is in 2012 weer gegroeid, Groningen groeit sneller dan het landelijke gemiddelde. De stad is nu, boven Almere, de 7e gemeente van Nederland qua bevolkingssomvang.
- Het aantal studenten aan de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit is voor het eerst sinds jaren afgenomen. Het aantal niet Nederlandse stadgers neemt toe, voor een deel komt dit door de komst van meer buitenlandse studenten.

Werk en inkomen

- De werkgelegenheid is tussen 2011 en 2012 iets terug gelopen. De teruggang komt door daling van het aantal voltijds banen. Het aantal parttime banen is toegenomen. Het aantal niet werkende werkzoekenden is het afgelopen jaar fors toegenomen evenals het aantal bijstandsgerechtigden.
- De gemiddelde inkomens van de stadgers zijn tussen 2009 en 2010 meer in de richting van het landelijk gemiddelde gegaan. Dit is een positieve ontwikkeling.

Economie en bedrijvigheid

- Er zijn de afgelopen jaren weinig bedrijventerreinen uitgegeven. Ook de opname van kantoren is minder dan een jaar of vijf geleden.
- Het aantal toeristische overnachtingen in de gemeente stijgt nog steeds, zij het minder dan voorgaande jaren.

Jeugd en onderwijs

- Gunstig is dat het aantal voortijdig schoolverlaters daalt, dit is conform de landelijke trend.
- Minder gunstig is dat het middelengebruik onder de jeugd toeneemt: de jeugd rookt meer en het aantal kinderen dat overmatig alcohol gebruikt neemt toe.

Welzijn en zorg

- De sociale samenhang van de stad is stabiel, er zijn wel verschillen tussen de wijken. Gunstig is dat in de hele stad minimaal 86 procent van de mensen bereid is buurtgenoten te helpen als ze ziek zijn of een handicap hebben.

Sport en cultuur

- Zorgwekkend is dat veel kinderen overgewicht hebben. Ook het bezoek aan de gemeentelijke zwembaden neemt iets af.
- De crisis lijkt vat te hebben op het cultuurbezoek in de stad. Zowel de bioscopen als de theaters hadden in 2012 minder bezoekers dan in 2011.

Verkeer

- Het gebruik van de P+R voorzieningen aan de rand van de stad blijft onverminderd hoog. Dit terwijl het autoverkeer iets afneemt.

Wonen

- Het aantal gereed gekomen woningen neemt de laatste jaren af. De verwachting is dat die in de nabije toekomst nog verder af zal nemen. De slaagkans op het vinden van een huurwoning in de sociale sector is het laatste jaar afgenomen. Opvallend is dat ouderen verreweg de grootste kans hebben op korte termijn een woning te vinden.

Onderhoud en beheer openbare ruimte

- Uit de burgerschouw van de openbare ruimte blijkt dat rond de 90 procent van de stad voldoet aan de norm van 'schoon' en 'heel'. Een kleine 80 procent van de bevolking is tevreden over het schoonhouden van de openbare ruimte.

Veiligheid

- Het aandeel bewoners dat zich (soms) onveilig voelt in de eigen buurt is met 20 procent in Groningen lager dan gemiddeld in de Nederlandse grote en middelgrote steden. Het aantal woninginbraken is de laatste jaren vrij constant en veel minder dan een jaar of 10 geleden. Het aantal geweldsmisdrijven daalt en was in 2012 nog geen 5 per 1.000 inwoners.

Duurzaamheid

- In 2012 is meer dan 170 kilo afval per inwoner gescheiden ingezameld, dit gewicht is sinds 2003 gegroeid.
- Gunstige ontwikkelingen zijn dat de stadgers gemiddeld steeds minder gas en elektriciteit gaan gebruiken en dat er steeds meer energiezuinige woningen komen.



Bevolking

Groei van de stad houdt aan

fig 1
Het aantal inwoners van de gemeente Groningen per 1 januari

De Stad is het afgelopen jaar wederom gegroeid. Er zijn 2.264 Stadjes bijgekomen, het totaal aantal inwoners is daarmee: 195.453 (stand 1 januari 2013). Daarmee is de stad weer de 7e gemeente van Nederland. De groei is ondanks dat er minder studenten in de stad studeren als vorig jaar. Mogelijk blijven ex-studenten langer in de stad wonen omdat ze geen werk kunnen krijgen of kunnen nieuwe studenten gemakkelijker een kamer in de stad krijgen.

› [Cijfers per buurt en wijk](#)

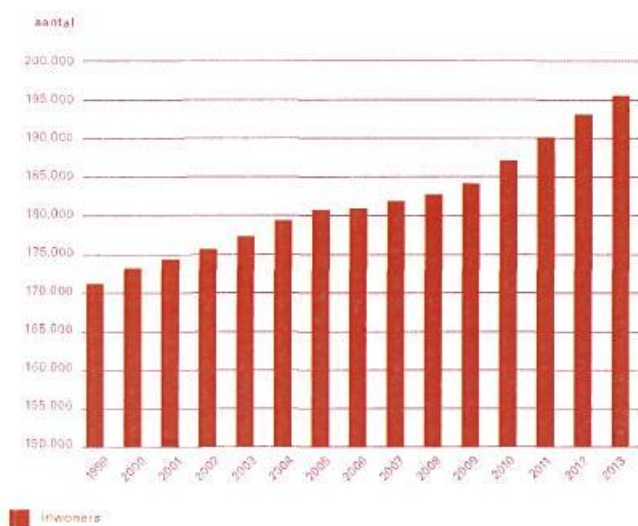


fig 2
Het aantal studenten, RUG en Hanzehogeschool vergeleken met Nederland

Na een jarenlange groei is het aantal studenten, zowel in Groningen als landelijk, afgenomen. Dit komt omdat er meer studenten zijn uitgestroomd, dit mogelijk om een langstudeerboete te vermijden. Er studeren aan de Rijksuniversiteit 27.100 studenten, aan de Hanzehogeschool 25.250. De overige HBO instellingen met een vestiging in Groningen hebben ongeveer 1.500 studenten.

› [Landelijke cijfers over studentenaantallen](#)

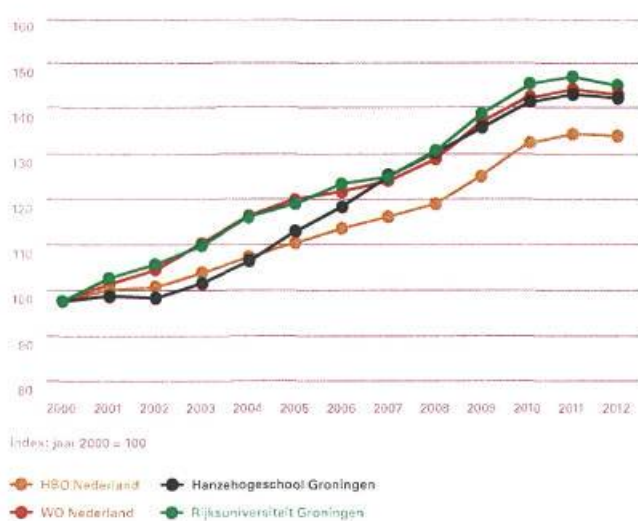


fig 3
Opbouw van de bevolking, Groningen vergeleken met Nederland

Groningen kent een opbouw van de bevolking die een Groningen als een echte studentenstad typeert met flinke uitschieters in de leeftijdscategorieën tussen de twintig en dertig jaar. Vooral veel in de leeftijdsgroep 20-24 en meer vrouwen dan mannen. In de groep daarboven, 25 tot en met 29 jaar, zitten meer mannen dan vrouwen, de vrouwen vertrekken na hun studie eerder dan de mannen. In de leeftijdsgroep 65-69 jaar is het begin van de babyboom te zien.





Werk en inkomen

Aantal werkzoekenden stijgt weer

fig 4
NWW'ers Groningen en Nederland, NWW'ers van 15 t/m 26 jaar en langer dan 3 jaar Groningen

Het aantal Niet Werkende Werkzoekenden (NWW'ers) is na een daling sterk gestegen ten opzichte van vorig jaar. Op 1 januari 2012 waren er 7.296 werkzoekenden en op 1 januari 2013 waren er 9.454 werkzoekenden, een stijging van 30 procent! De stijging onder jongeren is relatief zelfs nog groter. Ook de stijging onder hoger opgeleiden is groter dan gemiddeld. We zitten met het aantal NWW'ers weer boven het streefaantal van 8.500. De ontwikkeling het aantal langdurig werklozen is niet meer weergegeven in de grafiek omdat dit niet goed te meten is.

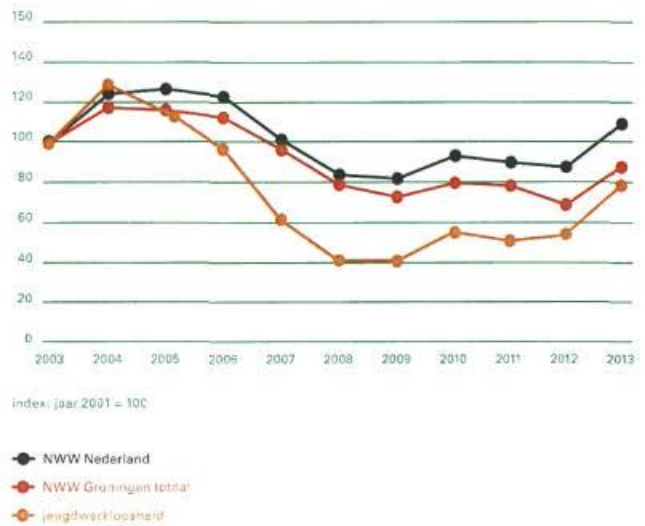
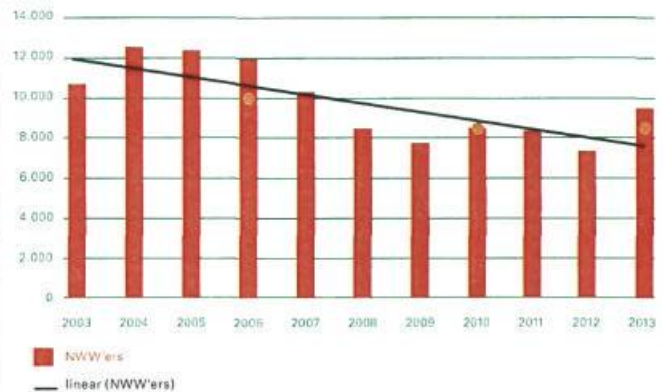


fig 5
Ontwikkeling van het aantal NWW'ers met de ambitie

Het aantal niet werkende werkzoekenden er apart uitgelicht (zie toelichting tabel 4)

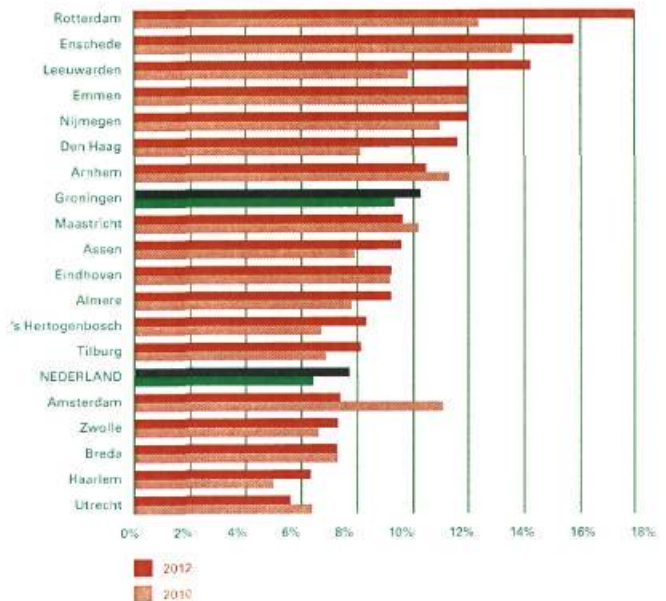


Groningen al lang niet meer de stad met de hoge werkloosheid

fig 6

Percentage NWW'ers, Groningen vergeleken

Ten opzichte van 2010 had Groningen een iets lagere stijging dan gemiddeld in Nederland. Van de grote steden neemt de gemeente qua werkloosheidspercentage een middenpositie in. De noordvleugel van de Randstad, Zwolle en de Brabantse steden doen het beter.



Bijstanduitkeringen: gestegen

fig 7

Het aantal bijstandsuitkeringen < 65 jaar per 1 januari, trendcijfers.

Ook het aantal bijstandsuitkeringen is gestegen. Tussen 2012 en 2013 is de stijging 6 procent van 8.587 tot 9.079. Deze stijging is minder sterk dan die van de NWW'ers. Mensen die vanuit een baan werkloos worden krijgen eerst een werkloosheidsuitkering voordat ze aanspraak kunnen maken op een bijstandsuitkering. Van de bijstandsgerechtigden zitten 4.147 of 46 procent langer dan drie jaar in de bijstand

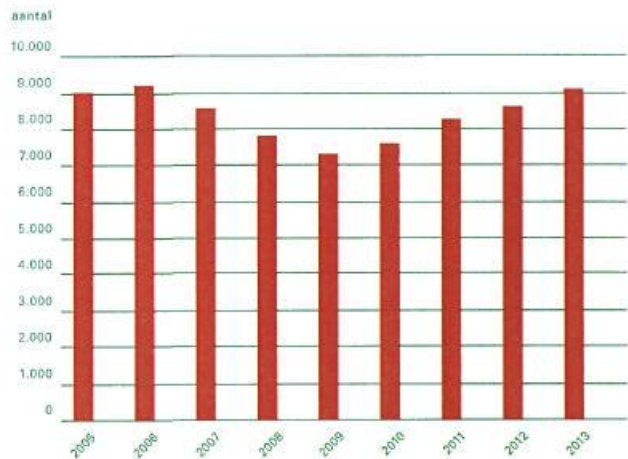


fig 8

Percentage NWW'ers per buurt, 2013, gemeente totaal: 6,1%

Wanneer we naar het beeld over de Stad kijken dan scoren Vinkhuizen-Zuid, Paddepoel-Zuid, de Hoogte, West-Indische Buurt, Beijum-Oost en de Wijert qua percentage werklozen ver boven het stadsgemiddelde van 6,1 procent. De Oosterparkbuurt, de Bloemenbuurt en woonwagencamp de Kring scoren het hoogste met percentages hoger dan 12 procent. De ontwikkeling ten opzichte van het stedelijk gemiddelde sinds 2012 is negatief in een aantal buurten verspreid door de stad Deze buurten kennen een stijging met meer dan 2 procent (pijlje omhoog). Vinkhuizen zuid en Engelbert kennen tegen de algemene ontwikkeling in een afname van de werkloosheid.

› [Meer cijfers per buurt en wijk](#)

legenda

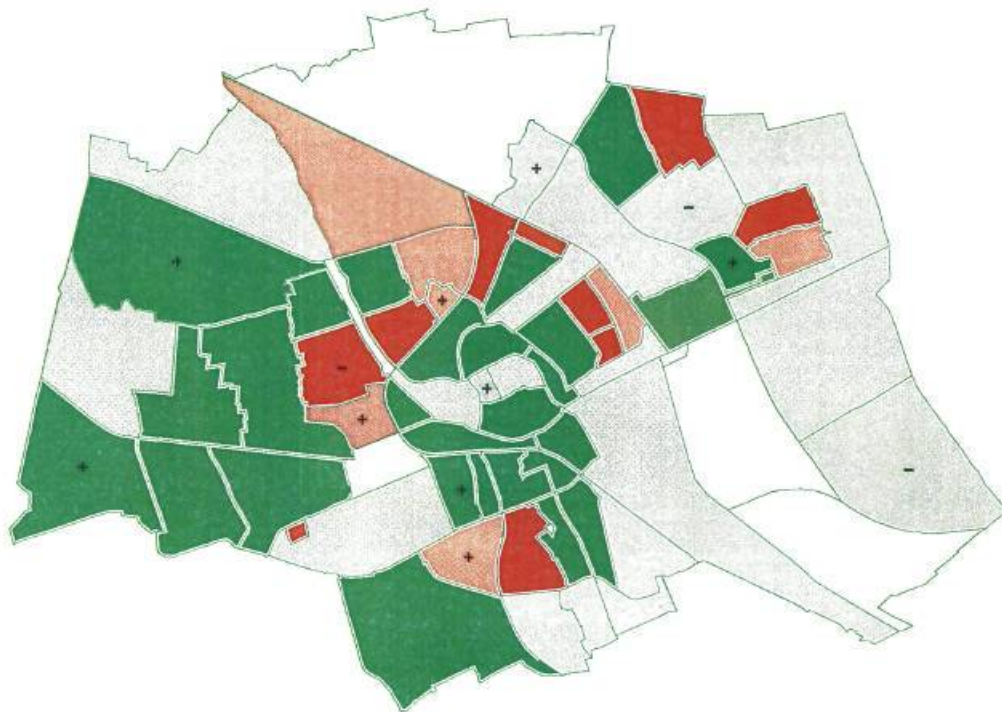
4 - 7,5%

7,5 - 10%

meer dan 10%

+ relatief ongunstige ontwikkeling 2011-2012

- relatief gunstige ontwikkeling 2011-2012



Inkomen: licht gunstige ontwikkeling

fig 9

Ontwikkeling van de inkomens van huishoudens in de stad vergeleken met Nederland, percentages.

In de figuur staat de inkomensverdeling naar de landelijke twintig procent-groepen. Groningen kent relatief minder hoge inkomens en meer lage inkomens dan het landelijke gemiddelde, maar de aandelen veranderen wel. Het aandeel in de laagste inkomensgroep is sinds voorgaande jaren afgenomen en het aandeel hogere inkomens is toegenomen. De inkomensgegevens ontvangen wij van de belastingdienst. Daar zit een vertraging in van drie jaar.

- › [Landelijke cijfers over inkomens en inkomen binnen andere gemeenten](#)
- › [Cijfers per buurt en wijk binnen Groningen](#)

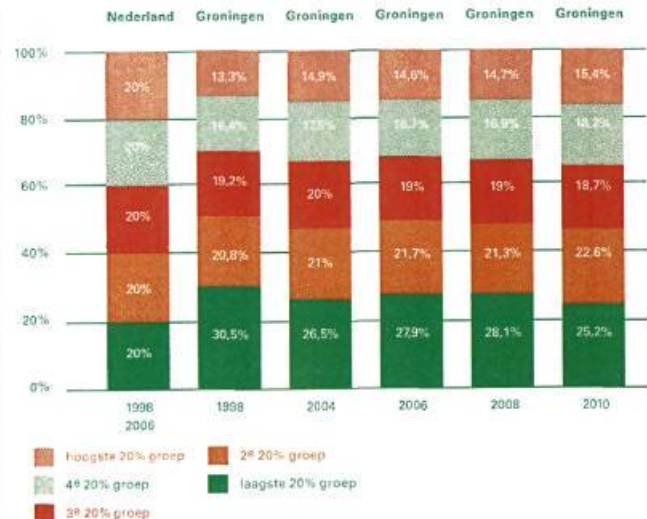
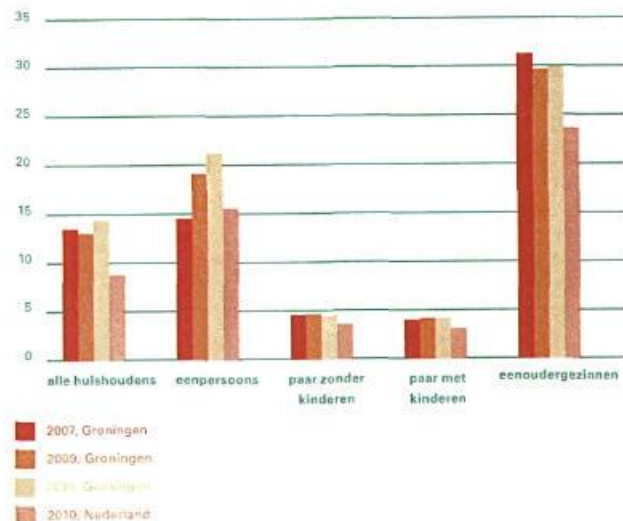


fig 10

Particuliere huishoudens met een inkomen tot 105 procent van het sociaal minimum

In de figuur staat het percentage huishoudens dat van een inkomen tot maximaal 105% van het sociaal minimum moet rondkomen per huishoudentype. Opvallend is dat dit vooral bij de eenpersoonshuishoudens en de eenoudergezinnen hoge percentages zijn. We zien bij de eenoudergezinnen en de eenpersoonshuishoudens in de gemeente een stijging in 2010 ten opzichten van 2009. Dit is landelijk ook het geval. Het landelijk beeld is ongeveer gelijk aan dat van Groningen, alleen de percentages zijn fors lager.





Economie en Werkgelegenheid

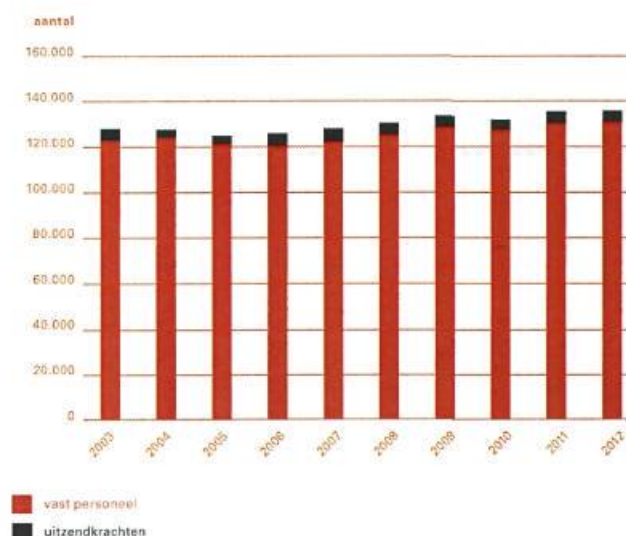
Lichte afname werkgelegenheid

fig 11

Totale werkgelegenheid per 1 april

De werkgelegenheid in de gemeente Groningen is tussen april 2011 en april 2012 licht afgenomen van 135.901 naar 135.537 banen, dit is een daling van 0,3 procent. Deze afname komt geheel voor rekening van het aantal voltijds banen, dit aantal is afgenomen met 1.275 (1,1%). Het aantal deeltijdsbanen is toegenomen met ruim 900 of 4 procent. (deeltijd is 12 uur of minder per week). Het aantal ingeleende uitzendkrachten is ongeveer gelijk gebleven. Het aantal uitzendbanen, geteld bij de inlenende vestigingen was in 2013 in totaal 4.838.

- › [Klik hier voor cijfers per buurt en wijk](#)
- › [Klik hier voor landelijke cijfers en cijfers van andere gemeenten](#)



Topsectoren wisselend

fig 12

Werkgelegenheid bij de topsectoren van de gemeente Groningen

We zien bij topsectoren een afwisselend beeld. Groei bij leisure, ICT en energie en een afname bij Healthy ageing en de creatieve sector. Bij de Healthy Ageing komt de afname door afname bij de thuiszorg, de werkgelegenheid bij de ziekenhuizen neemt nog steeds toe. ICT is de sector met de meeste fluctuaties in werkgelegenheid. Dit komt onder meer omdat de callcenters een groot deel van deze sector uitmaken. De creatieve sector bestaat uit de kunst, media en entertainment en de creatieve zakelijke dienstverlening. De afname bij de creatieve sector het laatste jaar is veroorzaakt door de concentratie van de pers in Leeuwarden.

- › [Klik hier voor het economisch meerjarenprogramma van de gemeente](#)

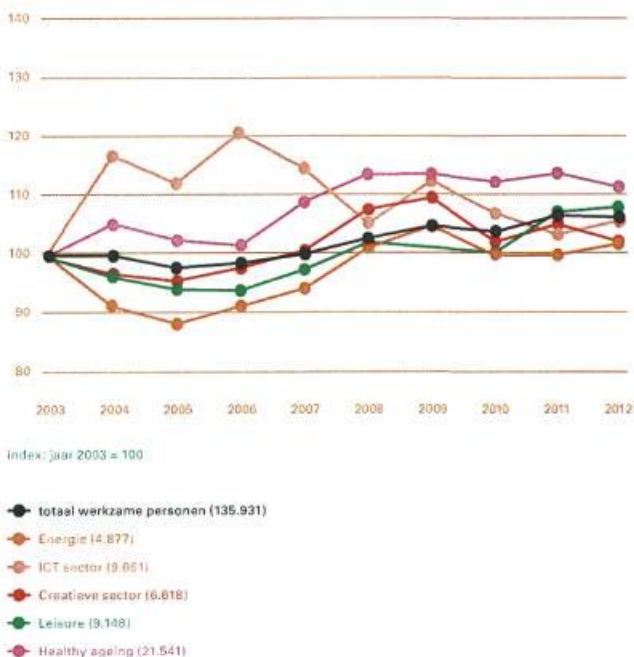
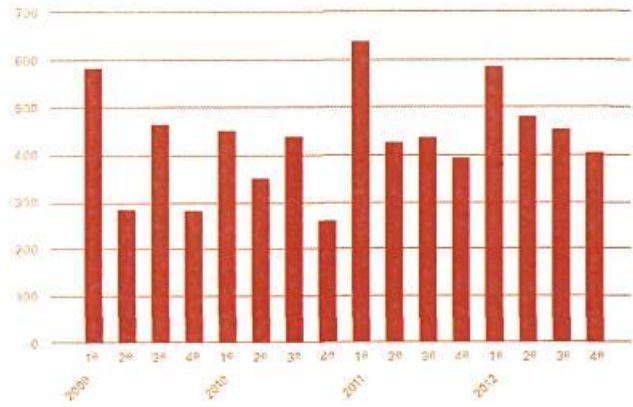


fig 13

Het aantal startende ondernemers sinds 2009, per kwartaal

Het aantal startende ondernemers dat zich inschrijft bij de Kamer van Koophandel ligt de laatste twee jaar rond de 1.900. Dit is na een dip in 2010 weer een opleving. Ter vergelijking: in 2011 zijn er in Nederland als geheel ongeveer 170.000 startende ondernemingen bij gekomen. De grote aantallen in het eerste kwartaal komt omdat veel bedrijven zich per 1 januari inschrijven. Tegenover de starters staat dat het aantal faillissementen is toegenomen. Meer dan de helft van het aantal nieuw bijgekomen starters bestaat na een jaar niet meer. NB: een inschrijving bij de Kamer van Koophandel betekend niet dat men daadwerkelijk gestart is met de activiteiten.

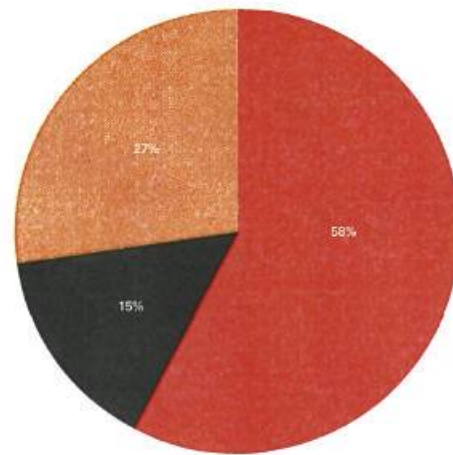


Attractieve Stad: meer bezoekers van buiten de regio

fig 14

Herkomst van de bezoekers aan de binnenstad

Het aantal bezoekers aan de Groninger binnenstad ligt in een gemiddelde week rond de 450.000. De bezoeken variëren van een eenmalig toeristisch bezoek tot dagelijks bezoek om te werken, naar de studie te gaan of te winkelen. Van de bezoekers komt 42 procent van buiten de gemeente.

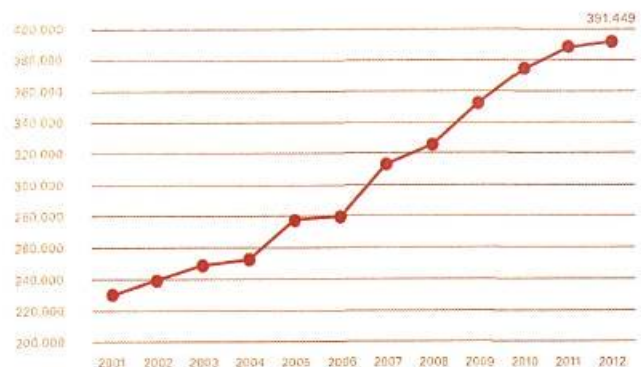


■ binnen regionaal
■ regionaal
■ van binnen de gemeente

fig 15

het aantal geregistreerde toeristische overnachtingen in de stad

Het aantal toeristische overnachtingen is het laatste jaar minder snel gestegen dan de jaren er voor. We zien wel een forse stijging bij de Bed and Breakfast, dit komt onder meer omdat er steeds meer bedrijven bijkomen die hierbij geteld worden, bijvoorbeeld city apartments. Het aantal hotelovernachtingen is licht gestegen en heeft met 344.034 verreweg het grootste aandeel van het totaal aantal overnachtingen. Het aantal overnachtingen op campings en in jachthavens is gedaald.

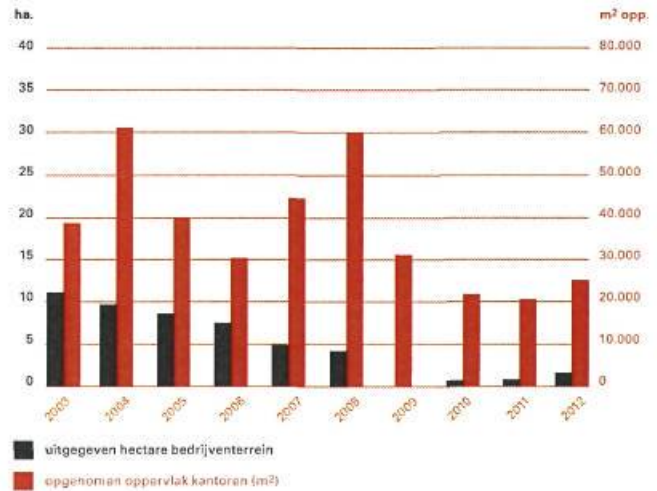


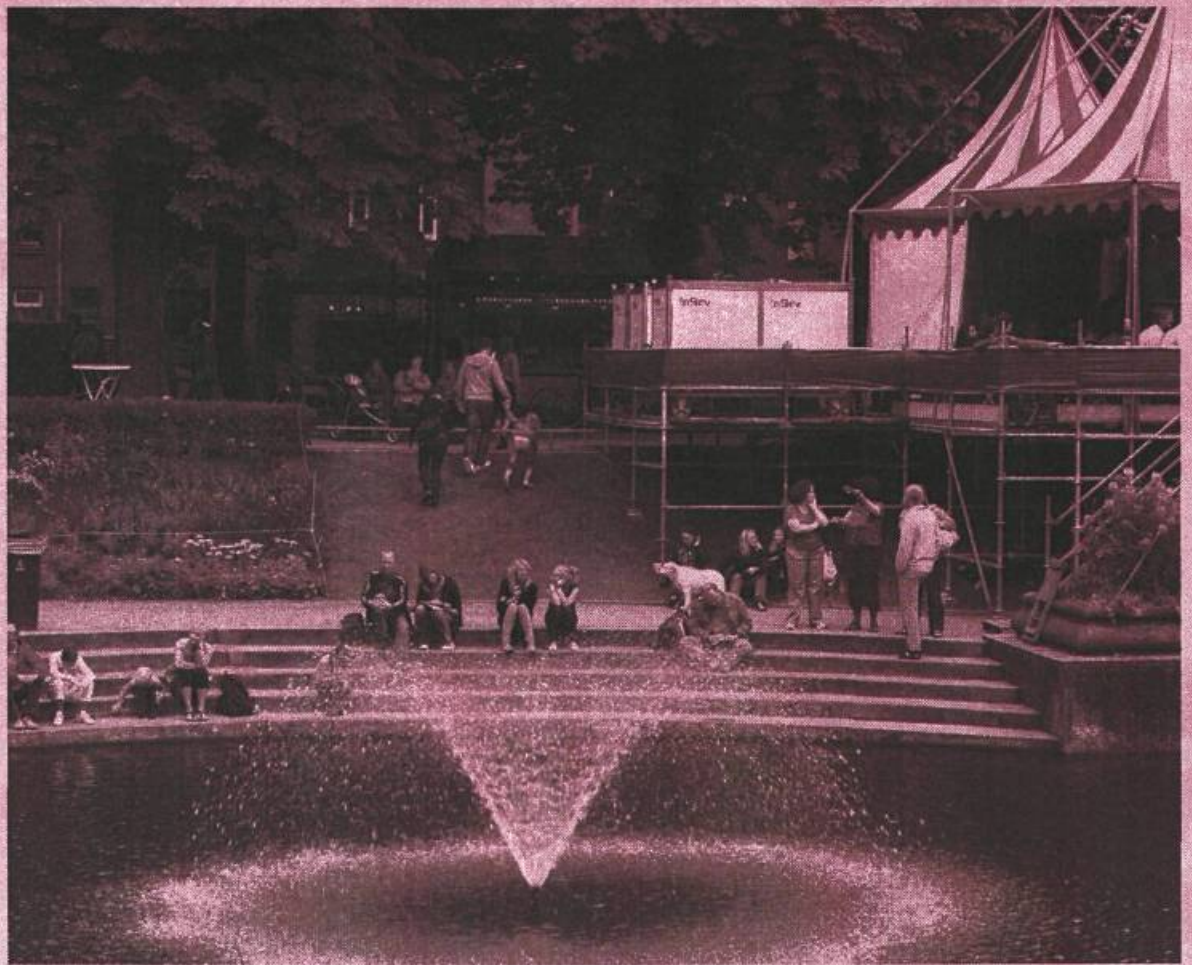
Bedrijventerreinen in de stad

fig 16

Aantal nieuw uitgegeven bedrijventerreinen en opname van kantoren.

In de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en kantoren zit de laatste jaren de klad. In 2012 was de uitgifte van nieuwe bedrijventerrein 1,5 hectare. Dit is wel meer dan de afgelopen paar jaar maar nog veel minder dan de jaren er voor. Ook de opname van kantoren blijft achter bij vroegere jaren, in 2012 was de opname 25.000 m². De voorraad kantoren was in Groningen op 1 januari 2012: 1.127.300 m² waarvan 139.300 in aanbod. Het leegstandspercentage was daarmee ruim 12 procent. Meer dan een jaar eerder maar minder dan het landelijke gemiddelde.



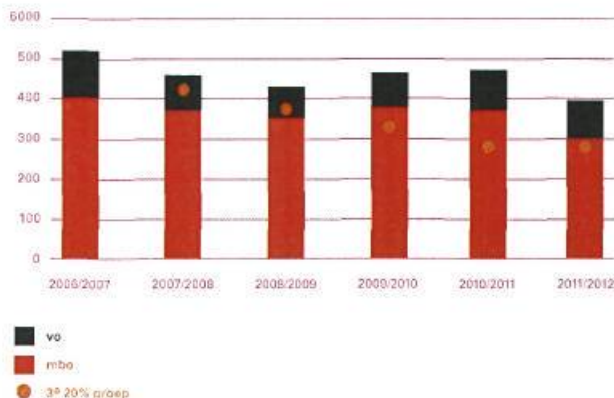


Jeugd en Onderwijs

fig 17

Nieuwe voortijdig schoolverlaters, vo en mbo en percentage van het totaal aantal deelnemers

In het percentage vroegtijdig schoolverlaters neemt Groningen van de grotere steden in Nederland een middenpositie in. Het percentage is afgenomen van 4,3 % naar 4,2%. Een paar jaar terug was dit rond de 5%. De vroegtijdig schoolverlaters zijn vooral onder de Vooral mbo'ers te vinden.

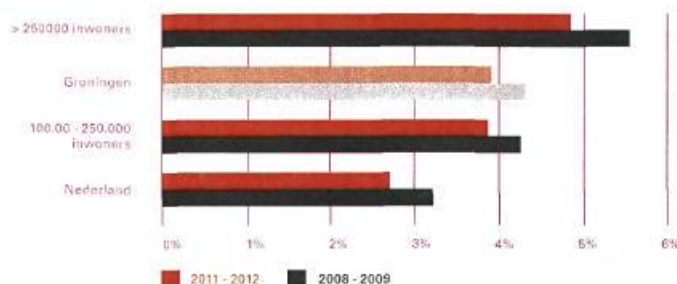


Het percentage vroegtijdige schoolverlaters gedaald

fig 18

Percentage vroegtijdig schoolverlaters, Groningen vergeleken

Figuur. Het aantal nieuwe vroegtijdig schoolverlaters vertoont sinds 2005 een dalende trend en schiet nu onder de 4 procent. De afspraken met vroegtijdig schoolverlaters over een vervolgtraject zijn iets verhoogd naar 88%. Dit voorkomt drop-outs. Jongeren mét een startkwalificatie op zak vergroten hun kansen op de arbeidsmarkt. Scholen, de gemeente en het ministerie van OCW hebben in 2012 een nieuw convenant afgesloten waarin het streven is opgenomen dat het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Groningen in 2016 hooguit 235 zal zijn. Voor schooljaar 2011-2012, staat de teller op 395. In Groningen is de situatie ongeveer gelijk aan die in de andere gemeenten tussen de 100.000 en 250.000 inwoners.



Middelengebruik door de jeugd

fig 19

Roken onder leerlingen van het voortgezet onderwijs en het mbo.

De kans dat iemand gaat roken hangt samen met zowel omgeving als persoonsfactoren. De belangrijkste omgevingsfactor is het sociale netwerk. De mate waarin roken sociaal geaccepteerd is bij vrienden, op school en binnen het gezin bepaalt mede of een jongere gaat roken. Er roken op dit moment meer jongeren op het voortgezet onderwijs dan vier jaar geleden. Het landelijke gemiddelde is aanmerkelijk lager.

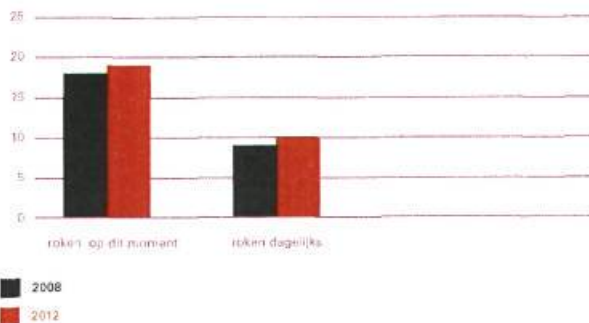
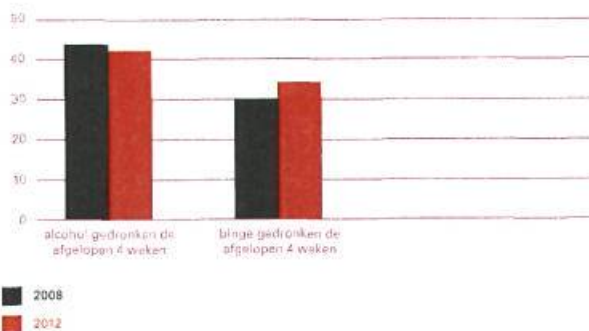


fig 20

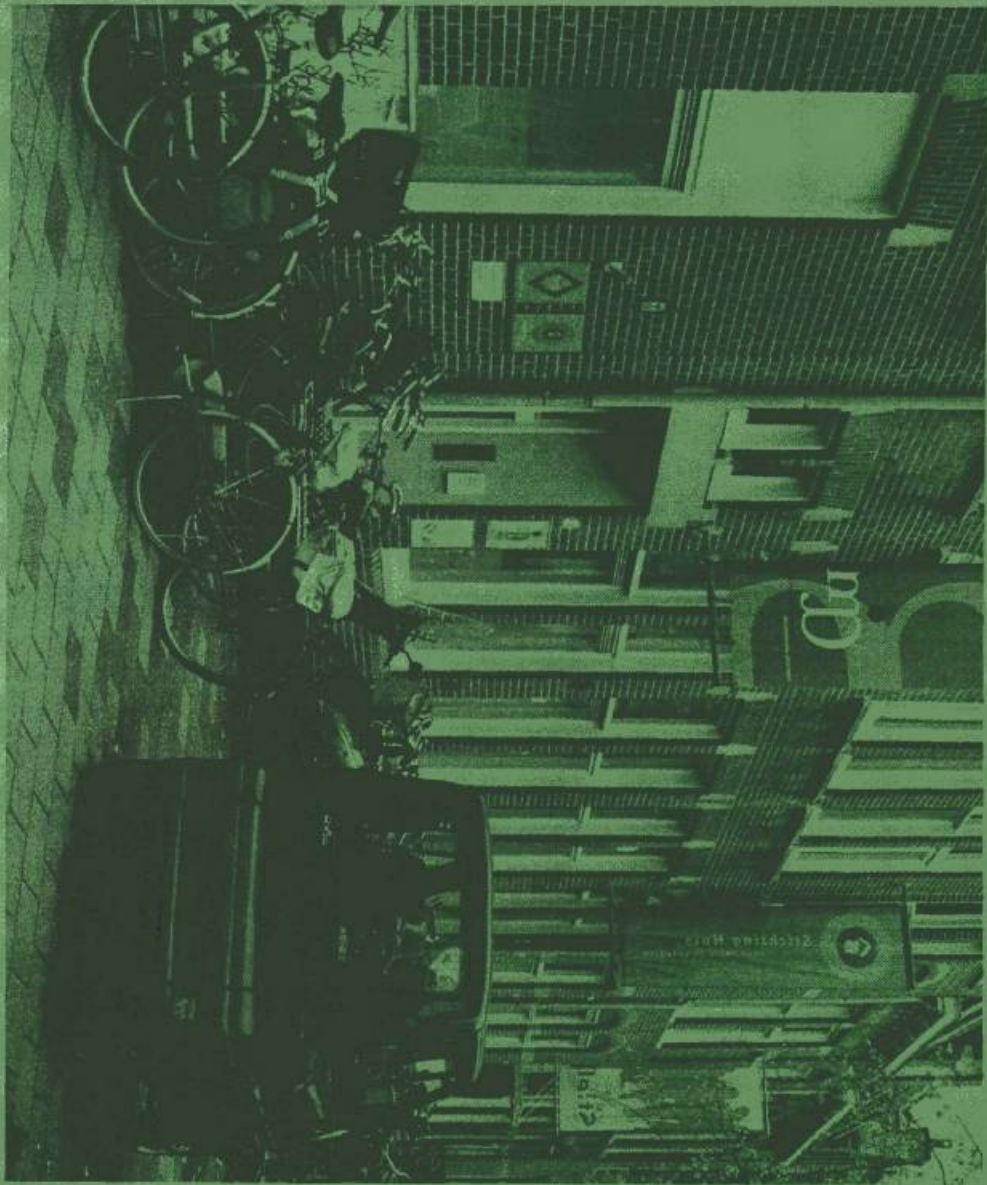
Alcoholgebruik onder leerlingen van het voortgezet onderwijs en het mbo.

Evenals bij roken spelen omgevings- en persoonsfactoren een rol bij de vraag óf, hoe vaak en in welke mate men alcohol drinkt. De factoren zijn: Sociale factoren: de status van alcohol in de sociale omgeving. De betaalbaarheid en de verkrijgbaarheid van alcohol.

Het alcoholgebruik onder de jeugd als totaal is tussen 2008 en 2012 afgenomen. Binge drinken is wel toegenomen. Binge drinkers hebben de maand voor de enquête tijdens minimaal één gelegenheid vijf of meer alcoholische consumpties gedronken.



3 [Gezondheidsenquête van de GGD Groningen](#)



Welzijn, Gezondheid en Zorg

Sociale samenhang nagenoeg onveranderd

fig 21

Sociale samenhang per buurt

De sociale samenhang in een buurt is een samengestelde indicator: De buurtbewoners kennen elkaar, voelen zich thuis, er is saamhorigheid. Gemiddeld is de sociale samenhang in de Stad 6,0, een iets hogere score dan 2 jaar geleden (toen 5,9). Het centrum, de Korrewegwijk en Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen scoren onder gemiddeld. De nieuwe wijken in het Oosten, Zuiden en het Westen van de stad scoren hoog evenals Hoogkerk en Oosterhoogebrug. In Tuinwijk zien we een grote stijging ten opzichte van 2 jaar geleden.

legenda

- hoger dan gemiddeld
- lager dan gemiddeld
- veel lager dan gemiddeld

Ontwikkeling 2010-2012

- + gunstig
- ongunstig



fig 22

Bereidheid buurtgenoten te helpen bij ziekte of handicap.

Van alle stadjes is 92 procent bereid buurtgenoten te helpen als ze ziek zijn of een handicap hebben. Ten opzichte van twee jaar geleden is deze bereidheid iets gestegen. In de wijken Oosterpark, de Hoogte, Selwerd, Paddepoel en de Wijert ligt dit percentage lager, maar nog altijd op minimaal 86 procent. In Hoogkerk en Nieuw oost (Ulgersmaborg, Ruischerwaard, de Hunze en Drielanden) ligt het percentage boven de 95 procent.

› [Meer cijfers per buurt en wijk](#)

legenda

- meer dan gemiddeld
- iets minder dan gemiddeld

Ontwikkeling 2010-2012

- + gunstig
- ongunstig

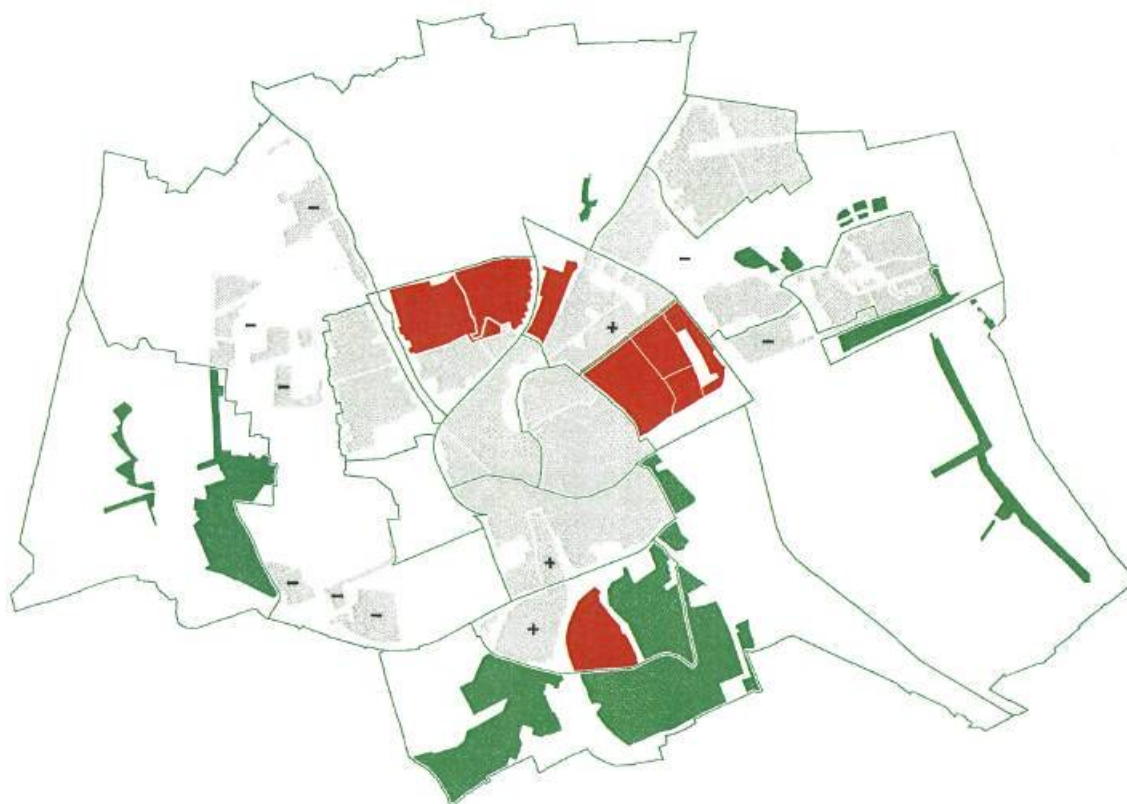


fig 23

Volwassenen dat in het voorgaande jaar mantelzorg hebben gegeven (%)

Het aandeel van de Stadjes die de afgelopen jaren (tot 2010) mantelzorg heeft verleend is gedaald ten opzichte van 4 jaar eerder. We zien in die periode vooral een daling onder vrouwen (van 18% naar 14%). Een mogelijke verklaring is dat de arbeidsparticipatie van vrouwen in Groningen is toegenomen. Verder zien we een verschuiving naar de leeftijdscategorie 65 plus.

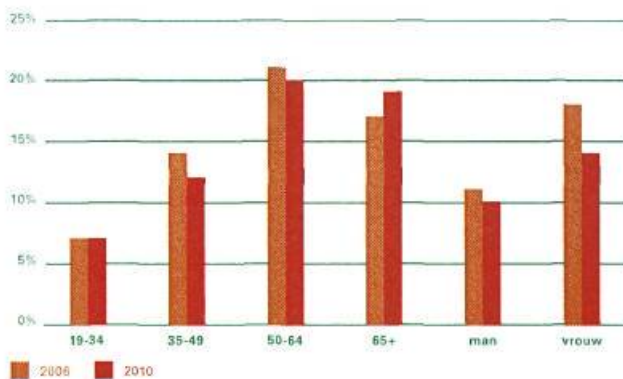
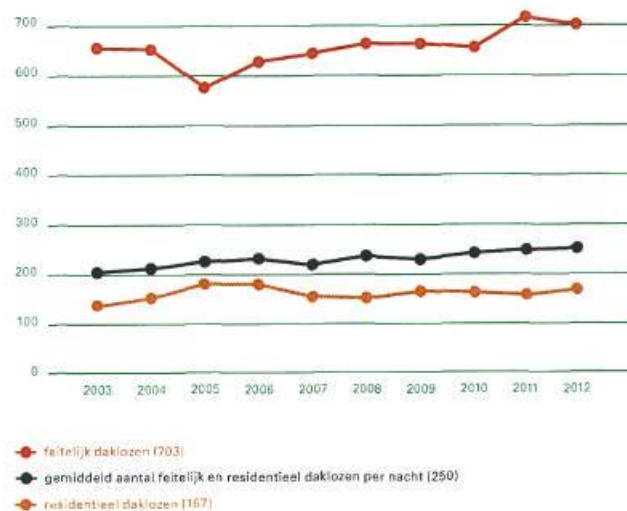


fig 24

Daklozen en gebruik van de opvangvoorzieningen voor daklozen

Het aantal daklozen dat gebruik maakt van opvangvoorzieningen vertoonde al een aantal jaren een stijgende lijn. Tussen 2003 en 2012 is het aantal met 78 opgelopen tot 870. Daklozen kunnen verdeeld worden in feitelijk daklozen en residentieel daklozen. Feitelijk daklozen hebben geen woonruimte en zijn voor overnachting aangewezen op de instellingen dit is verreweg de grootste groep Residentieel daklozen staan als bewoner ingeschreven bij instellingen van maatschappelijke opvang. Per nacht slapen in 2012 gemiddeld 250 feitelijk en residentieel daklozen in een instelling.





Niet Nederlanders

Werkloosheidsontwikkeling onder personen met een niet Westerse achtergrond relatief gunstig.

fig 26

Ontwikkeling van het percentage Nederlandse en niet Nederlandse NWW'ers

Het totaal aantal Niet Werkende Werkzoekenden is het laatste jaar gestegen. In de periode tot 2012 daalde het percentage niet Westerse NWW'ers sneller dan het totaal. We zien het laatste jaar de werkloosheid als totaal omhoog gaan. Dit geldt echter niet voor alle niet Westerse groepen. De Surinamers en de Marokkanen kennen een grotere groei dan het gemiddelde. De Antillianen en de groep 'overig niet Westers' laten tegen de totale ontwikkeling in een daling van de werkloosheid zien.

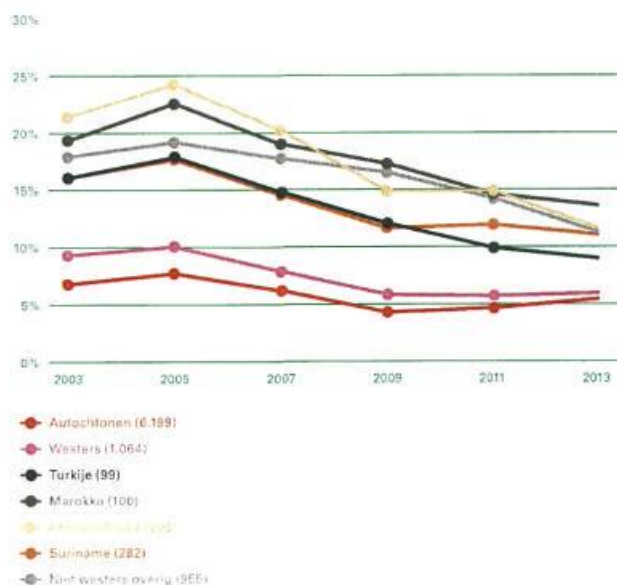


fig 25

Percentage personen met een niet Westerse achtergrond in de wijken en de ontwikkeling tussen 2010 en 2013, peildatum 1 januari, Groningen gemiddeld: 10,6%.

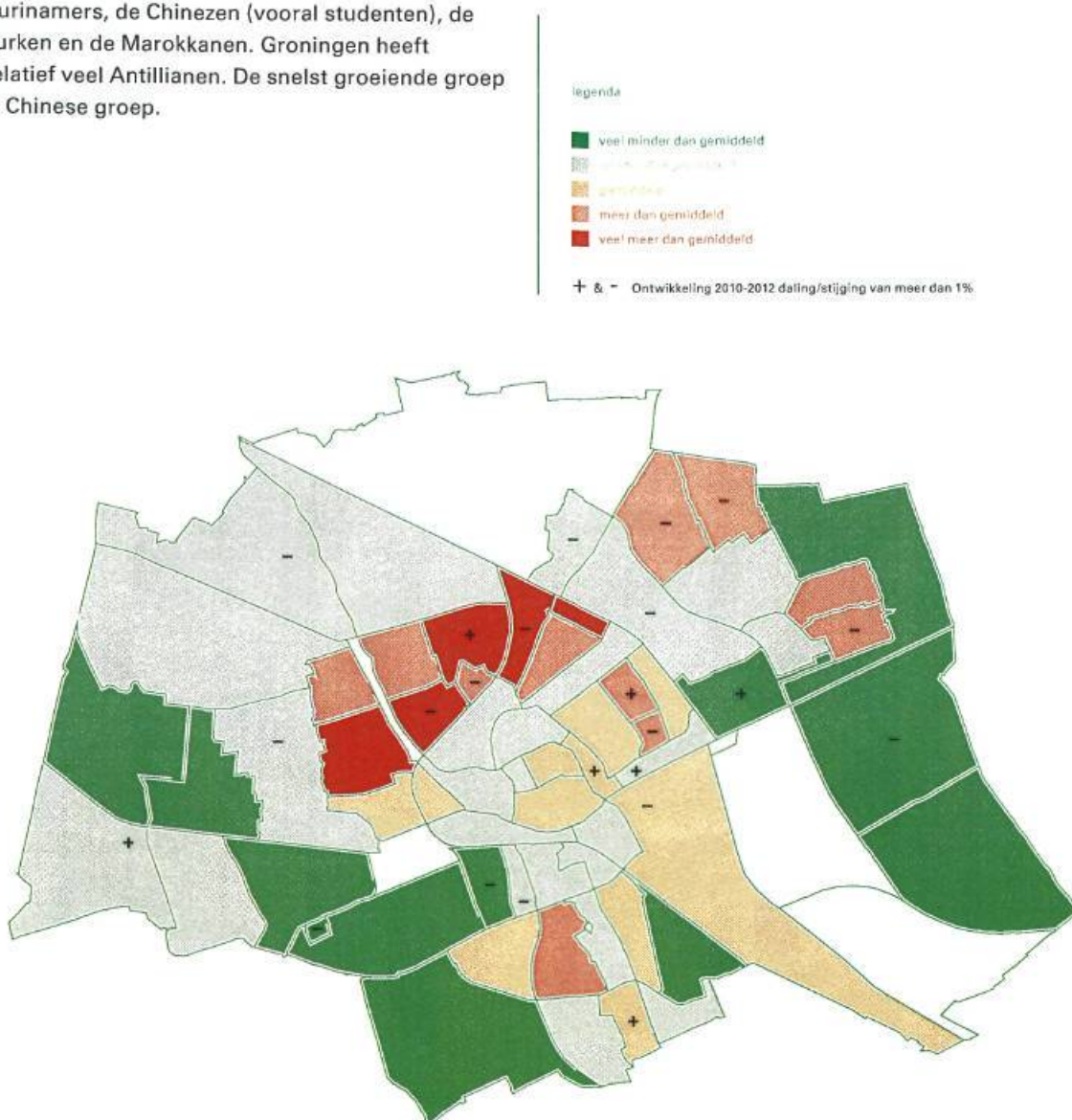
In de gemeente is 21,8 procent van de bevolking niet Nederlands. In 2010 was dat nog 20 procent. De helft daarvan is niet Westers. In de figuur staat het percentage personen met een niet Westerse achtergrond per buurt. (van 9,9 procent in 2010 naar 10,6 procent in 2013 in de stad als geheel) Deze groep woont vooral in het noordwestelijke en noordoostelijk deel van de stad. De grootste groei zien we in Oosterhoogebrug en in Selwerd. In Selwerd zijn dit vooral Chinese studenten. In een aantal wijken is ondanks de groei van het aandeel niet westersen van 0,7 procent een daling te zien, in deze buurten staat een pijltje naar beneden.

De grootste groepen personen met een niet Westerse achtergrond zijn de Antillianen, Surinamers, de Chinezen (vooral studenten), de Turken en de Marokkanen. Groningen heeft relatief veel Antillianen. De snelst groeiende groep is Chinese groep.

De grootste groepen niet Nederlanders zijn de Duitsers en de mensen uit Nederlands nieuw Guinea en Nederlands Indië dit zijn Westerse groepen.

In vergelijking met andere grote en middelgrote steden in Nederland zijn er in Groningen niet veel niet Nederlanders. In de grote steden in de randstad heeft meer dan 30 procent van de mensen een niet westerse achtergrond. In de steden in het oosten en zuiden van het land is dat gemiddelde 14 procent.

- › [Meer cijfers per buurt en wijk](#)
- › [Meer cijfers niet Nederlanders in andere grote steden](#)





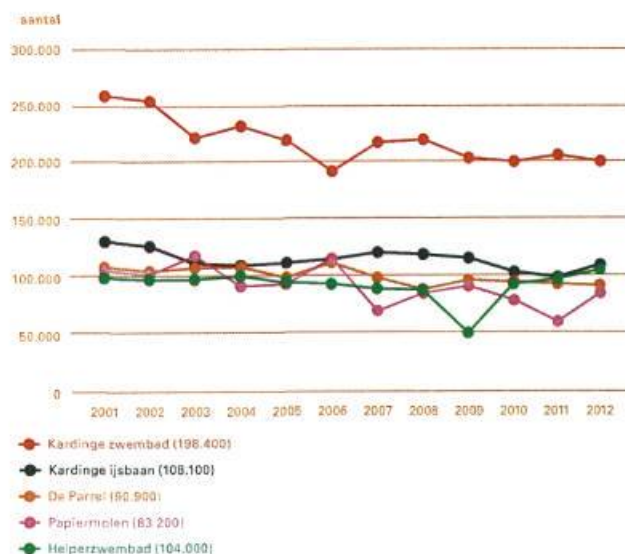
Sport en Bewegen

Sporten van de stad

fig 27

Bezoekers gemeentelijke zwembaden en de ijsbaan

Het aantal bezoekers van de gemeentelijke zwembaden en de ijsbaan heeft als totaal een dalende trend. Bij het aantal bezoekers aan de zwembaden en de ijsbaan valt op dat het aantal zwemmers in Kardinginge het meest daalt. Het Helperzwembad heeft weer een stijgende trend. Het aantal bezoekers van de Papiermolen is sterk afhankelijk van het weer. Het aantal bezoekers van de Ijsbaan is na een daling het laatste jaar weer gestegen.



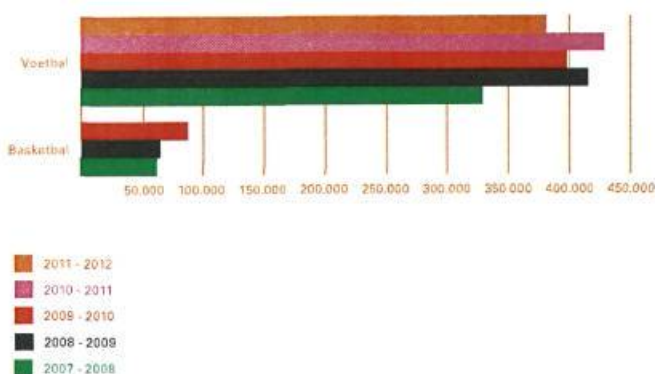
FC Groningen trekt de meeste bezoekers maar Gasterra Flames groeit

fig 28

bezoek van voetbal, FC Groningen, en basketbal, Gasterra flames per seizoen

In de topsport zien we dat FC Groningen aan terrein verliest en de Gas Terra Flames wezenlijk meer bezoekers trekt. Dit heeft doorgaans een verband met de sportieve prestaties. Met meer dan 3.000 bezoekers bij de thuiswedstrijden is het basketbal in Groningen de best bezochte indoorsport in Nederland.

Naast Voetbal en Basketbal wordt er nog topsport bedreven in het volleybal (Lycurgus), Korfbal (Nic) en IJshockey (Gijs Bears). Het aantal bezoekers per seizoen varieert bij deze sporten tussen de 5.000 en 15.000.



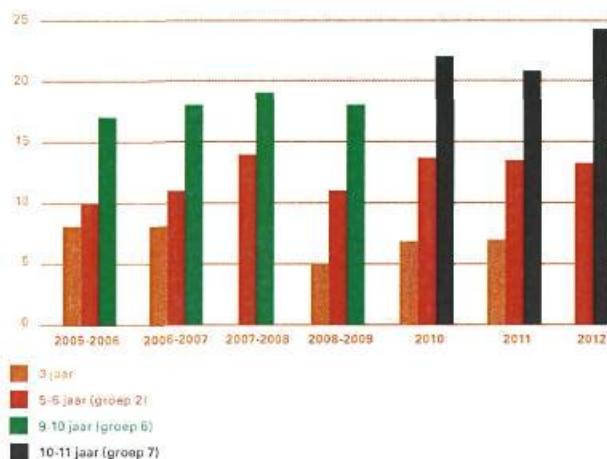
Veel jongeren met overgewicht.

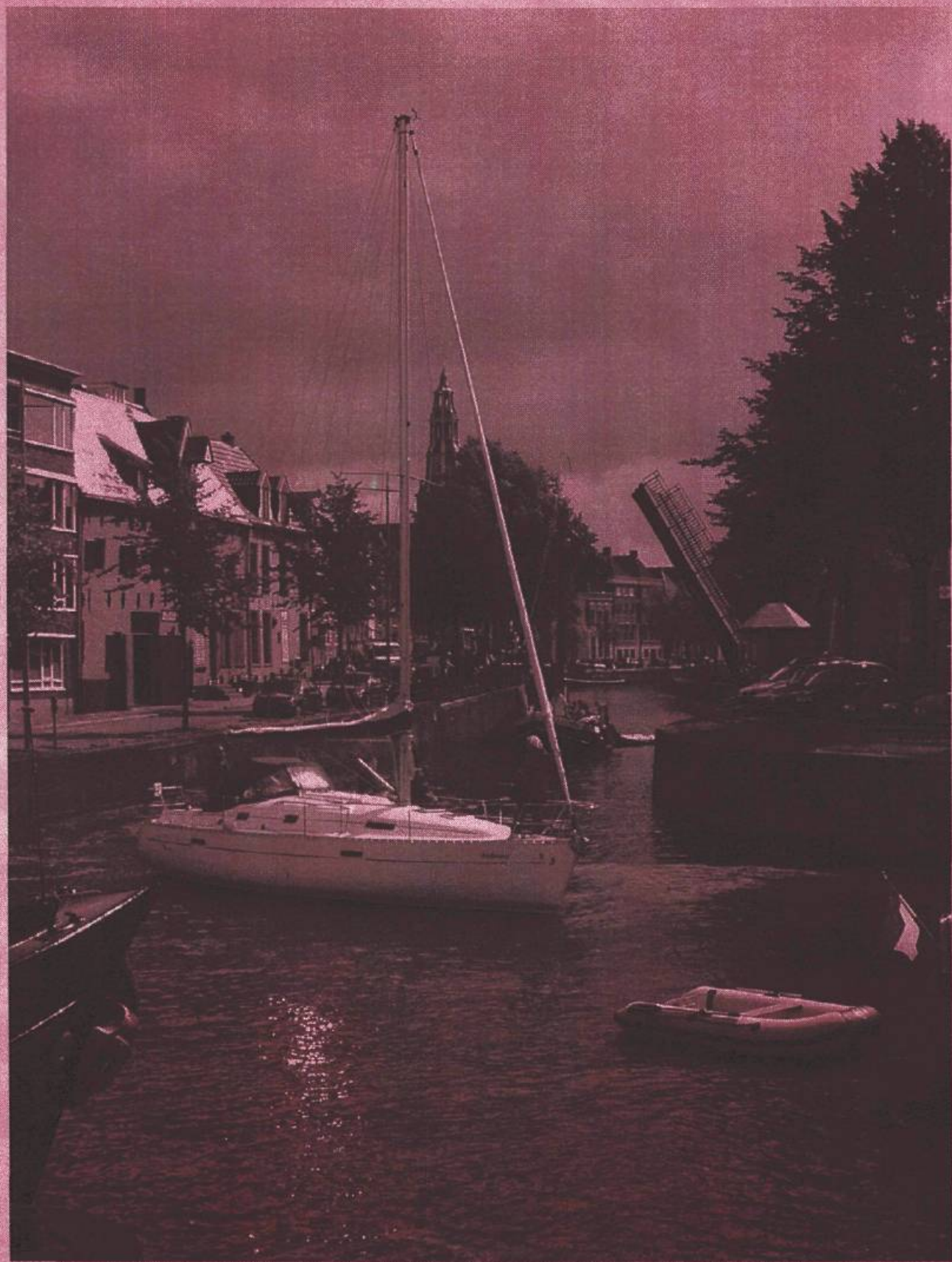
fig 29

Overgewicht van kinderen.

Van de 5 en 6 jarigen is 13 procent te zwaar. Van de 10 en 11 jarigen is dat aandeel al bijna een kwart (24 procent). Het zijn objectief gemeten gegevens, de kinderen worden jaarlijks door medewerkers van de GGD gewogen. Overgewicht wordt bepaald door de BMI. Bij volwassenen wordt het gewicht gedeeld door de lengte in het kwadraat. Is deze BMI groter dan of gelijk aan 25 dan is er sprake van overgewicht. Het percentage volwassenen met overgewicht was in 2010 35 procent. Bij jongeren zijn de waarden waarboven sprake is van overgewicht bepaald door geslacht en leeftijd.

› [Gezondheidsenquête GGD Groningen](#)





Cultuur

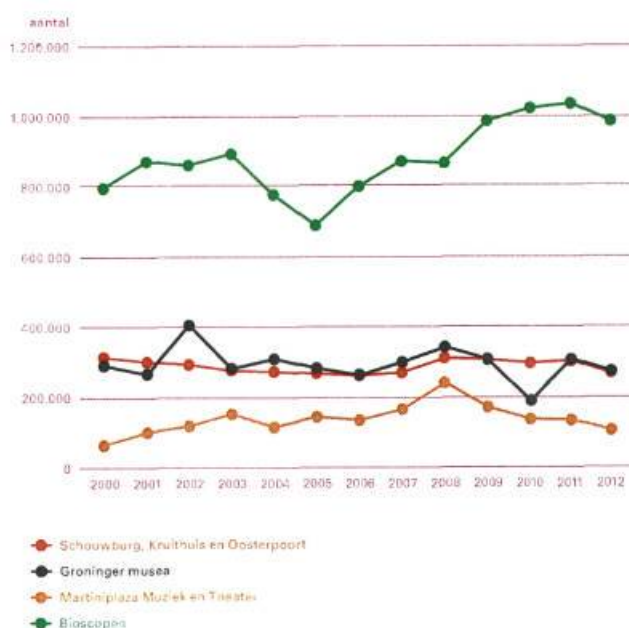
Daling cultuurbezoek in 2012

fig 30

bezoekersaantallen cultuur per seizoen

We zien het laatste jaar een daling van het aantal bezoekers aan bioscopen, musea en de Stadsschouwburg/Oosterpoort. De bioscopen trokken in 2012 983.000 bezoekers. Dit maakt Groningen de zesde bioscoopstad van Nederland. Landelijk is het aantal bezoekers de laatste twee jaar constant gebleven. Het aantal bezoekers van de musea was 270.300 waarvan 180.000 bezoekers het Groninger museum bezochten.

Ook het Martiniplaza (Theater en muziek) en de Schouwburg/Oosterpoort kenden een lager aantal bezoekers dan vorig jaar.



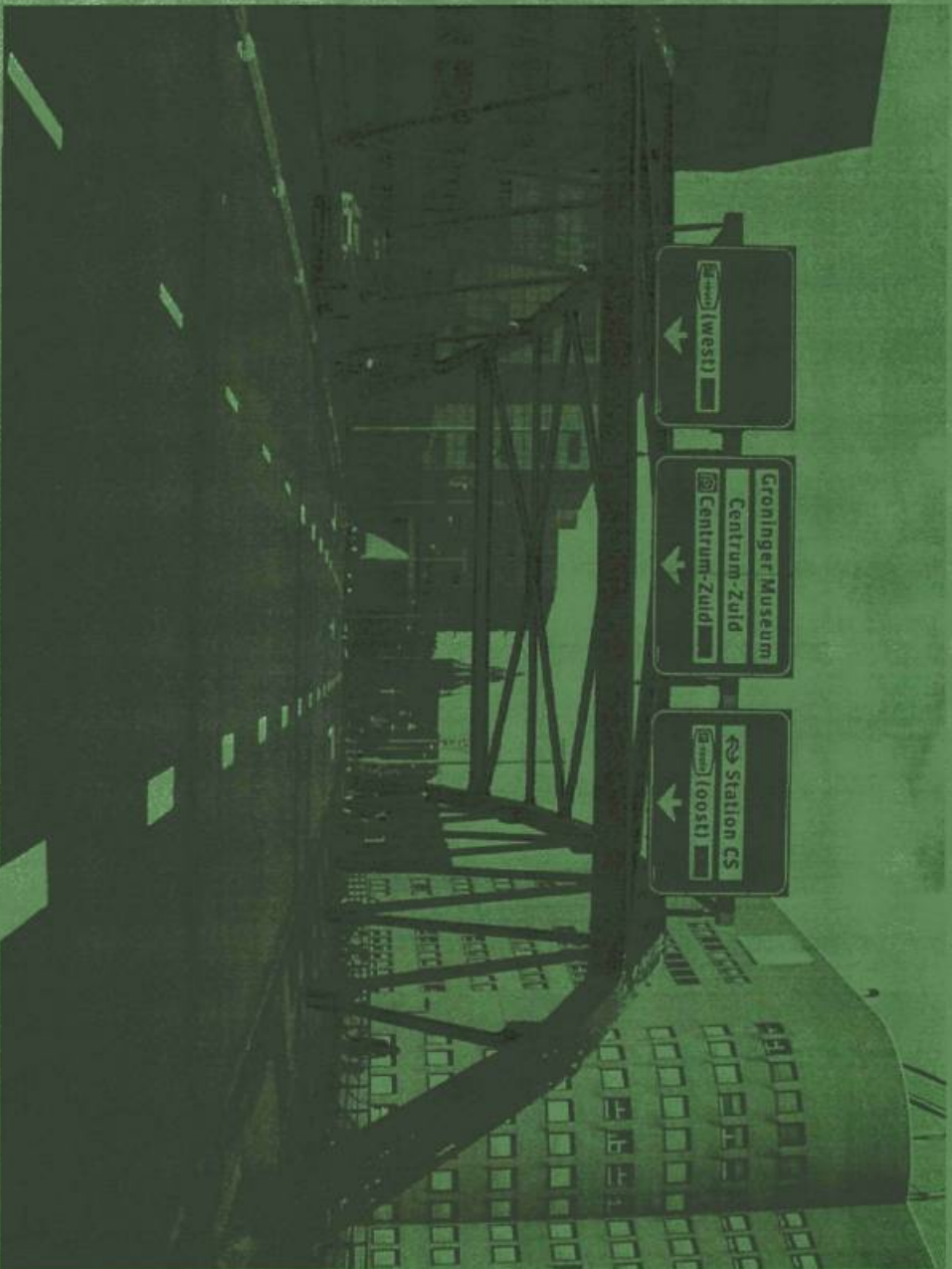
Meer jeugdlezers minder volwassenlezers

fig 31

Leden en uitleningen bij de openbare bibliotheken

Van "ontlezing" lijkt in de Stad geen sprake. Het aantal jeugdleden neemt toe evenals het aantal uitleningen (overigens niet alleen boeken).

Ook het aantal webbezoekers is gestegen naar zo'n 290.000 bezoekers dit was in 2007 nog 150.000.



Verkeer

Fietsers: meer in de stad, minder van buiten de stad.

fig 31
Ontwikkeling van het fietsverkeer, binnen en agglomeratiecordon

Het aantal fietsers dat zich binnen de stad verplaatst (binnen cordon) fluctueert sterk per jaar (omdat het om een momentopname gaat) en vertoont een stijgende tendens. Van buiten de stad (agglomeratiecordon) is in 2012 duidelijk minder gefietst dan de jaren er voor.

Waarschijnlijk is dit vooral een gevolg van slecht weer in combinatie met een vrij beperkt aantal fietsers. Slecht weer heeft al snel tot gevolg dat menig fietser voor alternatief vervoer kiest. En op vrij lage aantallen fietsers, is de daling dus groot. In het autoverkeer zien we een heel andere ontwikkeling. Hier neemt het aantal verplaatsingen binnen de stad juist af. Vooral de economische crisis heeft tot gevolg gehad dat het autoverkeer na 2008 nauwelijks nog is toegenomen op het agglomeratie cordon en op de ringwegen.

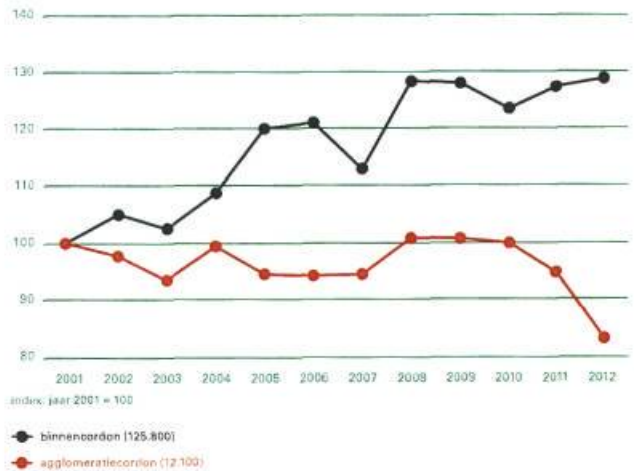
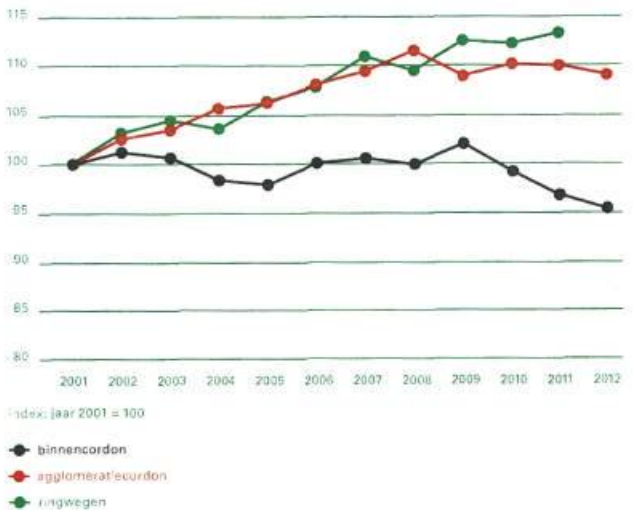


fig 32
Ontwikkeling van het autoverkeer op het binnen- en agglomeratie cordon



Citybus grootste stijger

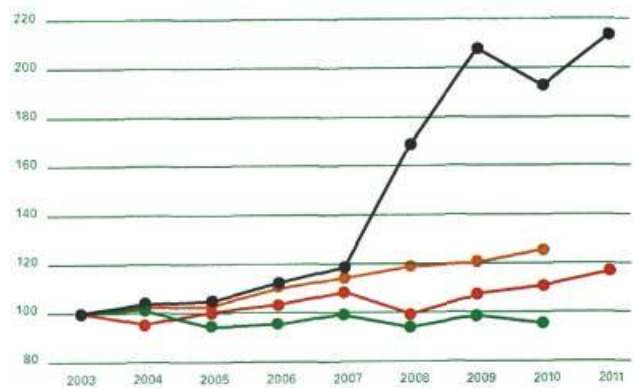
fig 33

Ontwikkeling van het aantal vervoerde passagiers per openbaar vervoer.

Het gebruik van de P+R locaties rond Groningen is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Vooral in de periode 2006 tot 2009 is het aantal reizigers sterk toegenomen. Dit komt vooral door de opening van P+R Haren, P+R Europapark en P+R Hoogkerk. In 2010 is het aantal iets afgenomen. Het aantal vervoerde passagiers per citybus is per jaar meer dan 2 miljoen passagiers. Wat neer komt op gemiddeld 5.500 per dag.

Op een gemiddelde werkdag maken ongeveer 38.000 mensen gebruik van de trein om de stad te bereiken, evenveel doen dat met de streekbus. Binnen de stad worden ongeveer 47.000 passagiers met stadsbussen vervoerd.

› [Interacties van Groningen met de omgeving](#)



index: jaar 2003 = 100

● citybus
● stadsbus
● streekbus
● in en uitstappers treinstations



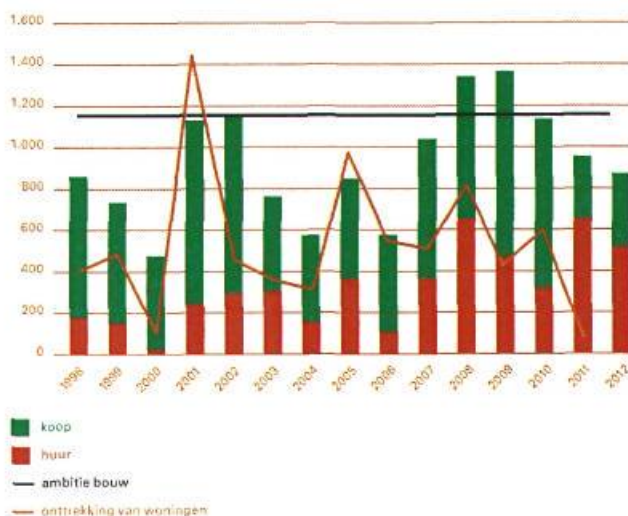
Wonen

Nieuwbouw onder de beoogde ambitie

fig 34

Bouw en onttrekking van woningen

Er zijn in 2012 ruim 850 woningen bijgekomen. Waarvan 500 huur en 350 koop woningen. De jaren voor 2010 zijn topjaren geweest in de productie van het aantal woningen. De afgelopen jaren zijn we onder het streefcijfer van 1.150 terecht gekomen. De verwachting is dat in 2013 maar vooral in 2014 weinig woningen gereed zullen komen. De laatste twee jaren zijn heel weinig woningen gesloopt.



Groei woonruimten: groei wooneenheden vlakt wat af

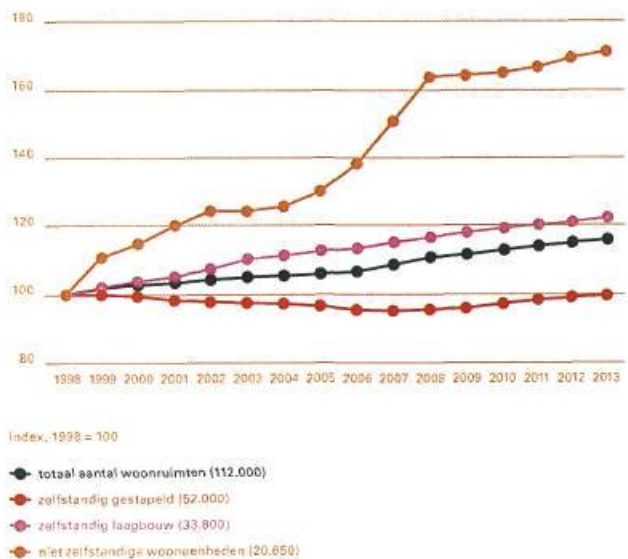
fig 35

Ontwikkeling van het aantal woonruimten naar soort

De laatste jaren is vooral het aantal niet zelfstandige wooneenheden enorm gegroeid. Het gaat hierbij om woningen die worden omgezet in studentenpanden. Vanaf 2008 is deze groei iets afgevlakt. Dit terwijl het aantal studenten wel is toegenomen. In 2011 zijn op het voormalige Bodenterrein 350 zelfstandige wooneenheden voor jongeren gereedgekomen. Het totaal aantal is inclusief bijzondere woongebouwen, woonwagens en woonschepen. In de figuur zijn de jaren 2012 en 2013 geschat op basis van de sloop en het aantal gereedgekomen woningen.

De 'gestapelde' woningen (woningen als flats en boven-beneden) zijn in aantal achteruit gegaan. Dit komt voornamelijk door de wijkvernieuwing, waar woningen zijn gesloopt en vervangen door laagbouw of zijn omgezet in grondgebonden woningen.

› [Meer cijfers per buurt en wijk](#)



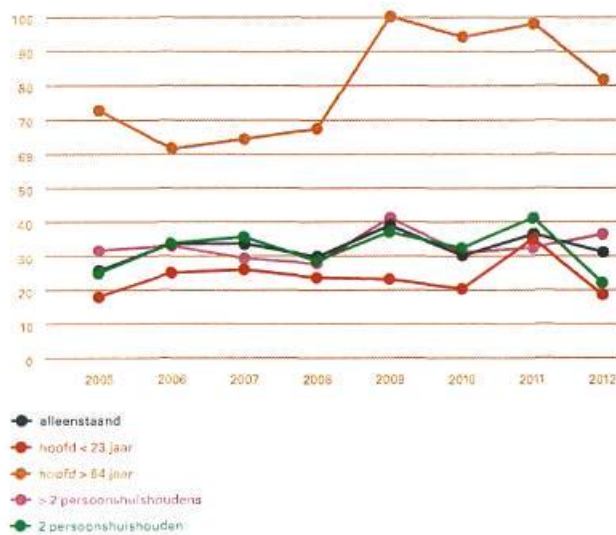
Slaagkans neemt af

fig 36

Slaagkans op het vinden van een huurwoning van actief woningzoekenden

De slaagkans, de kans om op korte termijn aan een sociale huurwoning te komen zijn afgenomen. In 2011 was de slaagkans gemiddeld nog 34 procent, in 2012 was dit afgenomen tot 30 procent. De oorzaak zit ook hier deels in de afgenomen nieuwbouwproductie. De doorstroom wordt daardoor vertraagd.

De afname is er vooral bij de jongeren en tweepersoonshuishoudens. De slaagkans van ouderen is onveranderd veel hoger dan die van de andere bevolkingsgroepen.





Onderhoud en beheer openbare ruimte

Schoon en heel: constant

fig 37

Schoonhouden van de stad: het percentage burgers dat tevreden is volgens de Leefbaarheid en Veiligheid enquête.

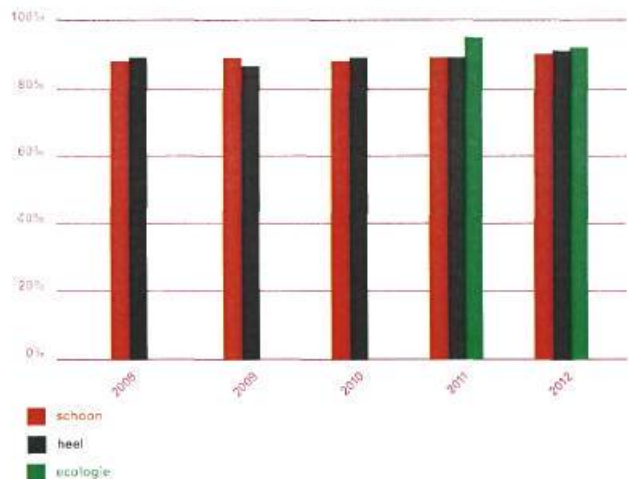
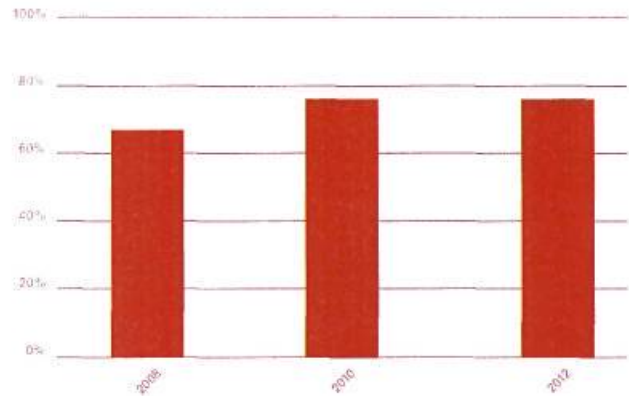
Uit de burgerschouw die er in 2012 is geweest blijkt dat het beeld licht is gestegen. Bij de burgerschouw bekijken burgers of de wijken aan een vooraf gedefinieerde norm voldoen. Met een score van 91 procent is dat stadsbreed het geval. Heel (91%) nog iets meer dan schoon (90%). De ecologie staat er goed voor, 92 procent voldoet aan de norm. Als we de resultaten van de schouw vergelijken met de resultaten van de Leefbaarheidsenquête dan blijkt dat 75 procent van de stadgers, tevreden is over het schoonhouden van de stad.

Er zijn wel verschillen tussen de wijken. Zo zijn de inwoners in het Lewenborg en de Wijert minder tevreden over het schoonhouden van de wijk en in de nieuwe wijken in het Westen van de stad juist meer tevreden.

Ook bij de BORG beoordeling zijn er verschillen, in Beijum voldoet het groen (als onderdeel van heel) minder vaak aan de norm en als totaal scoort de Hortusbuurt minder. De Indische buurt scoort duidelijk beter dan gemiddeld.

fig 38

Schoon en heel: het percentage waarnemingen dat voldoet aan de BORG norm





Veiligheid

fig 39

Onveiligheidsgevoel in de eigen buurt.

Van de gehele bevolking voelt zich 20 procent wel eens onveilig in de eigen buurt, iets meer dan in 2008 en 2010. Het meest onveilig voelen de inwoners van het Centrum (33 procent), De Indische Buurt, de Hoogte en Beijum oost (30-31 procent) zich. Veilig voelen bijna alle inwoners van de nieuwste wijken in het oosten, zuiden en westen van de stad zich. In de oude wijken ten zuiden van het centrum, in Beijum en in Vinkhuizen heeft het gevoel van onveiligheid zich ongunstig ontwikkeld en is meer dan gemiddeld toegenomen. In een paar wijken is het gevoel voor onveiligheid afgenomen. Dat zijn: Paddepoel en de Wijert.

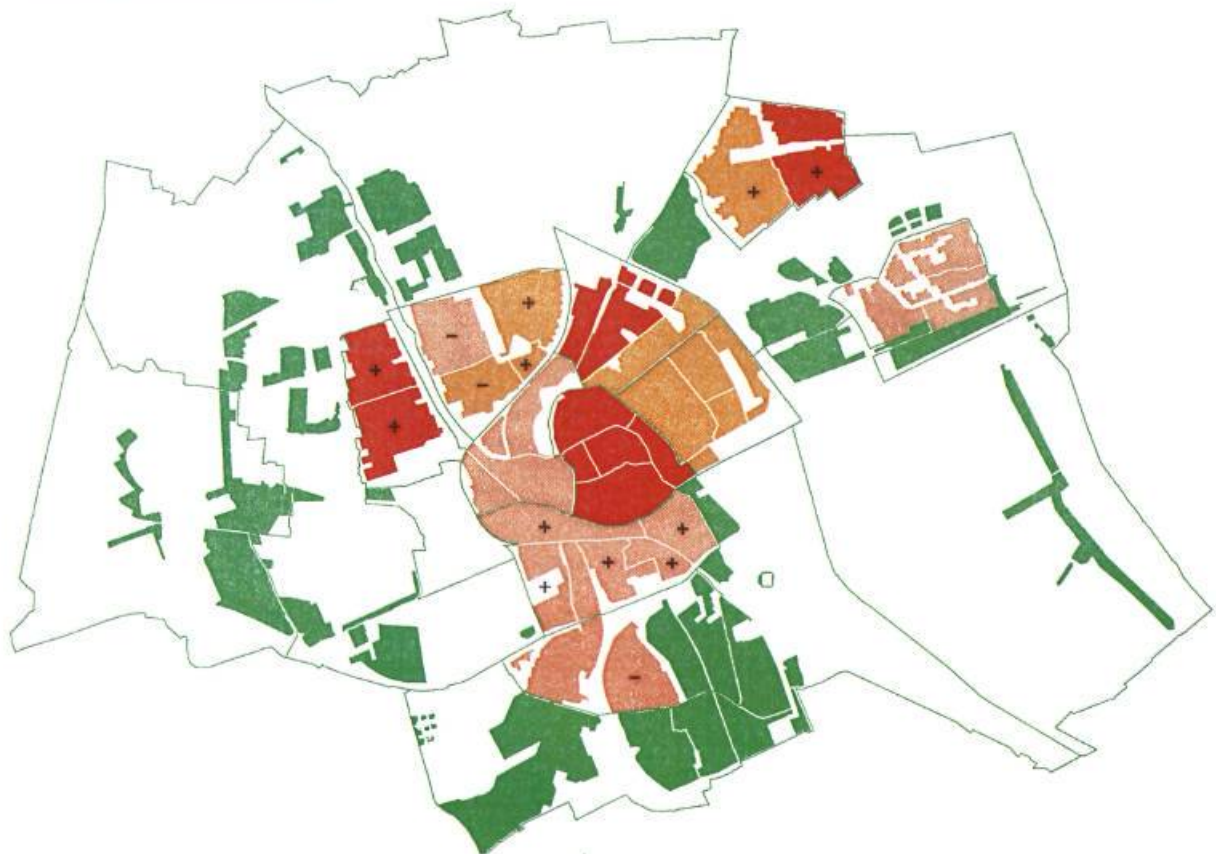
Het onveiligheidsgevoel in de buurt is in Groningen veel lager dan gemiddeld in de Nederlandse grote en middelgrote steden.

› [Meer cijfers per buurt en wijk](#)

legenda

- lager dan gemiddeld
 - rond het gemiddelde
 - hoger dan gemiddeld
 - veel hoger dan gemiddeld

 - +
 -
- + is toegenomen
- is afgenomen



Inbraak: licht gestegen

fig 40

Inbraak: aangiften van inbraak per 1.000 woonruimten

Het aantal aangiften van inbraak is na een piek in 2008 de laatste drie jaar rond de 11 per 1.000 inwoners. Dit zit ver onder de ambitie van 15 per 1.000 inwoners.

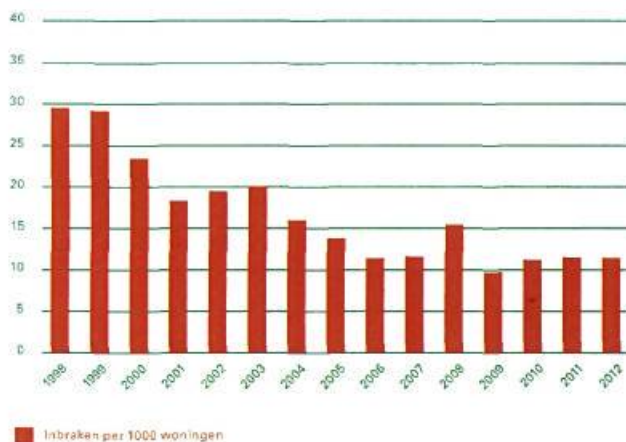


fig 41

Geweld, het aantal aangiften van geweld per 1.000 inwoners

Het aantal aangegeven geweldsdelicten is sinds 2007 gedaald naar net onder de 5 per 1.000 inwoners. Dit is sinds 1998 (begin meting Stadsmonitor) niet zo laag geweest. En tendeeert nu richting de ambitie van 4 per 1000 inwoners.

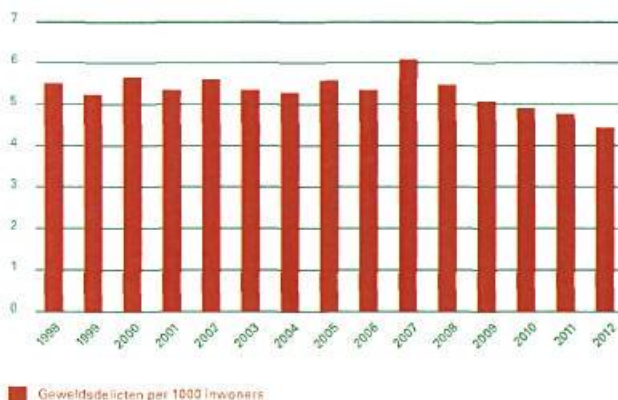


fig 42

Aantal woninginbraken per 1.000 woonruimten per buurt in 2012 en de ontwikkeling sinds 2009

De gebieden waar naar verhouding veel wordt ingebroken zijn de Hoogte en binnen het Oosterpark de Florabuurt. Weinig inbraken zien we in delen van de nieuwe wijken in het oosten en westen van de stad en in de Grunobuurt en Laanhuizen. In de Grunobuurt en Laanhuizen is het aantal tussen 2009 en 2012 bovendien sterk afgenomen. Ook in Tuinwijk, de Indische buurt en de Korrewegbuurt is een grote afname geweest.

legenda

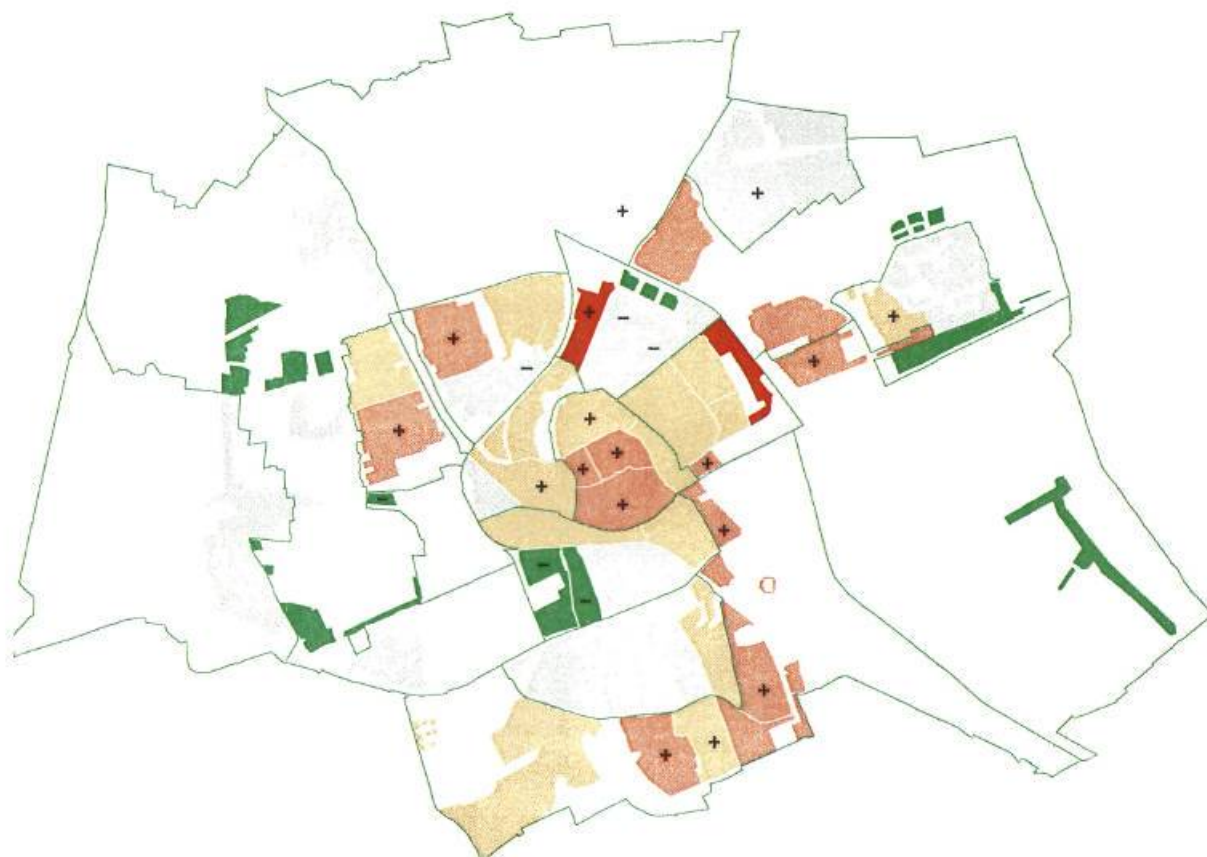
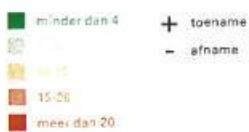


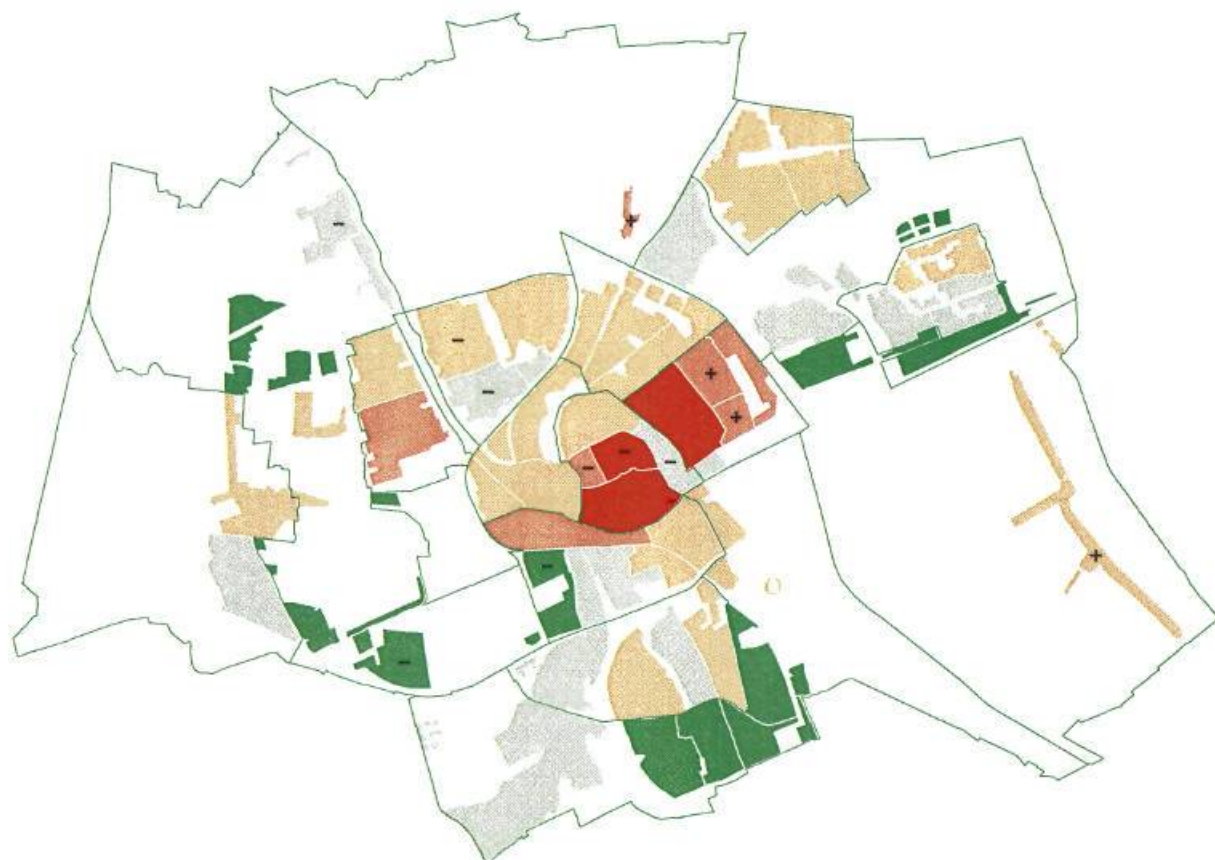
fig 43

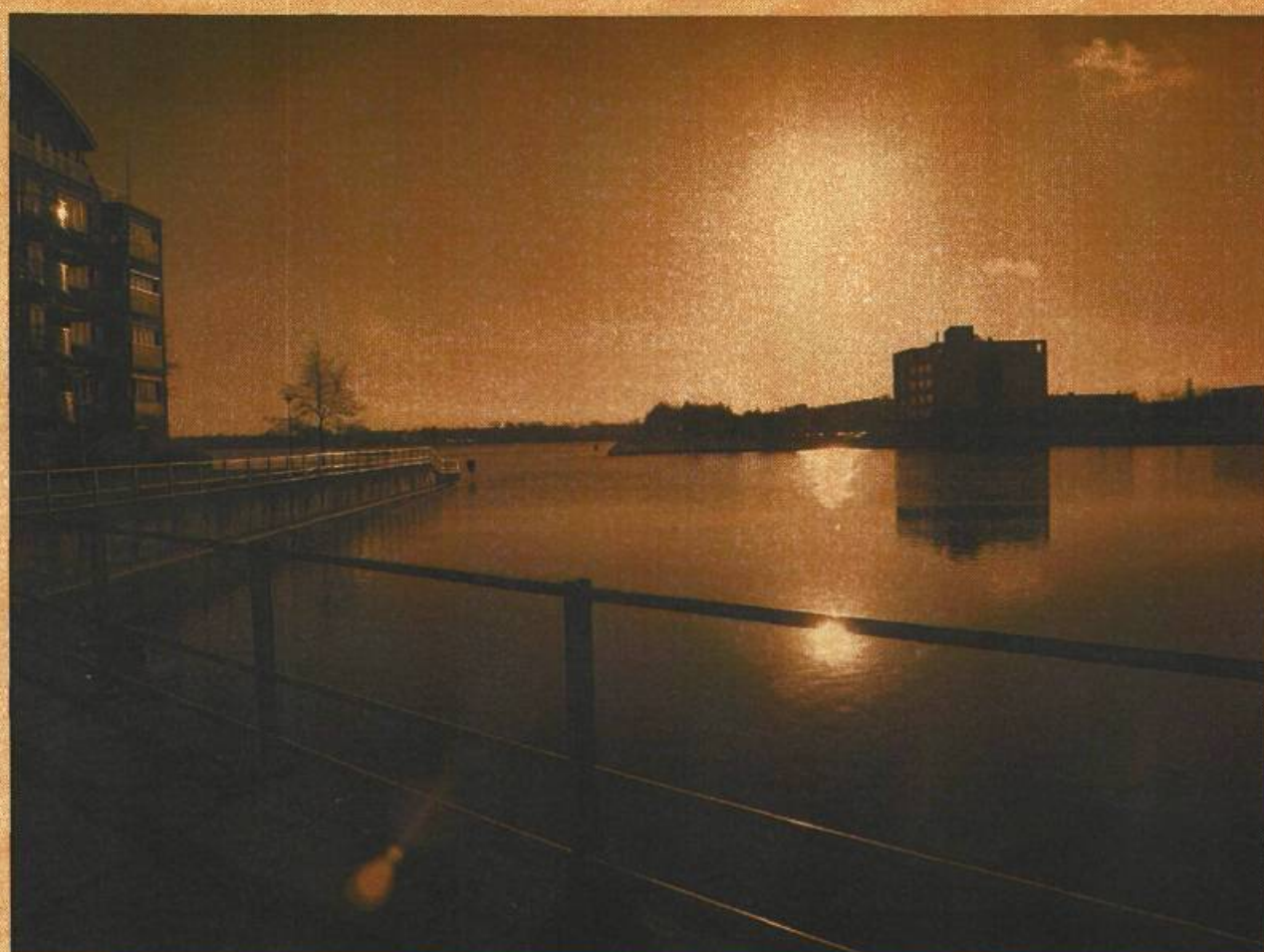
Het aantal geweldsdelicten per 1.000 inwoners in 2012 en de ontwikkeling sinds 2009

Een groot aantal geweldsdelicten komt voor rekening van het uitgangscentrum. De buurten buiten het centrum die bovengemiddeld veel geweld kennen zijn de Bloemenbuurt, de Florabuurt, de Oosterparkbuurt, Vinkhuizen-Zuid en de Zeeheldenbuurt. De ontwikkeling is gunstig in het Centrum en in Paddepoel en ongunstig in delen van het Oosterpark.

› [Meer cijfers per buurt en wijk](#)

legenda





Duurzaamheid

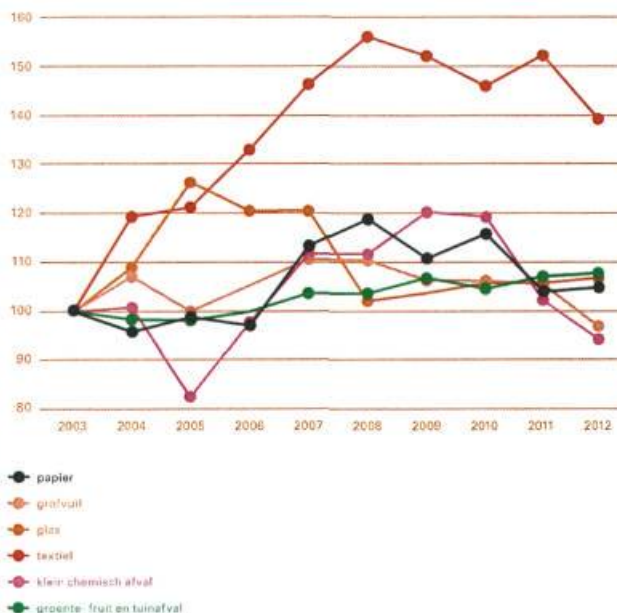
Afvalinzameling: textiel opvallende stijger

fig 44

Duurzaam gerenoveerde woningen van woningcorporaties

Grofvuil, papierafval en groente- en tuinafval wordt op grote schaal gescheiden ingezameld. De grootste is papier met 53 kilo per inwoner of ruim 10.000 ton in totaal per jaar.

Relatief gezien is textiel de grootste stijger. Werd er in 2003 nog 3 kilo per inwoner ingezameld. In 2012 is dit gestegen tot ruim 4 kilo per inwoner.

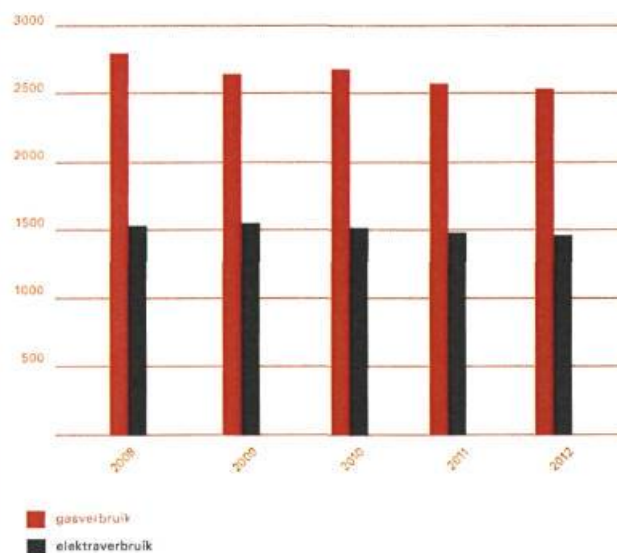


CO2 uitstoot particulieren vertoont een dalende trend

fig 45

Gas en elektriciteitsgebruik particulieren in CO2 uitstoot per jaar

In de figuur staat het gemiddelde gas- en elektriciteitsgebruik per particulier object per jaar omgerekend naar kilogram CO2 uitstoot. We zien zowel bij gas als bij elektriciteit een dalende trend. Dit komt onder anderen door zuiniger apparaten en isolatie van huizen. Het gasverbruik is ook sterk afhankelijk van het weer. Het jaar 2010, bijvoorbeeld, had een koude winter.



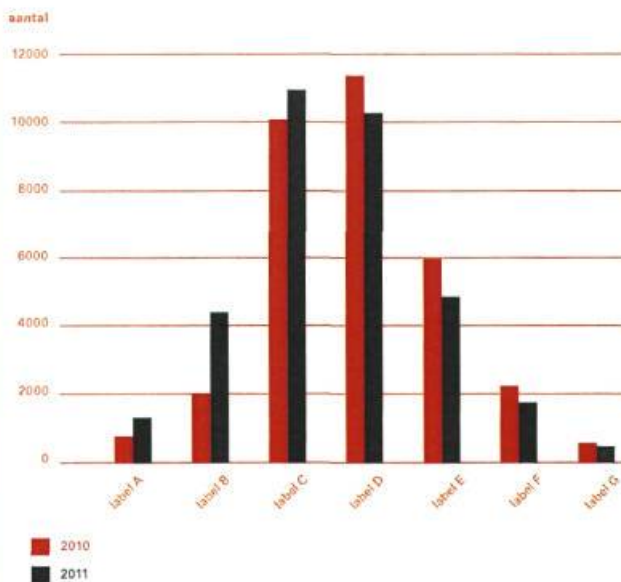
Woningen zijn energie zuiniger geworden.

fig 46

Energielabels van corporatiewoningen, eind 2010 en eind 2011

Van de corporatiewoningen is bekend welk energielabel zij hebben. Uit de figuur blijkt dat het aantal woningen met een energielabel D of slechter tussen 2010 en 2011 aanmerkelijk lager is geworden. Meer dan 2.500 woningen zijn verbeterd naar label C of beter.

› [Meer cijfers per buurt en wijk](#)



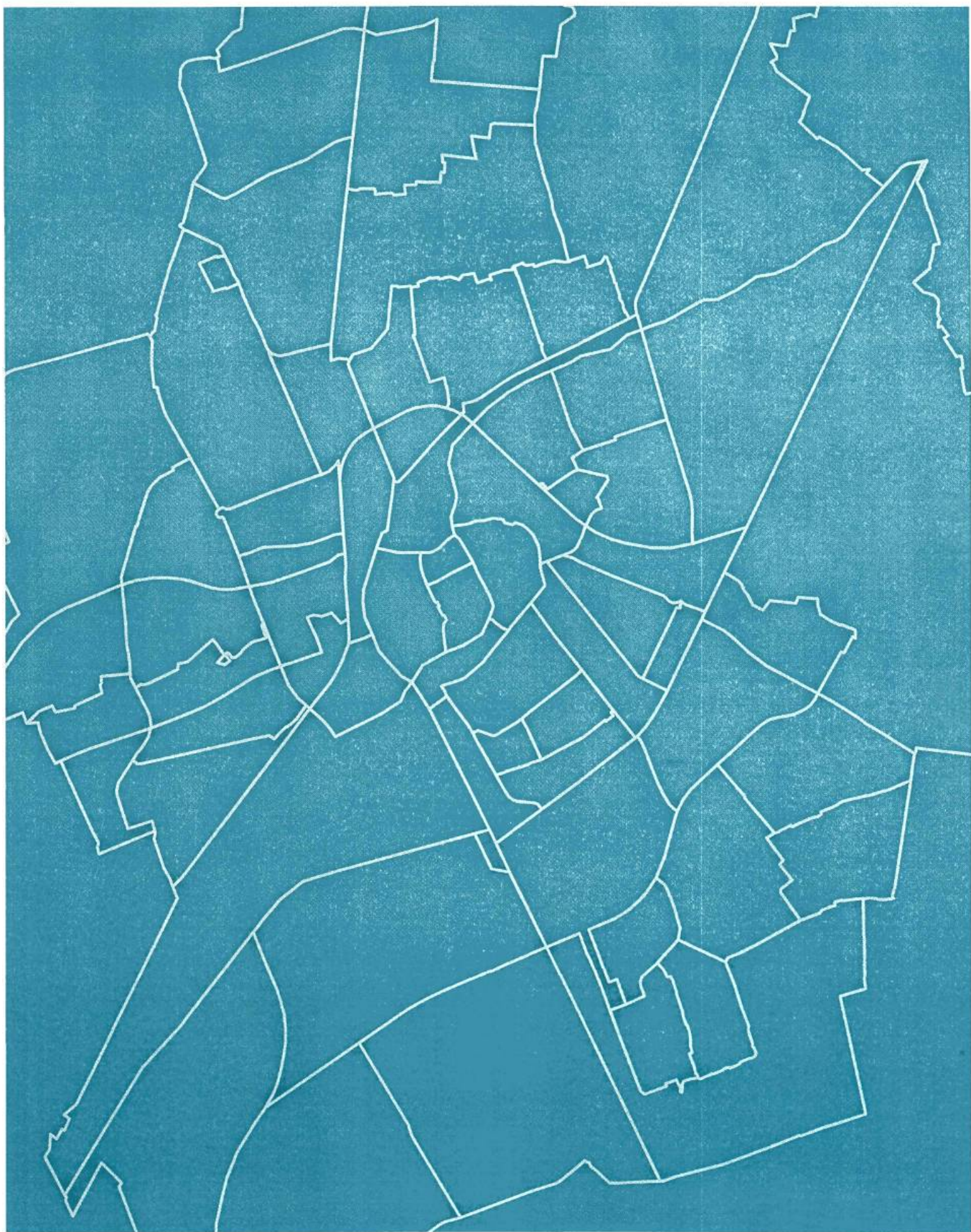
1933.

1833

tendrapportage enquête leefbaarheid en veiligheid

2012 | 2010 | 2008 | 2006 | 2004 | 2002 | 2000 | 1998 | 1996

monitor leefbaarheid en veiligheid 2012





voorwoord

Sinds 1996 vragen we binnen de gemeente Groningen om de twee jaar een uitgebreid aantal inwoners naar hun oordeel over de leefbaarheid en veiligheid in hun eigen buurt. Dit is de negende keer op rij.

Daarbij vind ik het een opsteker dat een beoordelingsteam van enkele hoogleraren de L&V-monitor onlangs heeft aangewezen als hét voorbeeld hoe andere gemeenten dit ook aan zouden kunnen pakken. Vooral de inzichtelijkheid en gelegde verbanden zijn daarin als pluspunten genoemd.

We krijgen door de L&V-monitor een heel goed zicht op hoe de Stad zich de afgelopen 16 jaar heeft ontwikkeld. En tot mijn volle tevredenheid zien we, over het algemeen genomen, dat de leefbaarheid en veiligheid behoorlijk zijn verbeterd in Groningen.

Ook nu de economische crisis allerwegen hard toeslaat en we ook in de gemeente Groningen zelf bezuinigen, weten we binnen de gemeente Groningen toch manieren te vinden om bijvoorbeeld de staat van onderhoud te verbeteren en het aantal inbraken en vernielingen veel lager te laten zijn dan tien jaar geleden.

Een van de oorzaken is dat we in Groningen elkaar in wijken, buurten en straten van de Stad weten te vinden. Dit geldt voor de Stadgers maar ook voor mensen die elkaar vanuit de corporaties, scholen, welzijn- en zorginstellingen op wijk- en buurtniveau opzoeken.

De L&V-monitor is daarin zeer behulpzaam. De monitor levert tot in de 'haarvaten' van onze Stad informatie over de leefbaarheid en veiligheid. En ik hoop dat de resultaten van de monitor een aanzet vormen om de wijken en buurten van de Stad blijvend te vernieuwen en te verbinden.

Peter Rehwinkel
Burgemeester van Groningen



■ inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Leeswijzer	9
1.2 Onderzoeksopzet	11
2 Samenvatting; hoofdlijnen en samenhang	13
2.1 Samenhang	14
2.2 Stad	15
2.3 Signalen uit de wijken	17
3 Leefbaarheid	19
3.1 Leefbaarheid in het algemeen	21
3.2 Fysieke leefomgeving	23
3.3 Sociale leefomgeving	25
3.4 Voorzieningen	27
4 Veiligheid	29
5 Oordeel bewoners over ontwikkelingen wijken	33

6 Buurten en wijken stuk voor stuk	37
6.1 Vinkhuizen	39
6.2 Paddepoel en Paddepoel-zuid	41
6.3 Selwerd	43
6.4 Tuinwijk	45
6.5 De Hoogte	47
6.6 Indische buurt	49
6.7 Oosterparkwijk en Bloemenbuurt	51
6.8 Beijum-oost	53
6.9 Lewenborg	55
6.10 Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg	57
6.11 Centrum	59
6.12 Grunobuurt	61
6.13 Corpus den Hoorn	63
6.14 De Wijert	65
6.15 Hoogkerk	67

Bijlage A kleurenoverzicht	69
-----------------------------------	----



■ inleiding



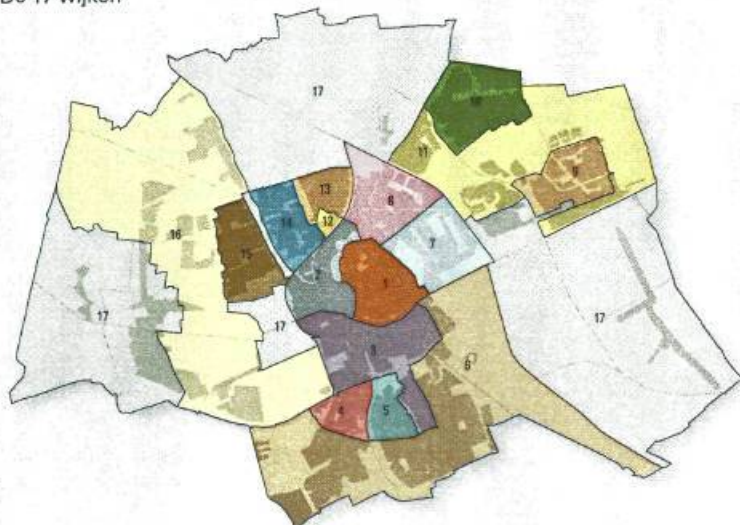
In de herfst van 2012 zijn de inwoners van de gemeente Groningen voor de negende keer geënquêteerd over leefbaarheid en veiligheid. De gemeente houdt deze enquête iedere twee jaar, in het kader van het landelijke Stedenbeleid en zijn voorgangers. Het Grotestedenbeleid (GSB) stond in 1996 aan de wieg van de eerste meting. Een van de doelstellingen van het landelijke beleid is het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in grote steden. Een van de instrumenten om na te gaan of deze doelstelling wordt bereikt, is het monitoren van de leefbaarheids- en veiligheidsbeleving.

Deze monitor is ook van belang als basis voor het gemeentelijk beleid, onder andere voor het wijkvernieuwingsbeleid. De gemeente gebruikt de uitkomsten voor beleidsontwikkelingen en -aanpassingen op stads-, wijk- en/of buurtniveau.

Net als in de vorige peiljaren hebben veel inwoners van de gemeente vragen beantwoord over hun beleving van de leefbaarheid en veiligheid in de eigen woonomgeving; in 2012 waren dit bijna 6.000 inwoners.

Figuur 1.1 Gebiedsindeling leefbaarheid en veiligheid 2012

De 17 wijken



1. Centrum

- 00 stadscentrum
- 01 binnenstad-zuid
- 02 binnenstad-oost
- 03 binnenstad-west
- 04 binnenstad-noord

2. Oranjewijk/Schilderswijk

- 10 schildersbuurt
- 13 kostverloren
- 20 oranjebuurt

3. Oud-zuid

- 11 zeeheldenbuurt
- 50 oosterpoortbuurt
- 60 herewegbuurt
- 61 rivierenbuurt
- 70 laanhuizen
- 71 grunobuurt
- 62 helpman-west
- 69 woonwijk 'helpman'

4. Corpus den Hoorn

- 72 corpus den hoorn-noord

5. De Wijert

- 86 de wijert-noord

6. Nieuw-zuid

- 51 industriebuurt
- 63 villa-buurt-oost
- 64 helpman-oost
- 65 coendersborg
- 67 de wijert-zuid
- 68 villa-buurt-west
- 73 corpus den hoorn-zuid

7. Oosterparkwijk

- 40 gorechtbuurt
- 41 oosterparkbuurt
- 42 bloemenbuurt
- 43 florasbuurt
- 44 damsterbuurt

8. Korrewegwijk/De Hoogte

- 31 de hoogte
- 30 west-indische buurt
- 32 oost-indische buurt
- 33 korrewegbuurt

9. Lewenburg

- 91 lewenburg-zuid
- 92 lewenburg-noord
- 93 lewenburg-west

10. Beijum

- 95 beijum-oost
- 96 beijum-west

11. Nieuw-oost

- 94 bovenstreek
- 97 ulgersmabuurt
- 98 ruischerbrug

12. Tuinwijk

- 21 concordia-buurt

13. Selwerd

- 22 selwerd

14. Paddepoel

- 23 paddepoel-zuid
- 24 paddepoel-noord

15. Vinkhuizen

- 14 vinkhuizen-zuid
- 15 vinkhuizen-noord

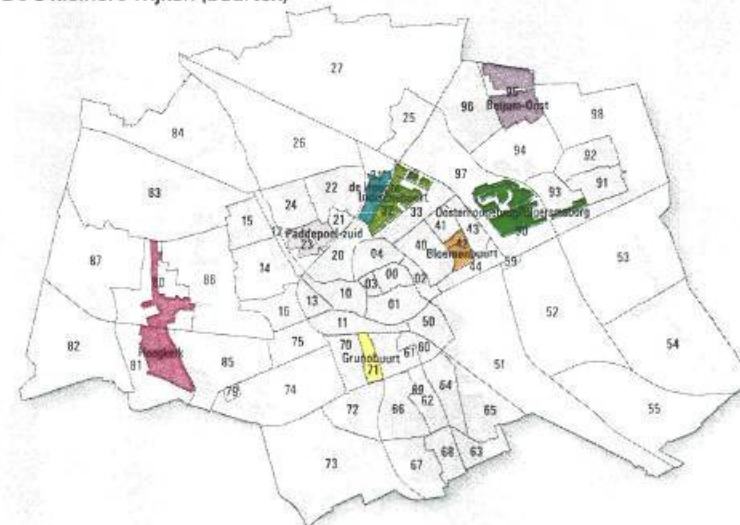
16. Nieuw-west

- 74 stadspark
- 79 woonwijk 'de kring'
- 83 leegkerk
- 84 dorkwerd
- 85 bangeweer
- 86 de held

17. Hoogkerk/de dorpen

- 12 friesestraatweg
- 16 hoendiep
- 25 noorderhoogtebrug
- 26 universiteitscomplex
- 27 koningslaagte
- 52 euvelgunne
- 53 middelbert
- 54 engelbert
- 55 roodehaan
- 59 woonschepenhaven
- 75 peizerweg
- 80 hoogkerk-dorp
- 81 hoogkerk-zuid
- 82 vierverlaten
- 87 zuidwending
- 90 oosterhoogtebrug

De 8 kleinere wijken (buurten)



grunobuurt	71	grunobuurt
bloemenbuurt	42	bloemenbuurt
	deel 41	oosterparkbuurt: - treslingbuurt
indische buurt	30	west-indische buurt
	32	oost-indische buurt
de hoogte	31	de hoogte
beijum-oost	95	beijum-oost
oosterhoogtebrug/ulgersmaborg	90	oosterhoogtebrug
	deel 97	ulgersmabuurt: - ulgersmabuurt - bedrijventerreinen ulgersmaborg/-weg
paddepoel-zuid	23	paddepoel-zuid
hoogkerk	80	hoogkerk-dorp
	81	hoogkerk-zuid

1.1 Leeswijzer

In dit rapport werken we van algemeen naar detail. Dit gaat van een samenvatting over de stad als geheel, via thematische behandeling van stad en wijken, naar meer gedetailleerde aandacht voor afzonderlijke wijken en buurten.

Hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen in de stad als geheel, de onderlinge verbanden en relaties op het gebied van leefbaarheid en veiligheid en een aantal opvallende ontwikkelingen in de wijken en buurten.

In hoofdstuk 3 kijken we naar de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid. We onderscheiden daarbij vier thema's:

- Leefbaarheid in het algemeen; algehele beoordeling van de eigen buurt
- Fysieke leefomgeving; oordeel over de openbare ruimte
- Sociale leefomgeving; oordeel over de onderlinge betrokkenheid van buurtbewoners
- De tevredenheid over de aanwezige voorzieningen

Hoofdstuk 4 geeft de veiligheidsbeleving van de buurtbewoners weer. We kijken daarbij niet alleen naar gevoelens van onveiligheid, maar ook naar overlast en of men het slachtoffer is geweest van een delict.

De oordelen van buurtbewoners over recente en toekomstige ontwikkelingen in hun buurt komen in hoofdstuk 5 aan de orde.

In hoofdstuk 6 ten slotte besteden we aandacht aan de afzonderlijke wijkvernieuwingswijken, aan de hand van een aantal indicatoren.

Gebiedsindeling

We presenteren de resultaten van de enquête in deze rapportage op stads-, wijk- en buurniveau. De Enquête leefbaarheid en veiligheid is in 1996 voor het eerst door de gemeente gehouden. Voor het onderzoek is de stad toen verdeeld in veertien wijken. Bewoners herkenden zich lang niet altijd in deze wijkindeling en vroegen om informatie over hun eigen (kleinere) wijk. Ook bestuurders hadden behoefte aan informatie over kleinere gebieden. Vanaf 1998 hebben we daarom in bepaalde buurten meer bewoners geënquêteerd om deze (wisselende) buurten afzonderlijk in beeld te kunnen brengen. Veel van deze buurten zijn wijkvernieuwingswijken. Voor deze wijken heeft de gemeente in het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord (NLA) vanaf 1998 afspraken gemaakt met de woningcorporaties over extra financiële inzet en beleid voor de toekomst van deze wijken en hun bewoners.

In 2012 hebben we de ordening van wijken en buurten opnieuw tegen het licht gehouden en een aantal kleine aanpassingen gedaan. Aan de zuidkant van de stad en in Paddepoel betekent dit dat de wijkcijfers uit vorige jaren niet meer één-op-één zijn te vergelijken met die van 2012. De gebiedsindeling die we in 2012 hebben gehanteerd staat in figuur 1.1.

Betekenis van de kleuren

De thema's die we behandelen in de hoofdstukken 3, 4 en 5 zijn ieder voorzien van een kaartje van de stad met per wijk een kleurcodering voor de stand van zaken op het betreffende thema. Deze kaarten zijn gebaseerd op de indeling in figuur 1.1.

De kleurcodering geeft de themascore van een gebied ten opzichte van het stedelijk gemiddelde weer in oranje, blauw of groen. Beter dan gemiddeld is groen, slechter dan gemiddeld is oranje en rond het gemiddelde is blauw.

Wanneer de stad als geheel goed scoort op een bepaalde indicator, hoeft een oranje vakje niet per definitie te betekenen dat de wijk het slecht doet. Andersom geldt dat bij een slecht stadsgemiddelde een groen vakje niet hoeft te betekenen dat de situatie voor een wijk rooskleurig is. De themascore is telkens een optelsom van een aantal enquêtevragen die nauw verband met elkaar houden¹ en die een goed inzicht geven in de resultaten op dat thema.

Afzonderlijk gemeten of deel van een groter geheel

Het is belangrijk bij de kaarten in gedachten te houden dat veel wijken deel zijn van een groter geheel en niet afzonderlijk zijn gemeten. Dit geldt bijvoorbeeld voor Paddepoel-noord. Paddepoel is in zijn geheel gemeten en Paddepoel-zuid is afzonderlijk gemeten. Paddepoel-noord krijgt hierdoor het beeld dat voor Paddepoel als geheel geldt.

Onderliggende gegevens

Meer gedetailleerde gegevens over de scores in wijken en buurten kunt u vinden in de bijlage, in het zogenaamde kleurenoverzicht. Nog meer onderliggende gegevens kunt u bekijken op onze website <http://groningen.buurtmonitor.nl/>. Daar vindt u per wijk of buurt percentages en indicatorscores. Vaak kunt u deze ook laten weergeven met een kleurcodering die vergelijkbaar is met die in deze rapportage.

¹ Hoewel dit statistisch niet altijd het geval is.

Figuur 1.2 Steekproef en respons

aantal mensen benaderd via telefoon

5.200

meegewerkt

2.699

aantal mensen benaderd voor internet

20.200

meegewerkt

3.219

totaal aantal mensen meegewerkt

5.918

1.2 Onderzoekopzet

Enquêteren via telefoon en internet

Net als voorgaande keren is de vragenlijst voorgelegd aan inwoners van de stad die ten minste achttien jaar zijn. Het feit dat steeds minder mensen een vaste telefoon hebben, is zes jaar geleden reden geweest om te onderzoeken of we de representativiteit van de respondenten konden verbeteren door (ook) via internet te enquêteren. Op grond van de uitkomsten van dat onderzoek¹ heeft de gemeente sinds 2008 gekozen voor een methodemix van enquêteren via telefoon en via internet, elk de helft. Door het inzetten van eigen enquêteurs en de eigen enquêtewebsite www.leefbaarheidsveiligheid.nl hebben we in 2012 in totaal 5.918 inwoners van Groningen geënquêteerd. Met een brief van de burgemeester zijn deze personen vooraf op de hoogte gesteld van het onderzoek, of is hen verzocht de vragenlijst op internet in te vullen.

Steekproef en respons

Dit onderzoek levert conclusies op voor zowel de stad als geheel als voor de afzonderlijke wijken en buurten. Daarvoor is het nodig dat er voldoende personen uit de verschillende gebieden aan het onderzoek meewerken: het aantal is bepaald op 250 per wijk of buurt. Dit is gerealiseerd door middel van een zogenaamde getrapte steekproef: per methode

(telefonisch of via internet) is per wijk en per buurt telkens afzonderlijk een steekproef getrokken uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). In totaal hebben we bijna 5.200 personen telefonisch benaderd, en hebben we 20.200 mensen gevraagd om via internet te reageren. Bijna 4.000 van deze laatste groep hebben we later een tweede oproep gestuurd. Uiteindelijk hebben 2.699 stadjes telefonisch en 3.219 via internet aan de enquête meegewerkt, in totaal 5.918 respondenten. Dat komt neer op een respons van 53 procent voor de telefonische enquête en bijna 16 procent voor de internetenquête.

Representativiteit

Analyses hebben uitgewezen dat de verdeling van de kenmerken leeftijd en geslacht in de responsgroep sterk kan verschillen van die in de totale populatie. Dit is zo goed mogelijk opgevangen middels de steekproeftrekkingen. Om de bevolking van de verschillende gebieden zo goed mogelijk te representeren hebben we ook een weging toegepast. Omdat het inwonertal nogal varieert tussen de wijken hebben we nog een extra weging toegepast om uitspraken te kunnen doen over de stad als geheel. Deze weging weerspiegelt behalve de geslachts- en leeftijdsverhoudingen ook het inwonertal per wijk. Beide enquêtevormen hebben we in iedere wijk even zwaar meegewogen.

Bijzonderheden

In de enquête was deze keer een aantal extra vragen opgenomen over openbare sociaal-culturele buurtgebouwen. Deze buurtgebouwen zijn beschikbaar voor ontmoeting en participatie door algemene activiteiten, zoals buurthuizen en wijkcentra, maar ook niet-gesubsidieerde buurtgebouwen. De bezoekfrequentie van buurtgebouwen is niet goed te vergelijken met die in vorige metingen, omdat in de laatste enquête een andere vraag is gesteld dan in voorgaande enquêtes.

Over de extra vragen in de enquête van 2012 is een afzonderlijke rapportage geschreven².

Ervaringsgegevens

De resultaten van dit onderzoek zijn gebaseerd op een enquête. Daarin wordt bewoners gevraagd naar ervaringen die samenhangen met de leefbaarheid en veiligheid in hun eigen woonomgeving.

¹ Zie de rapportage 'Leefbaarheid online' op os-groningen.nl voor meer informatie over de verschillen tussen telefonisch en online enquêteren.

² Door de extra vragen in de enquête van 2012 heeft de vraag naar de frequentie waarmee inwoners een club- of buurthuis bezoeken (eenmalig) een ander karakter gekregen. Ten eerste zijn de cijfers voor 2008 en 2010 antwoorden op één vraag en die in 2012 een combinatie van de antwoorden op twee vragen (gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde buurtgebouwen). Ten tweede vroegen we in 2012 naar een bredere categorie buurtgebouwen. In de derde plaats vroegen we eerder naar buurtgebouwbezoek in het algemeen en hebben we nu de namen van buurtgebouwen genoemd. Meer informatie is op te vragen bij O&S Groningen.





- samenvatting:
hoofdpijnen en samenhang

Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste conclusies uit de Enquête leefbaarheid en veiligheid 2012. We geven een beeld van de ontwikkelingen in de stad en de afzonderlijke wijken. Maar eerst kijken we naar de samenhang tussen verschillende elementen van leefbaarheid en veiligheid.

2.1 Samenhang

De beleving door bewoners van leefbaarheid en veiligheid staat centraal in dit onderzoek: hoe beoordelen zij hun eigen buurt.

- Leefbaarheid: de mate waarin de leefomgeving aansluit op de behoeften van de buurtbewoners.
- Veiligheid: de aan- of afwezigheid van bedreigingen zoals inbraak en drugsoverlast.

Veiligheid en sociale en fysieke kanten leefbaarheid hangen met elkaar samen

De elementen van leefbaarheid en veiligheid hangen met elkaar samen via tal van relaties waarvan de richting en de oorzakelijkheid lang niet altijd duidelijk en eenduidig wetenschappelijk zijn vastgesteld.

- Leefbaarheid wordt vooral bepaald door de sociale kant van een wijk¹. Maar de fysieke omgeving is ook een belangrijke invloed, evenals de ervaren veiligheid.
- Veiligheidsbeleving hangt samen met daadwerkelijke misdrijven, maar ook met overlast en sociale² en fysieke leefbaarheid³.

Deze samenhang zien we duidelijk terug in de resultaten van de enquête. In De Hoogte bijvoorbeeld gaat een lage sociale samenhang samen met veel overlast, gevoelens van onveiligheid en verloedering (fysiek).

De samenhang is echter lang niet altijd één-op-één vast te stellen, doordat er veel andere factoren meespelen. We zien bijvoorbeeld in Vinkhuizen veel gevoelens van onveiligheid, veel overlast en veel verloedering, maar gemiddeld tot weinig aangiftes en slachtoffers van misdrijven.

Ook zien we in de enquêteresultaten soms dat de uitkomsten over onderhoud en verloedering verschillen, terwijl het twee zijden van dezelfde medaille lijken. Deze verschillen zijn te verklaren door verschillen in nagevraagde elementen van deze begrippen. Bij onderhoud vragen we behalve naar schoonhouden vooral naar onderhoud van bijvoorbeeld trottoirs en speelvoorzieningen. Bij verloedering gaat het om vernielingen, graffiti, rommel op straat en hondenpoep. Eén-op-éénrelaties zijn daardoor lastig te leggen. Een voorbeeld is de wijk Centrum.

Oordeel over voorzieningen: vooral samenhang met bouwperiode

De aanwezigheid van voorzieningen is gunstig voor de leefbaarheid van een wijk, maar hangt vooral samen met de periode waarin een wijk is ontstaan. Tot ongeveer 1985 werden complete wijken gebouwd. Daarna was het uitgangspunt dat nieuwe wijken gebruik zouden maken van de voorzieningen in aangrenzende buurten. Daardoor zijn bewoners van nieuwere wijken nogal eens ontevreden over voorzieningen, terwijl ze de wijk verder zeer leefbaar en veilig vinden. Voor oudere wijken geldt dat de aanwezige voorzieningen vaak goed worden beoordeeld, zeker in de wijkvernieuwingswijken waar deze zijn opgeknapt. Dit geldt voor de winkelvoorzieningen in Vinkhuizen, Beijum, Corpus den Hoorn en Tuinwijk, de speelvoorzieningen in de Oosterparkwijk, Selwerd en Vinkhuizen, de jongerenvoorzieningen in de Oosterparkwijk, Tuinwijk en Selwerd en de ouderenvoorzieningen in Corpus den Hoorn, Selwerd en De Wijert.

Oordelen wijkbewoners over ontwikkeling en stand van wijken

Meestal vinden bewoners van wijken waar het voorspoedig gaat dat hun wijk hetzelfde is gebleven. Zij verwachten dat dit ook in de komende jaren zo zal blijven. Gelijk blijven beschouwen we hier als positief. Waar het niet zo goed gaat, lijken beleidsmatige aandacht en vooral fysieke wijkvernieuwing bewoners positief te stemmen over de (toekomstige) ontwikkeling van hun wijk. Goede voorbeelden hiervan zijn de Bloemenbuurt en de krachtwijken Indische buurt en De Hoogte.

¹ Aldus het Ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie in 'Leefbaarheid, op het snijvlak van sociaal en fysiek' op de Ruimteconferentie 2009

² Essay T. Blokland 'Ontmoeten doet ertoe', 2008

³ Proefschrift K. Keizer 'The spreading of disorder', 2010

2.2 Stad

Fysieke leefbaarheid verbeterd, sociaal vooral stabiel

Op het gebied van leefbaarheid zien we toenemende tevredenheid aan de fysieke kant van de leefbaarheid in de stad, ofwel 'schoon en heel'. Er is vooral minder verloedering in de vorm van graffiti, hondenpoep op stoep en straat, en vernielingen. Deze laatste twee zijn sinds 2010 opnieuw flink verbeterd. De afname van vernielingen wordt bevestigd door de aangifte-cijfers van de politie.

Het onderhoud en schoonhouden van de stad oogst een stabiele of licht toegenomen tevredenheid bij de stadjes. Ze zien het onderhouden en schoonhouden van de buurt als het belangrijkste probleem dat de gemeente met voorrang moet aanpakken. In alle metingen stond dit in de top 3 van de meest genoemde problemen.

De verbeterde tevredenheid over het groen is sinds 2002 stabiel gebleken. De kwaliteit van de woningen krijgt een stabiele maar toch licht toenemende waardering.

De sociale kant van de stad is erg stabiel. We zien wel een toename in de laatste jaren van het aantal stadjes dat actief is geweest in de buurt.

De tevredenheid over de voorzieningen is over de hele linie toegenomen, sinds de eerste metingen voor de verschillende voorzieningen. De tevredenheid over de winkels voor de dagelijkse boodschappen is stabiel op een hoog niveau.

Veiligheid duidelijk verbeterd, recent weer wat minder

In grote lijnen is de veiligheid in de stad aanzienlijk toegenomen sinds de eerste meting in 1996, al zien we sinds 2010 weer een kleine terugloop over vrijwel de hele linie van veiligheidsindicatoren.

Minder stadjes worden tegenwoordig in hun eigen woonbuurt slachtoffer van inbraak of vernielingen aan hun auto of diefstal uit hun auto. De aangiftes bij de politie bevestigen dit beeld.

Er is veel minder overlast als gevolg van drugsgebruik en -handel en groepen jongeren, maar meer geluids-overlast. Ook constateren we een langzame maar

Tabel 2.1 Samenvattend: de stad in zestien jaren, 1996-2012

	verbeterd	stabiel	verminderd
leefbaarheid	verloedering graffiti vernielingen hondenpoep op straat actieven voor de buurt speelvoorzieningen jongerenvoorzieningen onderhoud	sociale samenhang buurtcontacten groen basisonderwijs ouderenvoorzieningen winkels	
veiligheid	gevoelens van onveiligheid inbraken autodelicten drugsoverlast overlast jongeren	fietsendiefstal slachtoffers van mishandeling overlast omwonenden	geluidsoverlast
ontwikkelingen		oordeel recente ontwikkelingen buurt	verwachting buurt

zekere toename in overlast die buurtgenoten elkaar bezorgen.

Al met al kennen aanzienlijk minder stadjes dan in 1996 gevoelens van onveiligheid dan in 1996.

Dit beeld van (gematigd) positieve ontwikkelingen komt overeen met de landelijke Leefbaarometer¹. Hieruit blijkt ook dat in Groningen het deel van de bevolking dat in een buurt woont met een matige of slechte leefbaarheid, is afgenomen van 34 procent in 1998 via 7 procent in 2008 tot 6 procent in 2010².

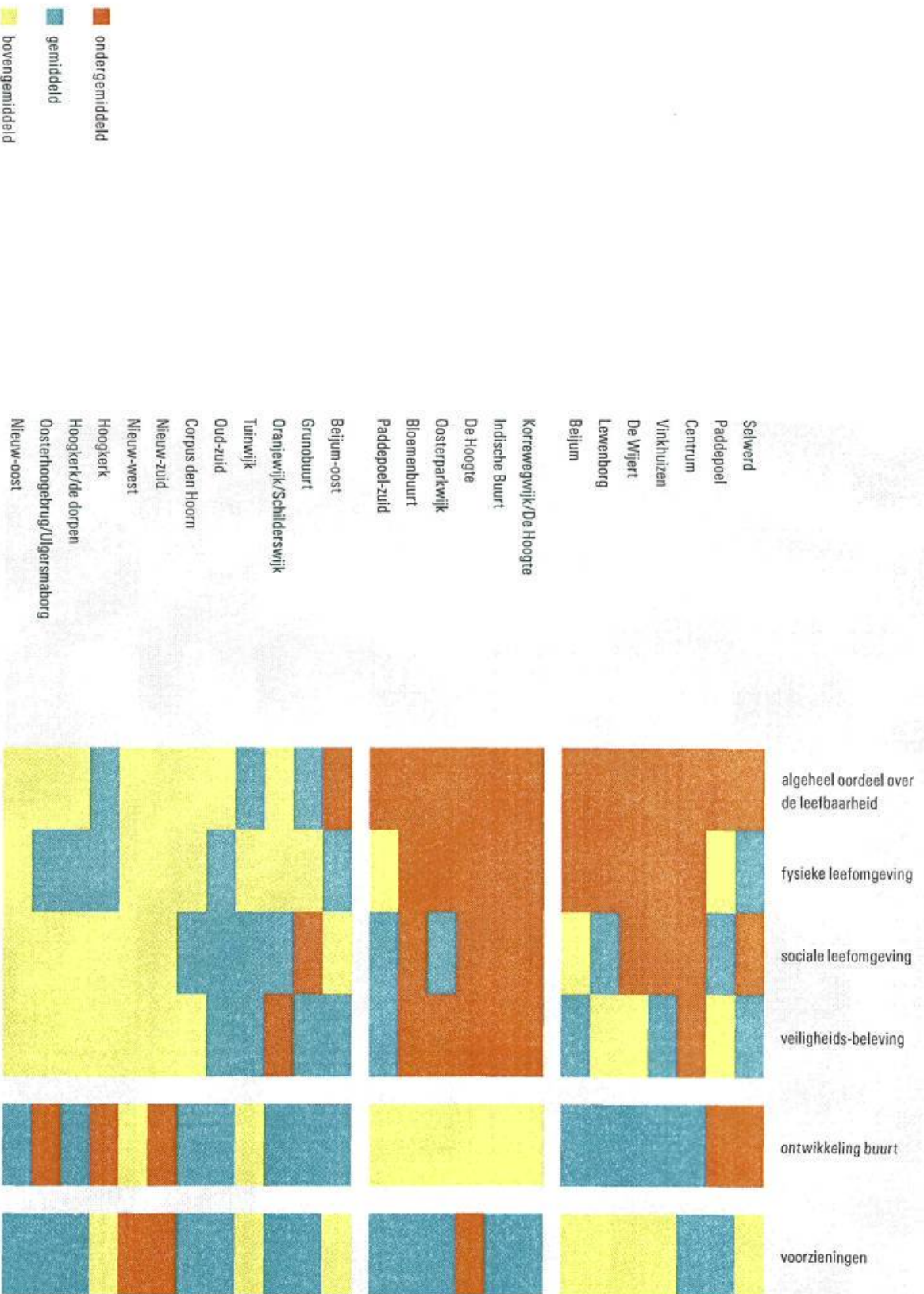
¹ De leefbaarometer is een meetinstrument waarin de combinatie van tal van feitelijke indicatoren een beeld oplevert van de mate van leefbaarheid van steden, dorpen, wijken en buurten. Het CBS ontwikkelde dit instrument in opdracht van de minister van Wonen, Wijken en Integratie.

² Zie de rapportage 'Leefbaarheid in balans' uit 2011 van het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties.

Gemiddeld een constant oordeel over ontwikkelingen

Stadjes oordelen door de jaren constant over de ontwikkeling van hun eigen buurt en hun verwachtingen voor de toekomst. Er zijn wel belangrijke verschillen tussen de wijken. Bewoners van wijkvernieuwingswijken geven positieve oordelen die duidelijk boven het gemiddelde liggen. In 2004 en 2006 waren er duidelijk meer inwoners die vonden dat hun buurt erop vooruit was gegaan dan in andere jaren. Tussen 2002 en 2006 zagen we een piek in de positieve toekomstverwachtingen. Dit lijkt verband te houden met de inmiddels uitgevoerde wijkvernieuwingsprogramma's. In 2012 verwachten evenveel stadjes als in 2010 en 2008 dat hun buurt erop vooruit zal gaan.

Tabel 2.2 Kleurenoverzicht thema's per wijk



2.3 Signalen uit de wijken

In deze paragraaf vatten we de meest opmerkelijke wijkresultaten van de enquête samen. Tabel 2.2 geeft met kleuren een samenvattend overzicht van de stand van zaken per wijk. De kleurcodering geeft de themascore van een gebied ten opzichte van het stedelijk gemiddelde weer. Beter dan gemiddeld is groen, slechter dan gemiddeld is oranje en rond het gemiddelde is blauw. Wanneer de stad als geheel goed scoort, is een oranje vakje niet per definitie een slechte score. Andersom geldt dat bij een laag stads-gemiddelde een groen vakje niet hoeft te betekenen dat de situatie voor een wijk rooskleurig is.

We herkennen in tabel 2.2 drie categorieën:

1. wijken die ondergemiddeld scoren, met negatieve of neutrale verwachtingen voor de toekomst
2. wijken met lage scores, maar met een positieve toekomstverwachting
3. wijken die bovengemiddeld scoren

Blijvend lage scores en weinig hoop zetten voor Selwerd en Paddepoel-noord signalen op rood

In Selwerd ligt de leefbaarheid onder het gemiddelde en veel bewoners zijn van mening dat hun buurt erop achteruit is gegaan. Velen verwachten dat het de komende tijd nog slechter zal gaan met hun buurt. Ook in Paddepoel-noord is men uitgesproken somber over de ontwikkelingen van de buurt. Hoewel deze buurt niet afzonderlijk is gemeten, kunnen we dit afleiden uit het positieve oordeel over de ontwikkelingen van de bewoners van Paddepoel-zuid enerzijds en het negatieve wijkgemiddelde voor Paddepoel anderzijds. Velen vinden dat de buurt achteruit is gegaan en verwachten een verdere terugloop in de komende tijd. Aan de voorzieningen ligt het niet; die worden in Selwerd goed en in Paddepoel (ook zuid) gemiddeld gewaardeerd. Vinkhuizen zien we sinds 2010 dezelfde kant op gaan: lage scores voor leefbaarheid en veiligheid en gematigde verwachtingen voor de toekomst. In Vinkhuizen zijn veel bewoners negatief over de ontwikkeling van de buurt in de afgelopen tijd en

pessimistisch over de toekomst van de buurt. Daar staat tegenover dat ook veel bewoners vinden dat de wijk de laatste tijd vooruit is gegaan. Tot in 2008 behoorden de bewoners van Vinkhuizen tot de meest optimistische van de stad als het om de ontwikkeling van hun wijk ging.

Centrum blijft gelijk, ontwikkelingen wat positiever beoordeeld

De scores in het Centrum liggen veelal onder het stadsgemiddelde. Voor een deel hangt dit samen met de functie als 'huiskamer' van de stad voor stadgers, studenten, ommelanders en (buitenlandse) toeristen. Overlast en een minder positieve veiligheidsbeleving zijn bijna vanzelfsprekend voor een uitgaanscentrum, al verdient de toename van drugsoverlast aandacht. We zien ook de sociale kant van het Centrum minder goed scoren. Dit houdt er verband mee dat het een geliefde woonwijk is voor studenten, die er relatief kort wonen en zich op andere sociale verbanden dan de woonbuurt richten. Het onderhoud door het huiskamerteam oogst wel grote tevredenheid. Tot 2008 is er veel verbeterd in het Centrum; daarna is het gelijk gebleven of teruggelopen. Er zijn wel meer bewoners dan in 2010 die vinden dat het Centrum er de laatste tijd op vooruitgaat.

Lage scores en gematigde toekomstverwachtingen in De Wijert, Lewenborg en Beijum

Een aantal lage scores voor leefbaarheid en veiligheid en gematigde verwachtingen voor de toekomst zien we in De Wijert, Lewenborg en Beijum. De voorzieningen oogsten hier over het algemeen wel grote tevredenheid. Vooral De Wijert kan nog wel wat verbetering gebruiken, maar de bewoners kijken niet veel optimistischer naar de toekomst van hun wijk dan de gemiddelde stadger. In Beijum en Lewenborg zijn het specifieke elementen die de wijk negatief kleuren: in beide wijken is dat de fysieke leefomgeving, vooral verloederd en onderhoud.

Krachtwijken, Oosterpark en Paddepoel-zuid: lage scores maar hoop voor de toekomst

Waar het niet zo goed gaat, blijken beleidsmatige aandacht en vooral fysieke wijkvernieuwing bewoners positief te stemmen over de (verwachte) ontwikkeling van hun wijk. Dit doet zich voor in de krachtwijken Indische buurt en De Hoogte, maar ook in de Oosterparkwijk, de Bloemenbuurt en Paddepoel-zuid.

Tuinwijk in de lift

Twee jaar geleden stond ook de Tuinwijk in het rijtje hierboven, maar die schaat zich in 2012 onder de betere buurten. De verwachtingen voor de toekomst van de buurt zijn nog altijd hoog gespannen, het hoogst van alle wijken en buurten in de stad.

Aandachtspunten in Grunobuurt, Beijum-oost en Oranjewijk/Schilderswijk

Ook de Grunobuurt en Beijum-oost zijn nieuw in het onderste cluster, met veel gemiddelde of goede scores. In de deels herbouwde en door nieuwe bewoners betrokken Grunobuurt is de sociale kant van de wijk (nog) niet op niveau. In Beijum-oost is het algemene beeld ongunstig, maar zijn de sociale leefomgeving en de voorzieningen dik in orde. In de Oranjewijk/Schilderswijk is veiligheid een punt van aandacht in een verder goed leefbare wijk.

Bewoners goed leefbare wijken zien niveau gehandhaafd

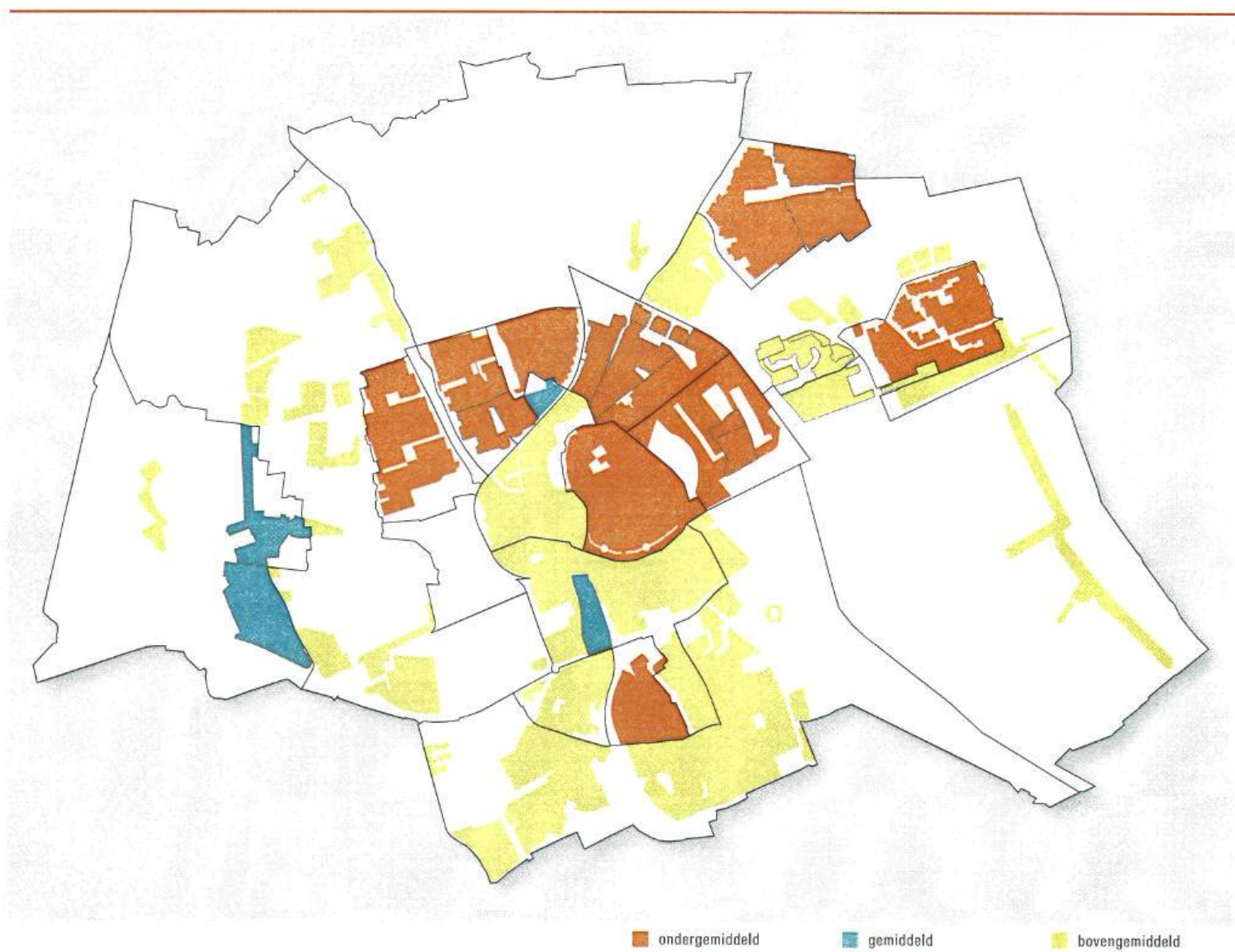
De bewoners van leefbare en veilige wijken constateren dat er sprake is van een stabiele, positieve situatie in hun buurt en verwachten dat dit ook zo zal blijven. Dit geldt voor Oud-zuid, Corpus den Hoorn, Nieuw-zuid, Nieuw-west, Nieuw-oost, Oosterhoogbrug/Ulgersmaborg, Hoogkerk en de overige dorpen rond de stad. Opnieuw vinden de bewoners van Corpus den Hoorn dat hun buurt vooruit is gegaan, maar de toekomstverwachtingen liggen nu rond het gemiddelde.



■ leefbaarheid

In dit hoofdstuk behandelen we vier grote thema's op het terrein van leefbaarheid, voor de stad, de wijken en de buurten. Ieder thema is voorzien van een kaart met kleurcodering voor de themascore per deel van de stad. Achtereenvolgens komen aan de orde: leefbaarheid in het algemeen, de fysieke en de sociale leefomgeving en de voorzieningen in de buurt.

Figuur 3.1 Oordelen leefbaarheid in het algemeen



3.1 Leefbaarheid in het algemeen

Deze paragraaf behandelt een aantal aspecten van de leefbaarheid in het algemeen. De som van deze aspecten geven we weer in de kaart hiernaast (figuur 3.1). De aspecten die hiervan deel uitmaken zijn:

- kwaliteit woonomgeving (vijf onderdelen: in deze buurt heb je het goed getroffen, men blijft hier graag wonen, ik verhuis zo gauw mogelijk uit deze buurt, vervelende buurt om te wonen, prettige buurt om te wonen)
- het percentage bewoners dat zegt gehecht te zijn aan de buurt
- het percentage bewoners dat vindt dat er geen belangrijke problemen in de buurt zijn.

Stad gemiddeld nog steeds stabiel

We zien nog steeds een stabiele score van de stad als geheel op de elementen die de leefbaarheid in het algemeen vertegenwoordigen. Een constante 70 procent van de stad is gehecht aan zijn woonbuurt. De kwaliteit van de woonomgeving bevindt zich al sinds 2006 op een iets hoger niveau dan daarvoor. Het percentage stad is dat vindt dat er geen enkel belangrijk probleem is in zijn wijk, ligt iets hoger dan in 2010.

Mindere leefbaarheid in noordelijke stadshelft

Voorals ten noordoosten en ten noordwesten van het Centrum vinden we de minder leefbare delen van de stad. In de Bloemenbuurt beoordelen de bewoners de leefbaarheid in het algemeen het minst positief; alle drie de elementen scoren hier duidelijk onder het gemiddelde. Twee van de drie scores zijn ondergemiddeld in de Oosterparkwijk en de Korrewegwijk/De Hoogte met zijn buurten Indische buurt en De Hoogte. De percentages bewoners die geen belangrijke problemen voor hun buurt zien, liggen hier rond het gemiddelde. Ditzelfde geldt voor Vinkhuizen en Paddepoel-zuid.

Beijum heeft ongunstige scores voor de kwaliteit van de woonomgeving en het percentage bewoners dat zegt dat er geen problemen zijn, en een gemiddelde score voor gehechtheid aan de buurt.

Leefbaarheid Tuinwijk verbeterd, Oranjewijk/Schilderswijk goed

De kwaliteit van de woonomgeving laat hier en daar (enige) vooruitgang zien. Dit gebeurt vooral in wijken en buurten waar deze kwaliteit voorheen het laagst werd gewaardeerd door de bewoners. De Tuinwijk is exemplarisch: in 2010 zagen we hier al de hoogste score ooit, en die is nu nog overtroffen. De leefbaarheid in de Tuinwijk is voor het eerst gemiddeld. Een andere uitzondering op de lage leefbaarheid ten noorden van het Centrum is de Oranjewijk/Schilderswijk. De kwaliteit van de woonomgeving ligt hier boven het gemiddelde, de andere algemene indicatoren rond het gemiddelde.

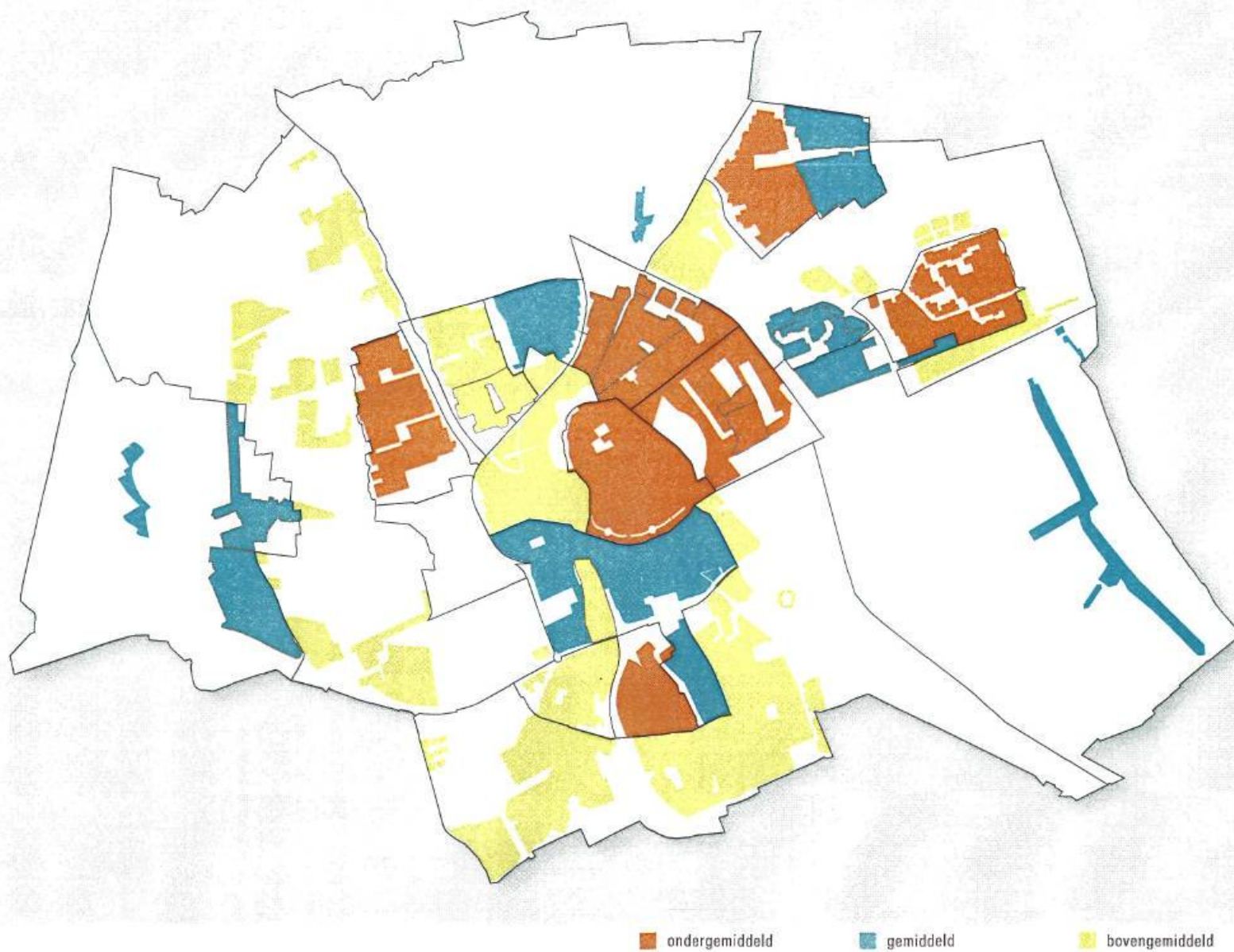
Dorpse kernen en nieuwe wijken: goede leefbaarheid

De dorpen in de noordelijke helft van de gemeente zijn juist goed leefbaar. Het gaat dan om Oosterhoogbrug/Ulgersmaborg en de overige dorpen. De algemene leefbaarheid in Hoogkerk ligt rond het stedelijk gemiddelde. In de nieuwe wijken aan de oost- en de westkant van de stad waarden de bewoners de leefbaarheid positiever dan gemiddeld.

De Wijert uitzondering in leefbare zuiden van de stad

In de zuidelijke helft van de stad is de leefbaarheid in het algemeen prima. De grote uitzondering is De Wijert, met een lage kwaliteit van de woonomgeving en gemiddelde scores op de beide andere elementen. De algemene leefbaarheid komt daarmee uit onder het gemiddelde. De Grunobuurt scoort rond het stadsgemiddelde.

Figuur 3.2 Tevredenheid over de fysieke leefomgeving ('tastbaar')



3.2 Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving bestaat uit het 'grijs' en 'groen' (straten, woningen en beplanting) in de buurt en het onderhoud. Figuur 3.2 bevat per wijk of buurt de totaalscore opgebouwd uit:

- kwaliteit woning (vier onderdelen: sfeer, omvang, indeling en staat van onderhoud)
- tevredenheid over de groenvoorzieningen
- verloedering (vier onderdelen: vernielingen, graffiti, rommel en hondenpoep op straat)
- tevredenheid over onderhoud (zes onderdelen: groen, speelplekken, wegen, fietspaden, trottoirs en schoonhouden woonomgeving)

Stad: veel minder vernielingen en hondenpoep, tevredenheid onderhoud toegenomen

De fysieke leefomgeving in de stad als geheel scoort beter dan twee jaar terug. Er wordt minder verloedering gesignaleerd; vooral hondenpoep en vernielingen komen minder vaak voor. Het nieuwe hondenbeleid heeft blijkbaar zijn effect. De vernielingen zijn terug op het laagste punt dat we sinds 1996 hebben gemeten. Het aantal aangiftes van vernielingen bij de politie bevestigt dit.

De tevredenheid over het onderhoud is weer iets groter dan twee jaar terug, en daarmee over de hele linie behoorlijk hoog. Alleen de tevredenheid over het schoonhouden van de woonomgeving blijft wat achter. Het onderhoud en schoonhouden van de buurt is voor de stadsgemeenten het belangrijkste probleem dat de gemeente met voorrang moet aanpakken. De kwaliteit van de woningen en de tevredenheid over het groen in de stad zijn stabiel op een goed niveau.

Lage, maar licht stijgende waardering voor fysiek in Centrum, De Hoogte en Bloemenbuurt

In deze drie wijken scoren drie van de vier fysieke elementen onder het gemiddelde. In het Centrum en De Hoogte krijgt alleen het onderhoud een waardering rond het stedelijk gemiddelde. In de Bloemenbuurt is de tevredenheid over het groen in de buurt de uitzondering met een gemiddelde score. In deze drie wijken/

buurten ligt de kwaliteit van de woningen onder het stadsgemiddelde. Bij verloedering vallen vooral rommel op straat en graffiti op. In de Bloemenbuurt en De Hoogte komt ook hondenpoep vaak voor. De percentages bewoners die vaak vernielingen signaleren, zijn lager dan twee (en vier) jaar geleden. De waardering voor het onderhoud is op veel punten toegenomen. De laatste jaren zien we wel duidelijke verbeteringen, ook in de vermindering van het aantal aangiftes van vernielingen.

Andere wijken met lage fysieke scores

Ook een lage waardering voor de fysieke leefomgeving zien we in de wijken waarvan De Hoogte en de Bloemenbuurt deel uitmaken, de Korrewegwijk/De Hoogte en de Oosterparkwijk. En verder in de Indische buurt, De Wijert, Lewenburg, Beijum en Vinkhuizen. Bijna al deze wijken en buurten scoren slecht op verloedering, vooral Beijum en Lewenburg. Daar zijn de bewoners ook minder tevreden over het (groen-) onderhoud van hun wijk. Positief is dat de verloederingscore wel beduidend lager is dan twee jaar terug, net als in Vinkhuizen. In Vinkhuizen en Lewenburg zijn ook veel minder aangiftes van vernielingen gedaan dan in het verleden. In de Oosterparkwijk wijkt de verloedering niet af van het gemiddelde in de stad. Hier is men minder te spreken over de kwaliteit van de woningen, net als in de Korrewegwijk/De Hoogte, de Indische buurt en De Wijert. In Lewenburg is men juist tevreden over de kwaliteit van de woningen en in de Indische buurt is de tevredenheid over het groen sterk toegenomen, tot boven het stadsgemiddelde.

Gemiddelde scores in dorpen, Oud-zuid, Selwerd en Beijum-oost

De oostelijke helft van Beijum scoort rond het gemiddelde op de fysieke leefomgeving en daarmee beter dan de wijk als geheel. Het verschil zit hem in een iets hogere waardering voor het onderhoud van de buurt. Die is in Beijum toegenomen sinds 2010. De mate van

verloedering is in Beijum-oost nog ernstiger dan in de wijk als geheel.

Ook in Selwerd en Oud-zuid zien we een fysieke score rond het gemiddelde. De mate van verloedering in Selwerd is duidelijk afgenomen, evenals het aantal aangiftes van vernielingen. Oud-zuid compenseert een slechte score op het groen in de wijk met weinig verloedering. Oosterhoogbrug/Ulgersmaborg, Hoogkerk en de andere dorpen in de gemeente scoren op de fysieke leefomgeving rond het gemiddelde. In Hoogkerk zijn ook de verschillende elementen gemiddeld, in de andere dorpen is veel waardering voor de kwaliteit van de woningen en weinig voor het onderhoud aan de buurt.

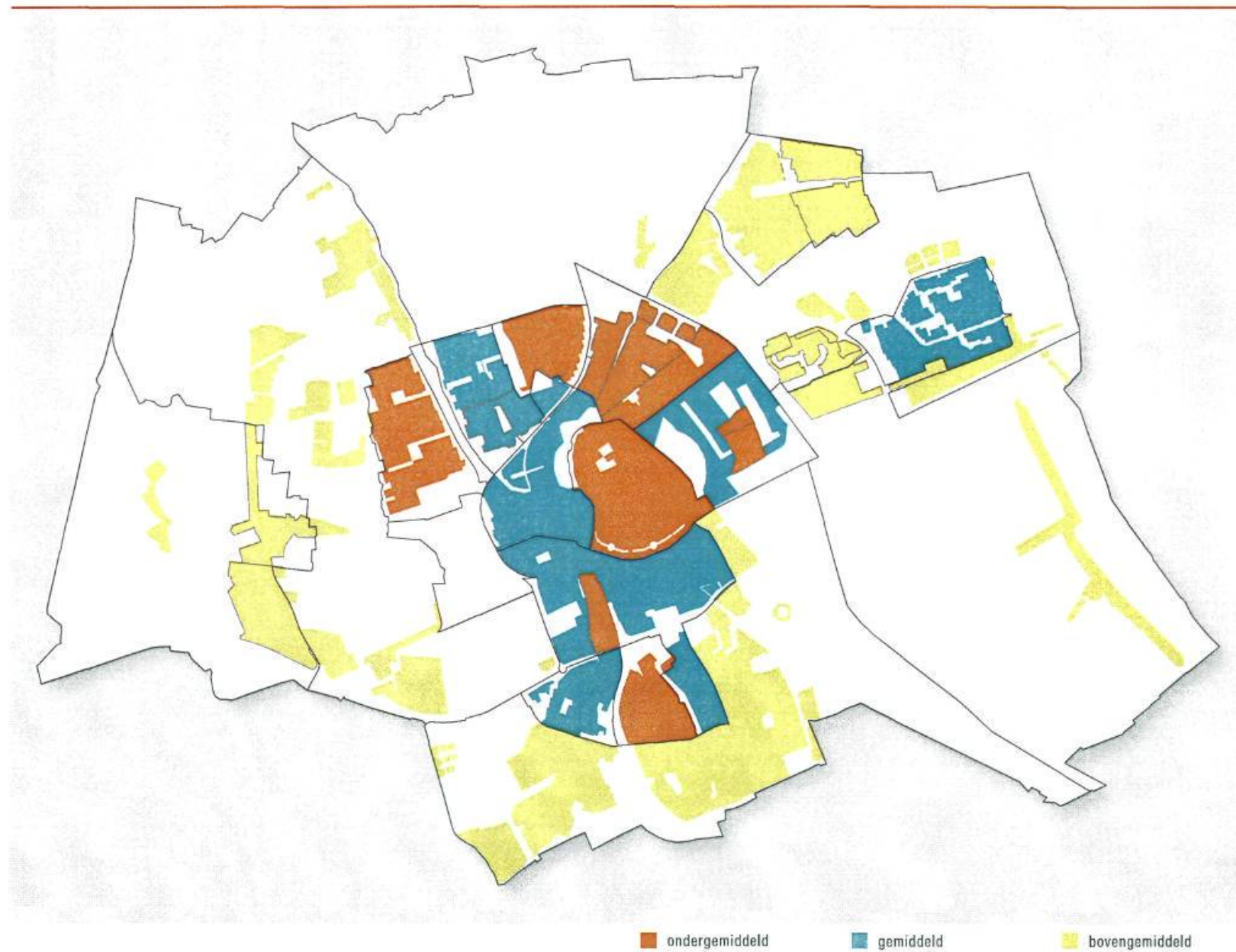
Paddepoel, Tuinwijk en Grunobuurt gegroeid naar goede fysieke leefomgeving

In Paddepoel zijn drie van de vier elementen die de fysieke leefomgeving bepalen boven gemiddeld. Alleen de waardering voor het groen is gemiddeld. Ook in de Tuinwijk en de Grunobuurt zien we louter positieve en gemiddelde scores op de fysieke indicatoren. In al deze wijken en buurten is de verloedering afgenomen en lager dan het stedelijk gemiddelde. Paddepoel, de Tuinwijk en de Grunobuurt zijn nieuw in de groep 'betere buurten'. In al deze wijken en buurten is de verloedering nog sterker afgenomen dan gemiddeld. De waardering voor de woning en vooral voor het onderhoud van de buurt is in het algemeen toegenomen.

Stabiel op hoog niveau

Ook in Nieuw-west, Nieuw-oost, Nieuw-zuid, Corpus den Hoorn en de Oranjewijk/Schilderswijk zien we louter positieve en gemiddelde scores op de fysieke indicatoren, net als in vorige metingen. In al deze wijken is de verloedering afgenomen en hier en daar is de waardering voor woning en/of onderhoud van de buurt zelfs nog toegenomen. De hoge aantallen aangiftes van vernielingen in 2006 zijn weer teruggelopen, zoals in bijna alle wijken en buurten.

Figuur 3.3 Oordeel sociale leefomgeving



3.3 Sociale leefomgeving

Met deze paragraaf geven we een beeld van hoe de Groningers met elkaar samenleven in hun stad, wijk en buurt. De totaalscore die resulteert, hebben we weergegeven in het kaartje hiernaast. Deze score is opgebouwd uit de volgende elementen:

- cijfer sociale samenhang: mensen voelen zich thuis in de buurt, kennen elkaar, gaan prettig met elkaar om, er is veel saamhorigheid;
- buurtcontacten: buurtgenoten maken regelmatig een praatje, hebben voldoende contact, houden een oogje in het zeil bij elkaar, zijn bereid elkaar te helpen bij ziekte of handicap;
- gevoel medeverantwoordelijk te zijn voor de buurt;
- actief geweest om de buurt te verbeteren.

Sociale kant stad is stabiel

Opnieuw constateren we dat de sociale leefomgeving in de stad vrijwel onveranderd is gebleven ten opzichte van de vorige metingen. De scores voor sociale samenhang, buurtcontacten en het percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt, zijn door de jaren heen ongeveer hetzelfde. Het percentage inwoners dat actief is geweest voor de buurt, groeit de laatste jaren heel voorzichtig, en ligt nu op 23 procent.

Sociale leefomgeving laagst in Centrum en (groeiend) in Grunobuurt

Op alle punten is de sociale leefomgeving in de wijk Centrum en de Grunobuurt slechter dan het stadsgemiddelde, net als in 2010. We tekenen hierbij aan dat het Centrum voor studenten een zeer geliefde woonwijk is, en dat de helft van de Grunobuurt al een aantal jaren in herbouw is.

In het Centrum zien we dat bewoners nog minder dan eerder een praatje maken met buurtgenoten en er nog minder dan eerder op rekenen dat hun buurtgenoten een oogje in het zeil houden als ze zelf niet thuis zijn. In de Grunobuurt zien we hier en daar wel vooruitgang: de sociale samenhang is iets beter dan

twee jaar terug en dat geldt ook voor de percentages bewoners die een praatje maken met buurtgenoten en die bereid zijn hun buurtgenoten te helpen bij ziekte of handicap.

Sommige oudere wijken ook sociaal onder het gemiddelde met hier en daar verbeteringen

Er zijn meer wijken waar de sociale samenhang onder het stedelijk gemiddelde ligt. In Selwerd gaat dit samen met lagere percentages bewoners die zich medeverantwoordelijk voelen voor de buurt, en in Vinkhuizen ook met weinig actieven voor de buurt. In de Korrewegwijk/De Hoogte en zijn beide inzoombuurten, de Bloemenbuurt en De Wijert gaat een lage sociale samenhang gepaard met relatief weinig contacten tussen buurtgenoten. In al deze wijken en buurten zijn wel meer bewoners actief geweest voor de buurt dan bij de vorige meting, behalve in de Indische buurt. Ook positief in de Korrewegwijk/De Hoogte en zijn beide buurten zijn toenames tot het stadsgemiddelde van het gevoel medeverantwoordelijk te zijn voor de buurt en van de bereidheid een buurtgenoot te helpen bij ziekte of handicap. In de Oosterparkwijk zijn de contacten tussen buurtgenoten iets beter dan in de Bloemenbuurt, waardoor de wijk als geheel gemiddeld scoort op sociale leefomgeving.

Gemiddelde sociale leefomgeving en verbetering in meerdere wijken en buurten

Verdeeld over de hele stad treffen we meer wijken en buurten met een gemiddelde score voor de sociale leefomgeving: Paddepoel en Paddepoel-zuid, Tuinwijk, Oranjewijk/Schilderswijk, Lewenborg, Oud-zuid en Corpus den Hoorn.

Ten opzichte van de cijfers uit 2010 is de sociale samenhang duidelijk verbeterd in Paddepoel-zuid en Tuinwijk. In Paddepoel-zuid en de Oosterparkwijk zijn hogere percentages bewoners actief geweest voor de buurt dan in 2010. In Lewenborg is dit percentage juist gedaald.

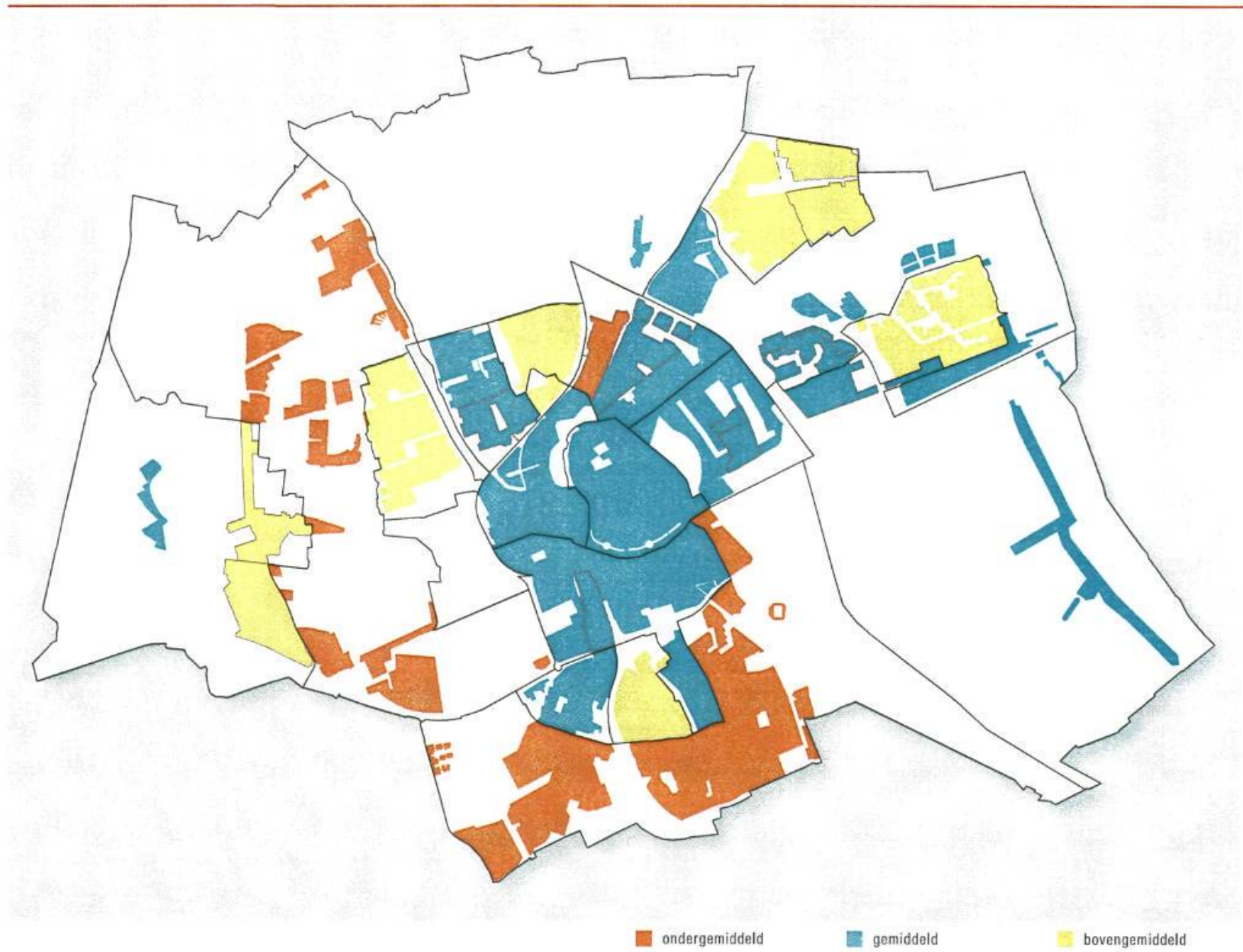
Het gevoel medeverantwoordelijk te zijn voor de buurt is gestegen in Corpus den Hoorn, en is nu bovengemiddeld.

Sociale leefomgeving in Beijum gestegen naar goed

Het sociale leefklimaat in Beijum en Beijum-oost wordt positief gewaardeerd. In 2010 was dit nog gemiddeld. Het percentage bewoners dat actief is geweest in de buurt, is hier toegenomen. In Beijum zien we ook een toename van het gevoel medeverantwoordelijk te zijn voor de buurt en in Beijum-oost is de sociale samenhang verbeterd en maken meer mensen regelmatig een praatje met buurtgenoten. Ook de nieuwe wijken en de dorpen scoren goed als het gaat om de sociale leefomgeving. Nieuw-oost en Hoogkerk/de dorpen scoren zelfs op alle facetten boven het stadsgemiddelde.

Positieve ontwikkelingen sinds 2010 in Nieuw-oost zijn de sociale samenhang en het percentage bewoners dat actief is geweest in de buurt. Ook geven meer wijkbewoners hier aan dat buurtgenoten een oogje op hun woning houden als ze zelf afwezig zijn. In Hoogkerk/de dorpen is de mate van sociale samenhang terug op een hoog niveau, na een dipje in 2010. In Nieuw-west zien we een aantal dalingen: minder wijkbewoners zijn actief geweest voor de buurt en drie van de vier elementen van buurtcontacten zijn achteruitgegaan. Maar al met al blijft de sociale leefomgeving in deze wijk boven het stadsgemiddelde.

Figuur 3.4 Voorzieningen



3.4 Voorzieningen

Van een aantal voorzieningen hebben de geënquêteerden aangegeven hoe tevreden ze daarover zijn. Uit zeven van deze voorzieningen hebben we een totaalscore voor voorzieningen samengesteld:

- speelmogelijkheden voor kinderen
- basisonderwijs
- Centrum voor jeugd en gezin (CJG) of consultatiebureau
- voorzieningen voor jongeren
- voorzieningen voor ouderen
- winkels voor dagelijkse boodschappen
- buurtgebouw (hierbij gaat het om het al dan niet bezoeken van een gebouw met een ontmoetingsfunctie voor buurtbewoners)

Stad: tevredenheid voorzieningen toegenomen

Wanneer we de onderliggende cijfers bekijken, valt op dat over de hele linie meer stadgers tevreden zijn over de voorzieningen in hun wijk dan in 2010. Sterker nog, de scores van 2012 zijn voor vrijwel alle voorzieningen de hoogste die we ooit maten. Alleen over de winkels voor dagelijkse boodschappen geldt een stabiel hoog cijfer; rond de 90 procent van de inwoners is hierover (zeer) tevreden. Voorzieningen bepalen voor een deel de leefbaarheid van een wijk, maar deze samenhang is niet altijd zichtbaar. Vooral de ontstaansgeschiedenis van wijken en de toenmalige visie op de inrichting ervan zijn nog steeds van grote invloed op het oordeel van wijkbewoners over de voorzieningen.

Voorzorgniveauniveau traditioneel het minst in Nieuw-west, veel toenames

Opnieuw zien we dat Nieuw-west de wijk is die er het slechtst van afkomt in de beoordeling van de voorzieningen. Dit is al zo vanaf de eerste meting. Voorzieningen voor jongeren, voor ouderen en het gebruik van buurtgebouwen behalen hier de laagste score van de stad (en voorzieningen voor mensen

met beperkingen en de Stip's¹ ook). Positief is dat de tevredenheid over bijna alle voorzieningen is toegenomen sinds 2010, vooral over het basisonderwijs en de voorzieningen voor mensen met beperkingen. De nieuwe maar afgebrande basisschool is inmiddels herbouwd en weer in gebruik.

De Hoogte en Nieuw-zuid ondergemiddeld

De bewoners van De Hoogte en Nieuw-zuid geven de voorzieningen in hun wijk ook een onvoldoende. In De Hoogte gaat het met name om het basisonderwijs, het CJG en de voorzieningen voor ouderen. In Nieuw-zuid oogsten het CJG en voorzieningen voor jongeren weinig tevredenheid en zijn er weinig bewoners die wel eens in een buurtgebouw komen. Over de andere voorzieningen is men hier net zo tevreden als gemiddeld in de stad.

Tuinwijk is vooruit gesprongen

In 2010 had de Tuinwijk nog de kleur van een ondergemiddelde score op voorzieningen, nu zien we een bovengemiddelde score. De jongerenvoorzieningen en de winkels voor dagelijkse boodschappen springen eruit met bovengemiddelde scores. De tevredenheid over de CJG's, Stip's¹ en voorzieningen voor jongeren en ouderen is sterker toegenomen dan in de stad als geheel.

Tevredenheid in veel andere, vernieuwde wijken

Aan de andere kant van het spectrum zien we wijken uit de bouwperiode 1960-1980: De Wijert, Vinkhuizen, Selwerd, Lewenborg en Beijum. Wisselende voorzieningen scoren bovengemiddeld. Alleen over de voorzieningen voor jongeren is geen bovengemiddelde score te vinden in deze wijken, maar alleen gemiddelde. In Beijum-oost zien we een ondergemiddelde score op voorzieningen voor ouderen.

De dorpen rond gemiddelde, voorzieningen jongeren minder

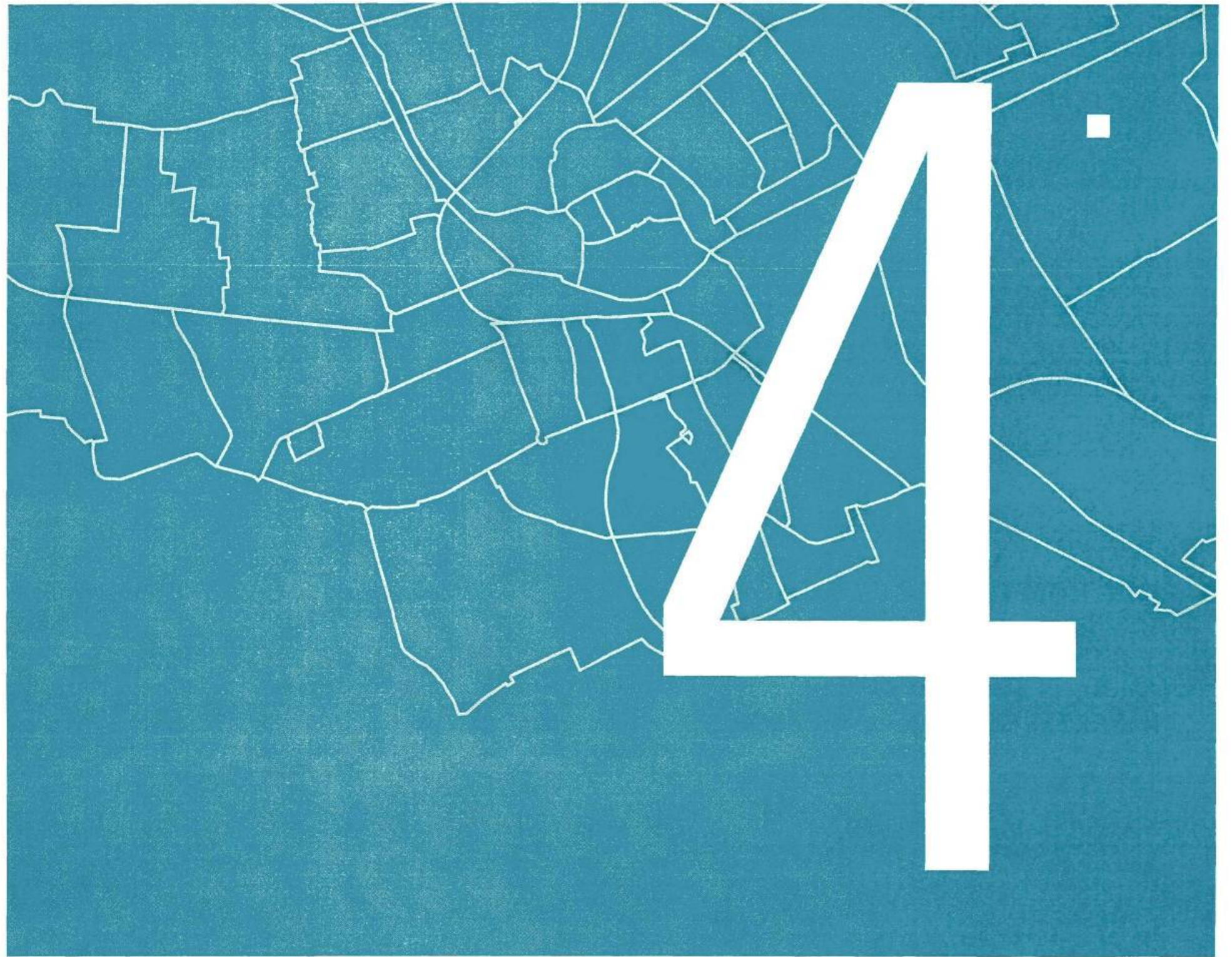
Hoogkerk/de dorpen heeft een totaalscore rond het gemiddelde. In Hoogkerk, Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg en de overige dorpen is de tevredenheid over voorzieningen meegestegen met de stedelijke toename. Nog altijd zien we in de dorpen een relatief lage tevredenheid over voorzieningen voor jongeren. In Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg scoort ook het CJG ondergemiddeld. De Stip's¹ scoren juist bovengemiddeld in de dorpen, en ook worden de buurtgebouwen in de dorpen door veel bewoners gebruikt.

Gemiddelde wijken met veel variatie

Wijken met een gemiddelde score hebben maar zelden voornamelijk gemiddelde scores voor de afzonderlijke voorzieningen. Voor Paddepoel en Paddepoel-zuid geldt dit wel. De Indische buurt heeft alleen voor de winkels een positieve score en Oud-zuid alleen voor speelmogelijkheden voor kinderen een negatieve.

De tevredenheid over het CJG is in al deze gemiddelde wijken wel gemiddeld, en het basisonderwijs laat slechts twee uitschieters naar onderen zien, in de Korrewegwijk/De Hoogte en Nieuw-oost. Tegen de algemene trend in is in de Korrewegwijk/De Hoogte de tevredenheid over voorzieningen voor jongeren niet gestegen, maar iets afgenomen. De tevredenheid over voorzieningen voor ouderen in Corpus den Hoorn is de hoogste van de stad. En de tevredenheid over het CJG is hier sterk toegenomen.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning



■ veiligheid

Dit hoofdstuk behandelt de beleving van de Groningers van de veiligheid in hun eigen buurt. Hier en daar maken we een vergelijking met aangiftes die bij de politie zijn gedaan.

De score voor de veiligheidsbeleving in de plattegrond op de volgende bladzijde is samengesteld uit enquêteantwoorden over de volgende onderwerpen:

- Gevoelens van onveiligheid in de buurt en de mate waarin men denkt dat er onaangename voorvallen plaatsvinden. Het gaat dan om vermogensdelicten als diefstal en om bedreigende voorvallen zoals dat mensen worden lastig gevallen op straat;
- Slachtoffer geweest van inbraak, diefstal en/of geweld (in eigen buurt);
- Mate waarin overlast in de buurt voorkomt, door geluid, omwonenden, jongeren of gerelateerd aan drugs.

Figuur 4.1 Veiligheidsbeleving



Stad voelt iets onveiliger, overlast toegenomen

In grote lijnen is de ervaring van veiligheid in de stad gelijk gebleven tussen 2010 en 2012. Over de hele linie zien we minimale verschuivingen. Er zijn weer iets meer mensen slachtoffer geworden van inbraak in hun woning en wat meer stadjes rapporteren overlast van geluid, jongeren en/of omwonenden. Ook ten opzichte van 2002 zien we een vrij stabiel beeld. Nu hebben minder mensen het idee dat er in hun buurt vaak vermogensdelicten worden gepleegd, maar is de mate van overlast die mensen ervaren hoger dan in 2002. Het beeld dat aangiftes bij de politie laten zien is: minder diefstallen uit auto's en constante aantallen diefstallen uit woningen en mishandelingen.

Onveiligheid geconcentreerd in Centrum en oude wijken daaromheen

De wijken Centrum, Oranjewijk/Schilderswijk, Korrewegwijk/De Hoogte en Oosterparkwijk komen als het minst veilig uit de bus. Het Centrum spant de kroon met veel slechtste scores van de hele stad. Dit hangt samen met de functie als uitgaanscentrum, maar qua veiligheid zien we lichte achteruitgang in het Centrum. Zie verder paragraaf 6.11.

De Korrewegwijk/De Hoogte kent het hoogste percentage bewoners dat slachtoffer is geweest van een diefstal uit of een vernieling aan zijn auto. De buurten in deze wijk hebben de meeste slachtoffers van geweldsdelicten in eigen buurt (Indische buurt) en het hoogste percentage drugsoverlast en aangiftes van inbraken (De Hoogte). In deze beide buurten zijn de gevoelens van onveiligheid sterk en is sprake van veel overlast, waaronder drugsoverlast.

Ook positieve ontwikkelingen in oude wijken

Positief in de Indische buurt zijn de afnames van het aantal slachtoffers van inbraken en fietsendiefstal. In De Hoogte is minder geluidsoverlast en hebben minder bewoners dan twee jaar terug het idee dat er vaak bedreigende voorvallen plaatsvinden. Ook de daling

van de percentages slachtoffers van autodelicten en mishandeling in beide buurten zijn positieve ontwikkelingen.

De Bloemenbuurt ondervindt het meest overlast door omwonenden van de hele stad. Maar de drugsoverlast is hier gehalveerd naar een gemiddeld niveau. In de Oranjewijk/Schilderswijk blijft de onveiligheid beperkt tot vermogensdelicten; veel wijkbewoners hebben het idee dat die vaak voorkomen en bovengemiddelde percentages geven aan dat ze slachtoffer zijn geweest van diefstal uit of vernieling aan hun auto of van diefstal van hun fiets.

Veilige wijken verder van Centrum

De wijken die duidelijk boven het stadsgemiddelde scoren qua veiligheid, liggen wat verder van het stadscentrum af: Paddepoel(-noord), Lewenburg, De Wijert en Corpus den Hoorn. De enige uitzondering is een slechte score van Corpus den Hoorn op diefstal uit/vanaf of vernielingen aan auto's. Ook zijn er meer inbraken dan twee jaar geleden, en meer drugsoverlast. De wijk kent wel de allerlaagste mate van overlast door groepen jongeren van alle wijken. In Paddepoel zien we meer verbeteringen: minder geënuquêteerden in deze wijk melden drugsoverlast, geweldsdelicten, autodelicten en gevoelens van onveiligheid. Aangiftes laten minder inbraken zien. Paddepoel-zuid scoort overall gemiddeld op veiligheid. Er zijn wel veel bewoners die zich onveilig voelen in hun eigen buurt, maar er is juist weinig sprake van geluidshinder en de overlast door omwonenden is hier afgenomen. Ook in Lewenburg is minder criminaliteit rond auto's dan in 2010.

Nieuwe wijken en dorpen nog altijd veilig

In de dorpen en de nieuwe wijken zijn vrijwel alle veiligheidsscores beter dan gemiddeld in de wijken. Nieuw-west heeft zelfs een hele reeks beste scores op veiligheid. In al deze wijken en buurten melden minder bewoners dan in 2010 dat hun fiets is gestolen. Het

percentage bewoners van Hoogkerk/de dorpen dat zich wel eens onveilig voelt in zijn eigen woonbuurt, is weer afgenomen tot het oude, lage percentage van 8 procent. Men ervaart minder overlast van omwonenden, maar overlast van groepen jongeren is de laatste twee jaar toegenomen.

In Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg hebben de bewoners het idee dat er meer vermogensdelicten worden gepleegd in de buurt, en ook is er bij meer mensen ingebroken dan voorheen. Maar het blijft hier beduidend veiliger dan gemiddeld in de stad.

(Drugs-)overlast in Selwerd, Beijum-oost en Vinkhuizen

Hoewel Selwerd, Beijum-oost en Vinkhuizen gemiddeld scoren op veiligheid, blijkt dat de bewoners hier overlast ondervinden en zich (daardoor) onveilig voelen. Dit wordt gecompenseerd door gemiddeld tot weinig slachtoffers, van met name diefstal van fietsen. Veel bewoners ervaren drugsoverlast in Selwerd en Beijum-oost. In Beijum-oost is dit sinds 2010 verdubbeld en in Selwerd op het hoge niveau van 2010 gebleven. In Beijum-oost (en Beijum) ondervinden ook veel mensen overlast van groepen jongeren. In alle drie deze wijken/buurten is deze vorm van overlast toegenomen. In Vinkhuizen heeft men verder last van omwonenden en geluidshinder. Blijkbaar hangt overlast samen met de gevoelens van veiligheid die men in de eigen woonbuurt ervaart. Die liggen in deze drie wijken/buurten duidelijk onder het stadsgemiddelde.

Tuinwijk, Oud-zuid en Grunobuurt slachtoffers van autocriminaliteit

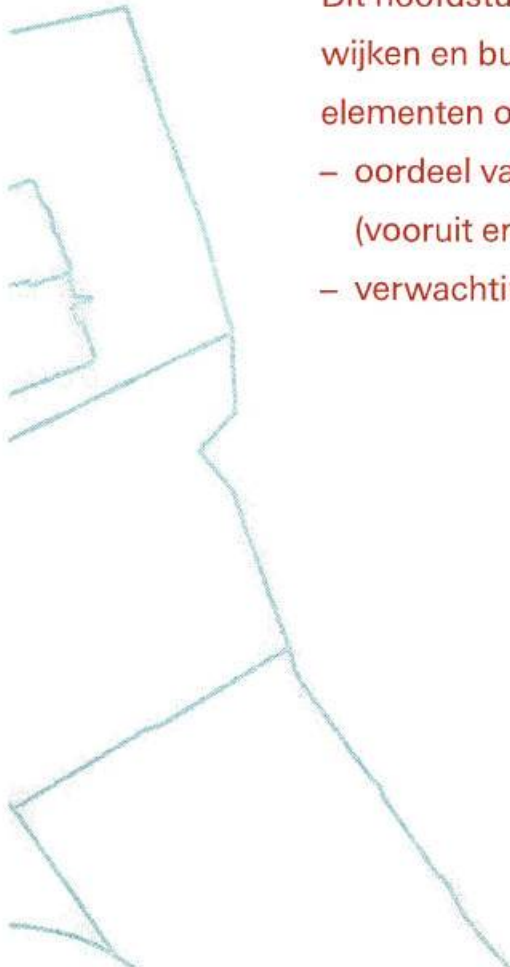
Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's en vernielingen aan auto's is hoog in Tuinwijk, Oud-zuid en de Grunobuurt. In Tuinwijk en Oud-zuid zijn verder van veel bewoners fietsen gestolen. In Oud-zuid, inclusief de Grunobuurt, is weinig drugsoverlast. Daarmee komen de totaalscores voor veiligheid op een gemiddeld niveau uit.



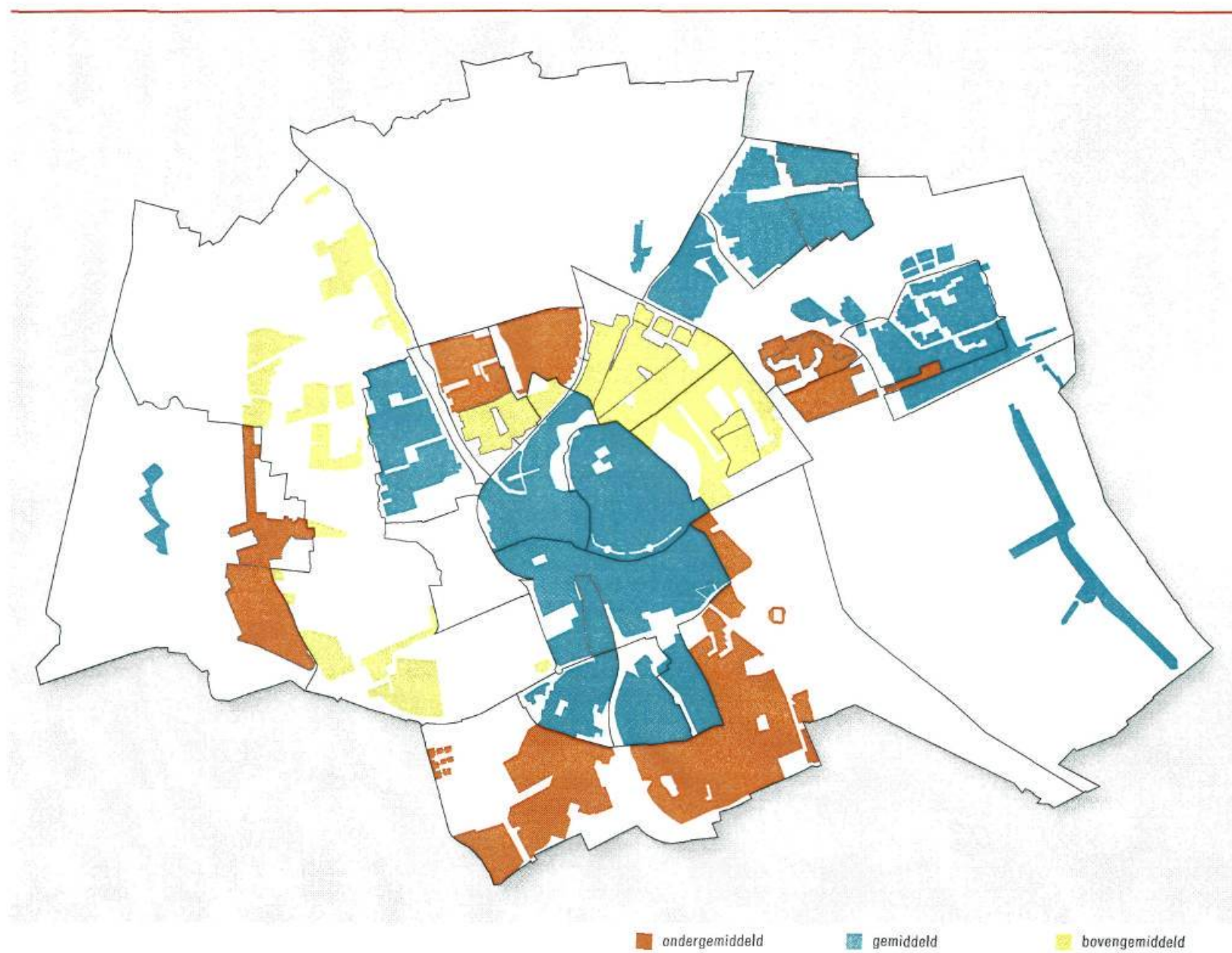
■ oordeel bewoners over ontwikkelingen wijken

Dit hoofdstuk beschrijft het oordeel van bewoners over de ontwikkelingen van wijken en buurten. In de plattegrond op de volgende bladzijde hebben we de volgende elementen opgenomen:

- oordeel van bewoners over de ontwikkeling van hun buurt in het afgelopen jaar (vooruit en achteruit)
- verwachting van bewoners over de toekomst van hun buurt (vooruit en achteruit)



Figuur 5.1 Oordeel ontwikkelingen



Stadgers wat positiever over ontwikkeling buurt laatste jaar

In de stad als geheel zijn wat meer inwoners positief over de ontwikkelingen van hun wijk of buurt in het afgelopen jaar. Het percentage dat vindt dat hun buurt erop achteruit is gegaan, is gelijk gebleven en dat geldt ook voor de aandelen stadgers die denken dat hun buurt er in de komende jaren op vooruit zal gaan en die achteruitgang verwachten.

Nog steeds pessimisme in Paddepoel-noord en Selwerd

Het beeld van pessimisme uit 2010 in Selwerd en Paddepoel(-noord) is in 2012 maar weinig veranderd. Nog steeds kleuren deze wijken ondergemiddeld in hun kijk op de ontwikkelingen van de afgelopen tijd en de verwachtingen voor de toekomst.

We baseren onze conclusie dat juist bewoners in Paddepoel-noord pessimistischer zijn over de ontwikkelingen in de wijk, op de totaalscore van Paddepoel en de gunstigere resultaten van Paddepoel-zuid. Dit betekent dat het pessimistische geluid vooral uit Paddepoel-noord moet komen. In Selwerd zijn alle afzonderlijke percentages juist beter dan in 2010. Dit geldt vooral ten aanzien van de toekomst; het percentage dat verwacht dat de wijk er de komende jaren op vooruit zal gaan, is zelfs gestegen naar het stadsgemiddelde. Maar de percentages bewoners die achteruitgang zien, zijn nog steeds de hoogste van alle wijken en buurten¹.

Vinkhuizen is nog niet klaar

De cijfers over de ontwikkelingen in Vinkhuizen geven vrijwel hetzelfde beeld als in 2010: velen vinden dat de wijk erop vooruit is gegaan en een gemiddeld percentage verwacht vooruitgang in de toekomst, maar veel bewoners constateren achteruitgang. Er zijn er zelfs meer dan in 2010 die verwachten dat de wijk er verder op achteruit zal gaan. Ondanks de wijkvernieuwing lijken de problemen in deze wijk nog niet verdwenen.

Bewoners Tuinwijk en krachtwijken positief over ontwikkeling en toekomst

Veel bewoners vinden dat de buurt erop vooruit is gegaan de laatste jaren in de Tuinwijk en de beide krachtwijken, de Indische buurt en De Hoogte. Ook verwachten velen hier verdere vooruitgang van de buurt. Vrijwel overal liggen de percentages die achteruitgang constateren en verwachten rond het stadsgemiddelde. Alleen in de Tuinwijk zijn deze percentages duidelijk lager. De Tuinwijk heeft op drie van de vier elementen de meest positieve score van alle wijken en buurten.

Gemiddelden in oudere, zuidelijke wijken en buitenwijken en Centrum

Overwegend gemiddelde scores op de ontwikkeling van de buurt zijn te zien in de oude wijken ten zuiden van het centrum en de oude buitenwijken: Oud-zuid met zijn Grunobuurt, Corpus den Hoorn, De Wijert, Lewenborg en Beijum, inclusief Beijum-oost. Ook in de wijk Centrum zien we louter gemiddelde scores waar het gaat om de ontwikkelingen in de afgelopen jaren en de verwachtingen daarover de komende jaren.

In Lewenborg en Corpus den Hoorn vinden veel bewoners dat de buurt er de laatste tijd op vooruit is gegaan. Slechte scores zien we in al deze wijken en buurten niet, in tegenstelling tot vorige keer ook niet in Oud-zuid en de Grunobuurt.

In Lewenborg is wel terugloop van de positieve scores zichtbaar; minder bewoners zien vooruitgang en meer achteruitgang. In Beijum is dit net andersom.

Stabiel waar het goed gaat

In de wijken die in de vorige hoofdstukken positief uit de bus kwamen, zien we voornamelijk gemiddelde tot ondergemiddelde scores waar het om de ontwikkelingen gaat. Dit is geen probleem: als het zo goed blijft, is het goed wonen in de Oranjewijk/Schilderswijk, Nieuw-west, Nieuw-oost, Nieuw-zuid, Hoogkerk, Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg en de andere dorpen in de gemeente.

In Nieuw-oost en Nieuw-west zijn zelfs weinig bewoners die vinden dat de wijk achteruit is gegaan en die verwachten dat de wijk in de komende jaren achteruit zal gaan.

In het dorp Hoogkerk zijn de verwachtingen voor de toekomst minder optimistisch dan twee jaar terug.

¹ De percentages zijn te vinden op <http:// groningen.buurtmonitor.nl/>.





■ buurten en wijken stuk voor stuk

Dit hoofdstuk beschrijft per wijk kort hoe leefbaarheid en veiligheid zich hebben ontwikkeld. De wijken waarvoor we dit doen zijn de wijken in de stad die extra aandacht krijgen, de zogenaamde wijkvernieuwingswijken. Elk van deze wijken brengen we in beeld aan de hand van een tabel. Waar over veel jaren gegevens beschikbaar zijn, geven we alleen de jaren 2000, 2004, 2008 en 2010 weer. Meer cijfers zijn te vinden in bijlage A en op onze website <http://groningen.buurtmonitor.nl/>.

Tabel 6.1 Vinkhuizen

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	6,6	7,2	6,8	6,7	7,6
Gehechtheid aan buurt	57%	61%	62%	56%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	34%	22%	20%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,3	7,6	7,4	7,5	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	90%	85%	83%	88%	85%
Verloederingscijfer	5,2	4,1	4,8	4,1	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	70%	75%	65%	65%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,3	5,6	5,5	5,4	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	83%	74%	79%	76%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	87%	78%	78%
Actief geweest in de buurt	16%	9%	16%	16%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	66%	70%	70%	82%	73%
Jongerenvoorzieningen	36%	54%	47%	56%	53%
Ouderenvoorzieningen	84%	83%	82%	81%	71%
Winkelaanbod	83%	97%	98%	98%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	79%	78%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	15	12	16	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	41%	17%	22%	28%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	9%	9%	3%	6%	8%
Overlastcijfer	4,5	2,8	3,6	4,5	3,5
Drugsoverlast	9%	2%	4%	4%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	60%	67%	38%	38%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	75%	68%	30%	30%	34%

6.1 Vinkhuizen

Vinkhuizen is een grote wijk die eind jaren zestig en begin jaren zeventig is gebouwd. Het stratenpatroon is opgebouwd rond rechte wegen en de wooncomplexen zijn in stempelstructuur gebouwd. Vanaf 2000 is er een zeer omvangrijk wijkvernieuwingsprogramma in Vinkhuizen uitgevoerd. Vinkhuizen heeft zijn eigen winkelcentrum dat een aantal jaren geleden geheel is gerenoveerd. Verder zijn er in het kader van de wijkvernieuwing veel nieuwe voorzieningen gebouwd, waaronder de nieuwe vensterschool en een nieuw jongerencentrum. Daarnaast zijn meerdere voorzieningen gerenoveerd. Vinkhuizen heeft ongeveer 10.000 bewoners en telt veel gezinnen met kinderen, relatief veel allochtone gezinnen en veel oudere bewoners.

Algemeen: minder positief over leefbaarheid

De bewoners van Vinkhuizen zijn duidelijk minder gehecht aan hun buurt dan bij de vorige meting twee jaar geleden. Ze hechten zich minder aan hun buurt dan de gemiddelde stadjer. De kwaliteit van de woonomgeving is in Vinkhuizen ook lager dan gemiddeld in de stad, maar wel gelijk gebleven ten opzichte van 2010. We hebben de bewoners gevraagd welke problemen volgens hen het grootst zijn in de wijk. Vaak genoemde problemen zijn de samenstelling van de bevolking, criminaliteit en vandalisme, geluidsoverlast en het gedrag van buurtgenoten. Deze problemen zijn ook vaker genoemd dan in 2010 én vaker dan gemiddeld in de stad. Het percentage respondenten dat geen problemen heeft aangegeven, ligt rond het stadsgemiddelde.

Afnemende verloedering in de vorm van vernielingen en hondenpoep

De fysieke leefomgeving is in Vinkhuizen duidelijk verbeterd sinds de vorige meting in 2010. De verloedering van de wijk is nog wel hoger dan het stedelijk gemiddelde, maar neemt sneller dan gemiddeld af. Bewoners rapporteren beduidend minder vernielingen en hondenpoep. Er zijn ook minder aangiftes van

vernielingen gedaan. De tevredenheid over het onderhoud van groen, trottoirs en speelmogelijkheden is duidelijk toegenomen. Over het algemeen scoort het onderhoud in Vinkhuizen gemiddeld.

De bewoners zijn in toenemende mate én iets meer dan gemiddeld tevreden over de groenvoorziening in hun wijk.

De kwaliteit van de woningen ligt stabiel net onder het gemiddelde niveau in de stad.

Sociale leefomgeving ondergemiddeld gebleven

In de vorige Monitor leefbaarheid en veiligheid rapporteerden we een lichte verbetering van de sociale leefomgeving in Vinkhuizen. Nu zien we dat de meeste aspecten ongeveer gelijk zijn gebleven. Alleen het aantal mensen dat regelmatig een praatje met de burens maakt, daalde fors de afgelopen twee jaar en is nu gelijk aan het stadsgemiddelde.

Er is minder sociale samenhang dan gemiddeld in de stad. Dat geldt ook voor de mate waarin de bewoners van Vinkhuizen zich medeverantwoordelijk voelen voor hun wijk. Hierop scoort Vinkhuizen het laagst van alle wijken in de stad. Vinkhuizen hoort ook bij de drie wijken met de minste mensen die actief zijn voor de buurt.

Ruime tevredenheid over voorzieningen, vooral winkels

De bewoners van Vinkhuizen zijn bovengemiddeld tevreden over de voorzieningen in hun wijk. Over de speelmogelijkheden voor kinderen, de jongerenvoorzieningen, het CJG en het Stip¹ zijn zij duidelijk meer tevreden dan bij de vorige meting, twee jaar geleden. Ook de ouderenvoorzieningen in hun wijk waarderen de bewoners bovengemiddeld. Het winkelaanbod is goed en er zijn voldoende ontmoetingsplekken volgens de bewoners. De gebouwen die beschikbaar zijn voor buurtactiviteiten worden door meer mensen

bezoekt dan gemiddeld in de stad: 38 tegen 28 procent.

Overlast en gevoelens van onveiligheid toegenomen

De overlast is flink toegenomen en bovengemiddeld in Vinkhuizen. Bewoners hebben veel meer last van geluidsoverlast, groepen jongeren en van de eigen buurtgenoten dan twee jaar geleden. In vergelijking met de rest van de stad scoort de wijk hierop slechter dan gemiddeld. Meer bewoners van Vinkhuizen voelen zich dan ook onveilig dan bij de vorige enquête: 28 tegen 22 procent. Gemiddeld voelt 20 procent van de stadjes zich onveilig in de eigen buurt.

De drugsoverlast is in Vinkhuizen juist veel lager dan het stedelijk gemiddelde: 4 tegenover 8 procent. Ten opzichte van twee jaar geleden is de drugsoverlast in Vinkhuizen gelijk gebleven.

Oordeel voorbij ontwikkeling wisselend, toekomstverwachting somber

In Vinkhuizen zijn veel bewoners negatief over de ontwikkeling van de buurt in de afgelopen tijd en pessimistisch over de toekomst van de buurt. Daar staat tegenover dat ook veel bewoners vinden dat de wijk de laatste tijd vooruit is gegaan. Tot in 2008 behoorden de bewoners van Vinkhuizen tot de meest optimistische van de stad als het om de ontwikkeling van hun wijk ging. De positieve effecten van de wijkvernieuwing, die zichtbaar waren in de enquête tussen 2000 en 2010, zijn dus aan het afnemen en de problemen van Vinkhuizen zijn nog niet verdwenen.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning

Tabel 6.2 Paddepoel en Paddepoel-zuid

	Paddepoel		Stad	Paddepoel-zuid			
	2010	2012		2002	2006	2010	2012
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid							
Kwaliteit woonomgeving	7,1	7,0	7,6	6,3	6,9	6,6	7,0
Gehechtheid aan buurt	57%	64%	69%	66%	73%	55%	60%
Hier zijn geen belangrijke problemen	26%	26%	17%	-	22%	20%	21%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')							
Kwaliteit woning	7,6	7,8	7,6	6,7	7,0	7,6	7,8
Groenvoorziening (tevredenheid)	90%	90%	85%	86%	91%	86%	91%
Verloedingscijfer	3,4	2,9	3,4	4,5	3,7	3,9	3,2
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	75%	78%	69%	57%	64%	71%	76%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')							
Sociale samenhang	5,5	5,5	6,0	4,7	5,6	5,2	5,8
Medeverantwoordelijk buurt	85%	84%	85%	70%	80%	81%	84%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	83%	81%	78%	-	-	85%	86%
Actief geweest in de buurt	18%	23%	23%	18%	22%	20%	27%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen							
Speelmogelijkheden voor kinderen	70%	76%	73%	67%	73%	75%	80%
Jongerenvoorzieningen	44%	47%	53%	35%	49%	45%	51%
Ouderenvoorzieningen	68%	75%	71%	81%	68%	61%	79%
Winkelaanbod	91%	93%	92%	99%	96%	93%	94%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	67%	71%	71%	-	-	71%	70%
5. Aangiftes bij de politie							
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	17	13	11	-	16	18	8
6. Veiligheidsbeleving							
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	24%	21%	20%	28%	22%	30%	27%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	8%	8%	8%	10%	7%	7%	8%
Overlastcijfer	2,9	3,2	3,5	4,2	3,9	3,4	3,4
Drugsoverlast	9%	2%	8%	29%	13%	14%	6%
7. Ontwikkeling							
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	32%	25%	30%	30%	42%	48%	42%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	37%	28%	34%	63%	70%	53%	46%

6.2 Paddepoel en Paddepoel-zuid

Paddepoel is een grote wijk, gebouwd in de jaren zestig en vroege jaren zeventig en is een typisch product van zijn tijd. Rijtjeshuizen en flats gebouwd in stempels bepalen het straatbeeld. In het noorden van de wijk staan iets luxere huizen, waarvan steeds meer particulier bezit. Dit zijn vooral voormalige corporatiewoningen die een aantal jaren geleden zijn verkocht. In het midden van de wijk zijn veel huizen corporatief bezit en in Paddepoel-zuid is een stevig en omvangrijk wijkvernieuwingprogramma uitgevoerd met voornamelijk nieuwe koopwoningen. De wijk heeft een groot winkelcentrum met een bovenwijken bereik. In Paddepoel wonen 9.000 mensen, onder wie relatief veel ouderen en niet-westerse allochtonen. In deze paragraaf beschrijven we de uitkomsten voor Paddepoel-zuid als deze opvallend afwijken van de uitkomsten voor de hele wijk.

Bewoners meer gehecht aan Paddepoel

De kwaliteit van de woonomgeving is in Paddepoel gelijk gebleven aan die van de meting in 2010 en ligt onder het stadsgemiddelde. In het zuiden van de wijk verbeterde de kwaliteit van de woonomgeving, maar deze is nog wel lager dan gemiddeld in de stad. Meer bewoners zijn gehecht aan hun buurt dan twee jaar geleden: 64 tegenover 57 procent bij de vorige enquête. Gemiddeld in de stad is 69 procent van de respondenten gehecht aan hun buurt. In Paddepoel-zuid geeft 60 procent aan gehecht te zijn aan de buurt, ook dit is meer dan in 2010. De bewoners hebben aangegeven welke problemen in hun wijk het grootst zijn. In Paddepoel vindt 23 procent de samenstelling van de bevolking een probleem, het hoogste percentage van alle wijken en buurten in de stad. In Paddepoel-zuid komt dit niet naar voren; hier krijgt criminaliteit en vandalisme het hoogste percentage van de stad.

Schone, goed onderhouden en groene wijk

De fysieke leefomgeving is in heel Paddepoel verbeterd. De wijk hoort bij de wijken met de hoogste tevredenheid over het onderhoud van de wegen. De kwaliteit van de woningen nam toe en is nu bovengemiddeld. Paddepoel is een groene wijk en dat scoort hoger dan gemiddeld. In Paddepoel-zuid is 91 procent van de respondenten tevreden over de groenvoorziening, in 2010 was dit 86 procent. De verloedering in de wijk nam de laatste jaren af en ligt nu onder het stadsgemiddelde. De bewoners zijn bovengemiddeld tevreden over het schoonhouden van hun woonomgeving en hebben veel minder last van hondenpoep dan twee jaar geleden. Ook melden veel minder bewoners dat er vaak dingen worden vernield. Het onderhoud van speeltoestellen is sterk verbeterd sinds 2010.

Sociaal rond gemiddelde en toegenomen in Paddepoel-zuid

Sociaal gezien is Paddepoel inmiddels een redelijk stabiele wijk, met scores in de buurt van het stadsgemiddelde. De sociale samenhang in de wijk als geheel is stabiel op een laag niveau, maar in Paddepoel-zuid stevig toegenomen tot vlakbij het gemiddelde. Het percentage dat regelmatig een praatje maakt met buurtgenoten, is in de zuidelijke helft van de wijk zelfs bovengemiddeld. In de wijk als geheel is het percentage bewoners dat bereid is een zieke of gehandicapte buurtgenoot te helpen het laagst van de stad. Positief is dat in Paddepoel veel meer bewoners actief zijn geweest voor de buurt dan twee jaar terug.

Gemiddelde tevredenheid voorzieningen

Over alle voorzieningen is men in Paddepoel en Paddepoel-zuid even tevreden als gemiddeld in de stad. En die tevredenheid is voor de meeste voorzieningen meegestegen met die in de stad. Het winkelaanbod oogst evenveel tevredenheid als eerder, en dat geldt ook voor de rest van de stad.

Paddepoelsters voelen zich veiliger in hun wijk

De gevoelens van onveiligheid zijn in heel Paddepoel afgenomen sinds 2010, al voelt in Paddepoel-zuid nog een bovengemiddeld percentage zich wel eens onveilig in de buurt. Veel minder mensen melden dat overlast door drugsgebruik vaak voorkomt in de wijk. Ook zijn er minder Paddepoelsters slachtoffer geworden van geweld en van vernielingen aan hun auto of diefstal van onderdelen van hun auto.

Ontwikkelingen zuid positief, noord ronduit somber

We zien een duidelijk verschil tussen de beide wijkdelen in de beoordeling van de ontwikkelingen van deze buurten. Veel en toenemende percentages bewoners van Paddepoel-zuid vinden dat hun buurt erop vooruit is gegaan de laatste jaren en verwachten in de toekomst verdere vooruitgang. In de wijk als geheel is het net andersom: een hoog en toenemend percentage bewoners vindt dat de wijk erop achteruit is gegaan en ziet die ontwikkeling doorzetten in de toekomst. De bewoners van Paddepoel-noord hebben dus weinig positiefs te melden als het om de ontwikkeling van hun buurt gaat.

Tabel 6.3 Selwerd

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	6,6	7,3	6,7	6,9	7,6
Gehechtheid aan buurt	62%	72%	64%	63%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	14%	20%	25%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,2	7,4	7,4	7,3	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	85%	91%	88%	89%	85%
Verloederingscijfer	3,5	3,4	4,1	3,6	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	69%	67%	69%	67%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,4	6,1	5,6	5,5	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	79%	80%	82%	79%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	85%	79%	78%
Actief geweest in de buurt	-	12%	19%	19%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	52%	66%	73%	82%	73%
Jongerenvoorzieningen	28%	34%	45%	63%	53%
Ouderenvoorzieningen	85%	84%	77%	85%	71%
Winkelaanbod	97%	99%	98%	97%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	67%	85%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	14	11	13	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	23%	19%	22%	28%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	9%	12%	7%	9%	8%
Overlastcijfer	3,4	3,2	3,3	3,9	3,5
Drugsoverlast	15%	21%	15%	15%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	11%	19%	15%	19%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	19%	29%	21%	29%	34%

6.3 Selwerd

Selwerd is een typische jaren-zestigbuurt met rijtjeshuizen en flats die in een stempelstructuur zijn gebouwd. Aan de rand van de wijk zijn meerdere studentenflats te vinden. Van oorsprong was het een wijk gericht op het huisvesten van gezinnen en oudere bewoners. Selwerd heeft een eigen winkelcentrum en vensterschool. In de vensterschool zijn meerdere wijkvoorzieningen gevestigd waaronder een zwembad, een bibliotheek, een Centrum voor jeugd en gezin en een jongerenaccommodatie annex buurtcentrum. De laatste jaren huisvest de wijk meer en meer huishoudens met een laag inkomen en is het aantal studenten aanzienlijk gestegen. In Selwerd wonen ook relatief veel ouderen, mensen met een niet-westerse herkomst en eenoudergezinnen.

Algemeen: kwaliteit woonomgeving verbeterd

De kwaliteit van de woonomgeving in Selwerd was naar het oordeel van de bewoners vanaf 2006 tot en met 2010 elke meting verminderd. Deze trend wordt in 2012 doorbroken, er is een kleine verbetering te zien ten opzichte van 2010. De buurt bevindt zich nog steeds wel onder het stedelijk gemiddelde.

Ook fysieke leefomgeving verbeterd

Het onderhoud aan verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving is volgens de Selwerders verbeterd ten opzichte van 2010 en er is minder verloederings, vooral minder hondenpoep op straat. Met name het onderhoud aan de trottoirs waarover de bewoners in 2010 niet tevreden waren, is beter geworden. Dit is vooral belangrijk voor het grote aandeel ouderen in de wijk. Over andere fysieke aspecten van Selwerd zijn de bewoners ongeveer even tevreden als in het verleden, en dat is rond het stadsgemiddelde.

Sociale kant van Selwerd ondergemiddeld

De mate van sociale samenhang die de bewoners ervaren is kleiner dan gemiddeld, net als in voorgaande jaren. Ook het gevoel van medeverantwoordelijkheid in de buurt ligt iets onder het gemiddelde. Verder behaalt Selwerd sociaal gezien voornamelijk scores rond het stadsgemiddelde. De contacten met buurtgenoten, de bereidheid van buurtgenoten om te helpen bij ziekte of handicap en het percentage bewoners dat daadwerkelijk actief is geweest voor de buurt zijn allemaal gemiddeld, maar ook bijna allemaal dalend.

Selwerders zeer tevreden over voorzieningen

Veel Selwerders zijn dik tevreden met de voorzieningen in de buurt. In 2010 waren al veel buurtbewoners tevreden over de meeste aspecten en in 2012 is dit nog beter geworden. Opvallend is de mening over jongerenvoorzieningen. In 2010 lag de tevredenheid nog rond het gemiddelde, maar in 2012 is dit ruim boven het stadsgemiddelde uitgestegen. Hetzelfde geldt voor de tevredenheid over het aantal plekken in de wijk waar men buurtgenoten kan ontmoeten. Deze laatste is zelfs het hoogste percentage van alle wijken. Ook zijn de buurtbewoners tevreden over speelvoorzieningen, voorzieningen voor ouderen en het winkelaanbod.

Veiligheidsbeleving minder gunstig en (drugs-)overlast

Ten opzichte van 2010 voelen meer Selwerders zich onveilig in hun buurt. Onveiligheidsgevoelens bij buurtbewoners zijn toegenomen van 22 procent in 2010 naar 28 procent in 2012. Nog steeds hebben veel buurtbewoners het idee dat drugsoverlast vaak in hun buurt voorkomt. Overlast door groepen jongeren en geluidsoverlast zijn toegenomen, maar liggen nog rond het stedelijk gemiddelde. Ook de percentages die daadwerkelijk slachtoffer zijn geworden van een delict liggen rond het stedelijk gemiddelde.

Selwerders somber over ontwikkeling van hun wijk

Veel bewoners van Selwerd vinden dat hun woonomgeving erop achteruit is gegaan; 40 procent. Ook denken velen dat de wijk er in de toekomst slechter op wordt, 45 procent ziet de toekomst somber in. Deze beide percentages zijn de hoogste van alle wijken in de stad¹. Ten opzichte van 2010 zien we wel kleine verbeteringen in de oordelen over de ontwikkeling van de wijk.

¹ Deze percentages zijn te vinden op www.groningen.buurtmonitor.nl.

Tabel 6.4 Tuinwijk

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	5,9	6,7	7,3	7,6	7,6
Gehechtheid aan buurt	42%	57%	65%	63%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	18%	22%	29%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	6,7	6,9	7,1	7,6	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	83%	84%	85%	90%	85%
Verloederscijfer	4,6	3,5	3,3	2,9	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	55%	72%	80%	83%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	4,7	5,7	5,6	6,0	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	78%	76%	86%	87%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	74%	72%	78%
Actief geweest in de buurt	13%	19%	23%	26%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	44%	75%	53%	66%	73%
Jongerenvoorzieningen	44%	50%	58%	63%	53%
Ouderenvoorzieningen	81%	54%	45%	76%	71%
Winkelaanbod	97%	98%	94%	96%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	70%	81%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	12	10	6	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	41%	20%	16%	25%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	12%	4%	7%	8%	8%
Overlastcijfer	4,7	4,2	3,2	3,5	3,5
Drugsoverlast	25%	13%	8%	8%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	33%	46%	65%	66%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	46%	63%	67%	58%	34%

6.4 Tuinwijk

De Tuinwijk is een kleine buurt waar de afgelopen jaren veel is veranderd in het kader van de wijkvernieuwing. Vele woningen zijn samengevoegd en als koopwoning op de markt gebracht. De eigendomsverhoudingen in de wijk zijn daarmee behoorlijk veranderd.

Een verbeterde wijk, waar je moeilijk kunt parkeren

Bij de vorige meting in 2010 zagen we dat de leefbaarheid in de Tuinwijk sterk was verbeterd ten opzichte van de situatie in 2008. De bewoners vinden het nog steeds prettig in hun wijk. De kwaliteit van de woonomgeving is verder toegenomen en ligt nu op het stadsgemiddelde. De bewoners zijn ook even gehecht aan hun buurt als gemiddeld in de stad. Dat was enige jaren geleden nog duidelijk onder het stedelijk gemiddelde.

We hebben de mensen in de Tuinwijk gevraagd naar de belangrijkste problemen in hun buurt. Het percentage bewoners dat antwoordt dat er geen problemen in hun buurt zijn, ligt met 29 procent hoger dan het gemiddelde in de stad (17 procent). Het vinden van een parkeerplek is in de Tuinwijk nog lastiger dan bij de vorige meting in 2010 en is het meest genoemde probleem. Voor het schoonhouden van de woonomgeving en het onderhoud van de groenvoorziening heeft de Tuinwijk de hoogste cijfers van alle wijken in de stad gekregen. Dit is als probleem dan ook veel minder vaak genoemd dan in 2010.

Fysieke leefomgeving verbeterd tot boven stadsgemiddelde

Het 'groen en grijs' in de Tuinwijk zit duidelijk in de lift. De kwaliteit van de woningen is toegenomen en ligt nu op het stedelijk gemiddelde. De buurt is minder verloederd dan twee jaar geleden en scoort op dit punt boven het stadsgemiddelde. Ook de groenvoorziening is verbeterd en de Tuinwijk is de schoonste buurt van de stad. De cijfers uit voorgaande jaren laten zien dat de Tuinwijk flink opgeknapt is.

Ook sociaal leefklimaat verbeterd

We hebben de bewoners van de Tuinwijk een aantal vragen gesteld om erachter te komen hoe tevreden zij zijn over de sociale leefomgeving van hun buurt. De sociale samenhang is toegenomen tot het niveau van het stedelijk gemiddelde. Ook voelen evenveel bewoners van de Tuinwijk zich medeverantwoordelijk voor hun buurt als gemiddeld en is een gemiddeld percentage actief voor de buurt. De bewoners maken wat minder vaak een praatje met hun buren dan bij de vorige meting. Zo'n burengesprekje is in de Tuinwijk iets minder gebruikelijk dan gemiddeld in de stad.

Grote toename tevredenheid voorzieningen

De voorzieningen in de Tuinwijk zijn duidelijk verbeterd de afgelopen jaren. Alleen de tevredenheid over de speelmogelijkheid voor kinderen ligt nog onder het stedelijk gemiddelde, maar is wel toegenomen. De tevredenheid over de CJG's, Stip's¹ en voorzieningen voor jongeren en ouderen is sterker toegenomen dan in de stad als geheel. Er zijn ruim voldoende plekken om elkaar te ontmoeten in de Tuinwijk, de bewoners zijn hier bovengemiddeld tevreden over. Ook het winkelaanbod en de voorzieningen voor jongeren scoren boven het stadsgemiddelde.

Gevoel van onveiligheid toegenomen

Het percentage bewoners dat zich wel eens onveilig voelt in de Tuinwijk, is sinds de meting in 2010 toegenomen van 16 procent naar 25 procent. Het stadsgemiddelde ligt op 20 procent. Twee jaar geleden zagen we nog dat de bewoners zich veiliger voelden in hun buurt dan in 2008, maar deze ontwikkeling heeft zich dus niet doorgezet. Op andere aspecten van veiligheid – overlast, drugsoverlast en het aantal bewoners dat slachtoffer van inbraak is geweest – scoort de Tuinwijk gemiddeld. Deze percentages waren enige jaren geleden veel

ongunstiger. De percentages die melden slachtoffer te zijn geweest van diefstal van hun fiets of een delict aan hun auto zijn hier relatief hoog.

Rooskleurige toekomst

Er is geen andere wijk in de stad waar de bewoners zo positief zijn over de ontwikkeling van hun woonomgeving als in de Tuinwijk. En de toekomst zien de bewoners met veel vertrouwen tegemoet. Ook op dit aspect scoort de Tuinwijk het hoogste van alle wijken en buurten.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning

Tabel 6.5 De Hoogte

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	5,5	6,1	5,9	6,4	7,6
Gehechtheid aan buurt	42%	54%	47%	48%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	16%	14%	22%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,0	7,0	6,9	7,1	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	74%	73%	79%	75%	85%
Verloederingscijfer	4,6	4,4	4,3	4,3	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	53%	56%	52%	58%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	4,4	5,2	4,9	5,1	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	69%	78%	78%	82%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	71%	72%	78%
Actief geweest in de buurt	8%	12%	15%	23%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	69%	70%	66%	75%	73%
Jongerenvoorzieningen	40%	57%	48%	54%	53%
Ouderenvoorzieningen	80%	66%	51%	58%	71%
Winkelaanbod	91%	89%	94%	93%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	75%	76%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	19	18	22	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	32%	29%	31%	30%	20%
Stichtoffers (poging tot) inbraak in woning	10%	8%	6%	10%	8%
Overlastcijfer	4,9	4,3	4,1	4,2	3,5
Drugsoverlast	44%	31%	24%	24%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	37%	46%	43%	51%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	46%	48%	52%	57%	34%

6.5 De Hoogte

De Hoogte is een kleine wijk, waar de eerste corporatieve woningen van de stad zijn gebouwd. Een deel van de wijk is vlak na de Tweede Wereldoorlog gebouwd. Het woningbestand is relatief oud en bestaat voornamelijk uit huurhuizen van woningbouwcorporaties. In 2011 is men begonnen met het vernieuwen van de wijk. Woningen zijn samengevoegd en een deel van de woningen is als koopwoning op de markt gebracht. De Hoogte is een van de twee krachtwijken in de stad.

Algemeen niveau leefbaarheid nog steeds onder het gemiddelde

De wijkbewoners van De Hoogte beoordelen de kwaliteit van de woonomgeving lager dan gemiddeld in de stad. Ten opzichte van vorige jaren is de kwaliteit echter wel verbeterd.

Een gemiddeld percentage geeft aan problemen te ervaren in de buurt. Meest genoemd is hier criminaliteit en vandalisme.

Fysieke leefomgeving ook ondergemiddeld: verloederingscijfer maar beter onderhoud

Op de punten van fysieke leefomgeving scoort De Hoogte onder het gemiddelde. De beoordeling van de kwaliteit van de woning ligt ook onder het gemiddelde van de stad. Over de groenvoorziening zijn bewoners lang niet allemaal tevreden. En het verloederingscijfer is hoog. Hierbij zijn zowel rommel als hondenpoep op straat nergens in de stad meer gerapporteerd dan in De Hoogte. Wel zijn er minder vernielingen dan in het verleden, ook qua aangiftes bij de politie. Over het schoonhouden van de woonomgeving zijn meer mensen tevreden dan voorgaande jaren, maar het niveau ligt nog steeds onder het stadsgemiddelde. De waardering voor het onderhoud van de wijk is gestegen, net iets sterker dan gemiddeld in de stad, en scoort nu op alle onderdelen rond het stadsgemiddelde. Dat is beter dan in voorgaande jaren.

Weinig sociale samenhang, meer actief in de buurt

Net als in de vorige meting is de sociale samenhang nergens in de stad lager gemeten. Het percentage dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt ligt rond het gemiddelde, net als het percentage dat voldoende contact heeft. Het een oogje in het zeil houden bij afwezigheid van burens scoort in De Hoogte het laagst van alle wijken. Het aantal mensen dat actief is geweest is in de buurt, is verbeterd en ligt nu op het stadsgemiddelde.

Matige tevredenheid aanwezige voorzieningen

De aanwezige voorzieningen staan er matig voor in De Hoogte. De tevredenheid over speelmogelijkheden voor kinderen, jongerenvoorzieningen en het winkelaanbod liggen rond het gemiddelde. Bewoners zijn ontevreden over het CJG, Stip¹ en ouderenvoorzieningen. Voor CJG en Stip moeten de bewoners oversteken naar de Indische buurt. Over het basisonderwijs zijn de wijkbewoners ook minder tevreden. Het niveau is zelfs het laagste van de stad. De voorgenomen sluiting van de basisschool in de wijk kan hiervoor een verklaring zijn.

Veiligheid en drugsoverlast blijven probleem

Mensen voelen zich nog steeds onveilig in De Hoogte, het niveau ligt boven het stadsgemiddelde, hoewel we hier en daar verbetering zien. Daarnaast is het aantal slachtoffers van inbraak in de woning gestegen ten opzichte van vorig jaar. De samenhang met de hoge mate van drugsoverlast dringt zich op. Het niveau van drugsoverlast ligt over de hele stad genomen het hoogst in De Hoogte (en de wijk Centrum). Ook andere vormen van overlast liggen in De Hoogte boven het stedelijk gemiddelde. Positief is dat het aantal autodelicten en de ervaren geluidsoverlast zijn gedaald, net als de aantallen aangiftes van diefstal uit auto's en mishandeling.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning

Positief over ontwikkelingen

Ondanks dat De Hoogte relatief laag scoort, blijven de bewoners positief over de wijk. De oordelen over de ontwikkeling in het afgelopen jaar en de toekomstverwachting liggen ver boven het stadsgemiddelde en zijn tevens hoger dan voorgaande jaren. Hoewel De Hoogte vaak lager dan het stadsgemiddelde scoort, zijn de positieve ontwikkelingen bemoedigend.

Tabel 6.6 Indische buurt

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	6,4	6,5	6,2	6,7	7,6
Gehechtheid aan buurt	57%	59%	57%	57%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	18%	14%	21%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	6,9	6,8	6,9	7,1	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	88%	87%	83%	93%	85%
Verloederingscijfer	4,1	3,7	4,2	4,0	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	64%	63%	59%	65%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,1	5,2	5,0	5,2	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	76%	83%	77%	81%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	74%	68%	78%
Actief geweest in de buurt	11%	15%	20%	18%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	59%	64%	71%	80%	73%
Jongerenvoorzieningen	54%	49%	41%	50%	53%
Ouderenvoorzieningen	87%	70%	62%	76%	71%
Winkelaanbod	96%	97%	95%	97%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	74%	73%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	11	11	8	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	24%	26%	30%	31%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	11%	8%	11%	5%	8%
Overlastcijfer	4,0	4,5	4,0	4,3	3,5
Drugsoverlast	26%	23%	22%	18%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	42%	42%	39%	41%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	60%	57%	45%	44%	34%

6.6 Indische buurt

De Indische buurt ligt ten noorden van het centrum en is gebouwd rond de Tweede Wereldoorlog. Er staan vooral veel boven- en benedenwoningen. Voorzieningen zijn ruimschoots aanwezig. De 8.300 wijkbewoners zijn voor een groot deel jonge mensen die alleen wonen. Het is een van de twee krachtwijken van de gemeente, met veel corporatiewoningen en een hoge werkloosheid.

Veel problemen

Bewoners van de Indische buurt zijn minder tevreden over de leefbaarheid in hun buurt dan de gemiddelde stadger. Ook zijn ze minder dan gemiddeld gehecht aan hun buurt. Wel is de kwaliteit van de woonomgeving verbeterd ten opzichte van de vorige meting (2010).

Het meest genoemde probleem is geluidsoverlast: 19 procent van de buurtbewoners noemt dit. Andere problemen die vaak worden genoemd zijn het gedrag van buurtgenoten, de samenstelling van de bevolking, verslavingsproblematiek en de werkloosheid. Opvallend is dat integratie van allochtonen in de Indische buurt het vaakst van alle wijken en buurten als probleem wordt genoemd. Toch is het percentage met 6 procent veel lager dan die van andere problemen.

Verloederde buurt met veel groen

De bewoners van de Indische buurt zijn erg tevreden over de groenvoorziening in de wijk en over het onderhoud daarvan. Wel vinden ze dat de buurt verloederd is. Hondenpoep is een grote ergernis voor de bewoners. Maar ook de kwaliteit van de woningen is lager dan gemiddeld in de stad, al zien we hier wel een kleine verbetering ten opzichte van de vorige meting in 2010. Over het algemeen zijn de bewoners de laatste jaren positiever gaan oordelen over de fysieke leefomgeving en het onderhoud van de Indische buurt. Het onderhoud aan de wegen is de uitzondering op deze regel en scoort ondergemiddeld.

Sociale samenhang onder het gemiddelde

De sociale leefomgeving van een buurt meten we door inwoners bijvoorbeeld te vragen of ze zich thuis voelen in de buurt, of de mensen in de buurt elkaar enigszins kennen en of ze wel eens een praatje maken met andere buurtbewoners. De buurt scoort hierop in totaal lager dan gemiddeld.

Minder mensen zijn actief geweest in de buurt dan bij de vorige monitor in 2010, al ligt de score nog wel rond het stadsgemiddelde. Ook maken minder bewoners een praatje met hun buren dan in 2010. We zien wel een toename van het aantal mensen dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de eigen buurt.

Voorzieningen op orde, behalve voor jongeren

De bewoners van de Indische buurt zijn over het algemeen tevreden over de voorzieningen in de buurt, zoals de speelmogelijkheden voor kinderen en ontmoetingsplekken. Over het winkelaanbod zijn zelfs meer buurtbewoners tevreden dan gemiddeld in de stad (97 procent). Alleen over de voorzieningen voor jongeren blijft de tevredenheid achter, net als in de stad als geheel.

Onveilige buurt, wel daling drugsoverlast en inbraken

Bewoners van de Indische buurt voelen zich vaker onveilig dan de gemiddelde inwoner van de stad. Ze ervaren ook meer overlast in hun buurt. Het percentage mensen dat slachtoffer werd van een geweldsdelict is het hoogste van de stad. Positief is dat het aantal slachtoffers van een (poging tot) inbraak daalde sinds de vorige meting in 2010. Dit laatste is ook aan de aangiftecijfers van de politie te zien.

Verder is er minder drugsoverlast in de buurt dan bij vorige metingen, maar nog wel veel meer dan gemiddeld in de stad.

Mooie toekomst

De woonomgeving in de Indische buurt is bovengemiddeld vooruit gegaan: 41 procent van de bewoners ten opzichte van 30 procent gemiddeld is het hierover eens. Ook over de toekomst van hun buurt zijn de bewoners positiever dan het stedelijk gemiddelde.

Tabel 6.7 Oosterparkwijk en Bloemenbuurt

	Oosterparkwijk				Stad	Bloemenbuurt	
	2002	2006	2010	2012		2010	2012
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid							
Kwaliteit woonomgeving	6,8	7,2	7,0	7,1	7,6	6,7	6,6
Gehechtheid aan buurt	64%	70%	61%	56%	69%	58%	56%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	22%	21%	23%	17%	16%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')							
Kwaliteit woning	6,7	7,3	7,3	7,2	7,6	6,8	6,8
Groenvoorziening (tevredenheid)	88%	86%	85%	86%	85%	83%	87%
Verloederingscijfer	3,7	3,9	4,0	3,7	3,4	4,7	4,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	73%	69%	70%	65%	69%	50%	56%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')							
Sociale samenhang	5,8	6,1	5,7	5,6	6,0	5,6	5,6
Medeverantwoordelijk buurt	80%	78%	86%	82%	85%	82%	81%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	79%	77%	78%	77%	76%
Actief geweest in de buurt	11%	13%	20%	26%	23%	18%	25%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen							
Speelmogelijkheden voor kinderen	69%	74%	71%	84%	73%	72%	81%
Jongerenvoorzieningen	53%	56%	50%	68%	53%	51%	65%
Ouderenvoorzieningen	89%	70%	60%	78%	71%	65%	72%
Winkelaanbod	81%	87%	85%	83%	92%	79%	79%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	74%	67%	71%	62%	74%
5. Aangiftes bij de politie							
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	14	10	14	11	10	11
6. Veiligheidsbeleving							
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	25%	18%	22%	24%	20%	23%	23%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	9%	7%	8%	8%	8%	4%	6%
Overlastcijfer	3,3	3,3	3,4	4,0	3,5	3,7	4,0
Drugsoverlast	12%	13%	10%	10%	8%	15%	8%
7. Ontwikkeling							
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	24%	50%	40%	43%	30%	47%	52%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	49%	62%	51%	44%	34%	55%	57%

6.7 Oosterparkwijk en Bloemenbuurt

De Oosterparkwijk is een grote stadswijk die in het noordoosten grenst aan het centrum. De Oosterparkwijk is van oorsprong een volkswijk, gebouwd vanaf de jaren twintig van de vorige eeuw tot na de Tweede Wereldoorlog, die in de afgelopen jaren op veel plekken veranderingen heeft ondergaan. De wijkvernieuwing is in de Oosterparkwijk al in de jaren negentig van de vorige eeuw gestart en is nog steeds in volle gang.

In 2010 was er voor het eerst apart aandacht voor de Bloemenbuurt in de Monitor leefbaarheid en veiligheid. Het gaat hier om een kleine buurt in het hart van de wijk, met veel sociale woningbouw uit de twintiger en dertiger jaren. De Bloemenbuurt is afzonderlijk opgenomen in de tabel hiernaast.

Leefbaarheid Oosterparkwijk licht gedaald

De leefbaarheid in het algemeen ligt in de Oosterparkwijk en vooral in de Bloemenbuurt duidelijk onder het stedelijk gemiddelde. In vergelijking met de vorige meting in 2010 zijn de bewoners minder gehecht aan hun buurt.

Werkloosheid en gedrag van buurtgenoten zijn in de wijk als geheel vaak genoemd als belangrijkste problemen die met voorrang moeten worden aangepakt. In de Bloemenbuurt wordt daarnaast eenzaamheid/ sociaal isolement genoemd; verder is het gebrek aan parkeerplekken het grootste probleem. In de Bloemenbuurt worden deze problemen het meest van alle wijken en buurten in de stad genoemd.

Verloedering Bloemenbuurt nog bovengemiddeld, maar neemt wel af

De verloedering in de Bloemenbuurt ligt boven het stedelijk gemiddelde, maar vertoont verbetering. Er zijn minder vernielingen en er ligt minder hondenpoep op straat. Hoewel de tevredenheid over het schoonhouden van de woonomgeving is toegenomen, is deze het laagste van de stad.

De kwaliteit van de woningen in de Oosterparkwijk en de Bloemenbuurt krijgt nog altijd een lagere beoordeling dan gemiddeld in de stad. Het groen in wijk en buurt oogst een gemiddelde tevredenheid.

Oosterparkers actiever in de eigen buurt

We hebben de bewoners onder andere gevraagd of zij zich thuis voelen in de buurt en of de mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar omgaan. Zo meten we de sociale samenhang. Die is in de Oosterparkwijk en de Bloemenbuurt lager dan gemiddeld in de stad. Ook zijn er relatief weinig mensen die vinden dat ze voldoende contact met buurtgenoten hebben. Opmerkelijk is de toename van het percentage bewoners dat actief is geweest in de buurt. Zowel in de Oosterparkwijk als in de Bloemenbuurt liggen deze percentages nu rond het stadsgemiddelde. We zien dat de mensen in de Oosterparkwijk de afgelopen jaren steeds actiever zijn geworden in hun buurt: in 2002 was 11 procent van de Oosterparkers actief, in 2012 was dit 26 procent. Ook in de Bloemenbuurt zien we een flinke toename van het aantal actieve bewoners.

De meeste voorzieningen worden hoog gewaardeerd

Oosterparkers en bewoners van de Bloemenbuurt zijn tevreden over de voorzieningen in hun buurt. De speelmogelijkheden voor kinderen, de voorzieningen voor ouderen én voor jongeren: overal zien we hogere tevredenheidscijfers dan in 2010. Ook ten opzichte van het stedelijk gemiddelde scoren de voorzieningen hoger.

De tevredenheid over het winkelaanbod is nog altijd lager dan gemiddeld. Opmerkelijk is dat in de Oosterparkwijk de tevredenheid over ontmoetingsplekken in de buurt fors is gedaald sinds de laatste meting in 2010. In de Bloemenbuurt zien we juist dat méér respondenten tevreden zijn over ontmoetingsplekken in de buurt dan twee jaar geleden en ook iets meer dan gemiddeld in de stad.

Gevoel van onveiligheid neemt langzaam toe, drugsoverlast Bloemenbuurt gedaald

Oosterparkers geven iets vaker dan gemiddeld aan zich onveilig te voelen in de eigen buurt. We zien dat het gevoel van onveiligheid sinds 2006 langzaam maar zeker toeneemt. Ook het overlastcijfer is hoger dan gemiddeld in de stad en is het hoogste sinds onze eerste meting in 1996. In de Bloemenbuurt geven de meeste bewoners van alle wijken en buurten aan vaak hinder van omwonenden te ondervinden. Het aantal aangiftes van mishandeling is sterk toegenomen, tot een hoog niveau.

De drugsoverlast in de buurt is stevig gedaald, tot het stedelijk gemiddelde.

Goede verwachtingen voor toekomst

Het is steeds mooier wonen in de Oosterparkwijk en de Bloemenbuurt. De woonomgeving is vooruit gegaan, vindt een groot deel van de bewoners. Zij zijn hierover bovengemiddeld positief: 43 procent van de Oosterparkers en zelfs 52 procent van de bewoners van de Bloemenbuurt vindt dat de woonomgeving vooruit is gegaan. Het stedelijk gemiddelde ligt met 30 procent duidelijk lager. Ook over de toekomst zijn de Oosterparkers en de bewoners van de Bloemenbuurt optimistischer dan de gemiddelde stadser.

Tabel 6.8 **Beijum-oost**

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	6,6	7,0	6,8	7,0	7,6
Gehechtheid aan buurt	62%	69%	62%	66%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	29%	18%	20%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,4	7,1	7,5	7,6	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	93%	94%	90%	91%	85%
Verloederingscijfer	5,4	4,3	5,1	4,9	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	63%	76%	60%	65%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,5	6,1	5,7	6,0	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	86%	86%	88%	89%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	82%	87%	78%
Actief geweest in de buurt	26%	27%	28%	33%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	79%	83%	80%	88%	73%
Jongerenvoorzieningen	38%	52%	43%	50%	53%
Ouderenvoorzieningen	83%	69%	47%	62%	71%
Winkelaanbod	82%	88%	94%	93%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	69%	73%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	10	11	6	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	33%	24%	24%	30%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	15%	5%	7%	7%	8%
Overlastcijfer	4,7	3,4	3,9	4,5	3,5
Drugsoverlast	30%	5%	6%	13%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	44%	56%	33%	36%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	48%	67%	36%	35%	34%

6.8 Beijum-oost

Beijum-oost is de oostelijke helft van Beijum, een van de grootste wijken van de stad. Beijum is in de vroege jaren tachtig gebouwd en is een typisch voorbeeld van een bloemkoolwijk – kronkelende paden en wegen, woonerven en weinig doorgaande wegen. Fiets- en autoverkeer zijn er grotendeels gescheiden. De wijk heeft geen hoogbouw en beschikt over relatief veel water en groen. In Beijum-oost vinden we vooral veel corporatiewoningen. Beijum-oost heeft een eigen winkelcentrum. De wijk, en ook de oostelijke helft, huisvest veel gezinnen met kinderen en gezinnen van allochtone afkomst. Het is daarmee bij uitstek de multiculturele wijk van Groningen. Elders in deze rapportage en op <http://groningen.buurtmonitor.nl/> staan de gegevens vermeld.

Algeheel oordeel: leefbaarheid iets ondergemiddeld

Het algehele oordeel over de leefbaarheid in Beijum-oost ligt iets onder het stedelijke middelde. Dit zit hem in de relatief lage kwaliteit van de woonomgeving, die overigens wel is verbeterd sinds 2010. Ook zijn de percentages bewoners toegenomen die gehecht zijn aan de buurt en die geen belangrijke problemen in de buurt zien.

Fysiek: groen maar verloederd

Het vele groen in de buurt wordt hoog gewaardeerd, al zijn bewoners duidelijk en in toenemende mate ontevreden over het onderhoud ervan. De buurt heeft de hoogste score van de stad op verloedering: een hoog en toenemend percentage bewoners ziet vaak rommel op straat en graffiti in de buurt. Vernielingen en hondenpoep worden ook veel gemeld, maar minder dan in 2010. De kwaliteit van de woningen krijgt een gemiddelde beoordeling van de buurtbewoners.

Sociaal gestegen naar goed: veel bewoners actief in de buurt

In Beijum-oost is het percentage bewoners dat actief is geweest in de buurt het hoogste van de stad. Het hoge percentage uit 2010 is verder toegenomen. Met de contacten in de buurt zit het ook wel goed. Veel mensen maken geregeld een praatje met buurtgenoten en vertrouwen erop dat de burens een oogje op hun woning houden als ze zelf niet thuis zijn. De cijfers voor sociale samenhang en zich medeverantwoordelijk voelen voor de buurt liggen in de buurt van het stedelijk gemiddelde.

Voorzieningen dik in orde, vooral voor kinderen

Veel bewoners van Beijum-oost zijn tevreden over de meeste voorzieningen. De speelmogelijkheden, de scholen en het Centrum voor jeugd en gezin scoren de hoogste cijfers van de stad. Ook de specifieke buurtvoorzieningen scoren bovengemiddeld: de tevredenheid over het Stip¹ is hoog en de gebouwen met een buurtfunctie worden door veel bewoners wel eens bezocht. Over de voorzieningen voor ouderen is de tevredenheid na een dieptepunt in 2010 weer terug op het eerdere niveau, al is dat nog steeds onder het stedelijk gemiddelde.

Veiligheid: veel en toenemende overlast door drugs en jongeren

Hét probleem van Beijum-oost is overlast. De drugs-overlast is verdubbeld tot ruim boven het stedelijk gemiddelde. Het overlastcijfer is nog sterker toegenomen dan gemiddeld in de stad. Overlast van groepen jongeren en geluid zijn hier debet aan. Het probleem dat het meest wordt genoemd, wordt hier ook het meest van alle wijken en buurten genoemd: overlast van jongeren. Maar liefst 29 procent noemt dit, tegen 11 procent gemiddeld in de stad.

Hiermee gaat gepaard dat er veel bewoners van Beijum-oost zijn met gevoelens van onveiligheid in hun eigen woonbuurt. Twee van de drie scores zijn slechter dan twee jaar geleden, terwijl de stad ongeveer gelijk is gebleven.

Ontwikkelingen rond gemiddelde

Over de ontwikkelingen van Beijum-oost de afgelopen jaren zijn gemiddelde percentages bewoners positief en negatief. Dit geldt ook voor de verwachtingen voor de toekomst van de buurt.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning

Tabel 6.9 Lewenberg

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	7,1	7,4	7,3	7,2	7,6
Gehechtheid aan buurt	73%	73%	76%	73%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	24%	19%	23%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,3	7,8	7,8	7,7	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	93%	91%	91%	88%	85%
Verloedingscijfer	4,4	4,6	5,5	4,6	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	54%	65%	60%	61%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	6,1	6,4	6,1	6,2	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	88%	85%	88%	84%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	93%	92%	78%
Actief geweest in de buurt	21%	23%	34%	27%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	66%	67%	64%	73%	73%
Jongerenvoorzieningen	32%	39%	34%	43%	53%
Ouderenvoorzieningen	83%	79%	65%	76%	71%
Winkelaanbod	95%	88%	95%	96%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	73%	81%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	5	8	8	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	15%	15%	18%	19%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	6%	4%	4%	6%	8%
Overlastcijfer	3,2	2,8	3,2	3,2	3,5
Drugsoverlast	6%	4%	6%	5%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	35%	38%	52%	40%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	56%	51%	50%	39%	34%

6.9 Lewenburg

Lewenburg is een grote wijk in het noordoosten van de stad. De wijk is gebouwd in de jaren zeventig van de vorige eeuw. In de loop van de jaren zijn enkele van de weinige hoge flatgebouwen gesloopt.

Om Lewenburg aantrekkelijk en op niveau te houden, is een aantal jaren geleden de wijkvernieuwing gestart. Hart van de wijk is het gerenoveerde winkelcentrum met het wijkcentrum Het Dok en een nieuwe sporthal.

De wijk is met fiets, auto en bus goed bereikbaar. In de wijk wonen veel kinderen in de basisschoolleeftijd. Een relatief groot deel daarvan woont in een eenoudergezin. Verder zijn relatief veel wijkbewoners van niet-westerse herkomst.

Onderhoud en schoonmaak buurt moeten beter

We hebben de bewoners gevraagd welke problemen zij in hun wijk het grootst vinden. Net als voorgaande jaren vindt 30 procent van de respondenten onderhoud en schoonhouden van de buurt een groot probleem. De ondergemiddelde scores voor onderhoud en schoonhouden van de wijk bevestigen dit. Vooral de beoordeling van het onderhoud van groenvoorzieningen is duidelijk slechter dan twee jaar geleden.

Verder noemen bewoners vaak problemen rond jongeren in de wijk.

De bewoners van Lewenburg zijn bovengemiddeld *gehecht aan hun wijk*. De kwaliteit van de woonomgeving is net iets lager dan gemiddeld.

Verloedering van de wijk verminderd

Hoewel de verloedering in Lewenburg boven het stadsgemiddelde ligt, is die wel sterk afgenomen sinds 2010. Zo ligt het aantal vernielingen nog ver boven het stadsgemiddelde, maar zien we de afgelopen jaren een flinke afname: in 2008 meldde nog driekwart van de respondenten vernielingen in de wijk, inmiddels is dit percentage gehalveerd. Ook zijn er bij de politie minder aangiftes gedaan van vernielingen. De bewoners hebben ook

minder last van hondenpoep dan voorgaande jaren. In Lewenburg is de kwaliteit van de woningen iets boven het stedelijk gemiddelde. De bewoners zijn iets minder tevreden over de groenvoorziening dan bij de vorige meting, het percentage ligt nu rond het gemiddelde.

Veel contacten met de burens

De bewoners van Lewenburg maken vaak een praatje met hun burens. Ze doen dit vaker dan de gemiddelde stadjer. Ook vertrouwen meer Lewenburgers dan gemiddeld *erop dat hun burens een oogje in het zeil houden* als ze zelf van huis zijn. Op sociale samenhang scoort Lewenburg gemiddeld en dit geldt ook voor de mate waarin de wijkbewoners zich medeverantwoordelijk voelen en actief zijn voor hun buurt. Wel zijn er duidelijk minder mensen actief in de buurt dan in 2010.

Voorzieningen goed en voor ouderen en jongeren verbeterd

Over de voorzieningen in hun wijk zijn de bewoners van Lewenburg over het algemeen tevreden. Alleen de jongerenvoorzieningen scoren onder het stedelijk gemiddelde, maar deze zijn de afgelopen twee jaar wel duidelijk verbeterd. Doordat ook stedelijk gezien het oordeel over deze voorzieningen is gestegen, scoort Lewenburg toch ondergemiddeld. Ook de tevredenheid over de speelmogelijkheden voor kinderen is met het stadsgemiddelde verbeterd en zo gemiddeld gebleven. Voor ouderen zijn de voorzieningen bovengemiddeld goed in Lewenburg. Dit geldt ook voor het winkelaanbod. Het CJG scoort de meeste tevreden wijkbewoners van alle wijken.

Veiligheid in orde

Ook op het gebied van veiligheid is Lewenburg een gemiddelde tot goede stadswijk, waar weinig veranderde sinds de vorige meting in 2010. De bewoners van de wijk hebben minder te maken met geluidsoverlast dan de gemiddelde inwoner

van de gemeente en er is minder criminaliteit rond auto's. Ook zijn er minder gevoelens van onveiligheid over het voorkomen van vermogensdelicten en bedreigende voorvallen. De overlast van groepen jongeren is gelijk aan het stedelijk gemiddelde, maar bewoners noemen hangjongeren en een gebrek aan voorzieningen voor jongeren als tweede grote probleem in hun wijk.

Vooruit gegaan, toekomstverwachtingen gematigd

Veel bewoners van Lewenburg vinden dat hun woonomgeving er het afgelopen jaar op vooruit is gegaan en een gemiddeld percentage verwacht dat de wijk er in de toekomst op vooruit zal gaan. Er zijn minder wijkbewoners optimistisch over de toekomst dan twee jaar geleden: het percentage is gedaald van 50 naar 40 procent.

Tabel 6.10 Oosterhoogbrug/Ulgersmaborg

	2010	2012	Stad
1. Algemeel oordeel over de leefbaarheid			
Kwaliteit woonomgeving	8,1	8,2	7,6
Gehechtheid aan buurt	83%	84%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	18%	17%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')			
Kwaliteit woning	7,9	8,0	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	87%	87%	85%
Verloederingscijfer	3,4	3,3	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	68%	63%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')			
Sociale samenhang	6,9	7,2	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	89%	91%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	92%	93%	78%
Actief geweest in de buurt	23%	26%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen			
Speelmogelijkheden voor kinderen	65%	73%	73%
Jongerenvoorzieningen	33%	42%	53%
Ouderenvoorzieningen	50%	66%	71%
Winkelaanbod	97%	96%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	73%	75%	71%
5. Aangiftes bij de politie			
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	20	18	11
6. Veiligheidsbeleving			
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	8%	8%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	1%	6%	8%
Overlastcijfer	2,1	2,2	3,5
Drugsoverlast	0%	2%	8%
7. Ontwikkeling			
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	18%	16%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	35%	24%	34%

6.10 Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg

De buurtcombinatie Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg bestaat uit twee, verschillende delen. Het dorp Oosterhoogebrug heeft dorpse karakteristieken en woningen uit meerdere bouwperiodes. Deze buurt is daarom indertijd ingedeeld bij de verzamelwijk Hoogkerk/de dorpen, met de oude dorpskernen en plattelandsgebieden in de gemeente.

Ulgersmaborg is aanzienlijk later gebouwd. Hier vinden we een mix van zones met woningen en bedrijventerreinen. Ulgersmaborg maakt deel uit van de wijk Nieuw-oost.

Deze twee buurten grenzen aan elkaar en zijn samen een van de wijkvernieuwingswijken van de stad. Met zo'n 4.000 inwoners is het een betrekkelijk kleine wijk. Er wonen veel gezinnen met kinderen en weinig mensen van buitenlandse herkomst.

Leefbaarheid algemeen is prima

In algemene zin liggen de scores voor de leefbaarheid van Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg boven de stadsgemiddelden. Men woont hier graag en is gehecht aan de buurt.

Maar er zijn weinig bewoners die vinden dat er geen problemen zijn in de buurt.

Woningen goed gewaardeerd, onderhoud buurt niet

De woningen in Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg worden onverminderd hoog gewaardeerd. De bewoners zijn ontevreden over de mate van onderhoud van de buurt. Het groen en de mate van verfloeding worden gemiddeld gewaardeerd.

De problemen die men hier benoemt, zijn het onderhoud en schoonhouden van de buurt, het (gebrek aan) openbaar vervoer en de staat van bijvoorbeeld trottoirs en verlichting. Deze drie problemen worden hier het meest van de stad genoemd.

Voorzieningen: verbeterd en divers beeld

De tevredenheid over de meeste voorzieningen is toegenomen met het stedelijke gemiddelde. Vooral de winkels voor dagelijkse boodschappen en het

Stip¹ oogsten tevredenheid en de gebouwen met een functie voor de buurt worden door veel bewoners bezocht. De bewoners van Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg zijn weinig tevreden over de voorzieningen voor jongeren en vooral over het CJG.

Sociale leefomgeving: stabiel op hoog niveau

De sociale samenhang is in deze buurtcombinatie de hoogste van de stad. Het lijkt erop dat de traditionele dorpse waarden van het oude dorp Oosterhoogebrug worden gecombineerd met een aantal positieve aspecten van het wonen in nieuwe, homogene buurten met veel koopwoningen. Dat is ook te zien aan de bovengemiddelde scores op de diverse soorten buurtcontacten en het gevoel medeverantwoordelijk te zijn voor de buurt.

We zien verder een toename van het percentage bewoners dat actief is geweest in de buurt.

Stabiele dorpse veiligheid en weinig overlast

In de oude dorpskernen en de nieuwere wijken vinden we altijd al ruim bovengemiddelde scores voor veiligheid. Het ligt voor de hand dat we dit beeld ook zien in de buurtcombinatie Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg. Er is weinig overlast en er zijn weinig slachtoffers van criminaliteit en gevoelens van onveiligheid. De cijfers zijn vrijwel allemaal gelijk aan die van 2010, maar iets meer bewoners hebben het idee dat er vaak vermogensdelicten worden gepleegd in de buurt en ze ondervinden wat meer overlast van elkaar. Het enige smetje op dit blazoen is een flinke toename van het aantal slachtoffers van (een poging tot) inbraak, tot het stadsgemiddelde. Dit zien we terug in de inbraakaangiftes bij de politie.

Al met al blijft het hier beduidend veiliger dan gemiddeld in de stad.

Ontwikkeling buurt: veel beter kan het niet

Over de hele linie is het met de leefbaarheid en veiligheid in Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg goed gesteld, net als in de vorige metingen. Weinig bewoners zeggen dan ook dat de buurt erop vooruit is gegaan de afgelopen tijd. Het percentage dat achteruitgang heeft gezien, is groter dan in 2010, en ligt nu boven het gemiddelde in de stad. In de toekomstverwachtingen zien we ook een wat negatiever beeld dan twee jaar geleden: nog maar een kwart van de bewoners verwacht vooruitgang, terwijl dat in 2010 nog 35 procent was.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning

Tabel 6.11 Centrum

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	7,5	7,7	7,6	7,6	7,6
Gehechtheid aan buurt	74%	76%	65%	67%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	23%	15%	17%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,2	7,2	7,3	7,1	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	66%	73%	69%	74%	85%
Verloederingscijfer	4,6	3,5	4,1	4,1	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	71%	77%	73%	75%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,1	5,8	5,2	5,2	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	75%	80%	81%	79%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	66%	57%	78%
Actief geweest in de buurt	12%	13%	17%	16%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	37%	46%	37%	47%	73%
Jongerenvoorzieningen	66%	62%	63%	76%	53%
Ouderenvoorzieningen	66%	62%	52%	64%	71%
Winkelaanbod	90%	93%	94%	94%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	64%	60%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	16	11	15	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	37%	26%	31%	33%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	13%	6%	12%	13%	8%
Overlastcijfer	4,3	3,8	4,4	4,9	3,5
Drugsoverlast	39%	22%	18%	24%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	38%	33%	19%	26%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	57%	54%	37%	37%	34%

6.11 Centrum

Het Centrum van de stad heeft een ander karakter dan de woonwijken; het is een bijzonder gebied door de markt, de vele winkels en horecagelegenheden. Het is de huiskamer van de stad voor de inwoners van stad en regio en voor toeristen. Er wonen veel studenten en de gemiddelde leeftijd ligt lager dan in de rest van de stad.

Algemeen oordeel leefbaarheid: veel problemen

De bewoners van het Centrum geven een gemiddeld cijfer voor de kwaliteit van de woonomgeving en zijn ook gemiddeld gehecht aan hun wijk. Relatief weinig mensen geven aan dat er problemen zijn in het Centrum. Acceptatie van de dynamische leefomgeving die de binnenstad kenmerkt, lijkt hiervoor een verklaring.

Fysieke leefomgeving kan beter, minder vernielingen

Het verloederingscijfer is hoog en het cijfer voor de kwaliteit van de woning is laag in het Centrum. Wel is een duidelijke verbetering zichtbaar in de mate van verloedering. Over de groenvoorziening zijn de bewoners het minst tevreden van de stad. Het weinige groen zal hieraan debet zijn. Het onderhoud oogst wel bovengemiddelde tevredenheid, met name het onderhoud van de groenvoorziening en wegen. Het groen in de wijk wordt dus wel goed onderhouden en het huiskamerteam zorgt ervoor dat achterblijvend afval snel weer weg is.

Verder zien we dat minder bewoners vinden dat er vaak vernielingen plaatsvinden dan in 2010. Dit is ook te zien in de aangiftes bij de politie.

Lage scores sociale leefomgeving

Op veel aspecten van de sociale leefomgeving wordt het Centrum laag beoordeeld. De sociale samenhang is laag en relatief weinig mensen voelen zich verantwoordelijk voor de buurt. Over de hele stad gezien zijn het minst mensen actief geweest voor de buurt en wordt het contact met buurtgenoten vaker als onvoldoende beschouwd. Bovendien maken ze

nog minder dan eerder praatjes met burens en rekenen er nog minder dan eerder op dat buurtgenoten een oogje in het zeil houden als ze zelf niet thuis zijn. De lage scores hebben te maken met het karakter van een stadscentrum waar veel studenten wonen. In het stadscentrum is men minder met buurtgenoten 'onder elkaar', omdat er altijd ook binnenstadbezoekers zijn. Studenten zoeken hun contacten in het studentenleven en minder in hun buurt. Daarnaast verhuizen studenten vaker en hechten zij zich daarom minder aan de buurt.

Gemiddeld tevreden over voorzieningen

Over de meeste aanwezige voorzieningen zijn de wijkbewoners gemiddeld tevreden. De tevredenheid is zelfs behoorlijk toegenomen, sterker dan gemiddeld in de stad. De jongerenvoorzieningen scoren beter dan in de andere wijken. Volgens de bewoners zijn er te weinig speelmogelijkheden voor kinderen en ontmoetingsplekken voor buurtgenoten.

Veiligheidsbeleving laagste van de stad, drugsoverlast toegenomen

De veiligheidsbeleving in het Centrum is lager dan in alle andere wijken. Veel bewoners voelen zich wel eens onveilig in hun wijk, ervaren dreiging en zijn slachtoffer van inbraak of fietsendiefstal. Daarnaast is het overlastcijfer in het Centrum het hoogste van alle wijken, waarbij overlast door jongeren en geluids-overlast hoger scoren dan elders in de stad. Dit is niet opvallend, aangezien het Centrum veel uitgaansgelegenheden kent waar jongeren komen (en naar buiten komen) en waar muziek wordt gedraaid.

Vanwege de relatie met onveiligheidsgevoelens is de toename van drugsoverlast een belangrijk punt van aandacht. In aangiftes bij de politie zien we dat er vooral veel geweldsdelicten plaatsvinden in het Centrum, maar wel minder dan in vorige jaren.

Ontwikkelingen krijgen gemiddelde beoordelingen

Een gemiddeld percentage bewoners vindt dat het Centrum erop vooruit is gegaan; dit percentage ligt hoger dan bij de vorige peiling. De verwachting dat de wijk in de toekomst vooruit gaat, ligt eveneens rond het stadsgemiddelde.

Tabel 6.12 Grunobuurt

	2006	2008	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	7,3	7,2	7,3	7,6	7,6
Gehechtheid aan buurt	63%	63%	57%	63%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	32%	23%	18%	22%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	6,9	7,0	7,2	7,3	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	89%	88%	89%	87%	85%
Verloederingscijfer	2,5	3,1	3,0	2,5	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	80%	77%	64%	72%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,9	5,3	5,3	5,6	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	85%	76%	80%	77%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	67%	64%	72%	78%
Actief geweest in de buurt	12%	11%	15%	16%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	61%	45%	42%	52%	73%
Jongerenvoorzieningen	44%	57%	49%	51%	53%
Ouderenvoorzieningen	83%	84%	68%	82%	71%
Winkelaanbod	84%	88%	88%	84%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	69%	79%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	10	18	2	4	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	14%	20%	14%	13%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	6%	15%	4%	7%	8%
Overlastcijfer	3,1	3,5	3,0	3,2	3,5
Drugsoverlast	2%	3%	1%	1%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	20%	20%	20%	30%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	38%	36%	41%	35%	34%

6.12 Grunobuurt

In deze kleine buurt, vlak ten zuiden van de binnenstad, wonen ongeveer 2.000 mensen. De buurt kent weinig eigen voorzieningen. Het Stadspark en het centrum liggen op loopafstand. De buurt wordt in tweeën gedeeld door de Parkweg. Het noordelijke gedeelte is snel aan het veranderen. In dit gedeelte zijn veel van de oude corporatiewoningen gesloopt. Er zijn twee nieuwe flats opgeleverd, samen ongeveer 100 wooneenheden, merendeels voor starters en alleenstaanden. Er ligt ook nog een groot stuk braak, waarop in de nabije toekomst appartementencomplexen zullen worden gebouwd. Ten zuiden van de Parkweg zijn de meeste woningen gebouwd vlak voor of kort na de Tweede Wereldoorlog. De Neboflat aan de Paterswoldseweg heeft geen verzorgingstaak meer en wordt nu als anti-kraakwoonruimte aangeboden.

Gemiddelde leefbaarheid, met parkeerproblemen

De kwaliteit van de woonomgeving wordt gemiddeld beoordeeld; dit is een verbetering ten opzichte van de voorgaande jaren. De gehechtheid aan de buurt is iets beneden het stadsgemiddelde.

Het meest genoemde probleem is de parkeerproblematiek, net als in eerdere jaren.

Gegroeid naar 'goed' door verbeteringen onderhoud en verloedering

Het onderhoud aan de trottoirs, fietspaden en de wegen krijgt een betere beoordeling dan in 2010. Dit zal mede veroorzaakt zijn door het groot onderhoud aan de Paterswoldseweg in de zomer van 2012.

Er zijn ook minder buurtbewoners die vinden dat er vaak hondenpoep ligt op straat: Vroeger was dit meer dan 20 procent, in 2012 is dit gedaald naar 13 procent. Al met al is er minder sprake van verloedering dan gemiddeld in de stad en scoort de Grunobuurt 'goed' op de fysieke leefomgeving.

Sociale samenhang (nog) minder dan gemiddeld

In de Grunobuurt voelen wat minder bewoners zich medeverantwoordelijk voor de buurt dan gemiddeld in de stad. Men is het minst actief in de buurt van alle wijken en buurten, er wordt wat minder een praatje gemaakt met de buren en de buren houden wat minder een oogje in het zeil. Dit kan te maken hebben met een groot contingent nieuwe bewoners en met het feit dat de nieuwe appartementen vooral geschikt zijn voor starters en alleenwonenden.

Wel zien we hier en daar vooruitgang: de sociale samenhang is iets beter dan twee jaar terug en dat geldt ook voor de percentages bewoners die een praatje maken met buurtgenoten en die bereid zijn hun buurtgenoten te helpen bij ziekte of handicap.

Weinig speelmogelijkheden voor kinderen

In de Grunobuurt is men niet tevreden met de speelmogelijkheden voor kinderen. Dit is al jaren zo, in 2008 en 2010 werd dit ook aangegeven. Ook de tevredenheid met het winkelaanbod ligt onder het stadsgemiddelde.

De tevredenheid over ouderenvoorzieningen laat daarentegen een fikse stijging zien, net als het percentage buurtbewoners dat vindt dat er voldoende ontmoetingsplekken in de buurt zijn.

Autodelicten toegenomen

Het aandeel inwoners dat aangeeft zich onveilig te voelen in de buurt is een stuk lager dan het stadsgemiddelde. Ook op andere punten van de veiligheidsbeleving scoort de Grunobuurt goed. Het overlastcijfer is iets lager dan gemiddeld en drugsoverlast wordt hier bijna niet ervaren.

Maar het aantal autodelicten, diefstal uit of vanaf de auto en vernielingen aan de auto, is de laatste twee jaar toegenomen van 30 naar 35 procent, en dit is ruim boven het stadsgemiddelde van 22 procent. Bij de politie zijn minder aangiftes gedaan van diefstal uit auto's.

Oordeel ontwikkelingen positiever dan eerder

Van de bewoners van de Grunobuurt vindt 30 procent dat de buurt er de laatste tijd op vooruit is gegaan, net als gemiddeld in de stad. In 2010 gaf 20 procent van de bewoners dit aan. De verwachting dat het in de toekomst beter zal gaan met de buurt, is met 35 procent ook gelijk aan het stadsgemiddelde.

Tabel 6.13 Corpus den Hoorn

	2006	2008	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	7,3	7,9	7,6	7,7	7,6
Gehechtheid aan buurt	74%	67%	70%	74%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	38%	26%	29%	30%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,3	7,4	7,6	7,6	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	85%	90%	88%	92%	85%
Verloederingscijfer	3,2	3,0	3,0	2,5	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	77%	71%	76%	72%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,9	6,2	5,8	5,9	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	72%	84%	82%	90%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	88%	87%	88%	78%
Actief geweest in de buurt	11%	13%	16%	20%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	48%	42%	61%	61%	73%
Jongerenvoorzieningen	36%	44%	41%	44%	53%
Ouderenvoorzieningen	81%	85%	77%	87%	71%
Winkelaanbod	92%	96%	96%	97%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	70%	78%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	8	8	4	7	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	17%	13%	17%	16%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	3%	8%	2%	8%	8%
Overlastcijfer	2,3	1,9	2,1	2,3	3,5
Drugsoverlast	2%	1%	0%	5%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	31%	60%	52%	51%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	68%	62%	43%	40%	34%

6.13 Corpus den Hoorn

Corpus den Hoorn is een grote, naoorlogse wijk in het zuiden van de stad. In de afgelopen jaren is er een intensief wijkvernieuwingsprogramma uitgevoerd. De winkels zijn geconcentreerd rond het Overwiningsplein. Dit winkelcentrum bedient ook de zuidelijke nieuwere wijken Hoornsemeer, Hoornsepark en de Piccardthof. Verder is er veel groen en water. De uitvalswegen A7 en A28 zijn gemakkelijk bereikbaar. Er zijn veel ouderenwoningen en woonvoorzieningen voor ouderen. De 5.000 wijkbewoners bestaan dan ook voor een relatief groot deel uit ouderen.

Goede leefomgeving stabiliseert

Veel aspecten scoren in Corpus den Hoorn duidelijk beter dan elders in de stad. Door de wijkvernieuwing scoorde de buurt in 2008 beduidend hoger dan in eerdere jaren. Deze goede scores stabiliseren zich min of meer. Het algemeen oordeel over de leefbaarheid is er nu gemiddeld, vergelijkbaar met de stad als geheel. Vaker dan gemiddeld vinden bewoners dat de buurt weinig tot geen problemen kent. Het belangrijkste probleem voor de bewoners is de staat van onderhoud van de wijk, net als in 2006 en 2010. De staat van verlichting en andere hardware in de buurt, en eenzaamheid worden hier ten opzichte van het gemiddelde vaak genoemd als problemen.

Fysieke leefomgeving stabiliseert op hoog niveau

De kwaliteit van de woningen in Corpus den Hoorn krijgt een gemiddelde 7,6. De kwaliteit van de groenvoorzieningen en de mate van verloedering worden positiever beoordeeld dan elders en dan in 2010. Bij verloedering zien we dat er nog minder bewoners dan eerder zijn die vaak vernielingen aan straatmeubilair en dergelijke constateren. Het aantal aangiftes bij de politie van vernieling is even hoog als in 2010. In 2010 zagen we juist een afname van het aantal aangiftes en een gelijk blijvend oordeel van de bewoners. Hieraan is te zien dat het oordeel van de bewoners enige tijd nodig heeft om zich aan te passen aan de feitelijke situatie.

De tevredenheid over het onderhoud is toegenomen, net als gemiddeld in de stad.

Sociaal nog iets verbeterd

Een aantal sociale elementen in Corpus den Hoorn scoren nog iets beter dan twee jaar terug. We zien een flinke toename van het percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt, tot boven het stedelijk gemiddelde. Ook zijn er meer mensen bereid een zieke of gehandicapte buurtgenoot te helpen en zijn meer bewoners actief geweest in de buurt.

Per saldo scoort de sociale leefomgeving aan de bovenkant van het gemiddelde in de stad.

Tevredenheid over voorzieningen toegenomen

Over een aantal voorzieningen in Corpus den Hoorn zijn meer bewoners tevreden dan twee jaar geleden. Het basisonderwijs, het CJG, de voorzieningen voor ouderen en het aantal plekken waar men buurtgenoten kan ontmoeten, krijgen een veel beter oordeel. Kleinere toenames zien we in de tevredenheid over voorzieningen voor mensen met beperkingen en over voorzieningen voor jongeren. Deze jongerenvoorzieningen, en ook de speelmogelijkheden voor kinderen, oogsten wel duidelijk minder tevredenheid dan gemiddeld in de stad.

Een bovengemiddeld percentage maakt wel eens gebruik van een van de gebouwen waar buurtactiviteiten worden georganiseerd. Het winkelaanbod scoort nog altijd hoog.

Veilig, maar meer autodelicten

We zien een opvallende toename van het percentage bewoners van Corpus den Hoorn dat meldt dat er iets aan zijn auto is vernield of dat er zaken vanaf of uit de auto zijn gestolen. Dit vinden we niet terug bij de aangiftes van diefstal uit de auto, die juist zijn afgenomen. Na een spectaculaire daling van het aantal inbraken in woningen in 2010 zien we nu een toename naar het oude niveau rond het gemiddelde.

Verder is Corpus den Hoorn een veilige wijk. Gevoelens van onveiligheid komen bij minder bewoners voor dan in de rest van de stad. Ook is er minder sprake van overlast in de vorm van geluid, omwonenden en groepen jongeren – nu het minste van de stad. De mate waarin men hier drugsoverlast ervaart, is toegenomen tot dicht bij het stadsgemiddelde.

Corpus den Hoorn opnieuw vooruit gegaan, verwachtingen gemiddeld

Opnieuw geven veel bewoners van Corpus den Hoorn aan dat hun buurt erop vooruit is gegaan. Op de andere aspecten van de ontwikkeling van de buurt komt Corpus den Hoorn dicht bij het gemiddelde dan in 2010, maar nog wel iets erboven.

Tabel 6.14 De Wijert

	2006	2008	2010	2012	Stad
1. Algeheel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	7,1	7,1	7,2	7,2	7,6
Gehechtheid aan buurt	67%	60%	68%	63%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	28%	22%	28%	26%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,3	7,4	7,2	7,1	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	88%	88%	90%	90%	85%
Verloederingscijfer	3,6	4,6	4,4	4,0	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	75%	64%	71%	61%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	5,5	5,6	5,4	5,6	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	75%	85%	84%	86%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	80%	82%	81%	78%
Actief geweest in de buurt	12%	20%	17%	23%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	68%	73%	64%	72%	73%
Jongerenvoorzieningen	36%	51%	41%	57%	53%
Ouderenvoorzieningen	81%	84%	70%	80%	71%
Winkelaanbod	99%	98%	97%	98%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	74%	80%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	5	3	7	6	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	21%	18%	21%	21%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	2%	9%	4%	7%	8%
Overlastcijfer	3,1	3,5	3,5	3,5	3,5
Drugsoverlast	11%	10%	10%	9%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	32%	35%	34%	29%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	60%	48%	35%	38%	34%

6.14 De Wijert

De redelijk grote wijk De Wijert bestaat uit twee delen. De Wijert-zuid is een relatief nieuwe, betere buurt met veel koopwoningen.

De oorspronkelijke wijk De Wijert is het noordelijke deel. De bewoners noemen dit deel van de wijk nog altijd 'De Wijert', zonder de toevoeging '-noord'. Wij sluiten daarbij aan. De Wijert is een typische jaren-zestigbuurt die voor een zeer groot deel bestaat uit blokken corporatieve portiekwoningen, gebouwd in zogenaamde stempelbouw. De laatste jaren zien we in een aantal straten nieuwe eengezinswoningen en appartementen verrijzen, zowel koop als huur. Er is een winkelcentrum en een behoorlijk aantal voorzieningen voor onderwijs, sport en sociaal-culturele activiteiten. Relatief veel van de 4.800 wijkbewoners zijn boven de 65 jaar. Veel kinderen in De Wijert wonen in een eenoudergezin. Verder wonen hier relatief veel mensen van niet-westerse komaf.

Algeheel oordeel terug onder gemiddelde

Waar De Wijert in 2010 rond het stadsgemiddelde scoorde op het algehele oordeel over de leefbaarheid, is de wijk nu weer onder het gemiddelde gezakt. Dit is te wijten aan wat krimp in het percentage bewoners dat gehecht is aan de buurt, en een stedelijke (kleine) toename van de kwaliteit van de woonomgeving. Het onderhoud en schoonhouden van de wijk is volgens de bewoners het belangrijkste probleem en wordt in De Wijert door een even hoog percentage genoemd als gemiddeld. De integratie van allochtonen zien meer bewoners als een belangrijk probleem dan gemiddeld in de stad.

Gemiddeld tot negatief oordeel over fysieke aspecten van de buurt

Op de fysieke aspecten scoort De Wijert veelal aan de lage kant, rond het stedelijk gemiddelde. Een paar negatieve scores veroorzaken toch een fysieke totaalscore onder het gemiddelde. De kwaliteit van de woningen krijgt een relatief laag

cijfer en er is veel verloedering, die in De Wijert de vorm heeft van rommel op straat. Het percentage bewoners dat tevreden is over het schoonhouden van de woonomgeving, ligt dan ook onder het stadsgemiddelde.

Sociale leefomgeving: ondergemiddeld, maar meer bewoners actief voor de buurt

Als we kijken naar de sociale kant van De Wijert, dan zien we een wijk onder het stadsgemiddelde. Dit geldt met name voor de mate van sociale samenhang, maar ook voor onderlinge hulp. Minder bewoners vertrouwen erop dat hun burens een oogje op hun woning houden als ze bijvoorbeeld een dagje weg zijn. En er zijn minder mensen bereid een zieke of gehandicapte buurtgenoot te helpen. Dit percentage is wel wat hoger dan in 2010. Ook het percentage wijkbewoners dat actief is geweest in de buurt is toegenomen, van 17 naar 23 procent.

Goed voorzieningenniveau

Net als gemiddeld in de stad is de tevredenheid over voorzieningen voor kinderen en jongeren in De Wijert toegenomen. Voor het CJG ligt die zelfs boven het stadsgemiddelde.

Ook de voorzieningen voor ouderen oogsten blijvend grote tevredenheid, net als de Stip's¹ en het aantal plekken in de wijk waar men zijn buurtgenoten kan ontmoeten. Over de winkels in de wijk zijn de bewoners zelfs het meest tevreden van de hele stad. Dit zijn belangrijke voorzieningen voor de vele oudere bewoners in de wijk.

Veiligheid: gemiddeld tot goed

De inwoners van De Wijert beoordelen hun wijk als iets veiliger dan gemiddeld. De verhoogde mate van overlast uit 2010 is afgenomen tot gemiddelde cijfers voor geluidsoverlast, overlast door jongeren en door omwonenden.

Van weinig bewoners is een fiets ontvreemd het afgelopen jaar en er zijn bij de politie relatief weinig aangiftes gedaan van inbraak.

Gemiddelde toekomstverwachtingen

De percentages bewoners die vinden dat de buurt er het laatste jaar op vooruit of achteruit is gegaan, zijn nagenoeg even hoog als gemiddeld in de stad. Hoewel de wijk op onder meer algemeen oordeel, sociale leefomgeving en fysieke aspecten gemiddeld of ondergemiddeld scoort, zijn de verwachtingen voor de toekomst van de wijk gelijk aan het stedelijk gemiddelde.

¹ Steun- en informatiepunt in de wijk, voor wonen, welzijn en praktische ondersteuning

Tabel 6.15 Hoogkerk

	2002	2006	2010	2012	Stad
1. Algemeel oordeel over de leefbaarheid					
Kwaliteit woonomgeving	7,5	7,7	7,5	7,5	7,6
Gehechtheid aan buurt	75%	77%	69%	72%	69%
Hier zijn geen belangrijke problemen	-	32%	25%	22%	17%
2. Fysieke leefomgeving ('tastbaar')					
Kwaliteit woning	7,4	7,7	7,7	7,7	7,6
Groenvoorziening (tevredenheid)	82%	89%	83%	82%	85%
Verloedingscijfer	4,0	4,3	3,9	3,7	3,4
Schoonhouden woonomgeving (tevredenheid)	72%	73%	72%	71%	69%
3. Sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')					
Sociale samenhang	6,8	6,9	6,4	6,5	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	83%	85%	88%	89%	85%
Praatje met buurtgenoten (minstens 2x per maand)	-	-	91%	93%	78%
Actief geweest in de buurt	14%	17%	19%	22%	23%
4. Tevredenheid over de aanwezige voorzieningen					
Speelmogelijkheden voor kinderen	51%	68%	61%	75%	73%
Jongerenvoorzieningen	32%	50%	36%	43%	53%
Ouderenvoorzieningen	80%	82%	78%	86%	71%
Winkelaanbod	81%	94%	94%	94%	92%
Voldoende ontmoetingsplekken in buurt	-	-	53%	68%	71%
5. Aangiftes bij de politie					
Diefstal uit woning per 1.000 woonruimtes	-	2	6	7	11
6. Veiligheidsbeleving					
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	9%	9%	11%	10%	20%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	3%	2%	3%	2%	8%
Overlastcijfer	2,4	2,0	2,4	2,5	3,5
Drugsoverlast	2%	1%	0%	4%	8%
7. Ontwikkeling					
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	36%	34%	23%	22%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	55%	40%	27%	21%	34%

6.15 Hoogkerk

Het dorp Hoogkerk ligt ten westen van de stad. Tot 1969 was Hoogkerk een zelfstandige gemeente. Na toevoeging aan de gemeente Groningen heeft Hoogkerk nog lang apart van de stad gelegen, maar de uitbreiding van de stad heeft het dorp inmiddels bereikt.

Hoogkerk wordt gekarakteriseerd door de suikerfabriek. Samen met de kartonfabriek De Halm geeft dit een industrieel karakter aan de omgeving. Hoogkerk heeft een Molukse gemeenschap. Verder wonen hier weinig mensen met een allochtone herkomst.

Algemeen: gemiddelde leefbaarheid

We zien dat iets meer mensen gehecht zijn aan Hoogkerk dan in 2010 en dan gemiddeld. De kwaliteit van de woonomgeving van Hoogkerk ligt ook rond het gemiddelde van de stad. We hebben de bewoners gevraagd wat volgens hen de grootste problemen zijn, die met voorrang aangepakt moeten worden. In Hoogkerk is dit het onderhoud en schoonhouden van de buurt, gevolgd door hangjongeren/het gebrek aan voorzieningen voor jongeren.

Minder verloedering, veel minder vernielingen

De verloedering in Hoogkerk is verminderd. Er ligt duidelijk minder hondenpoep op straat dan bij de vorige meting, maar er wordt in Hoogkerk vooral veel minder vernield: 27 procent van de respondenten meldt dat er vaak vernielingen zijn, tegen 43 procent in 2010. Gemiddeld over de stad is dit 14 procent. De kwaliteit van de woningen veranderde niet de laatste jaren en is gemiddeld.

Over het onderhoud van het dorp is men in Hoogkerk niet zo tevreden als elders in de gemeente. Het onderhoud aan groen, fietspaden en trottoirs laten allemaal ondergemiddelde percentages zien.

Goed contact met de burens en meer mensen actief in de buurt

Met de sociale kant van Hoogkerk is het goed gesteld. De sociale samenhang en de contacten met buurtgenoten liggen boven het stedelijk gemiddelde. Maar liefst 95 procent zegt voldoende contacten met buurtgenoten te hebben. Het percentage bewoners dat actief is in de buurt, is in Hoogkerk even hoog als gemiddeld in de stad. Er is sprake van een langzame maar zekere toename: van 17 procent in 2008, via 19 procent in 2010 tot 22 procent in 2012.

Tevredenheid voorzieningen toegenomen, helft bewoners bezoekt buurtgebouw

De tevredenheid over de voorzieningen in Hoogkerk is de afgelopen jaren sterk verbeterd, net als in de stad gemiddeld. Zo is 75 procent van de bewoners tevreden over de speelmogelijkheden voor kinderen, in 2010 was dit nog 61 procent. Gemiddeld is 73 procent van de mensen in de stad hierover tevreden. Ook zijn veel bewoners van Hoogkerk tevreden over de ouderenvoorzieningen, die bovengemiddeld scoren. De voorzieningen voor jongeren in het dorp waarden de Hoogkerkers minder dan de gemiddelde stad. Wel zien we dat de tevredenheid over deze voorzieningen sterk verbeterd is sinds de laatste meting twee jaar geleden. Het bezoek aan gebouwen met een functie voor de buurt in Hoogkerk is een van de hoogste van de stad.

Veilig Hoogkerk kent toch weer wat drugsoverlast

Hoogkerk hoort bij de vier wijken waar het gevoel van onveiligheid het laagste is van de stad: 8 procent van de bewoners voelt zich weleens onveilig, tegenover 20 procent gemiddeld in de stad.

In Hoogkerk zijn veel minder mensen slachtoffer van een (poging tot) inbraak, diefstal van hun fiets of delicten aan hun auto dan gemiddeld. Ook is er weinig overlast in de wijk. Twee jaar geleden was er zelfs helemaal geen drugsoverlast, nu geeft 4 procent van de respondenten aan te maken te hebben met

drugsoverlast. Dit is nog wel fors lager dan het stadsgemiddelde van 8 procent.

Geen verbetering verwacht (het gaat al goed)

Over de ontwikkeling van hun wijk zijn de Hoogkerkers minder positief dan de gemiddelde stad. Minder mensen dan gemiddeld verwachten dat hun omgeving erop vooruit gaat in de toekomst. Twee jaar geleden waren meer bewoners van Hoogkerk positief over de toekomst van hun wijk dan nu: we zien een daling van 27 procent in 2010 naar 21 procent in 2012. Aangezien het in Hoogkerk leefbaar en veilig is, is het positief dat gemiddelde percentages bewoners verwachten dat hun dorp erop achteruit zal gaan.



■ bijlage kleurenoverzicht

De volgende bladzijden bevatten het kleurenoverzicht voor alle onderzochte wijken en buurten. Hierin is voor allerlei elementen van leefbaarheid en veiligheid te zien of wijken en buurten beter of slechter scoren dan de stad als geheel.

Een vakje is oranje wanneer een wijkscore in negatieve zin significant afwijkt van het stadsgemiddelde; dit betekent dat er een grote kans (95 procent) is dat het gevonden verschil ook in werkelijkheid een verschil is.

Een groen vakje staat voor een duidelijk betere score en een blauw vakje betekent dat een wijk of buurt statistisch gezien niet duidelijk afwijkt van het stedelijk gemiddelde.

Voor een juiste interpretatie van de overzichten is het belangrijk om te weten dat een oranje of groen vakje alleen betekent dat met behoorlijk grote zekerheid kan worden gezegd dat het wijkgemiddelde afwijkt van het stadsgemiddelde. Het zegt niets over de omvang van het verschil, de relevantie van het verschil of over de ernst van een situatie.

De mate van zekerheid heeft onder andere te maken met de omvang van de respondentgroepen. Als er genoeg personen zouden kunnen meedoen aan het onderzoek, dan zou het schema uiteindelijk bijna alleen maar oranje en groene vakjes hebben. De gevonden verschillen zouden dan immers ook in de werkelijkheid aanwezig zijn.

Verder is het zo dat alles is gerelateerd aan het stadsgemiddelde. Wanneer een indicator hoog scoort voor de stad als geheel, hoeft een oranje vakje niet per definitie te betekenen dat de wijk het slecht doet. Andersom geldt dat bij een laag stadsgemiddelde een groen vakje niet hoeft te betekenen dat de situatie voor een wijk gunstig is.

In de overzichten hebben we de onderzochte wijken en buurten geordend op volgorde van de scores ten opzichte van de stad. Alle indicatoren tellen hierbij even zwaar. Bij de wijken komt de wijk Centrum als eerste en Nieuw-oost als laatste. Voor de leefbaarheids- en veiligheidsindicatoren is een duidelijke overgang te zien van oranje naar blauw naar groen. De samenhang tussen de fysieke en sociale kanten van leefbaarheid en veiligheid is duidelijk zichtbaar. Ook valt direct op dat deze indicatoren geen relatie vertonen met de tevredenheid over de buurtvoorzieningen. In het blok 'tevredenheid over buurtvoorzieningen' is meer dan in de andere blokken sprake van een gevlekt patroon. De aanwezigheid van voorzieningen hangt vooral samen met de periode waarin een wijk is ontstaan en de toenmalige visie op de inrichting van wijken.

Tabel A.1 De 17 wijken

	Centrum	Vinkhuizen	Oosterparkwijk	Korreveegwijk/De Hoogta	Beijum	Selwerd	de Wijert	Paddepoel	Oraniewijk/Schilderswijk	Lewenberg	Oud-zuid	Tuinwijk	Hoogkark/de dorpen	Nieuw-zuid	Corpus den Hoorn	Nieuw-west	Nieuw-oost	stads gemiddelde	
Algemeel oordeel over de leefbaarheid																			
Kwaliteit woonomgeving	7,6	6,7	7,0	6,9	7,1	6,9	7,2	7,0	8,0	7,2	8,0	7,6	7,8	8,4	7,7	8,1	8,3	7,6	
Prettige buurt	95%	87%	89%	91%	90%	90%	90%	92%	97%	93%	98%	96%	97%	100%	97%	99%	98%	94%	
Verhuizen zodra mogelijk	13%	19%	17%	11%	16%	16%	16%	16%	7%	14%	6%	6%	9%	5%	7%	7%	6%	11%	
Gehecht aan buurt	67%	56%	56%	56%	68%	63%	63%	64%	73%	73%	76%	63%	77%	83%	74%	70%	80%	69%	
Tevredenheid over de fysieke leefomgeving ('tastbaar')																			
Kwaliteit woning	7,1	7,5	7,2	7,2	7,6	7,3	7,1	7,8	7,5	7,7	7,4	7,6	7,9	8,1	7,6	8,1	8,2	7,6	
Koopwoningbewoners	42%	41%	47%	45%	71%	47%	47%	55%	68%	72%	65%	33%	75%	79%	42%	89%	95%	63%	
Groenvoorziening	74%	88%	86%	83%	92%	89%	90%	90%	89%	88%	76%	90%	86%	90%	92%	81%	90%	85%	
Verloederingscijfer	4,1	4,1	3,7	3,8	4,4	3,6	4,0	2,9	3,1	4,6	3,1	2,9	3,3	3,0	2,5	2,0	2,5	3,4	
Rommel op straat	32%	34%	29%	30%	31%	30%	36%	17%	26%	32%	28%	18%	17%	13%	17%	5%	10%	25%	
Bekladding van muren/gebouwen	19%	8%	6%	6%	11%	8%	8%	5%	5%	8%	5%	4%	5%	2%	6%	0%	2%	7%	
Vernielingen	16%	25%	13%	11%	23%	13%	17%	11%	9%	35%	6%	6%	23%	14%	6%	5%	10%	14%	
Hondenpoep op straat	23%	28%	38%	26%	32%	26%	20%	14%	17%	34%	23%	22%	24%	22%	15%	14%	16%	23%	
Tevredenheid over de sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')																			
Cijfer sociale samenhang	5,2	5,4	5,6	5,4	6,1	5,5	5,6	5,5	6,1	6,2	6,3	6,0	6,9	6,6	5,9	6,8	7,1	6,0	
Medeverantwoordelijk buurt	79%	76%	82%	85%	90%	79%	86%	84%	86%	84%	86%	87%	91%	88%	90%	92%	93%	83%	
Actief geweest in de buurt	16%	16%	26%	19%	33%	19%	23%	22%	18%	27%	24%	26%	29%	25%	28%	23%	29%	23%	
Voorzieningen																			
Speelmogelijkheden voor kinderen	47%	82%	84%	80%	77%	82%	72%	76%	79%	73%	64%	66%	77%	71%	61%	77%	84%	73%	
Basisonderwijs	91%	92%	86%	79%	95%	90%	90%	86%	91%	94%	90%	84%	91%	91%	91%	92%	82%	90%	
Jongerenvoorzieningen	76%	56%	68%	46%	49%	63%	57%	47%	67%	43%	51%	63%	46%	40%	44%	35%	48%	53%	
Ouderenvoorzieningen	64%	81%	78%	75%	59%	85%	80%	75%	71%	76%	72%	79%	71%	71%	43%	54%	71%		
Winkelaanbod	94%	98%	83%	97%	94%	97%	98%	93%	93%	96%	91%	96%	89%	92%	97%	78%	87%	92%	
Openbaar vervoer	90%	91%	88%	82%	89%	87%	89%	83%	86%	91%	83%	91%	88%	88%	92%	88%	83%	85%	
Veiligheidsbeleving																			
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	33%	28%	24%	25%	29%	28%	21%	21%	21%	19%	16%	25%	8%	10%	16%	8%	8%	20%	
Dreiging	3,6	1,5	2,1	2,5	1,8	1,8	1,5	1,0	1,5	0,9	1,3	1,4	0,7	0,5	0,9	0,2	0,5	1,5	
Vermogensdelicten	4,3	4,7	3,8	4,2	3,1	3,4	2,5	3,2	3,0	2,3	3,3	3,4	1,9	2,4	2,5	1,4	2,5	3,2	
Perceptie inbraken	11%	20%	15%	16%	8%	11%	5%	12%	10%	4%	10%	16%	6%	6%	4%	2%	7%	10%	
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	13%	6%	8%	9%	8%	9%	7%	8%	9%	6%	6%	8%	5%	5%	8%	4%	5%	8%	
Overlastcijfer	4,9	4,5	4,0	4,2	3,9	3,9	3,5	3,2	3,9	3,2	3,7	3,5	2,2	2,3	2,3	1,8	2,2	3,5	
Overlast groepen jongeren	26%	18%	11%	13%	19%	15%	13%	9%	13%	12%	9%	8%	6%	5%	4%	4%	6%	12%	
Overlast door omwonenden	16%	22%	17%	17%	10%	12%	14%	12%	15%	11%	11%	10%	5%	3%	6%	1%	4%	12%	
Geluidsoverlast	50%	37%	34%	33%	25%	27%	24%	22%	33%	20%	32%	27%	15%	14%	16%	11%	10%	28%	
Drugsoverlast	24%	4%	10%	16%	10%	15%	9%	2%	5%	5%	4%	8%	3%	0%	5%	0%	1%	8%	
Ontwikkeling buurt																			
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	26%	38%	43%	40%	34%	19%	29%	25%	23%	40%	28%	66%	25%	19%	51%	35%	25%	30%	
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	37%	30%	44%	46%	35%	29%	30%	28%	30%	39%	33%	58%	27%	25%	49%	29%	27%	34%	
Aanpak problemen belangrijk volgens bewoners																			
Geen probleem	17%	20%	23%	21%	18%	25%	26%	26%	24%	23%	24%	29%	21%	30%	30%	28%	23%	23%	
Onderhoud, schoonhouden buurt	11%	13%	18%	14%	24%	14%	20%	8%	16%	29%	20%	8%	21%	17%	18%	9%	20%	16%	
Geluidsoverlast	25%	16%	15%	16%	11%	12%	13%	16%	20%	12%	17%	15%	14%	11%	9%	8%	6%	15%	
Parkeerproblematiek	13%	6%	15%	16%	11%	7%	11%	6%	26%	11%	21%	23%	7%	14%	14%	8%	10%	14%	
Criminaliteit, vandalisme	22%	19%	17%	20%	18%	18%	11%	13%	9%	12%	10%	14%	7%	6%	8%	5%	8%	13%	
Verkeersproblemen	13%	4%	11%	6%	10%	10%	12%	5%	8%	6%	12%	7%	20%	12%	18%	27%	14%	11%	
Jongerenproblematiek	5%	11%	6%	9%	27%	14%	13%	13%	2%	20%	5%	8%	12%	18%	6%	24%	16%	11%	
Samenstelling bevolking (studenten, allochtonen)	7%	23%	13%	13%	3%	20%	9%	23%	10%	7%	11%	4%	6%	5%	6%	1%	2%	10%	
Gedrag buurtgenoten	6%	15%	14%	11%	15%	14%	9%	12%	8%	13%	6%	11%	8%	5%	8%	3%	4%	9%	
Staat van verlichting / trottoirs	6%	5%	5%	5%	10%	5%	9%	5%	7%	14%	10%	9%	11%	12%	16%	7%	10%	8%	

Tabel A.2 De 8 buurten

	De Hoogte	Bloemenbuurt	Indische buurt	Beijum-oost	Paddepoel-zuid	Grunobuurt	Hongkerk	Oosterhoogebrug/ Ulgersmaborg	stadsgemiddelde
Algemeel oordeel over de leefbaarheid									
Kwaliteit woonomgeving	6,4	6,6	6,7	7,0	6,9	7,6	7,5	8,2	7,6
Prettige buurt	80%	84%	91%	89%	90%	95%	94%	99%	94%
Verhuizen zodra mogelijk	20%	25%	15%	18%	13%	11%	12%	4%	11%
Gehecht aan buurt	48%	56%	57%	66%	60%	63%	72%	84%	69%
Tevredenheid over de fysieke leefomgeving ('tastbaar')									
Kwaliteit woning	7,1	6,8	7,1	7,6	7,8	7,3	7,7	8,0	7,6
Koopwoningbewoners	19%	24%	36%	61%	47%	47%	69%	80%	63%
Groenvoorziening	75%	87%	93%	91%	91%	87%	82%	87%	85%
Verloederingscijfer	4,3	4,4	4,0	4,8	3,2	2,5	3,7	3,3	3,4
Rommel op straat	41%	39%	30%	36%	23%	22%	14%	28%	25%
Bekladding van muren/gebouwen	11%	13%	8%	16%	7%	2%	4%	3%	7%
Vernielingen	17%	17%	11%	25%	9%	4%	27%	17%	14%
Hondenpoep op straat	44%	37%	34%	33%	22%	13%	27%	22%	23%
Tevredenheid over de sociale leefomgeving ('mensen onder elkaar')									
Cijfer sociale samenhang	5,1	5,6	5,2	6,0	5,8	5,6	6,5	7,2	6,0
Medeverantwoordelijk buurt	82%	81%	81%	89%	84%	77%	88%	91%	85%
Actief geweest in de buurt	23%	25%	18%	33%	27%	16%	22%	26%	23%
Voorzieningen									
Speelmogelijkheden voor kinderen	75%	81%	80%	88%	80%	52%	75%	73%	73%
Basisonderwijs	66%	86%	86%	97%	86%	94%	93%	93%	90%
Jongerenvoorzieningen	54%	65%	50%	50%	51%	51%	43%	42%	53%
Ouderenvoorzieningen	58%	72%	76%	62%	79%	82%	86%	66%	71%
Winkelaanbod	93%	79%	97%	93%	94%	84%	94%	96%	92%
Openbaar vervoer	91%	84%	89%	90%	79%	91%	85%	82%	85%
Veiligheidsbeleving									
Onveiligheidsgevoelens eigen buurt	30%	23%	31%	30%	27%	13%	10%	8%	20%
Dreiging	2,3	2,3	2,7	2,3	1,4	1,8	0,8	0,5	1,5
Vermogensdelicten	3,9	3,2	3,9	3,6	3,3	2,8	2,0	2,4	3,2
Perceptie inbraken	14%	9%	13%	9%	6%	4%	4%	11%	10%
Slachtoffer (poging tot) inbraak in woning	10%	6%	5%	7%	8%	7%	2%	6%	8%
Overlastcijfer	4,2	4,0	4,3	4,5	3,4	3,2	2,5	2,2	3,5
Overlast groepen jongeren	14%	11%	12%	23%	13%	6%	9%	7%	12%
Overlast door omwonenden	20%	22%	21%	12%	10%	9%	4%	5%	12%
Geluidsoverlast	31%	32%	38%	30%	21%	27%	14%	10%	28%
Drugsoverlast	24%	8%	18%	13%	6%	1%	4%	2%	8%
Ontwikkeling buurt									
Oordeel ontwikkeling woningomgeving (vooruit)	51%	52%	41%	36%	42%	30%	22%	16%	30%
Toekomstverwachting omgeving (vooruit)	57%	57%	44%	35%	46%	35%	21%	24%	34%
Aanpak problemen belangrijk volgens bewoners									
Geen probleem	22%	17%	21%	20%	21%	22%	22%	17%	23%
Onderhoud, schoonhouden buurt	16%	17%	12%	23%	12%	15%	17%	29%	16%
Geluidsoverlast	12%	17%	19%	11%	10%	16%	15%	5%	15%
Parkeerproblematiek	11%	32%	13%	7%	4%	25%	10%	4%	14%
Criminaliteit, vandalisme	20%	12%	18%	18%	30%	10%	10%	5%	13%
Verkeersproblemen	4%	8%	5%	9%	5%	10%	15%	16%	11%
Jongerenproblematiek	14%	7%	7%	29%	19%	0%	16%	15%	11%
Samenstelling bevolking (studenten, allochtonen)	10%	11%	14%	2%	10%	15%	6%	6%	10%
Gedrag buurtgenoten	15%	19%	16%	16%	16%	8%	10%	5%	9%
Staat van verlichting / trottoirs	6%	9%	8%	9%	4%	9%	7%	18%	8%

■ ondergemiddeld

■ gemiddeld

■ bovengemiddeld

colofon



Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Auteurs

Mayan van Teerns (red.), Marcel Daalman,
Laura de Jong, Jelle Straatsma, Louise Zwanenberg

m.m.v. Marcel Daalman, Alfons Klein Rouweler,
Marjolein Kolstein, Jessica Boné, Jeanine Vosselman,
Willem Hartholt, Frans Oldersma

Tekstcorrectie

Jacques Don

Vormgeving

Dorèl Extra Bold

Druk

Koninklijke Van Gorcum

© mei 2013

ISBN/EAN: 978-90-809862-7-5